Morgenstern 1822.

Revalienſi,
accepi a T.A.S. Auditore meo.

EX BIBLIOTHECA
CAR. MORGENSTERN.
1370.

EVNAPIVS SARDIANVS,

DE VITIS PHILOSOPHORVM ET SOPHISTARVM:

Nunc primum Græcè & Latinè editus, interprete Hadriano Junio Hornano.

Cum indice & Græci exemplaris castigatione.

Bibliothe
Eadem.
Corpat.

ANTVERPIAE,
Ex officina Christophori Plantini.
M. D. LXVIII.

SVMMA PRIVILEGII.

CAVTVM *est Regio priuilegio, ne quis alius præter Christophorum Plantinum, librum, cui titulus est*, Eunapius Sardianus, de vitis Philosophorum & Sophistarum, *imprimat, vel alibi impressum vendat hinc ad triennium, sub pœna confiscationis librorum, vt latius patet in literis, datis Bruxellæ* XVI. *Martij*, M. D. LXVIII.

Subsignat.

I. de Witte.

2080
I 46120580

AD SERENISSIMAM POTENTISSIMAMQVE ELIZABETHAM, ANGLIÆ, FRANCIÆ, HIBERNIÆQVE REGINAM.

TRITISSIMVM multo vsu & à nemine propè non celebratum, atque in ore habitũ est Platonis dictum, sed haud scio an rectè ab omnibus & penitiùs intellectum, Sereniss. Regina, nimirum feliciter cum regnis actum iri, vbi vel reges philosopharentur ac doctrinę studia excolerent, vel sapientes & eruditione imbuti homines regna administrarent.

Quod ego dictum plus in receſſu, quàm primore fronte oſtendat, habere autumo. Nam quum Plato ille ingeniorum fons bina eſſe munia atque officia philoſophiæ voluerit, nempe diuinas res noſſe, & humana gubernare, tum demum felices ac beatas fore reſp. & regna ſignificare voluit, quando Reges cultus numinis cæleſtiumq; rerum ſcientiam cognitam haberent, eaque inſtructi cognitione, leges ſanctè adminiſtrarent, publicis commodis inuigilarent, populumque continerent in officio. Hæ nimirum ſunt anchoræ binæ, quas ad confirmandam, quæ iactatur tempeſtate, nauim demittendas cenſuit Thebanus

nus ille Vates: Hæ ſunt nutrices geminæ, quas Ioui ſuo appoſuit antiquitas, Ite, & Adraſtia, recti moderatrix vna, & ſancti iuſtiq; diſtributrix altera: Has ad regnorum gubernationem conſeruationemque neceſſarias adminiſtras iudicauit Diotimus. Neque aliam philoſophiam nouit copiis doctorum virorũ inſtructiſſimus Iuſtinianus Imp. quãdo Iuriſprudentiam, quibuſdam quaſi cancellis definitionis circumſcribẽs, illam diuinarum humanarumq; rerũ notitiã eſſe cẽſuit. Hanc philoſophiã ſcientiſſimus omnis antiquitatis vates in Anio confudit, quẽ dum regem & ſacerdotẽ eundem facit, Iudææ gentis exemplo,

quid aliud, quàm diuinarum rerum gnarum fuisse, & populum imperij frænis sanctè rexisse innuit. Istæ artes (quæ tutiores firmioresque sunt feræ, quàm quibus Græciam à se teneri prædicabat Philippus Macedo) diuinitus tibi datæ, imperium tuum, Sereniss. Regina, mirificè exornant, quando & has & illas partes, liberalissimè instituta calles, tueris, & sustines, quando ad imitationem Chrysanthæ Xenophontici, nihil discriminis inter bonum principem & bonũ parentem esse iudicans, erga subditos parentis affectum geris & præstas, clementiæ pertinax, à crudelitate abhorrens, & cumprimis aliena: hac in re Agidis

Agidis Spartani regis æmula, qui absque armorum ope regem posse imperij habenas moderari dictitabat, si suis, vti parens liberis, imperaret: quando augustis almę pacis artibus regnum alioqui florentissimum ornas, locupletas, & (vt sacrorum verbo vtar) mactũ reddis. Hinc est quòd inter præcipua huius sæculi ornamenta, sola Reginarum censearis, & cumulatissimis laudibus eueharis. Plato ille ingenij princeps, & purioris philosophiæ fons, propriis nominibus diuinam quandam & naturæ consonam vim inesse iudicauit, neque abs re: quod enim conuenientius T.M. genio nomẽ imponi potuisset, quàm quod illa

prefert, quippe in qua elucet certiſsimum atq; indubitatum Dei teſtimonium, id quod vox iſta Hebræis ſonat, nimirum dulce ac ſalutare pacis ſtudium, cæli amicum, nec aliunde niſi è cælo proficiſcens, in ipſo ortu & natali hora tibi ingenitum, cui mox à relictis incunabulis, doctrinæ ſingularis & raræ adiumentum pro animi ſale ſucceſſit, ac lene Muſarum otium adhibitum, cum quo adoleuit, & per cubitos (quod dicitur) excreuit innata Eloquentia, Pacis comes, quæ tanta eſt variis in linguis, vt doctiſsimi quiq; Regum Legati ea obſtupeſcãt & percellantur. Quibus duobus ornamẽtis tuis, hoc eſt, Dei teſtimoniis,

niis, maius nihil aut ſplendidius auguſtiúſve comparari, ac ne exoptari quidẽ in Regia ſtirpe poſſe puto, in iſta præſertim turbida rerum publicarum tempeſtate: his duobus præſidiis regna optimè validiſsimeque muniri, pace nimirum & animorum conciliatrice eloquentia, exiſtimo. Sed quid in tuis laudibus, Sereniſsima Reg. immoror, quas quo magis extollo, hoc magis detero. Cetera, quia video librorum nuncupationes, recepto & quaſi per manus tranſcripto more, ad Principes perſonas ferme inſtitui, duabus de cauſsis, vel ad captandam demerendamq; talium gratiam, vel ad comparandum adiumen-

tum aduersus inuidiam & calumniatorum virulentas linguas: quarum prior ratio à diis ipsis petita videtur, quibus frugum primitias grata, & beneficiorum memor, vetustas obtulisse noscitur; posterior ab amuletis, quorum aduersus veneficia & fascinos facultas perampla apud credulas & possessas hominum mentes olim valuit plurimum: vtroque certè modo persuasus, atque adeò impulsus ego, tuę Sereniss. Maiestati EVNAPIVM, veterem scriptorẽ, de quo latiùs in vita ipsius perscripsi; dedicandum putaui, tum vt quasi in vota vocatam, munusculo, non magno illo quidem, sed tamen raro & priscæ monetæ, quod-

quodque præli beneficio nunc primùm lucem admittit, demererer; tum vt vitilitigatoribus istis (vt verbo vtar Catoniano) quibus nil vndequaque rectum videtur, os obstrueretur tui luminis splendore. Eum laborem T.M. benigna dextra & vultu sereno, ab extero, sed qui regni tui incola olim diu extitit, accipere dignabitur & tueri, quam Deus Opt. Max. regno suo & Camœnis diutissimè incolumem cõseruet. Harlemo Kal. Martij, An°. 1568.

Hadrianus Junius Hornanus.

AD EANDEM REGINAM ACROSTICHIS AVCTORIS.

E ece Dionæi quæ vincis sideris ignes,
L ucida virtutum fax, & pietatis imago,
I ntactæ rutilans flos delitiumque Mineruæ:
S idereo demissa polo, vt iam mitia iura
A rmisoni populo Martis legesque repangas,
B ellonæ elisso iugulo, lateque per orbem
E xculti ingenij decus immortale propages,
(T antus amor mentem doctrinæ accẽdit honestam)
H eroïna potens, Reginarum vnica Phœnix:
A stra super longè fertur tua fama, polumque
A ttingit geminum facundia Principe digna,
N ectare lingua fluens. Sileat modò prodiga laudis
Græcia vt Aspasiã, sic Gracchi Roma parentem,
L iciniamque domum. Haud alio Latialis amaret
I uppiter ore loqui, Musæque Heliconis alumnæ.
Æ mula posteritas exemplis addet auitis
F amam huius laudis. Quid, quod mirantur Iberi,
R omulidæque in te patrij sermonis honorem.
A ccipe nunc Graio deductum fonte libellum,
N obilitatis opus primæ, quo EVNAPIVS amplè

(Cræsi

(C ræsi quem extulerant prædiues regia Sardeis)
I llustres animas fama & cælestibus orsis
Æ ternat, laudesque virûm celso æquat Olympo:
H istoriamque sui delibat temporis acri
I ngens eloquio: qui nunc rediuiuus ab Orco
B lattas lucifugas, cariemque effugit edacem.
E xiguum est tanto munus pro numine; verùm
R ustica lacte manus, vel salso farre litando
N umina complacat, cui thuris micula nulla est.
I ngenio quocunque ergo sunt edita nobis,
Æ quior hæc dextra dignare, oculisque benignis,
Q ualibus ille oculus mundi Sol cuncta serenat,
V nus sideribus lucem qui fœnerat almam.
E xige conatus modulo, non pondere, nostros,
R egina ô sceptri decus, & tutela Britanni.
E xime nostram operã Momis, gentisq; malignæ
G annitus obtunde oris splendore diserti,
I nuictam tua sic Pallas te præstet in hostes,
N atiumque decus cumulent sic numina Pacis,
A tque Sibyllini dent vincere pulueris annos.

AD

AD CANDIDVM LECTOREM INTERPRES.

EX anteactis exemplis petendam esse saluberrimam atque optimam doctrinam, Cyrus Xenophonticus, iam morti vicinus, liberos suos admonuit: ea verò non aliunde, quàm ex historia (quam rectè vitæ magistram & veritatis animam quidam dixêre) sinceriùs depromi possunt: vbi cùm singularium personarum res & facta, tum vniuersalia, ob oculos, ceu in speculo, proposita leguntur. Huic labori totus addictus, dum historiam patriæ pertexo, ad præsentis æui & posteritatis institutionem, Eunapium Græcum scriptorem, è tenebris erutum, per otium vertendum suscepi primus, tametsi mutilum locis plærisq; & maculosum, & quo nihil obscurius sit, ob concisam dicendi & sæculi illius genio peculiarem phrasim, eodem tamen pelacius nihil, quando altiorem quandam doctrinæ Sirenem mentibus instillat, & rerũ aliis

aliis scriptoribus omissarum, aut etiã ignoratarum, cognitionem tradit. Proinde etiã sententiam, quàm filum ductumq; verborum magis exprimere, atq; appendere auribus placuit, quàm ieiunè nimis easdẽ radere. Quòd autem in Monachos, in quorũ asceteriis religionis Christianæ fundamẽta, temporibus Constantini Magni, iaciebãtur, & tradebantur quoq;, acerbiùs paulo inuehatur; quis in pagano & fidei veritatisq; hoste non ferat? quando & Porphyrium Christianismi perduellem, Lucianum obstinatũ Seruatoris nostri irrisorẽ, & Iulianum parabaten Galilæorum (ita Christum professos vocabat) persecutorem, atque exterminatorem, si diuturnior obtigisset vita, toleremus, legamus, circũferamus, & manibus nocturni diurniq; teramus? Itaq; dictatam à communi nominis Christiani hoste iniuriã, pro non dicta boni omnes habebũt, despuẽt, pensíque non facient, imò ludibriũ in gloriã potiùs suam conuertent. Vale & fruere.

ΕΙΣ ΕΥΝΑΠΙΟΝ ΜΕΘΕΡΜΗΝΕΥΘΕΝΤΑ ΡΩΜΑΙΚΩΣ ΥΠΟ ΑΔΡΙΑΝΟΥ ΙΟΥΝΙΟΥ.

Πολλῶν φιλοσόφων, ἰηξῶν ἠδ' ἐ σοφιςῶν
Γράψαντ' ἀβελέως Εὐνάπιον βιότις
Ἰαχε σκότος ἄηρον· τὸν νῦν Σαμβῆκος ἐωνήτης
Ἐκ σκότεος προφέρων ἤαγεν ἐς τὸ φάος·
Αλλ' ἑρμηνεύσας πάντεσιν ἔθηκε νοητὸν
Ἰένιος ἰητὴρ φιλόσοφός τ' ἀγαθός.
Μείζονος ἓν κείνοιν τίς ἐπαξιός ἐςιν ἀμοιβῆς,
Ἢ ὁ παραφράσας βίβλον, ἢ εἰσκομίσας;

Γεραρτῷ φαλκεπυργείτῃ
Νεομαγέως.

EVNAPII VITA,

E SCRIPTIS POTISSIMVM IPSIVS COLLECTA.

EVNAPIVS Sardibus Lydiæ regia oriũdus fuit, Chryſanthii Sardiani Sophiſtæ & per Lydiam ſacrorum antiſtitis, affinis ſui (is enim conſobrinam Eunapij vxorem duxerat, Melitam nomine) à puero auditor, cuius impulſu in commentarium retulit philoſophorum aliquot, & profeſſorum medicorumque vitas, præceptoris ſui auctoritatem nolens defugere. Traiecit ex Aſia Athenas, vt animum doctrina excoleret, decimum ſextum ætatis annum agens, quo tempore criſpum ac denſum fuiſſe ſibi capillitium commemorat, crebris interlucentibus canis albicans, ad modum ſpumantis maris, argenti candorem imitans. In eo traiectu febre vehementi correptus fuit, è maris iactatione, vt veriſimile eſt, orta, quæ vires adoleſcentis breui ita deiecit ac profligauit, vt pedibus officium ſuum haud facientibus, manibus populariũ ſuorum, quos itineris ſocios habuerat, exceptus, è Piræo Athenarum portu in vrbẽ deportatus fuerit ad Proæreſii (cuius viri fama eum exciuerat) ædes, vbi inualeſcente morbi ſæuitia, ad extremum re

pænè desperata, Æschines quidam Chius patria, ex eo hominum numero atque ordine, qui experimenta per mortes agunt, diducto ferramentis quibusdam adolescentis ore, medicamentum infudit, quo copiosè aluus descendit, & paulatim æger respirare cœpit: quæ omnia ignoráte Proæresio actitata feliciùs, quàm sperabatur, cessere: quamuis patefacta mox & increbrescente valetudinis restitutæ fama, cognitum magnæ spei adolescentem publicè in celebri auditorio laudarit Proæresius, & legitimi filii loco habuerit charum dum vixit, quemadmodum ille vicissim hunc admiratione virtutis summæque eruditionis, maximi semper fecit ac tantum nõ pro deo coluit. Adolescentiam ingressum se ait alicubi, quo anno extincto in Parthica expeditione Iuliano Imp. Valens & Valẽtinianus Imperij habenas rexere. Quinto demum postquam Athenas venerat anno, iter in Ægyptum, Platonis & Eudoxi exemplo, parantem, prohibitum atque in Lydiam parentum imperio reuocatum, & redire coactum intellexisse mihi videor. Medicæ artis non obscurè peritus, vel ipsius testimonio, fuit, adeò vt etiam primũ locum in eo ordine tenuerit, dum seni Chrysanthio vena incideretur, anteaquàm Oribasius medicæ artis fama illustris ad eum euocatus accederet. Scripsit & Chronologiam, siue Annales, quo opere Cæsarum historiam, ab Herodiani vsque temporibus exorsus ad sua, pertexit, quod intelligo in Veneta bibliotheca monumentum asseruari. Gloriæ, vt apparet, modicus fuit, quippe qui nusquam se nominet, contentus se ipsum cõmentarij huiusce scriptorem vocitare. Gentilium sectæ addictior fuit, Christianis infestus, id quod, veluti sorex suo manifestus indicio, passim prodit, præsertim vbi Constantinum Imp. sugillat, ob euersa toto orbe nobilia deorum fana, & erecta Christianorum domicilia: rursus vbi deplorat à dirutis deorum templis, Monachos in sacra loca introductos, ac Martyrum diuorumque salita (vti nugatur) capita pro diis ostentui haberi ac coli. Videtur & arcanis Eleusiniarum dearum mysteriis, silentii religione claris, initiatus fuisse, atque ab antistite loci (cuius nomen maluit silentio præterire, quàm per nefas prodere) in album Eumolpidarum relatus, imò antistitis (hierophantam appellabant) munus ipsum obiuisse, tametsi indigena non esset, præter Eumolpi legem, qua id vetabatur. Dicendi genus non Asiaticum, quod redundante verborum copia luxuriat, sed nitidum & picturatum, Sophistarum genti tunc peculiare, videtur secutus, quod res non adumbrat, sed viuis potiùs coloribus exprimit, atque ita ob oculos exponit, vt coràm cernere videaris, conciſiùs tamen: adde quòd & flosculos eruditos vndecunque è poëtis & philosophis delibat, orationique, ceu stellas aspergit.

git. Porrò quod ad Epigraphen attinet, Sophistarum nomine, quod ingenti flagrauit inuidia, censentur viri quauis in arte, præsertim oratoria, egregiè docti, qui publicæ professionis molem sustinere cum laude poterant, cuiusmodi fermè nunc magisterii titulo & honore clari vocantur, vt Philosophi sint quos Sapientiæ doctores Tacitus, professores Fabius nuncupat: Sophistæ verò liberalium artium aut alioqui magni nominis professores.

EVNA-

EVNAPII SARDIANI PHILOSOPHORVM AC SOphistarum vitæ, interprete Hadriano Iunio Hornano.

XENOPHON *philosophus, qui vir solus ex omni philosophorum numero, cùm scriptis, tum factis sapientiæ studium expressit, moralem virtutem libris commentariisque consignauit: idem in rebus gerendis facilè præstantissimus dux, quiq; præeundo exemplis duces & imperatores exercitus genuit. Neque verò magnus ille Alexander, magni cognomen adeptus fuisset, ni Xenophon, virorum fortium res etiam perfunctoriè & quasi aliud agentibus factitatas, memoriæ ac litteris prodendas esse, monuisset. Meus autem fert animus virorum excellentium facta, non autem accessoria in litteras referre: nam si*

virtus per iocum ac ludum exercita, monumentis mandari meretur, iniurium planè fuerit, eius quod studio quæsitum sit, memoriam aboleri atque interire. Sermo autem erit ad eos qui ista legere volent, non de omnibus integra indubitataque fide institutus, quando cuncta exacta ratione colligi nequiuerint: neque sic vt philosophos ac oratores, vt quisque est præstantissimus, ita eos numero eximam & ab aliis secernam, sed sua cuique professio & vitæ institutum proprium attribuetur. Judicium verò relinquetur penes eos qui censuram de singulis, vt quaque in re excellũt, quorum hoc in libro fit mentio, ferre velint è notis adiectis. Id namque spectat qui hæc prodit, vt, quando accuratè scriptis vsus fuerit commentariis, aut culpam in alios trãsferat, sicubi à vero aberrarit, ad modum probi discipuli, qui prauos nactus fuerit præceptores: aut vt meritò & verè suos duces mendacij arguat, qui

qui res memorabiles & inauditas primi prodiderint, quo suum opus purum & ab omni inuidiæ labe sit liberum, dum eos sequitur, quorum insistere vestigiis æquum fuerat. Ceterùm quia rari ac perpauci adeò hisce de rebus scripserunt, vt solum istud pro se quis dicat, neque vlteriora, quæ de superioris ætatis viris prædicantur, lectores celabuntur, nec quæ in hunc vsque diem auribus accepimus, sed vtrobique seruabitur decorum, ne scriptorum fidei quidquam derogetur, & vt audita, quæ temporis ratio concutere solet atque inuertere, nunc stabiliantur & scripto confirmentur, ac sic perpetuitatem æternitatemque quandam induant.

QVI SCRIPTORES HISTORIAM PHILOSOPHORVM COLLEGERINT.

HISTORIAM & vitã eorũ qui veri minimeq; fucati extiterũt philosophi, vndecunq; collegere Porphyrius & Sotion,

inter quos ille in Platonem eiusque tempora, quod sic illi visum fuerit, desit: hic quamuis Porphyrio ætate prior, citeriora quoque scripto persequutus est. Cùm autem intermedij temporis historia, quæ ad philosophos ac sophistas pertinet, pro magnitudine ac ratione virtutis explicata non esset, Philostratus Lemnius, primi nominis sophistarum vitas, cum dictionis gratia obiter velut in transcursu perstrinxit atque delibauit: nemo tamen accuratè de philosophis perscripsit, in quibus fuerunt Ammonius AEgyptius diuini illius Plutarchi præceptor, ipseque adeo Plutarchus, quem totius philosophiæ Venerem ac lyram dixerim: præterea AEgyptius Euphrates, Dion Bithynius, qui ab aureo ore cognomen inuenit, & Apollonius Tyanæus, non iam philosophus, sed mediæ inter Deos ac mortales naturæ particeps: quippe qui Pythagoreæ disciplinæ sectator, illius diuinitatis famam dignitatemq; ad-

mmonius co-
nom. Sac-
is.
lutarchus

uphrates
iõ Chry-
ſtomus.
pollo-
ius Tya-
eus.

adauxit: de quo enucleatè perscripsit Philostratus Lemnius, editis libris, quibus titulum fecit, Vitam Apollonij; cùm debuerit inscripsisse verius, Accessum Dei ad homines. Ea tempestate fuit Carneades non obscuri inter Cynicos nominis, si modò haberi ratio vlla sectæ Cynicæ debet: inter quos erant Musonius, Demetrius, Menippus, aliique nonnulli, at horum fama illustrior. Quanquam autem istorum certa & explorata actæ vitæ cognitio, prodente, quod equidem sciam, nemine, haberi nequiuerit; vitæ tamen locum abunde supplebunt eorum libri tanta eruditione referti, tantaq; obseruationum, in scientiis, quæ mores rerumque naturam inuestigãt, copia scatentes, vt ex illorum animis qui sectatores esse possunt, ignorationem ceu caliginem quandam facilè expellere valeant. Itaque magnus ille & diuinus vir Plutarchus, cùm suam, tum præceptoris sui vitam sparsim libris inseruit, non præ-

Philostrati liber de vita Apoll.

Cynici.

Plutarchus

terita silentio Ammonij morte, quẽ Athenis vitam finiuisse scribit. Et quanquam præcipuum inter omnia eius viri monumenta locum tuentur vitæ, quibus præstantium inter se virorum res gestas & opera composuit, seorsum tamen & suas & magistri res singulis ferè libris aspersit: vt si quis oculos acriùs hanc in rem intẽdat, ac singulatim vt quidque occurrit, perueſtigando sagaciter indaget, & in vnum particulatim dicta colligat, is pleraque ab ipsis dum viuerent actitata pernosse queat. Lucianus Samosatensis vir ad concitandum risum factus, Demonactis sua ætate philosophi vitam in litteras retulit, atque eo in libro, vt perpaucis aliis, seriam operam consumpsit. Atque ista quidem memoria recolo, conscius nonnulla fortasse nos fugisse, quædam non potuisse: in quo cùm magnam adhibuerim curam & diligentiam, vt excellentium in philosophia & arte oratoria virorum continua, suisq; ex-

Lucianus.

exactè circumscripta finibus, historia haberetur, neque tamen voti compos extiterim, idem mihi vsuuenire cõperio, quod amatoribus, qui ardenter & impotente amore depereunt amicam, quam vbi aspectant, & eximiam oris speciem contemplantur, vultum demittunt, obtutum figere non valentes, & tanquam iubare circumfulgente præstricti: sin calceum, aut monile, aut inaurem aspexerint, sumpto animo, ea ornamenta oculis admouent, in eoque spectaculo sese consumunt ætatemq; atterunt, formæ adiumenta ac symbola, quàm pulchritudinem ipsam aspicere præoptantes, magisque illa obseruantes. Eodem modo ad hoc scripti genus impetum conuerti, vt quæ fama & auditione accepi, vel legendo didici, vel oculata fide comperi de viris quos nostra nouit ætas, non præterirem silentio & maleuolentiæ studio, sed quantum in me erit, veritatis vestibulum ac portam veneratus, posteris traderem,

qui

qui ea vel audire cuperent, vel insistere vestigiis illorum ad virtutẽ possent. Hiulcum igitur fuit & interciſum quodammodo tempus, propter communes calamitates: ſiquidem ingens fuit primò doctorũ virorum affluentia, deinde post Platonis ætatem ſterilitas magna omnium ſcriptis diuulgata eſt: cuiuſmodi etiã in Claudij & Neronis tempora incidit (neque enim infelices illi & anniculi Imperatores in ſcripta referri merentur, qui fuere Galba, Vitellius, Otho) poſt quos Veſpaſianus ac Titus eosque ſecuti alij Imperio præfuerunt. Ceterùm ne hîc diligentiam otioſè affectare videar, vtque id ſolum compendio ac ſummatim dicam, præſtantiſſimorum philoſophorum natio ad Seueri vſque tempora ſe extendit, cumque Imperatorum hiſtoria ſe coniunxit, quòd eminentiſſima quæque virtus, ampliſſima fortuna digna cenſeri debeat. Inuiderit verò nemo, ſiquidem & nos ita colligamus tempora, vnde cer-

certiùs hariolari, & congruum capere initium, vt inde ſermonem ordiamur, poſſimus.

PLOTINVS.

PLOTINVS ex Ægypto oriundus fuit philoſophus, ſed qui Ægyptium nunc nomino, quid ceſſo etiam patriam eius adiicere, cui Lycopolis nomen fuit? quamuis diuinus ille Porphyrius iſtud non prodiderit, qui ſe tamen viri diſcipulum, vitamq; omnem aut certè potiorem eius partem cũ eo exegiſſe profitetur. Plotini aræ etiamnum calent, & libri non à doctis modò, plus quàm Platonici, manibus teruntur: quinetiam bona vulgi pars, ſi minus placitis eius obtemperat, vitæ tamen curſum ad eorum normam moderatur atque inſtituit. Vitam illius Porphyrius ita explicauit, vt nemo copioſiùs dicere aut plura adferre poſſit: quid, quod plurimos eius libros interpretatus fuiſſe videatur. Sed Porphyrij vita

vita à nemine, quod equidem sciam, ad hæc vsque tempora scriptis prodita est: ex argumentis tamen quæ lectione didici atque perrimatus sum, huiusmodi fermè de illo comperi.

PORPHYRIVS.

Tyros. PORPHYRIO patria fuit Tyros, priscorum Phœnicum primaria ciuitas, maiores non obscuri: is liberaliter ab ineunte ætate doctrina institutus, in tantum adoleuit, vt Longini factus discipulus, breui præceptori ornamento fuerit. Ea tempestate erat Longinus, spirans quædam bibliotheca, ac viuum Musæum, cui de veteribus iudicandi potestas permissa erat, quo munere ante illum, vt alij non pauci, ita & Dionysius è Caria cunctis illustrior perfunctus fuerat. Porphyrio nomen initio fuerat Malchus, quod Syrorum lingua regem sonat, sed detorta appellatione ad purpuram, regium in vestimento insigne, Porphy-

Longinus Cassius.

Dionysius Longinus fort. cuius περὶ ὕψους extat liber.

Malchus.

phyrium veluti purpureum nominauit Longinus, apud quem sublimibus studiis erudiebatur, quippe qui Grammaticæ artis & Rhetorices cognitionem non inferiore quàm ille laude attigerat: mentem tamen eò non demisit, quin potiùs vniuersum philosophiæ genus effinxit atque expressit. Porrò Longinus ceteris omnibus suæ ætatis longè antecelluit: & librorum eius ingens circumfertur copia, illiíque ipsi admirationem obtinent. Quòd si quis vetustum auctorem aliqua in parte reprehendisset, non priùs rata atque firma habebatur opinio, quàm Longini illud cõfirmasset iudicium. Eo pacto à primis annis doctrina imbutus Porphyrius, & omnibus admirationi habitus, Romã illam rerũ dominã videre concupiuit, vt ciuitatis illius animos scientiæ magnitudine detineret atque occuparet. Quò vbi primum venit, & in magni illius Plotini consuetudinem se insinuauit, valere iussis ceteris omnibus, ad ami-

amicitiam fidemque illius sese totum applicuit: vbi & animum scientia explere, & verba fonte illo manantia ac de mentis illius sacrario deprompta haurire; citra satietatem tamen, aliquandiu licuit, vt ipsius verbis dicam: postea abundantis magnitudine doctrinæ victus atque fatiscens, cõcepto corporeæ molis humanitatisq; odio quodam, trãsmisit in Siciliã, traiecto freto ad Charybdin, quã Vlysses enauigasse perhibetur, quod neque Romam iam in oculis ferebat, neque voces hominum amplius admittebat. Ita simul & delicias suas dereliquit, & excruciantem se ægritudinem exuit. Inde Lilybæum contendit, quod vnũ est è tribus Siciliæ promontoriis Africam versus porrectum, eamq; respiciens: vbi iacuit in suspiriis vitam trahens, inedia se macerans, cibique nihil admittens, præterea humanam consortionem & accessum prorsus declinans. Neque verò cæcutiit, animúe falsus fuit ea in re magnus ille Plo-

Plotinus, qui siue vestigiis consecutus, siue profugum iuuenem inquirens, decumbenti superuenit, ac locuplete verborum copia, euolaturum iamiam corpore animũ à mortis limine reuocauit, ipsumque adeò corpus animauit vegetúmq; reddidit. Itaque moribundus ille respirauit atque è morbo assurrexit, & sermones inter ipsos habitos in scripta retulit. Ceterùm philosophorum res, qui arcana sua obscuritatis latebra, sicut poëtæ fabulis, inuoluerunt, scriptis cõmentariis illustrauit Porphyrius, postquam laudatum perspicuitatis remedium experientia edoctus degustasset. Romam igitur reuersus, interruptum studiorum cursum dicendique facultatem prosecutus fuit, sæpe in publicum prodiens, vt doctrinæ specimen daret: proinde gloriam Porphyrij ad Plotinum auctorem senatus populusque vniuersus referebat: siquidem hic ob vim ingenij cælestem, & dictionis obliquam & ab ænigmatum obscuritate

non alienam rationem, grauior & à populari captu disiunctior videbatur: at Porphyrius tanquam Mercurialis quædam catena ad mortales demissa, omnigenæ eruditionis beneficio, cuncta apertè, dilucidè, clareque explicabat. Is alicubi ait (id quod iuuenis fortasse, vt apparet, scripsit) oraculum minimè vulgare aut triuiale sibi fuisse editum: in eodemque libro recenset illud, multisque verbis edisserit, quantum operæ ac studij in eiusmodi res conferendum sit: addit etiam se pepulisse atque è balneo quodam dæmonem, ab indigenis Causathan nominatum eiecisse. Condiscipuli sanè eius, & quidem (vt ipse scribit) eximij fuere Origenes, Amelius & Aquilinus, quorum extant quidem volumina, sed existimatio propè nulla est, quòd nullæ adsint dicendi veneres, quamuis dogmata pulchrè habeant, sciteque orationi intexta sint. Laudat tamen eos viros Porphyrius de styli acumine & grauitate, omnem ipse asse-

ibros intel igit, ni fal- or, de phi- osophia ex raculis.

Origenes. Amelius. Aquilinus.

cutus gratiam, solusque præceptoris sui laudum demonstrator atque buccinator, & qui nullum disciplinæ genus intactum reliquit. Ambigat autem non immeritò & secum expendat aliquis, quam partem diligentius excoluerit, materiæ ne oratoriæ propria, an quæ ad exactam illam grammatices normam spectant, vel quæ de numeris pendent, vel quæ ad telluris dimensionem tendunt, siue ad Musicam artem vergunt: nam Philosophica & quæ in scientiis tradidit, captum humanum superant, maioraque sunt quàm vt suis ea verbis enunciare possit. Quæ verò ad naturæ indagationem magiæque operationem pertinent, missa facio, & ad sacra mysteria que relego. Vsqueadeo vir ille in omni virtutum genere volutatus promiscuè fuit, vt nescias quid laudes magis, sermonis elegantiam & nitorem, an placita, an verò dicendi acrimoniam. Videtur idem connubium quoque contraxisse, & habetur

in manibus liber ad Marcellam coniugem, quam in matrimonium duxisse prædicat, quinæ sobolis matrem, non suscipiendæ ex ea prolis gratiâ, sed vti eos erudiret, quos ex amico suo vxorem partu edidisse norat. Videtur extremam senectam attigisse, quo factum, vt multas reliquerit obseruationes, libris priùs ab se editis repugnantes, de quibus non possum aliter existimare, quàm quòd ætatis progressu sententiam mutarit. Romæ vitam cum morte commutasse dicitur. Ea tempestate artis oratoriæ præsides Athenis fuere Paulus & Andromachus Syrus: licetque hariolari hæc tempora in Galienum, Fl. Claudium, Tacitum, Aurelianum, & Probum Impp. incidisse: quibus etiam vixit Dexippus, qui temporum historiam contexuit, vir in liberalibus disciplinis & facultate logica versatissimus.

Porphyrij mors.

Paulus, Andromachus Neapolites Syrus.

Dexippus.

JAM-

IAMBLICHVS.

His successit Iamblichus, vt clarissimi nominis philosophus, ita & illustris genere, natus familia amplissima & locuplete. Patria illi Chalcis, Syriæ quam Cœlen nominant, ciuitas. Hic cum Anatolio qui à Porphyrio secundum locum obtinuit, consuetudinem aluit, sed multis eum modis superauit & ad summum philosophiæ gradum ascendit. Ab eo coniunxit se Porphyrio, quo nulla in re fuit inferior, præterquam in concinna orationis structura, dicendique facultate: neque enim pari venere & gratia ab eo dicta, instructa fuere: neque candorem habebant & perspicuitatem: neque puritate sermonis exornare scripta laborabat, quanquam non omnino obscuritate inuoluta sit aut vitium habeat oratio: sed (quod de Xenocrate dictitabat Plato) non sacrificauit Mercurialibus gratiis. Itaque lectorem non detinet, non obrepit illecebris quibusdam, & ad

Anatolius.

Vide Laertium.

lectionem inuitat, quin potius auertere & obtundere aures videtur. Ob iustitiæ cultum, facilem ad deorum aures accessum habuit: itaque plurimos nactus est contubernales & discipulos, qui vndecunque gentium ad eum affluebant ad hauriendũ animi cultum, quos inter difficile fuerit iudicium, quis præcelluerit. In iis fuere Sopater Syrus eloquentiæ in dicendo ac scribendo summæ, Ædesius, Eustathius Cappadox, è Græcia Theodorus, & Euphrasius, virtute excellente viri, aliiqúe multi non multo in dicendi facultate inferiores, vt mirum videri possit quomodo vnus omnibus suffecerit, erga cunctos ex æquo comis ac benignus: quid, quod vix quidquam in suam gratiam agebat extra discipulos & sodales, numinis religione tactus: plerunque verò cum suis conuersabatur, conuictum facilem sequens, & frugalem prisci seculi mensam apponens: in symposio præsentes exhilarabat & ceu nectare delibu-

Sopater Apamiẽsis.

Eustathius Cappadox

Euphrasiꝰ

libutos replebat: qui verò indefesso eius audiendi studio ardebant, neque satietatem eiusce voluptatis capere poterant, adsidui illi erant conuiuæ, & productis in medium qui ceteros antecellebant, his eum compellabant verbis. Quid ita solus, diuine præceptor, seorsum agitas? neque de absoluta tua sapientia nobis quidquam impertis? rumor tamen ad nos emanauit per tuos ministros, te inter fundendum preces videri ab humo plusquam cubitos decem sublimem rapi atque attolli, corpus & vestimentum in aureolum colorem migrare, mox finitis precibus, in pristinam redire speciem corpus, ac tum demum ad terram descendere, & in congressum colloquiumqúe nobiscũ venire. Quibus dictis arrisit, quanquam ad risum non perinde pronus Iamblichus, & in hæc verba respondit. Illepidus atque inuenustus non fuit, qui istam in vos fallaciam intendit, at de cetero nihil absque vobis actitabitur. Hoc ille

Chrysanius Eunapij præceptor.

de se documentum præbuit, quod à Chrysanthio Sardiano doctore suo, Ædesii discipulo, harum rerum scriptor accepit, qui quidem Ædesius inter primos Iamblichi familiares fuit, eorumque vnus qui superioribus verbis apud eum vsi fuerunt. Adiecit idem & ista diuinitatis viri non obscura indicia. Finitoris circuli extremos terminos sol illustrabat, quo tempore cum cane cœlesti signo oritur simul: iamque tempus erat faciendi sacrificij, quod apparabatur in suburbiorum vno, mox peractis rite sacris ad vrbem reuertebantur lento gradu atque otiosè inambulantes, orta disputatione de Deo, non absona sacrificio. Tum fortè Iamblichus animo inter disceptandum occupato alienatoque, & voce veluti intercisa, atque oculis aliquandiu in terram defixis & immotis, ad comites respectans exclamat, Alia nobis ingrediendа est via, quod cadauer non procul hinc elatum est: simulque cum dicto iter aliò deflexit,

Ædesius.

flexit, quæ via purior videbatur, cumque eo nonnulli diuerterunt, quibus pudendū habebatur magistrum deserere: maior pars quique pertinacioris erant ingenij, quorum in numero etiam Ædesius, inceptam institerunt viam, vanitati & hominis superstitioni rem adscribentes, ac more canum feram indagantium vestigiis sequebantur: non multo post accessere vespillones qui mortuum tumularant, at ne sic quidem incœpto abstitere, percunctatique sunt, eám ne viam priùs ingressi fuissent: quibus illi responderunt, ita necessum fuisse, quòd alia non duceret via. Adferebant diuinius atq; isto incredibilius testimonium (quòd fortè impeditus fuisset ipsorum visus minùs acer, quòdque prærogatiuam ferret illius odoratus) voluisse periculum facere maiori in re, quando Iamblichus ad illos dixit, id in sua voluntate situm non esse, sed vbi temporis se offerret oportunitas. Aliquāto pòst tempore placuit cunctis stato anni tē-

pore accedere Gadara, qui locus est thermarum in Syria secundas à Baiis in Romano imperio obtinens, quibus nullæ balneæ calidæ comparari possunt. Isthic cùm lauaret, pariterque ceteri darent lauationi operam, nata de balneis disceptatione, renidens Iamblichus, tametsi religione, inquit, impediar, quo minus ista aperiam, vestra tamẽ id caussa fiet: simulque iussit discipulos sciscitari à popularibus indigenis, quibus iam olim nominibus donati fuissent duo è calidis fonticulis minores, sed ceteris elegantiores venustioresque. Illi postquàm imperata fecissent, negarunt se caussam nominum posse rescire, vni tamen Amori nomen esse, alteri Anteroti, deo amantium iniuriæ vindici. Confestim ipse contacta manu aqua (sedebat enim fortè in crepidine fontis, vbi depletur ac superfunditur alueus) paucis admurmuratis verbulis, de fontis imo pusionem exciuit, candidum, commoda statura, capillitio in ful-

fuluum aurum tincto, dorsi cute nitida, qui totus lauanti aut loto assimilis erat. Attonitis rei nouitate comitibus, transeamus hinc ad proximũ, inquit, fonticulum, simulque exurgens præcedebat, in cogitatione defixus, ac suspenso vultu, ibiq; eadem quæ priùs peragens, alterum Amorem euocauit, prioris per omnia similem, extra comas nigrantes huic magis, & rutilas, per collum sparsas. Ambo pusiones circumfusi arctis complexibus Iamblicho velut naturali patri inhærebant, quos ille in proprias suas sedes euestigiò restituit, lotusque excessit: obstupefacto comitum & familiarium cœtu, qui ab eo tempore scrutari quicquam desierunt, & argumentis ac signis quæ viderant, tanquam validis habenis pertracti, in omnibus credulos se præbuerunt. Ferebantur de illo in vulgus & alia fidei absona, monstriquę similia, quorum ego nihil scriptis mandare volui, ratus id parum tutum esse, Deoque inui-

sum,

sum, si quis historiæ veraci & solida fide nixæ, fabulas inaneis, cõmentitias, ac fluxas inserat. Quid, quòd & hæc ipsa scribo non sine religione quadam, metuens ne rumores sint & fictæ auditiones, nisi quod viros sequor, qui fidem non adhibentes aliis, rei visæ sensu permoti fuerunt: quicquid sit, nemo omniũ eius æqualium, quod equidem sciam, istud quod dixi prodidit, referente modestè Ædesio, nec ipsum scripsisse, nec alium quempiam eò audaciæ processisse. Ætate Iamblichi vixit Alypius in dialecticis exercitatissimus, corpusculo exiguo admodum, pauloque, quàm cubitale aut Pygmæi, maiore: quod intuenti videri poterat anima spiritusue esse, vsqueadeo quod corruptioni obnoxiũ erat, nihil adolescebat, sed in diuinam quandam naturam consumebatur. Vt igitur magnus ille Plato diuina corpora ait esse diuersa ab iis quæ sunt animis circumfusa, ita dixerit non absurdè aliquis etiam illum in animã immi-

pius.

immigrasse, à qua detineatur possideaturque, velut à Deo. Hic Alypius multos habuit sectatores, sed eius institutio intra colloquij & priuatæ disputationis terminos stabat, librumque nemo proferebat, quapropter summa alacritate animi ad Iamblichum defluxerunt illi, tanquam è perennis fontis exundante nec intra alueum sese continente scatebra exatiaturi se & affatim hausturi. Gliscente autem vtriusque fama, euenit vt casu obuij mutuo sibi occurrerent, veluti stellæ quæpiam, circumsessique adeò spisso theatro & auditorum cœtu, vt ingentis Musæi vicem repræsentaret, tenerentur. Itaque dum Iamblichus cunctatur, interrogari, quam prior quæstionem intentare, magis expectans, Alypius præter omnem expectationem, postpositis philosophicis quæstionibus, corona hominum septum se videns, ad Iamblichum conuersus, Dic mihi philosophe, inquit, verúmne sit an non, Dines aut iniu-

iniuſtus, aut iniuſti hæres, nihil enim hîc medium. Ille quæſtionis aculeum peroſus, Alienus, inquit, à noſtra ratione iſte diſputationis modus eſt, vir eximie, ſi quis in rebus externis præter alios excellat, ſed ſi virtutum, quibus philoſophum propriè ornatum eſſe decet, copiis circumfluat atq; abundet. Quæ verba locutus diſceſſit, ſimulque cum aſſurgente, conſeſſus omnis diffluxit. Poſt diſceſſum, ſe ipſum colligens ac quæſtionis acumen ſecũ admiratus, frequenter in eius congreſſum colloquiumque priuatim venit, ſupra modum admiratione ac laudibus virum proſecutus ob iudicij ſubtilitatem & ingenij ſagacitatem: defunctique vitam hiſtoricè abſoluit: nam qui iſta ſcribit, eum librum nactus fuit, multa caligine de induſtria obtectum, & quaſi alta nube perfuſum, non tam propter dictorum obſcuritatem, quàm quòd prolixam contineat Alypij magiſterium exercentis diſputationem: cùm rerum diſceptata-

ptatarum quatenus ratione nitantur nulla extet memoria. Loquebatur idem liber profectiones Romam verſus incredibiles, quibus cauſſa nulla ſuberat, nec animi par magnitudo reſpondebat: oſtendit tamen multos fuiſſe viri illius admiratores: ſed nullum illic teſtimonium facti dictiúe memorabilis adfertur. Videtur certè præclarus ille Iamblichus eodem laborasſe malo, quo pictores, qui formoſulos in ætatis flore conſtitutos dum pingunt, voluntque picturæ lenocinium quoddam & gratiam de ſuo adiicere, totam deprauant repræſentatam effigiem, ſic vt & ab exemplari propoſito pariter & à vera forma aberrent. Simili modo & iſte dum veritatis ſtudio laudare virum ſatagit, demonſtrat quàm atrocia in iudiciis ſuo ſeculo exercita ſupplicia, quàm grauibus ærumnis preſſi fuerint mortales, ſed cauſſas & primas origines vnde illa nata ſint, cùm explicare politicè non valeret, neque magnum in eo laborem col-

loca-

locaret, totam vitæ formulam lineamentaque omnia confudit, vix oculatissimis quibusque percipiendum illud relinquens, quòd Alypium susp iceret, quòd eius in periculis malisque constantiam & animi firmitatem, præterea orationis acrimoniam & penetrationem probaret. Erat autem Alexandrinus gente Alypius, de quo hactenus, decessitq; in patria senio confectus: & post eum Iamblichus, multis emissis sparsisque philosophiæ radicibus ac fontibus. In hunc eruditorum hominum prouentum incidit, qui ista scribit: nam è commemoratis discipulis alius aliò per vniuersam Rom. Imperij ditionem variè distracti sunt: in quibus Ædesius Pergamum Mysiæ sedem sibi delegit.

Alypij mors, & Iamblichi.

Ædesius.

ÆDESIVS.

ÆDESIVS gente Cappadox, Iamblichi scholam & in contubernio docendi munus suscepit, generis nobilitate inter suos

suos facilè princeps, sed censu exiguo, quem pater à se procul in Græciam amandarat, addiscendæ lucrosæ alicuius artis gratiâ, sed reducem, dum sperat in filio thesaurum se inuenturum, postquàm philosophiæ operatũ cognouit, domo vt inutilem nullius q; bonæ frugis, exegit, fugientemque longiùs persecutus est, cum his verbis, Ecquid tandem emolumenti adfert philosophia? quando conuersus ille, Non parum, inquit, mi pater: Simulque supplex patri se persequenti ad genua accidit; quo audito pater filium reuocauit, mirificamque virtutis indolem admiratus, totum se illi impendit, & intermisso discendi studio dicauit, alacerque & supra modum lætus filium abeuntem prosecutus est, velut qui Deum, non mortalem, genuisset. At ille cùm ceteris omnibus, quorum tunc celebris erat fama, vel quorum auditor fuerat, longè præcurrisset, ac rerum cognitionem pro experientia comparasset, ad clarissimum Iam-

blichum non longum iter è Cappadocia in Syriam perrexit atque confecit. Quo viso auditoque pendebat ex dicentis verbis, neque audiendi desiderium explere poterat; quo effectum est tandem, vt Iamblicho non multo inferior euaserit, si instinctum afflatumque diuinum, qui Iamblicho peculiaris fuit, excipias: qua de re non habeo quod scribam; fieri namque potest vt istud occultum habuerit Ædesius, ob temporum iniquitatem, quòd tum Constantinus Imperium regeret, qui fana toto orbe celebratissima euertebat, & Christianorum ædificia exstruebat. Hinc est fortasse, quòd doctissimus quisque discipulorum ad mysteriis congruum silentium & dignam antistite taciturnitatem inclinare cœperit, iisq; angustiis se concluserit: ac proinde istius historiæ scriptor à puero Chrysanthij discipulus, vix ante vicesimum annum veriore doctrina imbutus fuit: tanto negotio ac difficultate ad nostram ætatem Iamblichi philo-

philosophia inuehi & perduci potuit. qui postquam hominem exuisset, alius aliò dispersi fuere, noti omnes famâ & illustres.

Sopater Apamiensis è Syria.

At Sopater ceteris eloquentior, naturâ sublimium honorum appetens, animoque magnus & ferox, aspernatus reliqua in turba ætatem degere, magna celeritate ad aulam Imperatoriam accurrit, quasi Constantini propositum atque impetum domiturus & ratione superaturus, certè eò existimationis potentiæque peruenit, vt Imp. delinitus captusque ab homine, assessorem eum ad dextram publicè habuerit: res auditu visuque incredibilis. Proceres aulici inuidia dirupti, quòd Regia philosophiam iam serò disceret, Cercopum occasionem captabant, non Herculem modò somno oppressum, sed brutam illam, nunc vigilem, Fortunam comprehensuri. Quocirca clam concilia & cœtus agitare, nihil omittere quod tendendis insidiis accommodum foret. Quemadmodũ igitur olim apud Athe-

nienſes, nemo omnium quantumuis popularis auſus fuerat accuſare aut reum facere magnum illum & ſenem Socratem, à cunctis pro viuo ſapientiæ ſimulacro habitum, niſi temulentia, amentia, & diſſoluta Bacchanalium & peruigilij per ſummam licentiam acti inſolentia, ad riſum, contumeliam, alioſque lubricos & pernicioſos animorum motus in hominibus concitandos inuenta, abuſus primus Ariſtophanes, dum corruptis mentibus riſum conciliat, & cantilenas communiter à ſaltantibus accinendas inuehit, theatrum totamque caueam ad ſe pertraxiſſet: qui in tanta viri ſapientia per ludibrium obiicit pulicum ſaltus, nubium formas & ſpecies depingit, atque id genus alia quæ ad commouendum riſum nugari, comminiſcique ſolet Comœdia. Itaque nonnulli cernentes pronum ad aurium delinimenta cõſeſſum populi, accuſationem inſtituere, & impiam ad opprimendum illum actionem intentare ſunt auſi:

auſi: ſed uius interitus toti ciuitati calamitatem attulit. Etenim qui temporum rationem ad calculos vocat, haud difficulter intelliget, à ſublato violenta nece Socrate, nullum poſtea egregium facinus ab Athenienſibus fuiſſe editum: nam & ciuitas illa peſſum abiit, & per eam cũcta Græcia ſimul concidit. Idem etiam tunc augurari licebat è paratis Sopatro inſidiis. Conſtantinopolis, vetuſto nomine Byzantium, antiquitus ſuppeditabat Athenienſibus annonam, fidemque omnem excedebat frumenti inde aduecti vis: at noſtro ſæculo neq; onerariæ naues, quas Ægyptus mittit, totaque Aſia cum Syria, & Phœnice, neque frumentariæ copiæ ex aliis prouinciis vectigalibus comportatæ, explere valent aut ſatiare circumfluentem & copioſam populi multitudinem, quam Conſtantinus è debellatis vrbibus Byzantium tranſtulit, ac circum ſe habere voluit, ad captandos in theatro à temulentis & crapulam

Socratis mortem totius Græciæ calamitas ſecuta.

Byzantiũ.

Conſtãtinopolis populoſa.

pulam reiectantibus, plausus: ambiens scilicet à titubante populo laudari, nominaríque ab his qui difficulter nomen sonant, nisi ex vsu. Accidit fortè vt cum Byzătij positu malè conueniret nauium appellentium accessus, ni secundus puruſque auster afflaret: quod cùm ob montium naturam vsueniret, tuncque frequentiùs malum illud occurreret; plebs stimulante fame incensa ad theatrum conuenit, ingens raritas laudum ebrij populi, stuporem Imperatori incusserat. Interea inuidi oportunum cumprimis tempus se inuenisse rati, Sopater (inquiunt) tantis per te honoribus cumulatus, beneficio summæ peritiæ, quæ te quoque laudatorem habet, & per quam imperatorio in solio residet, ventos vinxit. Quo audito credulus Constantinus securi virum percuti mandat: maleuoli dicto citiùs exequi iussa festinant. Istius mali auctor fuit Ablabius prætorij præfectus, qui à Sopatro claritate superabatur.

Sopater Constantini iussu occisus.

Ablabius.

Enim-

Enimuero mihi litteris mădanti excellentiũ in omni doctrina virorum vitas (vt antea memoraui) & quas res fama nostras ad aures pertulit, videtur operæpretium fore, vt inimicos quoque qui cum illis simultates gesserunt, paucis percurram. Ablabio cædis architecto & machinatori genus fuit obscurissimum, & quoad paternam originem, infra mediocritatem abiectum ac humile: viuitque in animis hominum huiusmodi fabula, cui à nemine contradicitur. Ægyptius quidam è tractu qui Mendesius vocatur Constantinopolim hospes veniens, opiparam cauponam irrumpit, (norunt enim Ægyptii etiam in publico quoties peregrinantur turpiter se dare, quibus eos moribus domi imbui verisimile fit) iciunus etiam magno confecto itinere ac præ siti propè enectus, iussit vinum molle ac condîtum aromatibus misceri sibi adnumerata pecunia. Cauponaria viso præsenti argento, ministerio se accingebat, &

Ablabij genus.

discursabat satagendo, (erat autem ea mulier artis quoque obstetriciæ in puerperiis perita) dumque Ægyptio poculum apponit, & depromptum vinum defundit, ecce è vicinia accurrens vna, in aurem illi narrat, sodalem & affinem suam de salute periclitari tertio iam nixu, nisi ocyus succurratur. Hoc audiens illa, relicto Ægyptio, priusquam hiscentem & anhelam calida perfunderet, & puerperam à partus laboribus liberauit, & ex vsu compositis in eo ministerio rebus omnibus, post elotas priùs manus, ad hospitem recurrit: quem grauiter commotum iraque exæstuantem vbi offendit, moræ suæ causſam illi aperit. Bonus ille Ægyptius, hoc audito, maiore siti narrandi, quod infanti diuinitus esset euenturum, flagrans, quàm suæ siti medendi, confestim tempus diei & horam obseruat & inquirit, claraque voce, Abi inquit, mulier, & puerperæ dicito, quòd tantùm non Imperatorem enixa sit: hocq; elocu-

elocutus pleno poculo se proluit, nomenque suum mulieri cognoscendum dedit. Nato infanti nomen fuit Ablabius, qui vsque-adeo pila & ludus extitit fortunæ noua semper molientis, vt Imperatore plus potuerit, quare & Sopatrum tollendum curauit, causſam necis futilem & Socratica vaniorem, populo indomito tunc imperium quoddam obtinenti adferens. Itaque Constantinus ob euectum ad amplos honores Ablabium noxam incurrit vecordiæque pœnas dedit: de cuius obitu in historia ipsius proditum est. Reliquit is filium Constantiũ Ablabio, quî cum imperium æquo iure regeret, postquam paternum successionis iure imperium cum Constante & Constantino fratribus suscepisset, de quibus in diuinissimo illo Iuliano exactiùs dictũ est. Proinde Constantius imperium adeptus, ac sortem cuique fratrum suam partitus, obtinuit quicquid ab Illyrico ad Nisibin vsque extẽditur. mox Ablabium imperio exuit, Ablabius fortunæ pila.

aliosque administratores surrogat. Ille apud exstructam sibi olim in Bithynia villam, locum regali otio & secessui dicatum, omnibus rebus affluens substitit, cunctis admirantibus, quòd imperare nollet. Paulo pòst ex vrbe patris nomen præferente, percussores non paucos submisit, iussis primis litteras tradere, qui in genua procumbentes (qui mos apud Romanos inoleuit in salutando Imperatore) honorarias illi in manum dedêre litteras: ille magno fastu receptis tabulis, metu solutus omni, purpuram aduenas popòscit, iam seueriore supercilio & adspectatibus formidolosus. At illi nihil se amplius in mandatis habere professi, pro foribus stare quibus tradendæ purpuræ cura incumberet, dixerunt, quos ille insolenti atque elato animo confestim accersi iussit. At hi iniecta manu virum adorti, pro stola purpurea, necem illi purpuream obtulerunt, frustatim dissecto, in modum pecudis, quæ publico in epulo concidi-

Percussores subornati in Ablabiũ

Salutandi Imp. mos.

Ablabius à percussoribus dissectus.

ciditur. Talem Sopatri mœnibus pœnam expendit Ablabius, vbique præterquam hîc fortunatus. His ita procedentibus, neq; diuina prouidentia rerum humanarum curam deserente, solus restabat inter reliquos celeberrimi nominis Ædesius, qui per precatiunculam cui fidebat maximè, ad diuinationem seu hariolationem quandam confugit, ea fiebat per insomnium.

Aedesius Hariolus

Descenderat ad preces Deus, & hexametris versibus oraculum ediderat, quando diductis ille palpebris, adhuc metu conterritus, dictorum etiam memor (quippe inenarrabilis ille & cælicus versuum contextus, memoria dilapsus exciderat) puerum vocat, qui limpidam aquam, ad extergendam faciem & oculos, adferret. Puer lævam eius manum plenam esse extrinsecus litterarum admonet: inspicit ille, idque diuinitus factum deprehendit, manumque suam veneratus, huiusmodi oraculum manui inscriptum reperit.

Aedesio monstrat Sortes.

Parca-

» *Parcarum in genibus fatalia pensa trahentum*
» *Sors tibi stat vitæ: si degere in vrbibus, inque*
» *Cœtibus est animus, fama super æthera viues,*
» *Quando voles iuuenum diuinas pascere mentes.*
» *Sin tauros ouiumque greges tibi pascere curæ est,*
» *Sic quoque te aucturum cœlestia numina spera.*

Hic potiorem, quam sequi decet, viam insistens, prædiolum aliquod sibi dispiciebat, seque caprarij aut pastoris vitæ parabat. Quod eius institutum non latuit in occulto apud studiosos, qui inuestigati limina, tanquam vlulantium canum grex, obsedere, laniaturos se minati, si tantam tamque reconditam eruditionem, montibus, rupibus arbustisque transcriberet, veluti qui natus nunquam homo fuerit, aut humani quidquam scierit. Cuiusmodi dictis factisque adeò compulsus, in consuetudinem ac societatem hominum se dedit, ad deteriorem viam se applicans. Itaque Cappadociam reliquit, tradita Eustathio prouincia sua quam curaret, nulla secum cognatione coniuncto, Asiamque ingressus, quæ

quæ vniuersa manus illi porrigebat, sedem cepit antiquum Pergamum, quò commeabant ad ipsum Græci finitimique, fama ad sidera vsque pertingente illustrem. Impium fuerit, arbitror, silentio prætermittere, quæ de Eustathio veritati consona memorantur. Cuncti enim vno ore confitentur, eum & fuisse & visum esse virum optimum, qui experientia teste ostenderit, quid in dicendi facultate valeret: quippe linguæ facundia labiisque insidens lepor, quiddam magicis præstigiis simile obtinebant, sermo efflorescebat suauis & placidus, tantaque cum gratia effundebatur, vt qui vocem hominis audirent, obliti sui, tanquam qui Lotum degustassent, à verbis illius penderent, adeò non multum aberat à cantricibus illis Sirenibus. Quapropter Imperator etsi Christianorum scriptis legendis implicitus, ipsum accersendum curauit. Hic in repentinam rerum turbationem coniectus fuit, quòd impenderet illi graue

Eustathi
Cappade

ntiochia Persis circumsessa.

graue bellum à Persarum Rege, qui Antiochiam circumsidebat, & funditoribus tela iaculantibus premebat, & imminente theatro arce repentino atque improuiso insultu occupata potitus, immensam spectatorum multitudinem sagittis confecerat. Quo rerũ statu delecti euocatique vniuersi aderant, de mittendo ad Regem legato acturi, nemoque Græcorum cunctabatur Eustathium Imperatoris auribus obiicere atque commendare, quamuis superiores Impp. laudatissimum quemque militiæ ducem, siue castrorum præfectum, siue alium quempiam ordines ducentem, legationibus destinare soliti fuerint. Accidit tum cogente necessitate, vt cunctis prudentior & consultior consentientibus omnium calculis Eustathius existimaretur. Itaque Imp. diplomate accersitus comparuit illico: tanta verò sermonis venustas labris eius insederat, vt committendæ Eustathio legationis auctores amplioribus honoribus dignitatibusque cumularit Imp. ac studio & beneuolentia eos singulari sit complexus. E quibus fuere qui vltro in legationem eum prosecuti sunt, vti certius industriæ experimentum caperent, an etiam par facundiæ illecebra in deliniendis barbarorum animis homini inesset. Vbi in Persidem ventum est, Sapores, vt homo tyrannicus & adeuntibus difficilis & erat & fama ferebatur, postquam tamen de more legationis Eustathio accessus ad Regem patuit, deiectionem oculorum vultumque placidum demiratus fuit, tametsi variis artibus percellere pauore hominem machinatus fuerit: verùm vbi facili atq; æqua aure viri dicta pariter & argumenta modestè atque expeditè percursa accepit, foribus illum excedere paulisper iussit, quod & fecit, capto verbis tyranni animo, mox per cubicularios ad communem mensam Rex illum intrò vocat, paret ille, & (vti naturâ videbatur factus ad obse-

Sapores Persarum rex.

obsequij momenta) ad epulum regale accedit, mensæ consors, vbi tanta eius inluxit eloquentia, vt parum abfuerit quin Rex tiaram rectam abiecerit, & cum purpureo paludamento gemmata monilia deposita, cum Eustathij penula commutarit. Tantum ille inuexit fortunæ regiæ & ornamentorum fastidium, vt corporis cultui studioque deditos, infelicitatis damnare sit visus. At fieri illud prohibuerunt affinitate Regi coniuncti, qui merum præstigiatorem esse dictitabant, Regique auctores erant, vt Romano Imp. responderet, cur qui tam spectatis & excellentibus abundet viris, pro legatis mitteret homines à mancipiis locupletibus non multum dissidentes: fama tamen de legatione spe omni maior erat. Istud mihi videre & cognoscere de hoc viro contigit, quòd vniuersa Græcia videndi eius tenebatur desiderio, diisque vota faciebat pro incolumi eius reditu, consentiebant his difficultatibus & oraculo-

oraculorum sortes. Postquàm vota irrita cecidere (neque enim redibat) mittuntur ad eum à Græcis legati ex omni eruditorum numero delectissimi, qui cum magno Eustathio in colloquium venirent, cur minus prodigiis res succederet. Ille auditis clarissimis celeberrimique in ea scientia nominis viris, rem altiùs contemplatus, adhibitoque iudicio secum ponderans, examinabat & simul exquirebat magnitudinem, colorem, & speciem signorum; deinde consueto more renidens, vbi rei veritatem perscrutatus esset (mendacium etenim non modò diuinus cœtus, sed etiam sermo respuit) atqui ista, inquit, de meo reditu non sunt locuta: meo tamen iudicio præter hominum morem respondit numen, quando ait obscuriora esse & seriùs quàm pro ratione felicitatis meæ accidisse quæ noctu apparuere signa. Eustathius tanti nominis vir Sosipatram coniugem duxit, quæ præstanti doctrina tanto præluxit marito, vt

Videntur deesse nonnulla.

ſipatra
æſtanti
ctrina
ulier.

præ illa huius gloria penè obſoleuerit. De qua fœmina res exigit, vt in doctorum virorum catalogo pluribus exponam, tantus nominis eius ſplendor latiſſimè dimanauit. Natale illi ſolum fuit in Aſia circa Epheſum, vbi Cayſter amnis regionem perlabens campis cognomen de ſe reliquit, genere locuplete & copioſo, quæ etiamnum infantula, beare videbatur omnia, tantus formæ ac pudoris nitor in ea relucebat, iamque compleuerat quinquennij tempus, quando ſenes duo qui iuuentæ robur ambo exceſſerant, quamuis alter ætate paulò maior eſſet, manticis inſtructi, pelliti ambo, in prædium quod parentibus Soſipatræ proprium erat, ſimul venêre, villicoque perſuadent, id quod factu procliue illis erat, vt curam vineæ ſibi committeret: poſtquam prouentus præter ſpem extitiſſet copioſior, ad ſtuporem vſque, ita vt ſuſpicionem diuinitatis & miraculi cuiuſdam iniiceret, prædij dominus, qui fortè cum Soſipa-

ſipatra aderat, ſenes menſæ ſuæ adhibet, honorificè ac liberaliter eos tractat, inſimulans interim colonos & agriculturæ ſocios, qui non eandem operam nauarant. Senes poſtquam hoſpitio & menſa Græci hominis fuerant humaniter accepti, eximia puellulæ Soſipatræ forma ac venuſtate ſauciati captique, Cetera, inquiũt, occulta & ſecreta apud nos continemus, atque humanitatem iſtam laudatam quaſi pro ridiculo habemus, & beneficia in nos cumulata penſi non facimus; at ſi menſæ iſtius & munerum vicem à nobis tibi reponi non pecuniariam, aut interituram ac caducam gratiam reddi cupis, donumque cæleſte & cuius fama ad ſidera vſque pertinget, in te ac ſubſtantiam tuam vis conferri, permitte nobis iſtam Soſipatram alumnis & veris patribus futuris in quintum vſque annum, neque de puellæ morte ſis ſolicitus quidquã, quin te animo liquido eſſe ac firmo iubemus, neq; cures pede calcare agrũ,

donec confecto solis curriculo quintus annus circumactus fuerit, opesque tibi è fundo vltrò cumulatè se effundent ac veluti pullulabunt: & filia non fœmineum modò, aut quale reliquorum mortalium est, ingenium præ se feret, imò longè maiora de puella opinabere. Si igitur bonum habes animum, obuiis manibus arripe quæ diximus: at si suspicioni locum das, nihil à nobis dictum puta. Ad hæc pater linguam comprimens, & perculsus pauore, filiolam illis in manus tradit, vocatoque ad se villico mandat benignè senibus præstari quicquid vellent, neque curiosè rerum satagere. Quibus imperatis ante lucis exortum, velut indicto sibi ipsi exilio, filiam ac fundum deserit. At illi siue heroes, siue genij, siue diuinioris naturæ, quibus acceptam ad se virginem mysteriis imbuerint, scit nemo, quibus initiamentis quaue religione obstrinxerint, nullus quantumuis cognoscendi auidus compertum cognitumue habuit.

habuit. Jam præfinitum tempus aderat, quo simul reddenda erat vniuersorum ex agro prouentuum ratio, quum pater virginis prædium reuisit, nec obseruato staturæ incremento, formam immutatam videre se putabat: neque multum adeò aberat, quin patrem non agnosceret filia, quam tamen venerabundus salutauit, alienam se contueri ratus. Apposita mensa magistri eius præsentes monuerunt patrem, vt virginem quicquid tandem vellet percunctaretur: tum illa subiiciens, sciscitare, inquit, mi pater quid toto tibi itinere acciderit. Quum ille filiæ dicendi potestatem permisisset (solebat autem quadrigis vehi ob rem domi lautam, variique occurrunt in eiusmodi vehiculis casus) tam scitè euenta omnia declarauit & recensuit, non dicta modò, sed & comminationes ac terrores, quasi vnâ in curru assedisset, eoque admirationis adductus fuit pater, vt obstupuerit primo aspectu, filiam deam esse persua-

Sosipatri patri vt uina cor memora quicquic illi acci rat.

sus: itaque accidens ad pedes, obsecrat viros, vt ederent quinam essent. Illi cunctabundi ægrè post aliquantam moram (forsan etiam quòd Deo ita visum fuerit) se Chaldaicæ sectæ non alienos esse prodiderunt, idque velut per ænigma ac demisso vultu. Tum verò aduolutus genibus, suppliciter precatur, vt velint prædij esse domini, filiamque sub imperio habeant, deisq; initiatam plenius erudiant: quod se facturos illi nutu significarunt, nullum amplius verbum prolocuti. At ille veluti certus promissi, aut oraculo instructus, animo erat confirmato, quid tamen rei esset ignarus, atque intra se Homerum summis laudibus ferebat, qui rem istam admirandam atque inauditam iam olim decantasset.

Homerus Iliad. 9. est. 17. *In varias species vertuntur numina, & vrbes*
Colluſtrant, alienigenûm ſimulachra virorum.

arbitrabatur enim se in Deos humanam speciem repræsentantes incidisse: Itaque gaudio delibutus, arctiore somno oppressus fuit.

fuit. Illi à cœna digressi virginem secum abducunt, & amictum in quo sacris studiisque initiata fuerat, benignè accurateque in manus illi tradunt, additis nonnullis aliis instrumentis ac libris, & arculam in qua asseruarentur omnia, Sosipatræ vt obsignet mandant. Porrò ipsa non inferiore amore viros illos complectebatur, quàm suum genitorem. Iam illuxerat, foresque domuum reserabantur, & ad operas suas mortales exibant, quando etiam illi more consueto egressi fuere. Virgo ad patrem accurrit lætum illi nuntium allatura, ministrorum vno arculam gerente. Pater vbi diuitias quibus affluente sorte fuerat ditatus recensuisset, & à villicis rerum necessariarum rationem depoposcisset, viros accersi iubet: at illi nusquam comparuere. Tum conuersus ad Sosipatram, Quid hoc rei est filia? illa paululũ conticescens, Nũc, inquit, demum intelligo quod ab ipsis dictum in digressu fuit, siquidem vbi cum

lachrymis ista mihi in manum dedere, iussserunt ea perlustrare me; nam ad occidentis vltimum sinum sibi profectionem esse, mox reuersuris: id quod manifestè loquitur eos esse genios, atque ita, quocunque tandem abiere, à me discesserunt. Pater filiam sibi associans initiatam diuinoque moderatè afflatam numine, ad suum arbitrium viuere permisit, minimè curiosus aut satagens eius rerum, nisi quòd taciturnitate ipsius nonnihil offenderetur. Ipsa iam florentis ætatis limen ingressa, nullisque aliis vsa magistris, non poëtarum modò, sed & philosophorum atque oratorum scripta in ore habebat, & quæ ceteri difficulter atque obscurè poterant percipere, neque nisi cum magno molimine & ingeniorum tormento, hæc illa otiosè citra laborem explicabat promptequè declarabat. Decreuit itaque marito se cõiungere, eratque extra controuersiam solum ex omnibus Eustathium eo matrimonio dignum videri

videri: illum igitur ac præsentes hunc in modum allocuta est: Audi me Eustathi, Sosipatræ prædictio. vosque qui adestis, mihi testes esse volo, me ternos ex te liberos parituram, qui in fortuitis quæ habentur inter mortales bonis omnes infeliciter acturi sunt: Deo autem resistere & repugnare nemo potest. At tu præclaram tequè non indignam sedem ante me occupabis, nec inferiorem fortassis & ego nanciscar; nam tibi ad lunarem globum secessus fato debetur, nec à quinto anno diutius diuino cultui operaberis aut etiam philosophabere, id enim loquitur mihi tua effigies, imò sublunarem orbem superscendes facili & moderato motu. De meis verò rebus plura essem dictura, nisi meus me prohiberet genius. Quæ verba priusquam finiret, aliquanto tempore sermonem suspenderat, dein euestigio in manum Eustathio conuenit, ita namque fatalibus deabus placitum fuit. Sosipatra Eustathio nubit. Neque discreparunt quidquam eius verba ab immutabili oraculo-

rum sorte; subsecutus enim est euentus non alius, quàm si antea facta fuissent. Illud euentis insuper adiiciendum necessariò fuerit, quòd Sosipatra à mariti morte ad hæredium suum regressa, apud Pergamum vetus in Asia minore consederit: quodque eam magnopere coluerit & beneuolentia prosecutus fuerit magnus ille Ædesius, qui etiam proles eius instituit, quamuis & ipsa domi suæ in philosophiæ præceptis easdem erudierit. Postquàm verò Ædesius ea familiariter vti cœpit, nemo omnium qui domum illam frequentabant, Ædesij accuratum in differendo cultum fastumque amare aut admirari potuit; cuncti verò mulieris diuinum feruorem exosculabantur atque obstupescebant. Porrò Philometor quidam Sosipatræ consobrinus, formæ venustate & facundia captus, in amorem eius incidit, diuinius præ ceteris mulieris ingenium contemplatus, ardebatque & planè deperibat amore, totus in hoc: quin

Sosipatra à mariti morte Pergamum redit.

Philometor Sosipatram deperit.

& ipsa eandem flammam intus cõceperat; itaque Maximum (qui præcipuè familiaris cum Ædesio domesticam consuetudinem coniunxerat, à cognatione illius non alienus) adit, & ad eum cõuersa, Aduerte, inquit, animum, qui me morbus affligat, ne qua molestia afficiar. Illo scisciante, quid morbi esset, subiecit, Quid, si Philometor sit, certè is ipse est, neque vel tantillum à vobis plerisque discrepat, vobis aliis similis; verùm vbi discedentem conspicor, iam mihi cor vritur atque commouetur, si quando à me egreditur, videndum tamen tibi est, vt de me labores, pietatisque officium præstes. His auditis Maximus fastu turgidus, quasi deorum colloquio non indignus habitus, cui res tanta ab eiusmodi fœmina esset credita, secedit. Interim Philometor institutum vrget: Maximus verò instat per aruspicinam è pecudum fibris cognoscere, cuinam fato destinata deberetur, efficace atque potente vsus scientia in

Maximus.

re

re pusilli momenti. Perpetrato itaque sacrificio accurrit ad Sosipatram, iubetque diligenter obseruare, num de cetero simili morbo implicaretur: negat illa se isti malo amplius esse obnoxiam, simulque detegit Maximo, quas adhibuerit preces, quid egerit omnino, adiungit & tempus atque horam qua actitata fuerint omnia, tanquam si fuisset præsens, insuper & prodigia quæ se illi ostenderant, aperit. Tum ille pronus atque attonitus in terram procũbit, Deaq; nomine haud dubiè dignam mulierem esse profitetur. At illa, Erige te, inquit, in pedes, Dij te sospitant, siquidem eos respicias neque fluxis istis & terrenis caducisque opibus animum apponas. Quibus auditis, magis etiã inflammatus animo, domo erupit, vt qui iam certum muliebris diuinitatis periculum fecisset. Accidit autem vt Philometor alacer sodalium cœtu comitatus, ad fores ædium obuium habuerit Maximum, qui magna voce eminus acclamans,

mans, Caue, inquit, sodalis deos lacessere, & incassum lignis adolere desine: conscius forsitan veneficij in quo malitiosè ille versabatur. Itaque religione tactus, Deique vocem audisse ratus, à prauo consilio destitit, irridens damnansque quod aggressus fuerat propositum. Ab eo tempore Sosipatra singulari minimeque fucato amore Philometorẽ complexa in oculis ferebat, illius accensa studio, qui ipsam tantopere adamasset. Quodam tempore coacto vniuerso familiarium cœtu, cùm solus abesset Philometor diuinæ rei operatus, disceptatio & quæstio exorta est de anima, in qua post varia argumenta vltro citroque iactata, Sosipatra vbi paulatim obiecta demonstrationibus dissoluisset, atque incidisset in disputationem de anima in genere, quæ eius pars supplicio puniatur, quæue interitus sit expers, dum furore quodam diuino incitata rapitur bacchaturque, repente voce veluti rescissa obmutuit, deinde mora aliquanta

quanta facta in medium exclamare cœpit: Quid hoc rei est? necessarius meus Philometor curru inuectus, loco salebroso & insolente euersus est, déque crurum perfractione periclitatur, sospitem tamen famuli expediuere, nisi quòd cubitum oblæsit, manusque habet saucias citra periculi metum, ferturque sella, & quidem quiritans. Hæc illa, & verè, nam ita res habebat: vnde cunctis persuasum fuit, Sosipatram vbiq; locorum adesse præsentem, id quod de Deo philosophi affirmant. Diem autem obiit ternis relictis liberis, è quibus duorum nomina nihil opus est adscribere, sed tertius, cui Antonino nomẽ fuit, à parentibus non extitit degener, sedemque apud Canobicum Nili ostium obtinuit, seque totum dedidit iis qui ibi loci instituebantur, studens modis omnibus matris de se prædictioni respondere. Ad eum iuuentus senior ac sapientiæ studio dedita frequẽs commeabat, fano adolescentibus, qui sacris operabantur,

Sosipatræ mors.

Antoninus Sosipatræ filius.

tur, pleno. Ipse neque homine maior habitus, & inter mortales vitam degens, iam tum contubernalibus discipulisque prædicere solebat, à sua morte non extiturum ampliùs deorum templum, imò magnifica illa & religiosa Sarapidis delubra informi situ obrutum iri & vastitatem passura, quæque in terris aspectu pulcherrima forent, in ea fabulosum Chaos & spissam caliginem dominatura suamque tyrannidem esse exercitura: quæ omnia tempus detexit veraque comprobauit, vt oraculi vim prædictio obtinuerit. Ex illo genere emanarunt reliquiæ quædam (non enim in animo mihi est Hesiodi matutinas, quibus ἠοίαις nomen indidit, scribere) quæ tanquã effluentiæ & traiectiones quædam stellarum dissipatæ fuerunt ac dispersæ in aliud philosophastrorum genus, quibus philosophiæ affinitas quæstui fuit & emolumento, qui fermè in foro, vti Socrates apud Regiam porticum Athenis, periclitati sunt,

Hesiodi ἠοίαι.

Videtur in Sosipatræ duos filios lucrosis artibus deditos & à maternis studiis alienos inuehere.

sunt, atque ea ratione pecunias contemp-
sere & nummorum iacturam fecerunt.
Itaque penula, Sosipatræ mentio, & Eu-
stathij dictorum recitatio, philosophiæ apud
illos sustinebant titulum: & in rebus quæ
omnium obtutui patent, loculi tanta libel-
lorum mole conferti, vt multorum came-
lorum iustum onus esse possent; eos verò li-
bros ad vnguem edidicerant, qui à vete-
rum philosophorum nemine vnquam scri-
pti, tabulas modò testamentorũ, earumque
antigrapha, & contractuum codicillos,
auctionariasque tabellas continebant, &
quicquid misera hæc vita erroribus im-
plicita ac dissoluta laudare assolet. Quare
Sosipatræ non falsa fuit prædictio, siue ora-
culũ, de his quæ liberis suis euentura essent,
quorum à me tacebuntur nomina, quòd
viros bonos, non autem vitiosos & im-
probos in librum præsentem coniicere sit
animus: alioqui vnus modò ex eius liberis
Antoninus nomine, cuius paulo antè facta
mentio

mentio est, Alexandriæ commoratus, inde
Canobi (quod Nili ostiorum vnum est) in-
genti affectus admiratione, totum se dedi-
dit atque applicuit diis loci gentilibus, &
sacris mysticis atque arcanis, citóque in
deorum immortalium contubernium rece-
ptus est, neglecta prorsus corporis cura,
eiusque voluptatibus remisso nuntio, &
sapientiæ studium profano vulgo incogni-
tum amplexus, de quo longiorem contexi
orationem par esset: sed is nihil magnopere
à communi hominum opinione diuersum,
quod sciri posset, deorum cultui operaba-
tur, fortè quòd Imperatoris ingenium &
conatus suspectos haberet, aliò tendentes:
certè cuncti mortales huiusce viri tempe-
rantiam, constantiam, & inflecti nesciam
mentem demirati fuere: itabantque ad
eum in littus qui tum Alexandriæ negotia-
bantur. Erat autem populosa ciuitas Ale- Alexandrię laus.
xandria, & propter Sarapidis fanum alter
quidam orbis terrarum, sed sacer, ad quam

vndecunque terrarum innumeri confluebant gregatim, agmini similiter, qui salutato prius deo, ad Antoninum cursum detorquebant, fluuiatilibus lembis inuecti, sicque pariter & relaxabant animos, & ad seria properabant. Quotquot verò ad colloquium admissi, ratione fultum problema proponebant, Platonica doctrina abundè & candidè implebantur: at qui altiores de rebus diuinis quæstiones in medium afferebant, ij statuam incursabat, vsque adeo nihil apud tales mutiebat, sed inconniuens immotisque luminibus cælum respectas, iacebat quasi sensibus orbatus, atq; elinguis, neq; temere quisquã hominũ vidit illum in eiusmodi disceptationes descendere. Quòd autem diuini quiddam in eo fuerit, breui pòst eluxit; nam vix adeò ex hac vita migrauerat, cùm & cultus numinis apud Alexandriam, & Sarapidis delubrum disturbata dissipataque fuere, non religio tantum, sed vniuersa fabrica, & omnia

omnia cùm habuerunt exitum, quem Poetarum fabulæ tribuunt Gigantum victoriæ, simile enim quid Canobicis templis accidit, imperante tunc Theodosio, prætorij præfecto Theophilo, piaculari homine, & Eurymedonte quopiam, qui

Latè rex tumidos inter sæuosque gigantes
Primatũ tenuit: Venereo tũ vrbi præfecto, Odyss. 7

& Romano Ægypti legiones cum imperio obtinente: qui omnes iras aduersus saxa & lapicidas aggerantes, ea oppugnabant, & qui bellum nunquam auditione acceperant, Sarapidis ædem funditus demoliti sunt, templique donariis manus hostiliter iniecerunt, absque hoste & citra prælium victoriam adepti. Eo pacto cum simulachris ac donariis commissa strennuè pugna, non deuicere modò illa, verumetiã depeculati fuere, militarisque inter ipsos lex erat & tessera, vti quod quisque furto subduxerat, latêret occultum. Mansit tamen area ædis quam asportare nequiue-

runt ob saxorum moles, quæ difficulter loco commoueri potuerant. At egregij illi viri & bellicosi, confusis perturbatisque rebus omnibus, debellasse se deos incruentis quidem, sed ab auaritiæ crimine non impuris manibus gloriabantur, sacrilegium & impietatis crimen laudi sibi assumentes. Fidem postea in sacra loca inuexerunt Monachos sic dictos, homines quidem specie, sed vitam turpem porcorum more exigentes, qui in propatulo infinita atque infanda scelera committebant, quibus tamen pietatis pars videbatur, sacri loci reuerentiam proculcare: nam ea tempestate quiuis atram vestem indutus, quique in publico sordido habitu spectari non abnuebat, is tyrannicam obtinebat auctoritatẽ: in eam virtutis opinionem venerat id genus hominum, de quibus etiam dictum est in vniuersæ historiæ commentariis. Illi ipsi Monachos Canobi quoque collocarunt, vt pro diis qui animo cernuntur, seruos & quidem

quidem flagitiosos diuinis honoribus percolerent, hominum mentibus ad cultum ceremoniasque obligatis: ij namque condita & salita eorum capita, qui ob scelerum multitudinem à iudicibus extremo supplicio fuerant affecti, pro diuis ostentabant; iis genua submittebant, eos in deorum numerum receptabant, ad illorum sepulchra puluere sordibusque conspurcati: in his nonnulli Martyres, diaconi alij, & legati arbitriique precum petitionumque apud deos nominabantur, cùm fuerint seruitia infida & flagris pessimè subacta, & quæ cicatrices scelerum ac nequitiæ vestigia corporibus circumferrent: eiusmodi tamen deos fert tellus. Istud itaque prouidentiæ Antonini existimationẽ summopere adauxit, quòd palàm apud omnes prædixerat templa in sepulchra conuersum iri. Eodem modo admirandus ille Iamblichus (quemadmodum in eius vita scriptũ reliquimus) cùm Apollinem exciente quo-

dam Ægyptio, statim comparuisset, attonitis viso præsentibus omnibus, Desinite, inquit, sodales mei mirari; est enim gladiatoris qui singulari certamine interiit, spectrum. Usqueadeo aliud & diuersum planè est, animo aliquid cernere, vel fallacibus oculorum luminibus. At Iamblichus præsens malum, Antoninus futurum præuidit: quæ res & debilitatem solùm quandam & ægrimoniam viro attulit, siquidem vitæ exitus placidus ipsi quidem accidit, in senectam valetudine inoffensa integram desinens, verùm grauis & molestus viris cordatis ob prædictam ab eo sacrorum locorum ruinam & profanationẽ.

MAXIMVS.

MAXIMI etiam priùs meminimus, quem huius commentarij scriptor vidit olim, in quem adolescens etiamnum senem incidit, loquentis vocem audiuit, qualis Homericæ Palladis aut Apollinis perhibetur:

tur: oculorum illi pupillæ erant volubiles, canam promittebat barbam, ingenij velocis vigor atque agilitas ex oculis elucebat. Mira autem aderat harmonia & consonantia virtutum, siue audiretur, siue aspiceretur; nam vtraque sensus via percellebat commouebatque secum conuersantes, dum neque volubilitatem luminum, neq; cursum & flumen sermonis ferrent, ita vt ne disertorum quidem hominum quisquã aut vsu peritorum, qui colloquium cum ipso misceret, contrà hiscere fuerit ausus; sed cuncti tacitè dictis acquiescentes, tanquam è tripode profectis, ductum sequerentur: tanta viri labris venus insidebat. Natales fuerunt illi haud obscuri clara progenie orto, amplæ opes, fratres habuit germanos, quos antecellere primosque esse passus non fuit, ipse primus, nimirũ Claudianum, qui Alexandriam commigrauit, ibique docuit, & Nymphidianũ qui Smyrnæ cum laude professus est. Vnus fuit eo-

Claudia

Nymphi dianus.

Maximus Iuliani præceptor.

rum quos Ædesij doctrina imbuit, Iuliano Imperatori delectus fuit magister solus, ceteris omnibus à Constantio sublatis, qua de re in Iuliano copiosiùs & exactiùs à nobis scriptum est. Decrescente autem ac deficiente Constantini progenie, solus relictus fuit Iulianus, ob ætatis teneritudinem & ingenij mollitiem despectui habitus, quanquam Eunuchi palatini ministeria illius obirent, adhibitique essent custodes, diligenter obseruaturi ne in Christiana fide vacillaret: at ille hîc ingenij vim & magnitudinem ostendit; quicquid enim librorum proferebatur, memoria complectebatur, ita vt præcocem eruditionem ægrè ferre magistri viderentur, quasi non habituri quod puero instillarent. postquam nec illi quod docerent, nec Iulianus haberet quod amplius disceret, rogarunt consobrinum Constantium, vti permitteretur ei oratoriæ arti ac philosophiæ audiendis vacare, quod ille lubente Deo concessit, in libris

Iuliani Imper. docilitas.

volu-

volutari eum atque otiari potiùs cupiens, quàm de generis successione atque imperio cogitare. Postquàm itaque hoc illi indultum fuit, suppetentibus vndecunque amplissimis maximisque reditibus, cum Regali fastu satellitioque proficiscebatur, iterque faciebat quò ipsi cunque visum foret. Peruenit igitur Pergamum excitus fama summæ Ædesij doctrinæ, qui prouectam senectutem iam attigerat, corpore affecto, cuius inter præcipuos familiares ferebantur, Maximus, de quo nunc est sermo, Chrysanthius Sardianus, Priscus Thesprotius siue Molossus gente, & Eusebius Myndo Cariæ oppido oriundus. Iulianus cui senilis erat iuuentus, in familiaritatem & colloquium ab Ædesio receptus, animo qui vigebat & diuinitatem redolebat vehementer commotus, discedendum sibi non putauit, sed ad eorum morem qui à Dipsade morsi sunt (vti narratur) plenis faucibus auidè & sine interspiratione disciplinas

Chrysanthius. Priscus. Eusebius.

Dipsadis morsus incredibilem inducit sitim.

nas haurire constituit, eamque ob caussam regalia ad illum munera missitauit, quæ tamen non admisit ille, reuocatoque adolescenti, Tibi, inquit, cognitus est penitiùs animus meus, qui toties docentem audieris, non nescis tamen atque oculis cernis, vti sedes animi sit affecta, compage eius & commissura dissoluente se in id quod compositum sit. At si quid velis efficere, fac vt tu (quem amabilem sapientiæ filium nomino, quòd te eiusmodi è minimè obscuris animi tui simulachris agnosco) genuinos meos liberos accedas, illinc satia te affatim omnigenæ eruditionis & disciplinarum succo: quòd si mysteria quoque haurire contigerit, pudebit te omninò mortalitatis, quòd natus sis, quodque homo dicaris. Vellem equidem adesset Maximus, at is Ephesum est ablegatus: idem de Prisco dicturus essem, nisi etiam ille in Græciam abnauigasset: reliqui supersunt è meis conuictoribus quotidianis Eusebius & Chrysanthius,

thius, quos vbi audieris, minus mihi molestiarũ ac negotij facesses. His auditis Iulianus ne sic quidem philosophum deseruit, maiorem tamen temporis partem Eusebio Chrysanthioq; adhærere institit. Erat autẽ vnanimis cum Maximo Chrysanthius, cumque eo simul in edendis mirãdis rebus per diuini afflatus speciẽ occupatus, in disciplinis tamen liberalibus subtrahebat se, nec tantundẽ sibi sumebat, diuerso præditus ingenio. Eusebius verò, præsente Maximo, exactam partitionem disputationis, & dialecticas captiones, nexus, & labyrinthos subterfugiebat; absente verò tanquam solari iubare, ipse veluti stella quæpiam refulgebat, tanta facilitas & gratia emicabat in verbis. Laudabat eũ in præsentia Chrysanthius, & assentiebatur, neque sine stupore demirabatur viri dicta Iulianus; adiecit Eusebius ad calcẽ expositionis, illa esse quæ reuera existãt, at imposturas, quæ sensus ludificantur ac decipiunt,

præsti-

præstigiatorũ esse opera, & eorũ qui lubricè vacillent & insana ratione declinent ad terrenas materiæque addictas artes. Hanc illius exclamationem seu epiphonema cùm non semel audisset Iulianus, abductum in secretum ab arbitris Chrysanthium rogat his verbis: Siquidem veritatis studio afficeris chare Chrysanthi, declara mihi quis iste sit epilogus & peroratio factæ expositionis. Tum ille grauiter admodum & sapienter se reuocans, Prudenter, inquit, facies, si me præterito, ab ipso auctore ista dideceris. id quod fecit postea, Chrysanthium ob hanc admonitionem pro deo quopiam habitum magnificiens. Vbi denuo conuenere, Eusebius eadem dicteria non destitit aspergere: Julianus vicissim confirmato animo percunctari, quid sibi vellet repetitus toties & continuè epilogus? Hic Eusebius eloquentiæ suæ retia expandens, ac suauiloquentiæ laxas immittens habenas, Maximus, inquit, vnus est è doctioribus

antiquioribus auditoribus, qui propter ingenij acumen & excellentiam, demonstrationes istas pensi non facit, animum totum appellens ad insana deliramenta, qui non ita pridem accurrens, aliquot è nobis, qui simul eramus, ad Hecates ædẽ conuocauit, multosque stultitiæ suæ citauit testes; nam cùm eò ventum esset, deamque salutassemus, ille ad nos conuersus, Desidete, ait, charissimi sodales, & quod euenturum est contemplemini, vt intelligatis ecquid ego vulgo hominum promiscuo præstem. A quibus verbis cùm humi consedissemus omnes, ipse emundata thuris mica, admurmuratoque apud se ad finem vsque hymno nescio quo, eò ostentationis processit, quòd deæ simulachrum renidere cœperit, siquidem is risus fuit: iamque perturbatis nobis omnibus ob spectrum, Neminem, inquit, vestrûm istam ob rem commoueri volo; mox enim faces etiam quas Dea manibus tenet, inflammabuntur. Anteuertit verborum

borum finem, luminis fulgor qui faces accendit. Proinde nos præstigiatorem istum diis illudentem in præsentia demirati, discessionem fecimus: Tu verò ne quid istorum mireris, vti neque ego rem magni momenti esse iudico, propterea quòd ratio nos rectiùs imbuerit. His auditis Iulianus ille diuinus valere eum iussit, & libris incumbere; nam sibi detectũ esse quem quærebat. Quæ locutus, & Chrysanthiũ priùs deosculatus, Ephesum iter contendit, vbi deuinctus consuetudine Maximo, ab eo totus pependit, & vniuersam viri doctrinam mordicus retinuit. Porrò vix ipse Maximus doctor ac præceptor, atque ab eo euocatus eximius ille & re vera diuinus Chrysanthius, potuerunt pares esse ac sufficere capacitati pueriliis ingenij in perdiscendis liberalibus disciplinis. Isthic pulchrè instructus, intellecto plus aliquanto latère in Græcia apud Eleusiniarum dearum antistitem, velociter illuc accurrit, nomen

Eleusiniæ deæ sunt Ceres & Proserpina

nomen verò antistitis, qui tunc tẽporis fano præerat, fas nõ est mihi effari, quòd huiusce libri auctorem sacrorum arcanis initiarit, atque inter Eumolpidas retulerit. Hic sacrorum interitum & cladem, totiusque Græciæ ruinam, præsente huius libri scriptore, præsciuerat, palamque testatus est illum à sua morte Antistitem fore, tametsi nefas esset Antistitis solium conscendere, quisquis alienigenis diis deuotus fuerat & initiatus, iisque sacrosanctè iurarat non inseruire: aiebat tamen præsidem sacrorum futurum, quamuis Athenarum indigena non esset. Ad id verò perspicientiæ venerat ille, quòd templa & sacrorum ritus sua ætate euersum profligatumque iri prædixerat, eumque viuum huiusce cladis inspectorem fore, sed contemptum ignominiaque affectum propter nimiam obstinationem: Dearumque religionem ante ipsum desituram, ac sacerdotij munere priuatum, Antistitis nomen non habiturum, vti neq; longam

Eumolpidæ lex solos indigenas ad initiationẽ admittebat

longam senectutem. Atque ea ita se habuerunt. Simul atque enim hæc fatidico ore ille, Mithriacorum sacrorum parens & institutor, prædixerat, infinitæ & inexplicabiles clades non ita multo pòst exundarunt (quas in historiæ spatiosis campis diffusiùs narrauimus; nonnullæ etiam hîc, volente Deo, dicentur) quando Alarichus cum Barbaris per Thermopylarum fauces peruasit, non secus quàm per apertum stadium, aut campum liberum & equorum decursui patentem: Eas Græciæ angustias illi prodidit impia natio fuscis vtentium vestibus, qui nullo prohibente simul cum eo irruperunt, rescissa iam Pontificalium institutorum lege atque vinculo. Ceterùm obiter in præcognitionis mentionem incidimus, quanquam posteris temporibus illa euenere. Tum temporis Iulianus diuinissimi antistitis familiari vsus colloquio, & expletus sapientia quam affatim inde hauserat, in Constantium Cæsarem, vt Imperij

Mithriaca sacra.

Alarichus.

rij consors, magnis itineribus expeditionem mouit, qua tempestate Maximus in Græcia degebat, iam extincto Ædesio, per cubitos (quod dicitur) in omnigena doctrina incrementum capiens. Interim Iulianus non quod voluit, sed quo necessitate fuit adactus, id obtinuit: nam in Galliam ablegatus, non tam vt imperium illuc agitaret, quàm vt in imperio caderet morte absumptus, præter omnem expectationem, Deorum beneficio ac voluntate, vniuersa Gallia potitus est, ab omnibus ignoratus, quòd deorum cultui addictus esset. Traiecit & Rhenum amnem, receptis in deditionem aut subactis interioris Germaniæ populis, sospesque varias insidias & machinationes ipsi nexas euasit, vti in eius historia perscriptũ nobis est. Idem accito è Græcia antistite, postquam cum eo remotis arbitris nonnulla solis ipsis cognita peregerat, ad abolendam Constantij tyrannidem sese accinxit. Horum conscij fuerant soli

Vide adagiorũ Iurcentur.

Iulianus Apostata.

ribasius uemerus.

Oribasius Pergamenus, & Euemerus Libya (quam patria lingua Africam Romani nominant) oriundus: quæ res in historia Iuliani tempora tangente perscripta est. Post destructam Constantij tyrannidem, dimisit Iulianus antistitem in Græciam, qui pro Deo illis illuxit, & quæ vellet pro arbitrio impertiit, addidit regalia dona, cum comitatu pro tuendis Græciæ templis sacrisque. Mox litteris euocauit Maximum pariter & Chrysanthium, in eandem sententiam conscriptis: his visum est ad Deorum opem confugere. At viri isti, vt erant industrij & in rebus experti, consilia in commune conferentes, & solertiam ingeniiqúe perspicaciam omnem acuentes ac coniungentes, in tristia atque atrocia prodigia incidunt; quæ cùm ambo perspexissent, Chrysanthius illico perculsus vultuque deiecto exterritus, linguam mordicus comprimens, Non modò non manendum, inquit, mihi est charissime Maxime, sed

sed quærendæ insuper latebræ. Alter ille confirmato animo, Videre, ait, mihi Chrysanthi parum esse memor doctrinæ, quam à pueris hausimus; quòd prudentium virorum sit, & qui doctrinæ adiumẽta quæsiuere, primis insultibus nolle omnino cedere aut succumbere, quin potiùs vim naturæ adferre; dum nanciscaris qui opem queat & salutẽ tribuere. Cùm subiecisset Chrysanthius, si fortassis ille esset idoneus id præstare, idque exequi auderet, nolle se ostentis illis repugnare, simulque cum dicto discessit. At Maximus persistebat in proposito nihil non tentans, donec successit quod volebat ac desiderabat. Chrysanthius interim manebat statua immobilior, ne latum quidem vnguem decedere cogitans à concepta ab initio & animo infixa sententia. Cuncti itaque Asiani ad Maximum properabant, tam qui magistratum gerebãt, quàm qui se eo abdicarant, honoribus perfuncti, præterea Senatus primores, & vulgus

promiscuum, progressuro Maximo arctabant plateas, cum clamore exultantes, vt fieri solet quando officio demereri aliquem student: turba quoque fœminarum per ostium diuersum ad Maximi vxorem infusa aditum muniebat, felicitatem eius deprædicans, simulque obtestans sui vt esset memor: atque illa se ita gessit, vt maritus vix primas litteras præ ea scire videretur. Ita Maximus à cuncta Asia supplice honoratus, in congressum & colloquium Imperatoris abibat. Chrysanthius verò domi mãsit, cùm Deus in somnis versiculum Homericum ipsi accinuisset:

Iliad. α. Aure Deus prona exaudit, fiduciam in ipso
Qui locat.

Postquam cum ingenti comitatu Constantinopolim Maximus appulit, breuiq; illic emicuit, assidui illi aderant Imperator & Palatina officia, diei noctisque confuso discrimine: ita præsentem rerum felicitatem diis acceptam ferebant. Res deinde eò venit,

venit, quòd in regia insolescere cœpit Maximus, elegantiore ac molliore quàm philosophum deceret vestitu circumfusus, alloquiis morosus ac difficilis, ignaro quid rerum ageretur Imperatore. Placuit ergo Priscum per litteras euocari, vrgente Iuliano: at Maximus instans requirebat & Chrysanthium; quo factum est, vt ambo seorsum acciti fuerint, Priscus è Græcia, & Chrysanthius Lydiæ Sardibus: ita nãque pendebat à Maximi consuetudine diuinus Iulianus, vt ad vtrunque ceu necessarium & amicum scriberet, obsecrans suppliciter perinde ac Deos, vt ad se venirent: cumque inaudisset Chrysanthio vxorem esse Melitam nomine, vnicè ab eo adamatam, huius libri scriptori consobrinam, subducens se, priuatim quoque litteras ad illius vxorem exarauit manu propria, conscio nemine, blandis eam verbis orans, vti marito suaderet ne abnueret profectionem: deinde poscens epistolam

Maximus fastuosus.

Melita Chrysanthij vxor.

ad Chrysanthium dictatam, ei alteram inseruit, & sigillum vtrique impressit, & quasi vnicam per nuntium misit, mandans nonnulla quæ putabat vtilia atque in rem fore,

Iliad. 9. *Magnanimi quibus Aeacidæ mens victa fathiscat.*

Priscus igitur venit, modesteque se gessit, & quanquam non defuere qui pleniore obsequio demereri illum palparique insisterent, perstitit tamen integer atque immobilis, quippe qui moribus aulæ nihilo elatior, fastum regium paulatim deducere, & ad æqualitatem vitæ philosophicæ trãsferre satagebat. Chrysanthius verò ne talibus quidem laqueis aut machinis capi potuit, quin deorum explorans volũtatem, quæ constans est & immutabilis, eos sibi sequendos putauit, rescripsitque per litteras ad Julianũ, quòd pro Imperatore, aut ipsius solum caussa in Lydia subsisteret, seque deorum consilio id facere. Ex quo Imp. repudium vocationis facilè odoratus, Chry-

Chrysanthium primarium antistitem siue Pontificem Lydiæ cum vxore designauit, tribuens illis potestatem deligendi alios: ipse interim ad Persicum bellum copias comparabat: quem sequentibus Prisco Maximoque alij nonnulli comites expeditionis se adiunxerunt, numerum explentes, turba videlicet hominum qui suas virtutes stultè prædicabant, & valde superbiebant ob dictum Imperatoris, gloriantis se tales viros esse nactum. Verùm postquam res in luculentam summamque expectationem adducta, repentè concidit ac probrosam ruinam dedit (vt in historia Iuliani fusiùs dictum est) Iouinianus Imp. effectus, non destitit illos viros debitis prosequi honoribus, cum Juliano, cui successerat, breuem admodum & deplorandum finem sortitus, nisi pluribus idem accidisset. Inde Valentinianus & Valens eius frater rerum potiti sunt, quo tempore Maximus & Priscus simul in custodiam abripiun-

Iouinian Imp. oc menses s los imp rauit.

Valentin nus & V lens Imp

ripiuntur, diuersa longeque alia vocatione acciti, quàm cùm à Iuliano fuerant accersiti: illa enim erat theatralis quodammodo, & ad amplos honores facem præferebat: sed in secunda hac periculum primore facie, nedum spes aliqua boni ostendebatur: vsqueadeo magnæ & insignis cuiusdam ignominiæ terror oculis offundebat se. Porrò Priscus nihil passus mali, & publico testimonio vir bonus declaratus in Græciam rediit: quo tempore huiusce commentarij scriptor, adhuc puer, in pubertatis limine constitutus, litteris erudiebatur. Maximus verò cùm & publicè in theatris & priuatim apud Imper. traduceretur validis clamoribus à populo, admirationi etiam sic erat, quòd tãtas erecto animo perferret ærumnas, atque incommoda; grauissimos interim illi cruciatus admouerunt, tantam irrogantes mulctam pecuniariam, cuiusmodi summam homo philosophiæ deditus nunquam audisse potuit:

Priscus vir integer.

tuit: suspicabantur namque illum cunctorum opes ac fortunas obtinere, sed mutata sententia posteriùs exigua mulcta ei fuit imposita, dimissusque in Asiam, vt pecuniam, in quam damnatus erat, dissolueret. Quanta verò sit passus, tragœdiæ modum excedit, neque temere inuenias aliquem voce bona, & alienis malis gaudentem, qui tanti viri miserias & incommoda verbis explicare possit. Nam Scaphismus, supplicium Persis vsitatum, præ tormentis huic allatis paruum fuerit, taceo muliebria & procacia tortorum ludibria, dum exquisitis pœnis corpus differũt, & vxor primaria fœmina, quæ præsens erat, mariti sortem miseratur: cumque modus supplicijs nullus esset, eaque incrementis augescerent, orauit vxorem, vt medicatam sibi potionem emeret, qua porrecta à malis eriperetur: ea verò emit, secumque allatam, cùm ille poscceret, bibere præoccupat, quam mox exanimatam necessarij & genere proximi

Scaphismus quid sit, vide ad finem capitis huius.

Maximi vxor necem sibi accersit.

ximi sepultura afficiunt: sed Maximus bibere supersedit. Hîc mihi omnis eloquentia, & quicquid laudum natio poëtarum canere possit, inferior fuerit factis Clearchi. Is fuit è Thesprotis oriundus, opulento genere, illustri & secunda fama, qui mutatis iam rebus, Valentiniano ad Occidentis imperium translato, Valente extremis inuoluto periculis, nec de imperio iam, sed de capite & vita periclitante (nam Procopius rebellans cum innumeris copiis vndecunque vires illius ita carpebat, vt ad pactiones descendere eum compulerit) toti tunc Asiæ cum imperio præfuit, quâ ab Hellesponto per Lydiæ ac Pisidiæ fines in Pamphyliam excurrit, multumque rebus bene gerendis contulit, primis quibusque periculis corpus obiectans, & ex professo inimicitias cum Prætorij præfecto gerens, ita vt ea simultas Imperatorem latêre non potuerit: is vocitabatur Salutius, qui suam fortunam iam tum imperante Iuliano exornaue-

Clearchus.

Procopius tyrannus.

Salutius Prætorio præfectus.

ornauerat: huius mollitiem & iactantiam, senile vitium, redarguebat Clearchus & Niciam nuncupabat: nam ipse tunc temporis studio habebat pectus irrigare atque animum confirmare lectione historica & rerum vsu: proinde rebus prosperè succedentibus mirificè Clearchum complecti cœpit Valens, neque solum non ademit, sed maiorem insuper ei præfecturam commisit, Asiæ, quæ nunc peculiari nomine sic vocatur, proconsulem creans; ea à Pergamo vsque, maritimam oram complexa in continentem Caria tenus desinit, Tmolo monte fines eius Lydiam attingentes circumscribente; estque prouincia illustris & locuples, neque subiecta præfecti Prætorio imperio, excepto quòd nunc iterũ confusi sint limites omnes & conturbati propter recentes motus. Ea tempestate nactus Asiam sanam & morigeram Clearchus, inuenit ibi Maximum quæstionibus admotum, & in equuleo distẽtum. Postulat hic locus, vt diui-

diuinum facinus eloquar (siquidem inexpectatus rei successus iure summo alij nemini acceptus ferendus est, quàm Deo) nam satellites ille omnes qui indefessis assiduisque viri tormentis adhibiti fuerant, maiore vi fugam capere coëgit, Maximum vinculis exemit, corpus curauit reficiendum, suaque illum mensæ admouit, ea libertate vsus erga Imperatorem, qui animum ita compressit remisitque, vt cũcta, quæ Clearchus suadebat, permiserit: quare abrogato Salutio suo magistratu & officio, Exonium reliquis rebus præfecit: Clearchus verò tortores illos milites, & quotquot per infelicia tempora rapuerant aliquid aut extorserant, vel pœna talionis affecit, vel repetundarum postulauit, ita vt in ore cunctis illud fuerit, quòd alter esset Iulianus Maximo: quid, quòd & publicè documentum beneuolentiæ erga illum suæ dederit, quamuis naturâ non esset factus ad venandos theatri applausus, gloriæ mini-

minimè auidus, dictitans solum se illum humeris efferre: itaq; factum est, vt multa quæ possederat furto sublata recuperarentur: citoque ditatus fuerit, quasi nuper in Iuliani regiam accitus. Idem iam spectatus Constantinopolim iter fecit, à cunctis reuerenter habitus, qui mutatam reparatamque eius fortunam videbant. Factum est periculum innocentiæ illius circa Magicos ritus, eaque res existimationem illius adauxit. Hic iterum ob gloriam qua florebat liuor & maleuolentia repullulauit, siquidem aulici inita coniuratione vulgare quoddam vaticinium obtendentes, quod non cuiusuis esset explicare, veluti oraculo obscuriore editum, ad Maximum attulerunt, de re inter se minimè conuenientes, sed clariùs aliquid ab eo, tanquam vaticinij auctore, scire cupientes: persuasum enim erat vulgo, consilia deorum explorata & cognita esse Maximo, quantumvis obscura alius efferrentur. Itaque mentem aduertens,

tens, & dicta perpendens, celeriter perspexit, quod in verbis abstrusi latebat, imò veritatem ipsam, idque ita protulit, vt oraculis ipsis verius esset, dicens quòd & se pronuntiantem perdidissent, neque solum eos omnes qui instituti consciÿ erant adiunxit, sed plures quoque iniustè mortẽ adituros ostendit, atque ex adytis adeò deprompsit, Imperatorem post promiscuam & multiformem omnium cædem, nouo & inusitato mortis genere extinctum iri, inhumatum & sepulchri honore carentem. Atque hæc ita euenerunt, vti de his accuratius in vniuersa historia scriptum est: mox etenim comprehensi sunt coniurati, qui societatem coïerant, cumque ad supplicium rapti vndecunque obtruncarentur (vt solent pulli in festum solenne aut epulum quod populo datur) in cetera turba etiam Maximus abreptus fuit, & Antiochiam, qua in vrbe Imp. degebat, transmissus: Pudore autem deterriti à necandi

s Valens
uit in casa
uccenso
gni cõcre-
natus.

eius consilio, quòd in iudicio cõfutata essent omnia, quodque falsitatis eos à quibus erat comprehensus conuicisset, ac adamussim omnia prædicta ab eo forent, tanquam in Maximi corpore deum quempiam supplicio afficientes, Festum truculentum hominem & lanium simul cum ipso amandarunt, eiuscemodi homine Asiam dignam censentes: qui vbi primùm eò venit, iussa exequitur, ac de suo ingenio adiicit locuples choragiũ sæuitiæ, indulgens plurimum efferato animo atque innatæ rabiei, qui post trucidatos complureis sontes pariter & insontes, magnum illum Maximum insuper iugulandum dedit. Eum habuit finẽ vaticinatio: euentus etiam reliquorum subsecutus est, nam Imperator graui cum Scythis cõmisso prælio, miserabili & nouo interitus genere absumptus est, vt ne osiculum quidem reliquum ad sepulturam repertum fuerit. Adiecit fortuna & aliud quiddam maius, siquidẽ Festus iste (quam

Festus truculentꝰ homo, Maximum tollẽdum curat.

Valens miserabiliter perit.

rem

rem cognitam atq; exploratam libri huius auctor habuit, qui exemplo interfuit) destitutus suo munere, & post profectionem ad Imper. recens creatum Theodosium institutam reuersus in Asiam cõiugium adiit præpotens & regno proximum: Itaque vt luxum ostentaret, iniuriasque obliteraret, epulum magnificum denuntiat atque indicit his, qui nobilitate antestabãt, aut honoribus amplis fungebantur. Tertius illuxerat dies à Calendis Ianuariis, quas ita Romani nuncupant, quando omnes Festo gratulantes conuiuium addicũt: ipse verò Eumenidum delubrum accedit, haud temere vnquam deos colere suetus, quippe qui omnes à se supplicio affectos hanc potissimum ob causam de medio sustulerit: ingressus ad eas narrat visum sibi somnium, atque inter narrandum lachrymis vultum respergit: id autem eiusmodi erat. Dicebat Maximum numella collo iniecta visum fuisse ipsum ad Orcum pertrahere,

sistendum Plutonis iudicio. Qui aderant conterriti, vitamque viri totam recolentes, lachrymas pro se quisque profusas siccabant, iubebantque veniam & pacem à Deabus precari: ille dictis audiens vota facit, sed dum egreditur ipse cõcidit humi, duobus pueris in terga delatis, vocisque vsu defectus iacuit, ac domum relatus cõfestim expirauit. Ea res visa est à diuina Prouidentia procurata.

Festus I
mo imp
subito a
nis⁹ corr

Scaphismus cuiusmodi supplicij genus sit, non aperiũt Grãmatici, itaque obiter hîc explicabo ex Plutarcho & Zonara, vt lucem huic loco dem. Scaphis duabus, quæ committuntur ac coagmentantur, ita includitur homo totus, vt promineat foris caput cum manibus pedibusque; dein iubetur edere, aut si nolit, vi allata cibum capere compellitur, compunctis etiam oculis: infundunt quoque lac melle mistum, radiisque solis aduersis obiiciunt, vbi facies priùs illita muscis apibusque oppletur: interim ab excrementis cum vesicæ, tum alui intra scaphas verminantibus corpus miserè absumitur. Dirum supplicij genus apud Persas receptum.

PRISCVS.

De Prisco etiam antea oblata occasione dictum est, vnde ortus fuerit: de ingenio autem eius priuatim tale quid narratur, quòd dissimulator astutus valde & recon-

dita abstrusaque mente, ac memoria præstantissima fuerit, quodque veterum opiniones omnes cognitas collegerit & in ore habuerit, forma egregia, statura magna, & quòd videri potuerit litterarum rudis fuisse & imperitus, eo quòd ægrè ad disputationes adduci posset, dogmata premeret non aliter ac thesaurum: quamobrem prodigos & decoctores nominabat, qui promptè quauis occasione de iis vocem profunderent. Aiebat enim in disputationibus victum non mitescere magis, quàm qui veritatis vim oppugnet, & voluptatibus corporisque delitiis fractum efferari, ac rationis litterarumque hostem pariter & philosophiæ osorem euadere. Eam ob caussam plærunque dicere supersedebat. Moribus erat grauis & fastuosus, quos non in congressu solùm apud sodales & contubernales retinebat, sed à iuuentute ea existimatio & auctoritas cum eo consenuit. Proinde Chrysanthius olim ad huius auctorem libri dicebat, Ædesium exposito & populari fuisse ingenio, & post concertationes litteratas & in disputationibus consumptas apud Pergamum prodeambulare solitum, sodalibus honoratioribus comitatum; quodque idem doctor discipulis, quos rudes & tardos videbat, harmoniam quandam & solertiam inserebat, quantum vires humanæ patiebatur: rursus quos glorioſos ob dogmatum insolentiam animaduertebat, & pennas extendere maiores fragilioresque quàm Icari fuerint, eos sensim ex alto deducebat non ad mare, sed ad humum & humanitatis modulum. Ipsi qui hæc docebat, olerũ venditrici obuius, non illubens eam adspectabat, imò quo iret percunctatus colloquebatur, deque pretio sermonem miscebat, quòd lucrum cauponam efficit atque exornat: Simul recensebat apud eam oleris culturam: idem factitabat apud textorem, fabrum materiarium, æreariumque: itaque

discebant illa qui è familiaribus eius attentiores erant & diligentiores, atque imprimis Chrysanthius & quicunque alius in ea schola similis illius fuerat : solus verò Priscus ne præsenti quidem magistro parcebat, proditorem eum amplitudinis ac maiestatis Philosophiæ nuncupans, & hominem peritum vocularum, quæ facerent quidem ad capiendum animi cultum, sed in rebus ipsis minimè obseruarentur. Atqui talis cùm esset, etiam post Juliani imperium mansit ab obtrectatione liber, multos tamen sustinuit incursus adolescentulorum de eruditionis gloria proteruientium, Corybantum in morem, vbique morum grauitatem seruans, & humanam fragilitatem irridens, in Græciæ fanis longam senectutem compleuit, quippe qui nonagenario maior interiit, quando ea tempestate multi alij ob mœrorem vitam proiecerint, alij à barbaris fuerint concisi, quos inter Proterius quidã è Cephalenia insula oriũdus,

roterius Cephalenius.

dus, vir bonus & confessione illius ævi probus. Hilarium quoque nouit istius scripti auctor Bithynium natione, qui Athenis consenuit, & in arte pingendi aduersus liberalium artium vacuos ita philosophatus est, vt appareat in illius manibus non esse extinctum Euphranorem : ob hoc scriptor huius operis illum admirari solebat in exprimendis hominũ vultibus egregium, & singulari amore complecti : non potuit tamen publicæ calamitatis exsors esse Hilarius, qui extra Athenas deprehensus (nam proximè Corintho ruri agebat) cum familia simul obtruncatus fuit à barbaris : quæ res in opere historico, si Deo visum fuerit, fusiùs enarrabitur, vbi non tam singulorum hominum, quàm publici euentus & acta planiùs explicabuntur : hîc verò abunde satis expositum est, quod singularitas suggessit.

Hilarius Bithynius

De Euphranore insigni pictore Plin. lib. 35. cap. 11.

IVLIANVS.

IVLIANVS Cappadox sophista ad Ædesij tempora floruit, & regnum quoddam Athenis obtinuit, nam vniuersa vndecunque iuuentus ad eum confluebat, colens atque obseruans virum ob dicendi vim & ingenij magnitudinem. Erant eodem tempore alij nonnulli, qui honestatis amore accensi, ad illius gloriam aspirantes animos erigebant, quos inter & Apsines Lacedæmonius, professoris artium liberalium nomen adeptus, & Epagatus, & simile nominum choragium. At ille ingenij magnitudine omnes antecellebat: quique inferiores erant, magno discrimine inferiores obtinebant. Discipuli eius varij vndequaque, vt ita dicam, & quoquo gentium dispersi atque in admiratione habiti sunt, vbicunque tandem sedem delegêre, præcipui nominis inter ceteros Proæresius, Hephæstion, Epiphanius Syrus, & Diophantus Arabs: Tuscianus quoque honoris caussa nominandus est, hic enim cum Iuliano familiaritatem coluit, cuius in historia rerum Iuliani Imper. meminimus: quin etiam Iuliani domum Athenis exilem quidem & humilem, sed Mercurio ac Musas vndique spirantem scriptor vidit, adeò nihil à sacra æde discrepabat, quam Proæresio reliquit post mortem: visebantur illic dedicatæ familiarium quos studiosiùs coluerat effigies & signa: habebat & theatrum è læui marmore, in faciem publici theatri extructum, sed minus & domicilio proportione respondens. Porrò tanta erat tunc temporis factio Athenis inter ciues & adolescentes, velut ciuitate è reliquis bellorum intestinum fouente periculum, vt sophistarum nemo publicè in cõcionem descendere fuerit ausus, sed in priuatis theatris adolescentulos sua verba excepturos adsciscebant, non de vita periclitaturi, sed de plausu vocisque certamine. Cùm plæriq;

Apsines
Epagatus
Proæresius
Hephæstiõ
Epiphanius
Diophantus

Tuscianus

altum agerent silentium (necesse est enim adducere & quasi deponere istud eruditionis & prudentiæ viri testimonium) fortè ex Apsinæ discipulis aliquot audaculi ferocioresque manus iniecerant Iuliano in ciuili isto dissidio, & qui violentis Laconicisque vsi fuerant manibus, in ius vocabant tanquam iniuriam passi, eos quos ipsi malè mulctarant, & qui de vita periclitabantur. Caussæ cognitio ad Proconsulem remissa est, qui seuerum ac formidabilem se ostendens vindicem, doctorem comprehendi vinciriique mandat, cum vniuerso grege eorum qui accusati fuerant, vt homicidij reos (videbatur autem Proconsul vt Romanus haud esse indoctus aut enutritus rusticana & illiberali sorte) adfuit Iulianus, quòd ita iussus esset, simulque etiam Apsines, quanquam iniussus, sed patrocinaturus accusatoribus. Iam instituta erat quæstio; actoribusque patebat introitus, & præsidebat *Spartæ inordinatæ

idetur ad
fflagella-
onem La
onum al-
dere.

ouinciæ
oneri.

tæ ac confusæ Themistocles quidam Atheniensis, malorum omnium auctor, qui temerarius atque animi præceps petulanter cognomine suo ferociebat. Quare Proconsul confestim toruè intuitus Apsinen, Quis te, inquit, venire iussit? respondit ille se venisse anxium de periculo filiis suis comparato. Tum præside mentem suam dissimulante silētio, iterum ingressi sunt vincti & verberibus affecti, cumque iis doctor, coma squallidi, & corporibus malè affectis, ita vt etiam iudici miserabiles viderentur. Concesso accusatoribus priore dicendi loco, incœpit Æschines: at Proconsul subiiciēs, Istud, inquit, Romanis non probatur; quin is qui priorem accusationem capessit, de secunda periclitetur. Hic cecidit apparatus omnis ob iudicij præsentiam & acrimoniam: siquidem accusator Themistocles dicere coactus, vultus colorem mutauit, atque hæsitabūdus momordit labra, suosque suspectans, in aurem rogauit, quid

faciundum esset; venerant enim vociferaturi & clamoribus omnia impleturi, quãdo doctor defensionem aduersus actores comparaturus esset. Igitur alto silentio iudicum consessum tenente, & orto inter actores tumultu, Iulianus submissa & miseranda voce rogauit, vt se loqui permitteret: quando Proconsul exclamans, Nemo, inquit, è vobis doctoribus, qui meditati venistis, in manus sumet istud negotium, neque discipulorum quisquam dicenti plaudet, moxque scietis cuiusmodi & quàm sanctum ius apud Romanos obseruetur, proinde Themistocles accusationem absoluat & perficiat: quem verò tu optimum defensorem iudicaris, apologiam instituat. Hîc nemo oblocutus fuit, sed Themistoclis nomen erat dicteriis ludibrioque expositum. Iulianus verò sophista contra priorem accusationem (vt Præses iusserat) propugnator ac defensor, Tu, inquit, ô Proconsul eximia & præstanti tua æqui-

tate

tate effecisti, vt Pythagoras Apsines seriùs conticuerit, quamuis id summo iure olim didicisse par sit, qui nimirum suos Pythagorismum & taciturnitatem docuerit: quin si defensionem iubes institui, præcipe meorum è numero vinculis eximi Proæresium, tuque ipse æstima, Atticismum an Pythagorismum magis à puero sit edoctus. Postquam hoc indulsit Proconsul, & quidem comiter ac benignè (vti Tuscianus, qui iudicio interfuit, huius commentarij scriptori liquidè narrauit) mox inter delatos Proæresius in medium processit, vinclis absolutus, doctore plena atque contenta voce, quali vtuntur qui athletas ad certamen animant atque excitant, altum proclamante, Age dic Proæresi, nunc dicendi tempus est. Tum ille proœmium præfatus fuit (cuius memoriam non retinuerat Tuscianus, sententiam tamen recensebat) quod ad commiserationem eorum quæ sustinuerant tendebat, coniunctam habens

præcep-

præceptoris laudem, asperſa quoque erat reprehẽſio neſcio quæ dicti vnius ſiue ſententiæ, qua temeritatem Proconſularis imperij demonſtrauit, quodque iniquum eſſet ipſos poſt habitam quæſtionem talia ſubire & pati. Demiſit caput Proconſul, & attonitus dictorum ſententiam & põdus atque acumen obſtupuit, præterea morum comitatem, & aptam manuum plauſionem: Tum paratis omnibus eum collaudare, ſed interdictum proconſulare non aliter quàm Iouis fulmen verentibus, ac myſtico quodam ſilentio perfuſis, Proæreſius alterum orditur proœmium; cuius iſtud initium memoriter mihi narrauit Tuſcianus. Siquidem igitur impune iniuriam licet inferre ac calumniari, fidemque dictis acquirere vel ante dictam cauſſam, eſto, ſit iſta Themiſtoclis ciuitas. Ad quod verbum repente à ſede ſua proſiluit Proconſul, purpureamque togam (Romani trabeã vocant) excutiens, iuuenis ad morẽ, grauis ille

ille & inexorabilis iudex Proæreſium plauſu excepit, ſimulque etiam Apſines, at non ſponte ſua, ſed quid neceſſitate violentius aut fortius? Iuliano doctore partem turbæ egredi iubente, actore ſolum ipſum, tum aſſumptis Themiſtocle & Laconibus illis, Proæreſius reduxit iis in memoriam flagellationes Lacedæmonius vſitatas, addens & iſtas Athenienſium. Porrò ipſe inter diſcipulos ſplendidum conſecutus nomen Athenis diem obiit, familiaribusque ſuis magnum certamen in laudando funere reliquit.

PROAERESIVS.

De Proæreſio abunde ſatis in ſuperioribus diximus, & fuſiùs in hiſtoricis commentariis; at nunc quoque exactiùs diſſerere cupido inceſſit, vt qui plenè eum cognorim, ad conſuetudinem & colloquium eius admiſſus. Eloquentia viri & in diſſerendo præſtantia permagna eſt & fama ſuper

per æthera nota: neq; verò loquor ad gratiam præceptoris, tametsi inenarrabilis beneficiorum cumulus cum longa & perampla amicitia scriptorem illi deuinxerit. Is scriptor ex Asia in Europam traiecerat & circa decimum sextum ætatis annum Athenas appulerat, qua ætate crispum habebat & spissum capillitium, & propter canos, qui frequentes interspersi erant, argenti instar albicans, ac spumanti æquori assimile. Tum verò Proæresius ad septimum supra octogesimum annum accesserat, vti ipse prædicabat: Facultate orationis pollebat ille, corpusque affectum iuuenta animi vigebat & sustentabatur, vsqueadeo vt huius libri scriptor eum senij exsortem & immortalem quempiam existimarit, & tanquam Deo vltro inuitanti, & qui citra negotium sibi apparuisset, adhæserit.

Historiam desc contexit.

Hic appulerat in Piræum portũ circa primam noctis vigiliam, inter nauigandum febre vehementi correptus: aderant nauigationis socij non pauci è propinquis ac necessariis. Circa illud noctis tempus, antequam aliquid è consuetis ministeriis fieret, nauclerus (erat enim Attici ciuis propria nauis, & multi ex his qui in hunc quàm illum litterarium ludum studio propensiore feruntur, in portu stabant, iuxta pilam quâ fit descensio) rectâ Athenas contendit, ceteris vectoribus vnâ euntibus: ipse scriptor pedibus insistere inualidus, per manus sublatus in vrbem deportatur: erat iam nox concubia, quo tempore sol ad australinam plagam inclinatior longiorẽ facit noctem, quippe qui Libram subierat, nocturnæque vigiliæ protractiores erant. Nauiculator vetus olim Proæresij hospes, pulsis foribus, tantam comitum turbam domum illius inuexit (sicuti fit vbi de adolescente vno aut altero bellum oritur) vt ea turba aduenarum totum sophistarum gymnasium expletura videretur: horum alij corporis robur colligebant, alij in opi-

bus

bus delitiabantur, plæraque pars medio loco erant: at scriptori qui graui conflictabatur morbo, veterum scripta solùm in labris versabantur. Itaque domus lætitia perstrepere, viri pariter ac fœminæ vltro citroque discursare, hi risum edere, illi salibus iocisque indulgere. Ea hora Proæresius cõsanguineos suos Anatolium & Maximum ad se euocatos iubet aduenas excipere (erat autem ipse ex Armenia interiore, qua Persarũ regioni est contigua, oriũdus) qui vt habitabant in vicinia, mox imperata facere & hospites excipere: at iuuentus in balneo cum omni ostentatione hilaritatis in sales risuque soluebatur, lotique semel abibant: sed scriptor animi æger glisscente vi morbi consũmebatur interim, quòd nec Proæresij nec vrbis aspectu frui posset, quasi per somnium ea cernere, quorum tenebatur desiderio, visus. Interea gentiles eius è Lydia oriundi molestè id ferre, & (sicuti solemus plærique omnes

omnes aliquanto esse æquiores adolescentiam ætatis florem ineuntibus) multa & ingentia de eo mentientes atque in vnum conferentes, prodigiosè fingebant, ita vt præter modum tota ciuitas in luctu esset, tanquam insigni calamitate afflicta. Ceterùm Æschines quidam non Athenis, sed Chio patria ortus, qui multos peremerat, non modò quos curaturum se promiserat, sed & quos tantùm viderat, in medio lamentantium (vti postea apparuit) cœtu vociferans, flagitabat vt sibi permitterent medicam potionem mortuo exhibere: sic illi indulsere, vt depositum ac morti vicinũ interimeret. Itaque postquam instrumentis quibusdam diducto oris hiatu infudisset pharmacum, loqui ille cœpit, multisque retro annis diuino nutu res fidem inuenit: siquidem mox ab immisso medicamento, aluus soluta subitò excremẽta eiecit, apertisque oculis cœlum aspexit, & domesticos agnouit. Ita Æschines priora errata vno

Aeschines medicus

facto sepeliuit atque obliterauit, & cum ab eo quem morti eripuerat, tum ab illis qui incolumitate eius gaudebant, honoribus diuinis decoratus fuit, & in magna hominum expectatione ob istud factũ habitus in Chium traiecit, manens tantisper dum obducta vi pharmaci corporis vires recollegisset, qui tunc cum suo conseruatore sospes firmam amicitiã coluit. Porrò diuinus ille Proæresius qui scriptorem historiæ nunquam viderat, vicem tamen eius deplorarat antea, postquam de insperata atq; incredibili salute certior factus est, conuocatis ad se præcipui nominis & eruditionis discipulis, laudare apud eos instituit opus virtutis & præstantiæ manuum. Equidem videor mihi, inquit, accepisse beneficium restituta huic adolescenti incolumitate, quem tamen nondum oculis sum intuitus: vehementerque fui commotus quum ita contabescerem. quod si gratificari mihi velitis, publico eum balneo expiate, dicte-

dicteriis salibusque parcentes, proque filio meo habete. Hæc ita actitata fuere, deque his diligentiùs in Annalium historia dicetur, quanquam scriptor iste ea omnia quæ sibi Proæresij studio acciderunt, diuino nutu euenisse profitetur, neque tamen quicquam de recto deflectet, quod ad virum illum attinet. Certum est illud Platonis & oraculare dictum, Veritatem apud deos pariter & homines omnis boni ducem esse. Plat. lib. 5. de legibus. Formæ elegantia (vt ad illum redeat oratio) tanta erat Proæresio, licet seni, vt dubitem an alius quispiam simili in ætate fuerit perinde speciosus, mirerque formæ nitorem vsquequaque sufficere potuisse in tam procero corpore ad optimam corporis formaturam. Maiore fuit statura quàm quis credat, imò ne coniiciat quidem facilè, vno namque pede ceteris altior extabat, colossum mentitus, & inter proceriſſimos quosque sui temporis eminens. Fors fortuna compulit illum in iuuenili ætate Armenia

nia excedere, atque Antiochiam transtulit (nam Athenas rectà non appetiit, quòd rei pecuniariæ inopia destitutus fuerit, ea in re infelix, honesto alioqui loco natus) vbi ad Vlpianum rhetoricæ artis professione nobilem diuertens, mox inter primos habitus fuit, neque diu illic commoratus, Athenas ad Iulianum auidè & quasi contento cursu petiit: vbi secundò facilè princeps euasit, sequente eum Hephæstione, mutuùm enim hi duo se amabant, ambitione tamen egestatis inter se æmuli, vt & de eloquentiæ principatu. Erat vtrique penula, præterea nihil, & tria quatuorúe stragula, quæ cum domestica tinctura crassitiem facilè testabantur præ vetustate: superabat igitur hoc illis, quòd & bini essent & vnus, quomodo tricorporẽ fabulæ Geryonem loquuntur, ita & illi duo erant pariter & vnus; nam Proæresio in publicum prodeunte, Hephæstion delitescebat domi stragulis inuolutus, séque in dicendo exer-

Vlpianus Antiochenus.

Geryon tricorpor.

Ambitiosa paupertas Proæresij & Hephæstionis.

exercens: idẽ Proæresio vsuueniebat, egrediente in publicum Hephæstione, tanta vterque egestate premebatur. Iulianus tamen animum in Proæresium magis inclinarat, illi aures arrigebat, illius magnitudinem ingenij stupebat; quo extincto postquam ciuitas Athenarum incensa fuit studio deligendi successorem, qui in docendo prærogatiuam referret, plurimi docendæ Sophistices munus ambientes, nomen suum professi sunt, sed molestum fuerit illud perscribere. Quapropter omnium calculis cõprobati per suffragia deliguntur Proæresius, Hephæstion, Epiphanius, & Diophãtus: accessit ad numerum & Sopolis, clandestino & despecto supplemento, & Parnasius quidam è viliore etiam: oportebat enim ex instituto Romanorum Athenis vicissim alios dicere, alios auditores esse. His ergò per suffragia creatis, vna pars Minorum gentium vocabatur & Simplicior, cuius potestas finiebatur tribuna-

Iuliani rhetoris mors

Sopolis.

Parnasius.

lium subsellijs & suggesto in quod adscéndebatur: mox in maiorum gentium & præstantiores sophistas diuisa fuit ciuitas, nec ea modò, quin cunctæ nationes Romano nomini subditæ: neque dissensio erat inter illos de eloquentia, sed de totis nationibus propter eloquentiæ facultatem cui cederent: siquidem totus Oriens seu magistratus quispiam aut honorarium Epiphanio in delectum abiit haud obscurè: Dio-
Hephæstiõ phantus Arabiam sortitus est: Hephæstion reuerentia Proæresij pariter & reliquit Athenas, & ex hominibus excessit: Proæresio Pontus vniuersus ac finitimæ gentes discipulos submisere, virum illum tanquã vernaculum bonum & apud se natum admirantes: adiunxit se illi cum tota Bithynia Hellespontus, & quicquid terrarum supra Lydiam per Asiam nunc dictã excurrit ad Cariam vsque & Lyciam ac Pamphyliam, quicquid etiam Tauro includitur: quin & Ægyptus vniuersa ob celebri-

lebritatem in dicendo, ceu peculium illi obuenerat, & quæ plaga supra Ægyptum ad Libyam extrahitur, & incognitis finibus, sed tamen habitatis circumscribitur. Ista pluribus exposita sunt, quòd reuera populi illi aut corrumpi aliquot suos adolescentes, aut ad alios deficere viderint, qui initio decepti, pòst aliis se adiunxere. Ceterùm coorto ingenti ac graui dissidio propter ingenij quod in Proæresio erat præstantiam, vsque eò inualuit reliquorum coniuratio & factio, vt eum Athenis excedere compulerint, corrupto largitionibus Proconsule, qua ratione factum est, vt regnum in dicendo obtinuerint: nihilominus exulans in grauissima inopia atque egestate, vti Pisistratus, redit postliminio. Sed vt ceteros diuitiæ sustentabãt, ita Proæresio sola linguæ facundia suffecit abunde: sicut Home- Iliad. 24.
ricus Mercurius, qui ad tabernaculum Achillis medios inter hostes Priamum tutum submisit. Vsus est & quodam fortu-

næ beneficio, quæ nouum recenter Proconsulem rebus præfecit, qui ea quæ acciderãt fama cognita indignè ferebat: itaque permissu Imperatoris & testula casu inuersa (quod dicitur) Athenas reuersus est, inimici verò eius iterum se conuoluentes & spiras anguium more contorquentes insurrexere, & in euentum omnem alias machinas fabricarunt, in eo toti. Verùm cùm præcessissent ij qui reditum illius procurabant, Proæresius vnà cum illis Athenas descendens (vti ad vnguem mihi narrauit Tuscianus Lydus, qui toti negotio interfuit, qui Proæresius esse poterat, nisi Proæresius extitisset) veluti Vlysses quispiam post longum temporis interuallum reuersus, paucos suorum sodalium, in quibus & Tuscianus erat, integra valetudine vsos reperit, qui ob prodigiosam rei nouitatem defixo obtutu illum suspectabant: quare ob inuentos eos gauisus, ac bonæ spei plenus, iubet operiri Proconsulis aduentum, qui

Tuscianus Lydus.

qui opinione citius adfuit, vrbemque ingressus conuocauit sophistarum cœtum omniaque illorum consilia turbauit. Illi otiosè & lentis passibus conuenere, vbi necessitate ita flagitante quæstiones ac problemata fuere proposita, ad quæ cùm singuli pro suo captu, vt euocati aut instructi venerant, plausu edito, respondissent, discessum fuit. Tum de repente Proæresij sectatores introuocati, & quamuis ignari quid futurum esset, ingressi sunt. Hic Proconsul alta voce, Volo, inquit, vos omnes quæstionem vnam propositam decidere hodie, deque ea iudicium vestrum audire cupio; respondebit post vos aut pro arbitratu vestro, Proæresius. cumque illi palàm deposcerent eam rem, & de industria cũ molimine proferrent verba illa Aristidis (decebat enim nihil proprium eos loqui) Quòd non essent vomentium è numero, sed elaboratè aliquid enitentium: iterum exclamans Proconsul, Dic, inquit, Proæresi: at is de sede

Vide Hac Iun. adag centur.

sua non sine gratia locutus quædam ceu in pugnæ præludium, & extemporalem illam quantacunque fuit orationem vbi profudisset, magna sui fiducia ad caussam accessit, vbi cùm Proconsul certum præscriptũ & terminum, vt vocant, præstituere pararet, ille reiecto capite circumspectare coronam astantium, animaduersáque inimicorum frequentia, suorum raritate incredibili, labare ac consternari animo, neque id iniuria: sed fortuna, quæ illi choragium comparabat, feruente atque animum illi addente, circumlustrans oculis omnia, prospicit delitescentes in extremo theatri ambitu duos in oratoria facultate extritos viros, qui negotij plurimum ipsi facessiuerãt, simulque exclamat: O deos immortales, en adsunt duo eximij & consulti viri, quos mihi Proconsul tuo iussu obiici deposco, fidem namque facient fortassis iureiurando adacti, quòd nequiter & scelerate egerint. At illi hoc audientes in sedentium promiscuam

cuam turbam abdiderunt sese, studio delitescendi; verùm immissis satellitibus Proconsul in medium illos produci curauit, constituitque cum quadam exhortatiuncula, vt argumenti formulam, quam vocant, siue terminum præstituerent. Illi re aliquãtulum apud se deliberata, atque inter se collocuti, propositionem è vulgo petitam, qua nullam salebrosam magis aut ieiunam norant, & eam ab apparatu ornatuque oratorio prorsus alienã, protulerunt. Proæresius toruo eos vultu intuitus, ad Proconsulem se conuertit, postulans supplicter, vt obtinere posset id iuris quod ante incœptam actionem popposcerat: cumque respondisset ille se non fraudaturum ipsum æquo & bono, Cupio, inquit, dari mihi notarios qui celeriter scribant, eosque in medio statui, qui hodierna die Themidis dicta notis excipiant, nostrisque verbis operam commodent. Permittente id fieri Proconsule, præstantissimi quique scribæ accessere pro-

propiùs, & vtrinque illi astitere parati scribere, sed in quem finem, sciebat nemo. Cùm grauiùs aliud se postulaturum dixisset Proæresius loqui iussus, petiit vti nemo plausum daret. postquam & hoc magno iniecto omnibus terrore obtinuit, Proæresius orditur flumẽ quoddã orationis, singulas periodos pulsu manuum finiens. Iam consessus auditorum, qui necessariò silentium Pythagoricum tenuerat, præ stupore corrupto silentio, plenus erat strepitus & suspiriorum. postquam verò orationi laxauit habenas, pleníque velis efferri vltra modum & opinionem humanam cœpit, ad alteram orationis partem transit, caussæq; statum perficit: deinde cum veluti concepto intus numine perfurit atque exilit, missum faciens quod reliquum erat velut indefensum & inexcusabile, incitat atque immittit orationem in aduersariorum argumentum & caussam: tum demum vix assequentibus eum scribis, & corona ægrè silen-

tium tenente (tanta erat verborum affluentia) conuerso ad scribas vultu, Obseruate, inquit, diligenter, meminerímne omnium, quæ dixi hactenus, & si vel verbo vllo titubem aut peccem. Deinde eandem denuo orationem ordine recitare pergit. Tum verò neque leges suas Proconsul seruare, neque corona auditorum summi magistratus minas reuereri potuit, nã cuncti qui aderant circũlambendo sophistæ pectus velut simulacrum alicuius Dei, alij pedes, alij manus deosculabantur supplices, nonnulli Deum, quidam Mercurij eloquentiæ præsidis typum nominabant. Contrà aduersarij, quos inuidia stimularat, remisso animorum ardore iacebant: quidam ex illis tametsi fracti, non parcebant cumulare eum laudibus. Proconsul verò cum omni satellitio siue copiis suis comitatum è theatro honorificè deduxit. Ab eo tempore nemo aduersus illum mutire ausus est, quin omnes ceu fulminis iactu percussi, principatum

Prodigiosa memoria Proæresij

patum tali viro detulere. Aliquanto post tempore resumptis viribus, tanquam Hydræ capita, ad ingenium redierunt pristinum, nonnullos è primoribus & ætate florentibus inescantes mensis magnifici operis, & scitis ancillulis, non aliter quàm Reges faciunt, qui iusto prælio profligati, in perditis ac desperatis rebus ad extrema redacti, confugiunt ad ferentarios, leuis armaturæ militiam, aut ad funditores auxiliaresque contemptæ militiæ copias, quas etsi ab initio non magni fecere, in necessitate tamen aliquo in numero habere coguntur. Similiter & isti exterriti ad necessaria auxilia perfugiendo, insidias struebãt, sed flagitiosas & turpes, carebantque inuidia, si quis seipsum potest odisse: habebant itaque multos assectatores & socios, eorumque fallacia pro voto succedebat: Proæresij verò res possidere quoddàm regnum videbatur, & eloquentiæ facultas perpulchrè florere, quandoquidem vel cordati

dati homines se illi adiungebant, vel qui in familiaritatem illius intrabant, illico sapiebant. Hac tempestate Imperatoris aula tulit virum & gloriæ & eloquentiæ appetentem, Beryto Phœniciæ vrbe oriundum, Anatolium nomine, cui Azutrionis cognomen imposuerant inuidi, quod nomen quid significet relinquo inuestigandum insano Scenicorum gregi. Iste itaque gloriæ pariter & eloquentiæ amator, vtramque est assecutus, iuris ciuilis scientia exacta clarissimus; nec mirum, quippe cui patria Berytos fuerit, eiusmodi studiorum mater & alumna. Is Romam profectus cùm & consilio valeret, & verba cum maiestate quadam pondus haberent, receptus in Imperatoris aulam breui admodum primas obtinuit, atque omnibus Regiæ honoribus muneribusque perfunctus, in plærisque etiam laudatus (id quod inimici eius demirabantur) ad Præfecti prætorio munus tandem peruectus est, qui magistratus Impera-

Berytos.

Anatolius, cognomẽto Azutrion.

Præfecti prætorio cuiusmodi dignitas.

peratoria dignitas est, sed purpuræ trabeæ-
ue vsu mutilata, nactusque pro innata
ambitione fortunam prosperam & se di-
gnam (siquidem Illyrici limitis præfectura
illi fuit commissa) cumque esset naturâ sa-
crorum ritibus & superstitioni deditus,
& mirum in modum gentilitatis studio-
sus, tametsi reipub. studium ad alia rerum
momenta trahebat, quippe penes quẽ esset
potissima Imperij loca adire, eaque pro suo
arbitratu regere atque administrare, au-
rea tamen quadam insania visendæ Græ-
ciæ actus, vt eruditionis ope, sensu percipe-
ret disputationum ideas, vtque simula-
chrum è veteribus speciebus animo conce-
ptum oculis præsens cerneret, in Græciam
properauit, cum grauissima auctoritate ac-
cedens; præmissoque ad sophistas proble-
mate quodam, iussit omnes ingenij neruos
in eo contendere. Tota verò Græcia virum
stupebat, cùm inaudisset de eius prudentia
& eruditione, quodque integer & incor-
ruptus

ruptus neutrò nutaret; at illi industriam
ea in re suam exercentes & quotidie alter
alteri insidiantes, tandem cogente necessi-
tate conuenerunt, ac de statu problematis,
quem ita nominant, variis inter se mutuo
argumentis digladiati (qua re nihil magis
ridiculum scriptor nouit) dissidere ac dis-
cordare cœperunt, dum quisque propter
ambitionem laudat & apud adolescentu-
los suam tuetur obnixè sententiam. Post-
quam autem Anatolius in Græciam descẽ-
dit formidabilior, quàm olim celebris illa
Persarum expeditio, cùm iam ante pedes
esset periculum non Græcis, sed Sophisti-
cam profitentibus, ceteri quidem omnes,
inter quos & Himerius quidam Bithy- Himerius Bithynus
nius sophista aderat (quem libri huius au-
ctor nisi è scriptis non cognouit) mirum in
modum fatigabant se, multoque labore fa-
thiscebant, dum pro generali quæstione &
statu suam quisque opinionem excolit atq;
expolit. At Proæresius ingenio fisus, grauis

erat illis, quippe ab ambitione alienus, neque arcana sua cuiquã prodens. Iam Athenas intrarat Anatolius, generoseque rem diuinam fecerat, & lustratis templis omnibus, quãcunque sacrorum cerimoniæ iusserant, sophistas ad certamen indictum prouocabat: illi certatim pro se quisque alius alium præuertere studebat ostentandi ingenij caussa: vsqueadeo cæcum animo & sui amans est homo. Ridebat Anatolius istos qui applausu adolescentulos excipiebant, dolebatque vicem parentum, quorũ liberi ab eiuscemodi præceptoribus instituerentur: tandem Proæresium exciri iussit, qui solus erat reliquus. Is conciliata sibi familiarium Anatolij beneuolentia, qui omnia pernouerant, ab iis edoctus statum, quem ille laudandum susceperat (istud est quod paulo antè ridiculum vocauit scriptor) etsi nullius momenti res erat, neque certaminis istius victoria penes Anatolium constitura fuerat, citatus tamen per nomen

nomen illico obtemperauit, & ad illius statum informans ac dirigens cõtentionis totius caput, tanta sermonis elegantia exuberauit, vt & Anatolius solio exiliret, & consessus clamoribus disrũperetur, nemoq; adeò esset, quin pro Deo illũ haberet: quapropter eximio ac penè singulari eum honore affecit Anatolius, ceteros vix mensa dignatus. Erat autem argutus cauillator in conuiuiis & sympositis, quæ non erant aut muta aut indocta. Hæc ante multos annos acciderunt: sicque aurium iudicium elimauit absolutiusque reddidit scriptor. Ceterùm Anatolius impẽse suspexit & admiratus fuit Milesium Smyrna Ionica vrbe oriundum, qui summo præditus ingenio, in abiectam & otiosam se vitam immersit, sacris ministrans, coniugiisque exsors, qui & Poësin à Gratiis & venustate laudatam excoluit, carmen doctè contexens, qui ita Anatolium detinuit, vt non alio quàm Musæ nomine eum compellaret. Milesius Smyrnæus.

Hic Epiphanij rhetoricæ professoris quæstiones vocabat partitiones, ita suggillans docentis ieiunitatem & circa res minutas immodicam diligentiam. Idem non desiit sophistarum dissensiones ac dissidia (de statu problematis) exagitare his verbis atq; perstringere, si plures quàm tredecim fuissent professores, adinuenissent fortè & alios status, vt vnum idemque problema multifariam commentarentur. Solum itaq; Proæresium propter illos suspiciebat. Is verò non multo antè tempore accitus fuerat à Constante Cæsare in Gallias, tãtaque in existimatione habitus, vt inter purpuratos & honoratissimum quemque conuictor illi ad mensam adhiberetur. Sed cùm homines illius cæli non possent penitiùs inspiciendo dissertationes eius assequi, nec oculis metiri aut admirari mentis arcana, ad obtutum & oculis subiecta admirationem transferentes, pulchritudinem corporis & staturam eminentem stupebant, veluti

veluti colossum & statuam quampiam augustiorem ægrè suspectantes, vsqueadeo supra hominem cuncta erant. Illi qui temperantiam viri contemplabantur, iudicabant illum affectibus orbum ac ferreum prorsus, quòd lacerna extrita & obsoleta vtens, atque incalceatus Gallicas hyemes & frigora in delitias conuerteret, Rhenumque tantùm non glaciatum biberet: qua certè ratione totum vitæ curriculum exegit, caldæ potionem nunquam expertus. Illum idcirco Romam ablegauit Cæsar ambitione quadam ductus, vt videret cuiusmodi homines imperio subditi parerent: at Romani quod admirarentur singulariter, nihil habebant, adeò cuncta mortalem naturam excedebant. Tandem cùm varias ob dotes virum commendare & honorare decreuissent, statuam illi ex ære pari magnitudine consecrarunt cũ isthac inscriptione, REGINA RERVM ROMA, REGI ELOQVENTIAE. Reditum Athenas

Proæresi homine maior.

paranti Imperator concessit, vt precarium munus posceret; at ille vt se dignum erat, postulauit insulas non paucas numero neq; exiguas, tributarias & vectigales Athenarum ciuitati in pendendo frumento. Donauit istas Imperator & primariam dignitatem adiecit, vt Castrorum præfectus vocaretur, ne quis inuideret quòd è publico tantam vim opum referret. Huius confirmandi muneris cura penes Prætorio præfectum erat, qui recens admodum è Gallia venerat. Itaque Anatolium post illas disputationum contentiones accedens, postulauit, vt beneficium sibi figeret atq; confirmaret, & patrocinaturos sibi non modò notos, sed omnes propemodum qui per Græciam eruditione atque doctrina erant tincti, aduocauit, qui propter eius aduentum Athenas vniuersi confluxerant. Postquam theatri cauea referta fuit hominibus, petiissetq; Proæresius patronos suos loqui, præueniens omnium expectationem

Præto-

Prætorio præfectus, experiri volens quid ex tempore posset, Dic, inquit, Proæresi, nam turpe fuerit vt alius rex quàm qui præsens est Imperatorem laudet: Tum ille, ceu equus in campum prouocatus, verba fecit de Donatione, hucque protulit Celeũ, Triptolemum, & Cereris accessum quo mortalibus fruges impertiretur; deinde huic narrationi adiungens atque componẽs Imperatoris liberalitatem subitò ad antiquum splendorem & amplitudinem, beneficij collati magnitudinem transtulit: demũ exiliuit vbi peroraſſet, posteaquam arrepto themate specimen sui exhibuisset: imò oratio ipsa facilè prodebat eius ambitionẽ ac gloriæ studium. Vxorem duxit Asiaticam fœminam, Trallis ciuitate ortam, Amphicleam nomine. Natæ his fuerunt duæ filiolæ, quæ tantum immensæ temporis fuerant ætate, quantum à primis natalibus ad pariendi vsque tempus consumitur, quò progressis scitus atque elegans editus illis

est puer: at illæ patris animum lætitia delibutum commouere tunc quidem, sed paucos intra dies vtraque parentes suos morte deseruit: ita vt concepta inde mœstitia Proæresio sapientiam propè omnem exanimato expectorauerit. Sed isti rei suffecit Milesij Musa, quæ harmonicas pulsans Gratias, & multa cum Venere modulãs, ingenium à mœrore reuocauit. Romanis rogantibus vti proprium suum discipulum ad se mitteret, Eusebium patria Alexandrinum eò misit, qui cum vrbis Romanæ moribus valde congruere videbatur, quippe is ad assentationem eruditus, proceribus palpari norat, & Athenis seditiosus homo habebatur, alioqúe præ se contemnere, sese maximi facere consueuerat. Quapropter hominem vrbanarum nequitiarum haud imperitum eò submisit: nam quod ad oratoriam facultatem attinet, id dixisse satis sit, quòd Ægyptius fuerit: ea verò gens poëtices studio mirum in modum insanit, ita

sebius
xandri-
s.

*ita vt seria tractans Mercurius ab iis discesserit. Eius in locum successit Musonius, illius in sophistica discipulus, de quo multa alias ob caussas in Annalium historia diximus. Hic cùm respondendum sibi esset, odoratus qui cum sibi certamen foret, ad politicam euestigio desultorem egit. Idem Iuliano imperante exclusus à docendi munere (quòd Christianus haberetur) cernens Hierophantam tanquam Delphicum tripodem, omnibus futura præscire optantibus esse expositum, mira quadam & noua arte cognitionem eiusce rei fraudulenter intercepit. Imperator namque * doctis hominibus agros tributarios & vectigales admetiebatur, vt immunes onerum essent. Proæresius autem obsecrauit, vti de duis disceret, mansuráne esset constans ea liberalitas: illo inficiante, hic quid euenturum esset, speculatus, animum induit tranquilliorem. Ea tempestate scriptor decimum sextum circiter annum ingressus Athenas perue-*

Musoniu

Græcis, h
est, gentil
tatem se
quentibus

peruenit, ac discipulorũ numero ascriptus, & vice filij adamatus fuit: qui exacto demum quinto pòst anno Ægyptum versus properabat, sed à parentibus ipsum in Lydiam reuocantibus redire compulsus est, eique Sophisticæ studium propositum, ad quod cuncti eum inuitabant. Proæresius paucis pòst diebus de vita decessit, vir talis ac tantus, qui totum terrarum orbem fama nominis sui & discipulis impleuit.

EPIPHANIVS.

EPIPHANIVS è Syria oriundus, in diiudicandis quæstionibus peritissimus habitus fuit, sed in dicendo remissus ac lãguidus: hic simul cum Proæresio in professione sophistices magnam adeptus est gloriam: Ita enim cum hominibus comparatum est, quòd vnum solùm nequeant admirari, quin proni ad maleuolentiam & inuidia agitati, præclaris ac præcellentibus ingeniis alium opponant, principia (vt in Physi-

Physicis fit) è pugnantibus constituentes. Diem obiit non admodum senex è sanguinis profluuio, quo malo etiam vxor illius, formosissima fœmina, interiit. Nulla illis proles fuit. Hunc scriptor non nouit, quippe qui longo tempore præcesserit ipsius peregrinationem.

DIOPHANTVS.

DIOPHANTVS Arabs fuit, qui inter liberalium artium professores ingessit se. Hunc etiam Proæresio obiecit eadem inuidorum maligna opinio: veluti si quis Homero Callimachum opponat. sed eam hominum existimationem risit Proæresius, & pro ludo iocóque habuit. Scriptori notus fuit, quippe quem sæpe publicè declamantem ille audierit: eumque in historiam prædictorum, quos superiùs memorauimus, referre, improbum visum est & absurdũ: siquidem illustrium virorũ memoria scriptorum monumentis consignanda est, haud ludi-

ludibrio exponenda. Orationem tamen funebrem in mortuũ Proæresium, qui mortem prior oppetierat, habuisse dicitur, eiusmodique elogium addidisse, conuerso ad Salaminem & Medorum res sermone: Nunc silentio obrutæ iacetis Salamin atque Marathon, quanta etenim vestris tropæis atq; victoriis tuba interiit? Duos reliquit filios luxui & augendis opibus deditos.

SOPOLIS.

SOPOLIDIS *quoque frequens auditor fuit qui hæc scribit. Dicendi genus ad prisci sæculi characterem & formulam adnixus est effingere, sanioris Musæ diligens affectator, qui haud temere aut otiosè dearum fores pulsauit, sed rarò apertas: quin si quando versi cardines striderent, exigua quapiam & tenui diuini flatus particula intrò allapsa, auditores percellebantur, neque ferebant expressam illam & extortam Castalij laticis guttam. Filium*

lium habuit, qui magisterij solum conscendisse quoque dicitur.

HIMERIVS.

HIMERIVM *protulit Bithynia, scriptori huius historiæ incognitum, eadem licet ætate vixerit. Hic ad Imper. Iulianum profectus vt sui specimen daret, non vt Proæresium vereret aut inuidiam crearet, alacri vultu ab Imperatore acceptus fuit: quo extincto peregrinationem persecutus est: mortuo deinde Proæresio Athenas iter contendit. Sermo illi facilis & concinnus: compositio ab vrbano strepitu plausuq; non dissonat: nonnusquam sed rariùs ad diuinum Aristidem assurgit. Discessit è vita post filiam, in extrema senectute Comitiali morbo correptus.*

PARNASIVS.

HAC *tempestate Parnasius doctoris munus impleuit inscenso solio, quamuis pau-*

paucos, quorum facilè iniri poterat numerus, discipulos habuerit, nominis tamen non incelebris.

LIBANIVS.

LIBANIVM *Antiochia tulit, Syriæ, quam Cauã nominant, primaria vrbs,* Antiochia. *Seleuci cognomento Victoris opus, ex illustri familia, & inter primores & capita ciuitatis recensitus. Hic iuuenis iamque suæ tutelæ factus, parentibus orbus, Athenas profectus, neque Epiphanium vt popularem, magni ipse nominis accessit, neq; ad Proæresium immigrauit, tanquam in tanto discipulorum numero, & præceptorum claritate futurus obscurior: sed insidiis exceptus quas Diophanti auditores illi compararant, huic sese adiunxit: Verùm (vti memorabant qui virum optimè norant) intellecto dolo è familiari consuetudine & vsu domestico, non diu ibi mansit: neque præceptori grauis fuit aut importunus,*

nus, verùm suapte sponte in declamandi studio immoratus, ad veterem dicendi formam se composuit, animum simul & linguam fingens. Quemadmodum autem qui frequenter iaciunt, interdum etiam collineant scopumque feriunt, dum assiduitas & quotidiana industria in tractandis instrumentis, plærunque ad dexteritatem non scientiam sed artem gignit. Ad eundẽ modum Libanius, dum æmulationis studio atque imitationis contentione, adiungit se & veluti affricat veteribus scriptoribus, optimis & idoneis ducibus, vestigia optima ingressus est, & fructus via quam institit dignos percepit. Itaque animo confirmatus ob eloquentiæ ornamenta, sibique persuadens parem se esse ac posse componi cum his qui ingentes spiritus in dicendi facultate sumerent, statuit nolle latére atque occultari in exiguo oppido, cumq; oppiduli existimatione simul cadere auctoritatemq; imminuere: quare iter Constantinopolim insti-

instituit iampridem magnum nomẽ passim indeptam, atque opibus florẽtem, & vsus habentem his qui eam & opere & scriptis exornarent: vbi breui admodum inclaruit: aliquanto pòst tempore patrium solum repetiit, ibique reliquum exegit vitæ spatium, quæ longa fuit & diuturna. Proinde nominis illius memoria, Annaliũ monumentis præclarè consecrata est, vbi Iuliani acta perscribuntur: quæ verò singularia sunt, nunc in lucem simul prodibunt. Nemo omnium qui à Libanio allecti & in familiaritatem recepti fuerant, abiit à morsu immunis; nam qualis quisque esset ingenio, confestim norat, illiusq; animum, in vitia an virtutes pronior esset, perspectum habebat, egregius artifex in exprimenda atque ex vero effingenda morum similitudine in vtramque partem, ita vt factu facilius nihil illi fuerit, imò familiarium qui cum eo conuersabantur quilibet existimabat se alterum ipsum videre: propterea

pterea qui sæpe eius rei periculum fecerant, dictitabant illum veluti pictoris tabulam aut expressum simulachrum, naturas hominum & mores omnigenos repræsentare, neque deprehendi vnquã potuit, quantumuis multis ac diuersis confluentibus, quam speciem meliùs redderet: quid, quòd in planè contrariis personis laudabatur, ab iis qui diuersum vitæ genus sequebantur: ita vtrobique suas actiones non sine admiratione spectare se arbitrabantur. Vsqueadeo multiplex & copiosa mutationũ in varias formas materia in vno erat. Coniugium etiam hic respuit, domestica tamen muliercula, quæ loco & conditione erat dispar, vsus fuit. Dictio eius in declamatorio genere prorsus iners, mortua, & vitalis succi est expers, videturque in eo genere caruisse doctore, siquidem plæraque etiam vulgaria & vel pueris perspicua ignorauit: in epistolis verò & id genus aliis salutationibus & alloquiis, abunde

assurgit, & ad exemplum veterum scriptorum sese accommodat. Libri eiusdem scatēt gratia & facetiis Comicis, & aspersa vbique vrbanitate & argutia verbis subseruit: affluit & lepos ac grata iocunditas, cunctis Syrophœnicibus in vulgari colloquio peculiaris (Attici nasum & sales vocant) quæ dos præter eruditionem peti ab eo potest. Porrò Libanius hanc partem tanquam præcipuum eruditionis caput excoluit, vt qui è vetere Comœdia omnem explicandi sensa animi rationem suxit & in se traxit, totus ad illam quasi à limine suauitatem, & aurium delitias ac lenocinia à natura factus. Eruditionem magnam & multiplicem lectionem in orationibus eius inuenias, & dictiones quæ illecebras meras & suauia spirant. Itaque non esset omissurus Eupolidis Comici arbores Dessosiam & Damasiam, si de iis ipsi constaret, quibus hodie nominibus appellarentur: ita nouas ille aliquas & ob antiquitatem igno-

ignoratas voces inuentas, ceu donaria quæpiam prisci sæculi detracta, in mediū profert, & à puluere extersa concinnat, accurateque exornat, obducens illis velamen integrum & sententias congruas, quæ veluti famulæ ac pedisequæ heram repentè ditatam, & à senectæ exuuio nitidā assectentur. Has ob res diuinissimus ille Iulianus omnesque mortales vnicè illius admirati fuerunt in dicendo gratiam. Plurima circūferuntur eius volumina, quæ cognosci facilè possunt à cordatis viris, qui ea conquirunt. Non erat impar administrandæ reipub. & caussis ciuilibus: idoneus etiam ad audendum perficiēdumque (vt de orationibus taceam) alia nōnulla quæ in theatro spectatorum animos delinire ac recreare possent. Cùm subsequentes Imperatores amplissimum illi dignitatis gradum detulissent (nam salutatum Palatio præfectum eo honore fungi iusserant) noluit accipere, dictitans Sophistam illo maiorem esse: quæ

non modica laus est, quòd dignitate inferior, maluerit immorari studiis: alterum illum honorem vulgarem, sordidum atque illiberalem ducens. Obiit longa senectute confectus, cunctis magno sui relicto desiderio & admiratione.

ACACIVS.

CAESAREA Palæstinæ Acacium edidit, qui eodem cum Libanio tempore vixit, sophistica contentione & spiritu, si quisquam alius, plenus. Dictio eius ad manuum plausum prisco dicendi generi accedit. Hic caput attollens vnà cum Libanio, primam palmam apprehendit, & arreptam obnixè obtinuit. Quapropter libellum de dexteritate ingenij conscripsit Libanius Acacio dedicatum, vbi manifestè indolis ipsius excellentiæ imputat, quòd succubuerit ab eo superatus: suo verò se ipse testimonio prodit in vocularum cùm dispositione, tum exacto delectu, veluti igna-

ignarus, Homerum non vbiq; singulorum versuum dimensiones curasse, sed sonorem vocum (quam euphoniam vocant) & numeros auribus expendisse: neq; Phidiam semper digitum aut pedem adhibuisse aut secum attulisse, quo laudatam illam & decantatam Palladem perficeret: nescius aurium iudicium exuperare, regnumque obtinere: deinde caussam aut esse incompertam, aut difficulter diiudicari. Sicut in formoso & amabili corpore non idem mirantur omnes, sed qui specie captus est, non videt vnde quidque sumptum sit. Itaque sectatus optima quæque Acacius, post latè diffusam de se famã, quasi Libanium longè superaturus foret, iuuenis etiamnum decessit; quem certatim omnes pro studio erga illum suo, non minùs quàm si ad senectutem extremam venisset, suspexere.

NYMPHIDIANVS.

Maximus & Claudia 1ª fratres.

NYMPHIDIANVS *Smyrnæus fuit, qui Maximum philosophum germanum habuit fratrem, & Claudianum, qui & ipse insignis fuit philosophus, Athenis tamen nec litteris imbutus, nec educatus, Rhetorices natus studio, & Sophistæ haud indignus nomine. Huic Imperialis interpretis munus commisit Julianus, dictandis epistolis, quæ Græca lingua contexendæ forent, præficiens: quanquam conscribendis declamationibus disceptationibusque appositus magis fuerit: in primo tamen velitationis præludio, & in ipsa disputatione sui dissimilis. Mortem obiit senex, & à funere fratris Maximi.*

ZENON.

EO *temporum tractu complures floruerunt Medici, inter quos Zenon Cyprius, doctrina celebri clarus, attigit tempora Juliani sophistæ, & post illum Proæresij, qui Zenoni successerunt. Hic vtrunque & profitebatur & factitabat medicinam. E discipulis eius clari nominis fuere, Magnus, Oribasius, & Jonicus, qui veluti inter se partiti præceptoris studia, hic vnũ, alius vtrunque, relicti sunt, in pretio tamen viguere omnes, quatenus præceptoris operam medicam, & artis professionem successione adierunt.*

MAGNVS.

MAGNVS *oriundus fuit Antiochia, quæ trans Euphratem sita, Nisibis nunc appellatur, Zenonis auditor, qui natiua mole Aristotelem prouocare potuit ad disserendum de corporibus electiuis, & quibus ad arbitrium vires suppetunt. In dicendo cogebat Medicos tenere silentium, sed non perinde medendi arte pollebat. Quemadmodum autem memorant veteres Archidamum interrogatum, nunquid Periclem viri-*

Nisibis.

Innuit (nisi fallor) copulentum fuisse, vnde fortasis Magni nomen.

viribus superaret, respondisse, Quin vbi Periclem prostrauero, mox vicit, humi se deiectum fuisse negans: Eodem modo curatos ab aliis Magnus demonstrabat adhuc morbo teneri: cumque pristinæ valetudini redditi & iam sospites Medicis suis gratiam habere se testarentur, ille verbis & quæstiunculis obiectis, os Medicis obstruebat. Delecta fuit & instituta Alexandriæ schola publica vbi doceret, ad quẽ peregre & nauigio & terrestri itinere confluebant omnes, vel contemplandi solùm hominis caussa, vel vt ex abundanti eius fructum aliquem decerperent, quod ipsum nunquam fefellit illos; aut enim in lucro ponebant loquentiam, aut insuper apponebant posse aliquid industria sua præstare & facere.

ORIBASIVS.

ORIBASIVM patria Pergamus tulit, qui natales gloriam eius auxere, perinde

inde vt nati Athenis, patriæ gloria splendorem assequuntur, si eloquentia clari habeantur, fama ferente Atticam esse Musam & domesticum ornamentum. Honestis natus parentibus à pueritia clarum nomen adeptus fuit, ob haustam liberalium artium doctrinam, quæ & ad virtutem conducit, & momentum omne confert. iuueniles annos ingressus, auditor fuit eximij Zenonis, Magni condiscipulus, quem à tergo reliquit, cum reddendis sensis luctãtem, qua in re ipse præcellebat: Itaque ad artis medicæ summum fastigium curriculo ibat, patrium deum imitatus, quatenus mortali Deũ imitatione assequi licet. Cùm verò illustris eius esset ab adolescentia fama, Julianus ad Cæsaris titulum viam affectans, artis nomine secum abripuit medicum: qui tantùm in ceteris quoque excelluit virtutibus, vt ad Imperium etiam Julianum euexerit, quæres in Annalium historia exactiùs perscripta est. Verùm vt

Attica Musa quis dicatur.

Orib. Iuliani Imp. medicus.

sine crista non est alauda (quod loquitur paræmia) ita nõ caruit inuidia Oribasius: siquidem propter famæ celebritatem Imperatores Iulianum subsecuti, facultates illi omnes eripuerunt, & de medio tollere conati, supersederunt incepto: facinus tamen pudendum atque indignum alioqui fecere, inter Barbaros eum ad necem exponentes, quomodo Athenienses commutatis testulis optimum quemque & virtute præditum exilio multabant. At his leges patriæ dictabant, permittebantque solùm ciuitate expellere, nihilque accedebat aliud: Imperatores verò exilio insuper adiecerunt, quòd imnanissimæ barbarorum genti in manus traditus sit: qua re quid aliud quàm suorũ consiliorum participes illos fecere. Oribasius in hostilem terram expositus, edidit virtutis eximiæ specimen, non locorum spatio definitæ, non domiciliis circumscriptæ, sed quæ animi constantiam & firmitatem ostendit, quæ per se ipsa actuosa, efficacita-

cacitatem suam prodit, vbi tandem cunque extiterit: quemadmodum numeri solent & artes mathematicæ. Statim namque apud Barbaros reges clarum consecutus nomen, inter primores habitus est, excitato etiam in Romani imperij finibus ingente sui desiderio: Barbaris vt numen quoddam eum colentibus, dum hos longis morbis implicitos seruat, illos à mortis vestibulo reuocatos educit: nimirum prædicta iam calamitas, fortunarum felicitatisque omnis ianuam & occasionem illi aperuit. Quare Imperatores repudiato oppugnandi viri consilio, cuius vbique virtus eminebat, reditum ei confecerunt. Ille adeptus redeundi potestatem, & vniuersæ substantiæ loco solum se habens, virtutisque opes ostentãs, vxorem duxit diuitiis & genere claram, quaternosque ex ea habuit liberos, qui supersunt, & vt incolumes maneant Deos rogo, quin & ipse, quo tempore ista scribo, inter homines est, vtque sit, eosdẽ obsecro.

Recu-

Recuperauit quoque ex ærario pristinas opes, abolita Imperatoribus indulgentibus priore, qua ceciderat, sententia. Atque ista quidem ita se habent. Certè non cuiuslibet, sed eximij philosophi est, cum Oribasio agere & colloqui, vt sciat quid præ aliis admirari debeat, tanta est harmonia & gratia in omnibus diffusa & coniuncta ipsius congressibus & colloquiis.

IONICVS.

IONICVS *Sardianus fuit, patre insigni Medico genitus, auditor Zenonis, qui ad summam diligentiam & industriam peruenit, admiratore illius Oribasio, nominum medicinalium pariter & rerum experientissimus, adhuc potior in singularibus experimentis: eximiè peritus corporis mẽbrorum & humanæ naturæ indagator summus: nullius pharmaci compositio aut iudicium latebat eum: non vnguenta aut emplastra, quæ vlceribus illinunt artis peritiri,*

riti, cùm ad cohibendum materiæ affluxũ, tum ad discutiendum virus quod influxit, eundem fugiebant: egregius inuentor & gnarus artis obligandi affecta membra, ne ab aliis secarentur. Horum omnium nomina cum rebus pernouerat, ita vt magni etiam nominis viri in curandis corporibus absolutam eius diligentiam stuperent, verbisque claris profiterentur, se industria Ionici intelligere, reque ipsa discere quæ à priscis medicis sint prodita, atque in vsum conuertere, non aliter quàm voces, quarum scriptura vetustate fuerit obliterata. Eiusmodi vir cùm esset, in omne scientiæ ac philosophiæ genus studiosè incubuit, & diuinationi vtrique, tum illi quæ beneficio medicæ artis, præsagium valetudinis in ægrotis capessit, tum alteri quæ philosophiæ instinctu desinit disseminaturq; in eos qui possunt clandestino modo tueri & conseruare. Studiosè etiam oratoriam & logicam artes excoluit, neque poëticæ facultatis rudis.

dis. Morte absumptus est paulo antè, quàm hunc commentarium instituimus, relictis duobus filiis laude ac memoria sempiterna dignis. Hoc tempore Theon quidã in Gallia illustrem famam consecutus est. Sed reuertamur iterum ad philosophos, vnde veluti è diuerticulo digressi sumus.

CHRYSANTHIVS.

HVIVSCE commentarij scribendi auctor fuit Chrysanthius, qui ab ineunte ætate scriptorem erudiit, & ad finem vsq; beneuolentiam erga illum conseruauit, ceu legem quampiam, nihil tamen ob id in gratiam dicetur: siquidem ille mirum in modum veritatem coluit, idque ante omnia puero instillauit: nos tamen præstitum beneficium non iactabimus aut nimium extollemus, quin submissiùs moderatiùs que de illo agemus, quandoquidem inter nos ita conuenit ex pacto. Chrysanthius ordinis fuit senatorij, & nobilitate suæ ciuitatis facilè

facilè princeps: auus illi fuit Innocentius vir copiosus & locuples, existimatione quàm priuati hominis, superiore: & cui condendarum legum arbitrium & auctoritas Impp. consensu commissa fuerat. Supersunt eius libri & Romana & Græca lingua perscripti, qui peracre viri in expendendis rebus iudicium & ingenij acumen testantur, earumque rerum cognitionem continent illis qui talium admiratione capiuntur. Chrysanthius iam tum adolescens mortuo patre derelictus, & philosophiæ amore inflammatus, ob naturæ diuinum ardorem, Pergamum ad magnum illum Ædesium contendit: vtque eruditionis siti flagrabat, incidens in virum, qui in tradenda sua doctrina adultior florebat, patulas siti fauces subiiciens, expleuit se atque ingurgitauit doctrina illa neutiquã vulgari, nullam aspernatus prælectionem, neque in assidua diligentia cuiquam cedẽs. Erat enim corpore firmo, laboris tolerantissimo,

Innocentius auus Chrysan. Iurisconsul.

tissimo, planeque adamantino, ad quoduis exercitij genus subeundū assuefacto. Huic, postquam Platonis & Aristotelis doctrina abundè imbutus, vniuersæ philosophiæ animum applicasset, ac relectis percussisque rerum speciebus omnibus, in eloquentiæ cognitione vires ac robur collegisset, ea in facultate expeditus promptusque continuo vsu redditus, non defuit animus in edendo felici specimine, quippe loquendi & tacendi potens, & quo principatum obtineret, si quando altiora tentaret, pompam in dicendo & fastum adhibuit. Postea ad Deorum cognitionem totum se dedit, & eam sapientiam, in quam Pythagoras eiusque sectatores, curas suas vniuersas contulerunt, & priscus ille Archytas cum Apollonio Tyanæo, quotquot denique pro deo hunc coluere, diuini planè homines, qui tamen mortales esse & corporibus induti videbantur. Ad hæc studia contendens rectâ Chrysanthius, prima quaque arrepta

ansa, principiis ipsis pro suis ductoribus vsus, tantopere subleuari attollique cœpit ab animi perfectione ac (vti Plato nominat) lustratione, vt quælibet etiam species illum ad omnigenam eruditionem perduceret, omnisque compotem redderet prænotionis. Itaque erant qui melius futura cernere, quàm prædicere, illum dictitabant: ita distinctè cuncta & articulatè digerebat & complectebatur, tanquam si præsens cum diis commercium haberet. Post contritam in hisce rebus bonam temporis partem, & exantlatos cum Maximo non paruos labores, hunc consiliorum suorum socium dereliquit, quòd is naturâ contentiosior & ingenio contumacior prodigiis diuinitus factis resiliens, alia atque alia petere atque extorquere non desisteret. Ediuerso Chrysanthius, vbi prima viderat, sensim veluti persuasione adductus, edita sequebatur prodigia, tum si resita ferebat, aut victoriam reportabat, aut si fal-

Maximi quale ingenium.

sus fuisset, consilium humanum applicabat, & cum his quæ viderat componebat. Hinc est, quòd quo tempore Iulianus Imp. vnis litteris vtrunque euocarat, & satellites honoris caussa missi, Thessalicam adhiberēt persuasionem cum necessitate coniunctam, visus est ita manifestè cum diis communicare, vt priuatus quiuis & sedentarius è plebe opifex, iudicium de prodigiis dare facilè posset, Deo iter abnuente. Contrà Maximus victimis affixus inhærebat, ac post peracta etiam rite sacra, quiritans eiulatus ciere persistebat, deos identidem obtestans, vt alia signa obtineret, fatumque differretur. Quare illo frequenter & obnixè contēdente & multa auersante, rursus Chrysanthio factum à diis deprecante, ad vltimum tamen voluntas deorum manifestis signis noscebatur, illorumque consilium per victimas se prodebat, sed quod apparuerat, non itidem illius opinione confirmabatur. Itaque vt Maximus iter illud & peregri-

regrinationem, calamitatis omnis fontem, ingressus est: ita Chrysanthius domi remānsit: primoque Imperatorem admiratio tenuit de cunctationis caussa, & certè veras quasdam rationes excogitauit, quasi repudiaturus vocantis auctoritatem non fuerit Chrysanthius, ni in futurum difficultatis aliquid prospexisset: quæ caussa fuit cur secundo Iulianus eum accersiuerit per litteras adhortatorias, non ad solum eum scriptas, siquidem insistebat, vt marito vxor profectionem suaderet. Quarè denuo ad cælestia numina recurrit Chrysanthius, neque dij signa eodem facientia ostendere cessarunt. Quod cùm sæpenumero accideret, atque interim præsentiam viri efflagitaret Imperator, primarium totius illius ditionis Pontificatum Chrysanthius adeptus est, certusque de rerum euentu, in munere tamen suo non morosè ac superbè se gessit, iunioribus vrgendo haud grauis, (sicut plærique omnes in vnum consentiē-

tes calidè feruenterque faciundum censebant) neque Christianis molestus admodũ: quippe tanta erat morum in eo lenitas atq; simplicitas, vt per Lydiam propemodum ignorata fuerit sacrorum in pristinum restitutio. Eo factum est, vt cùm priora aliter cecidissent, nihil innouatum, neque mutatio insignis aut magna accepta videretur, sed præter expectationem cuncta placidè, æquabiliter, & tranquillè sopirentur, & ceteris sursum ac deorsum ceu tempestate iactatis, solus esset admirationi: nonnullis re subita consternatis: aliis rursum fractos & demissos antea animos erigentibus. Ob ista cunctis admirationem mouit, vt qui nedum futura prouidere, sed cognitis insuper rectè sciret vti. In tota vitæ ratione eiusmodi fuit, vt aut cum Platonico Socrate renatus videri possit, aut æmulatione quadam & imitatione à puero ad illius mores totum se conformarit: etenim inaffectata simplicitas, & inenarrabilis quædam

dam facilitas sermoni eius in speciem insidebat: audientium tamen aures demulcebat verborum venustas. Comis in congressu erga omnes erat, adeò vt qui ab eo digrediebantur, ambitione quadam id facere crederent. Quemadmodum igitur præstantiora & mollioribus numeris carmina, placidè ac leniter in cuiusque aures influunt seseque insinuant, etiam brutis allapsa (vti de Orpheo in fabulis est) ita quoque Chrysanthij sermo vniuersis erat modulatus & cõcinnus, & in tanta ingeniorum diuersitate conueniens ac congruus. Pertinacior tamen erat, nec de sententia facilè discedebat, quòd perciperet homines in disceptando altercandoque ob res grauissimas exacerbari. Neque facilè quis illum audisset eruditionem suam ostentantem, eoque nomine insolentius se efferentem aut arrogantia inflatum aduersus alios; imò ab iis dicta probabat, si vel perperam dicta forent: opinionemque licet absurdam lauda-

bat, ac si ne auscultasset quidem omnino, sed ad annuendum esset natus, vt ne quem contristaret. Quòd si quando in præsentia viri alicuius magnæ existimationis, orta commotiuncula, placuerat illi miscere se nonnihil disceptationi; plena silentij erant omnia, non secus quàm si præsens fuisset nemo: ita neque interrogationes, neque distinctiones, neque repetitiones illius exspectabantur, sed continebat sese à disputando, & contradictionis inhibebat impetum quilibet, ne culpæ & erroris manifesti fierent. Adde quòd non pauci ex his qui mediocriter eum cognorant, in mentis tamen penetrale altiùs non descenderant, accusantes illius incuriam, solam animi mansuetudinem collaudantes, vbi differentem & sese dogmatibus argumentisque inuoluentem audierant, prorsus alium ab eo quem norant virum fuisse suspicati sunt: ita diuersus planè à seipso in dialecticis turbis videbatur, coma tunc illi horrore arrecta

cta, & oculis animi quoddam tripudium circa dogmata occupati testantibus. Vitam exegit in prouectam & longam senectutem, nullius alterius rei satagens, quàm œconomiæ à rerum domesticarum cura dictæ, aut agriculturæ, aut pecuniariæ rei quæ honestè iusteque acquiritur. Inopiam tollerabat patientiùs, quàm diuitias ceteri: victu vtebatur parabili: suilla nunquam, aliorum animalium carnibus parcissimè vescebatur. Deum assiduè colens, veterũ lectioni mordicus inhærebat. Nullum faciebat inter iuuentam & senium discrimẽ, siquidem octogenario maior propria manu tantum librorum exarauit, quantum vix alij iuuenta florentes legunt. Quo factum est, vt extremi digitorum articuli ob iuge & indefessum scribendi studium atque exercitium curuati contractique fuerint. A studio surgens animum recreabat prodeambulando in viam publicam & militarem, assumpto huius libri scriptore: spatiaque

tiaque longa, sed otiosè lenteque emetiebatur, ita vt etiam potuerit vitio & ex dolore pedum laborasse videri, tantopere deliniebatur animus narrandi suauitate. Balneis rarissimè est vsus, semper tamen recens loto similis videri poterat. Quòd à magnatum ac procerum congressu abstinuerit alienioreque fuerit, non arrogantiæ aut fastui tribuendum id est, quin potiùs rusticitas quædam aut simplicitas existimari debet in eo, qui quid esset potestas ignorabat, ita vulgariter & minimè dissimulăter cum illis verba facitabat. Scriptorem huiusce commentarij etiamnum adolescentulum, ad se Athenas profectum instituens, non minore affectu quàm si proprius fuisset filius, prosecutus est, & auxit in dies ferentem illam ac prosperam beneuolentiæ auram, quæ tantum inualuit, quòd scriptor matutinas horas aliis impendebat, ac volentes docebat artem Rhetoricam, deinde mox à meridie ad primarium

suum præceptorem se conferens, in cælestibus philosophicisque studiis instituebatur: quod tempus nec graue erat doctori, quod in consuetudine cum intimè dilecto consumebatur: et huic optimarum artium disciplinam accipienti ludus erat & quasi feriarum dies. Inualescente iam lateq; omnia occupante religionis Christianæ negotio, longo itinere in Asiam Roma transiit præfectus Iustus nomine, iã prouectior ætate, vir alioquin egregius & spectatus moribus, qui veteres & patrios ritus nondum exuerat, sed felicem illam & beatam viuendi formulam sequens magnique faciẽs, rebus diuinis semper intererat, & ab oraculorum consultis omnique diuinationum genere totus pendebat, hoc nomine animos tollens, quòd eiusmodi desiderio incensus, in præclaro instituto perseuerasset. Hic in Asiam Constantinopoli cùm traiecisset, nactus sui ingenij hominem, suique voti expectationem expleturum, gentis præsidem,

Iustus prefect⁹ Asi

Hilarius.

Hilarium nomine, Sardis (vbi nullæ erãt) aras subito & tumultuario opere erexit, & templorum vestigiis, si qua inueniebantur, manus admouit vt reficerentur, publiceque perpetrato sacrificio, missis litteris conuocauit vndecunque, quotquot eruditionis opinionem & famam excitarant, qui dicto citiùs aduenere, virum admirantes, ratique tempus adesse quo sui specimen darent: aderant nonnulli ex illis, qui more puerorum in assentatione fiduciã habebant, sperantes ea via honores, gloriolam, aut pecuniæ quid lucrifacere. Itaque indicto publicè populari sacro vniuersi adfuerunt, & inter ceteros harum rerum scriptor. Iustus animum intendens, & stantes oculorum orbes in victimam defigens, vti temere sita iacebat, sciscitabatur à præsentibus, quid sibi vellet collapsæ victimæ positus. Hic assentatores miraculo rei (vt ita dicam) torrebantur, quòd etiam è figura positus hariolari sciret, huiusque cogni-

cognitionis palmam illi soli deferebant. At grauiores extremis digitis barbam mulcẽtes, vultu ad seueritatem composito, capita grauiter aliquãtulum, sed sensim quassantes, propositam victimam intueri & contemplari alius aliud in medium proferentes. Iustus vbi risum vix repressit, ad Chrysanthium conuersus, Quid tu ad hæc senex ais? exclamat. Ille nihil turbatus animo, ait se omnia nihili facere, facileque despuere: verùm si & me vis, inquit, aliquid his de rebus in medium proferre, age, siquidem diuinandi modos cognitos tenes, dicito prior quod sit diuinationis genus, qui modus, vnde nata interrogatio, aut qua methodo peracta sit & instituta. Ista si explicueris, dicam ad quem euentum res oculis obiecta tendat, siquidem illiberale sit & turpe, me priusquam tu ista pandas, ad tuam interrogationem respondere & de futuro euentu differere, cùm dij satis ostenderint signis editis, quid futurum sit, & cum eo quod

quod accidit euentura connectere: ea namque ratione binæ, inquit, existunt interrogationes, cùm de duobus aut pluribus nemo simul sciscitetur, in rebus enim definitis controuersiæ non vnam habent rationẽ. Hic Iustus exclamauit se didicisse quod nunquam antea nouerat; neque destitit ab eo tempore priuatim illum consulere, quo disceret & tanquam de fonte hauriret sibi priùs ignorata. Ea tempestate nonnulli alij eruditionis fama celebres, cum Chrysanthio in colloquium venerunt, exciti splendore tanti nominis; sed vbi comperissent se longè abesse ab illa maiestate, subduxerunt se. Idem Hellespontio è Gallia oriundo accidit, viro per omnia egregio, & qui excepto Chrysanthio princeps omnium videri poterat. Etenim tanto hic vir sapientiæ amore tenebatur, vt propemodum inhabitatas orbis plagas accesserit, exquirendi studio, si quem fortè doctiorem se reperire posset: quapropter & præclari facinoris

Hellespontius Galatas vel Gallus.

& doctrinæ laude cumulatus, vetustam Lydiæ vrbem Sardeis petiit, vt Chrysanthij colloquio frueretur. Sed posteriùs id accidit. Natus fuit Chrysanthio filius, præceptori suo, quem Pergami habuerat, Ædesio (cuius antea meminimus) cognominis, qui à puero ad omnem virtutem erectus, ac veluti pennis concitus ferebatur, neque alterum equorum (vt ait Plato) habebat, neque mentem suffarcinaat gerebat, sed ad disciplinas liberales ingenio vegeto erat & peracri, circa deorum cultum mirè constans & assiduus: humanis affectionibus tanto superior, quanto parum aberat, quin totus animæ naturam induerit: quare corpus in motu ita illi fuit agile, vt fidem omnem superaret, planéque iuxta poëtas in sublime raptum efferretur: Tanta verò cum numine illi erat affinitas & cognatio, & quidem exprompta atque obuia, vt capiti laurea imposita opus non esset, sed oracula vera, & ad genui-

Plato in Phædro duas animæ partes equis assimilat, tertiam aurigæ.

genuinam afflati numine ſpiritus ſpeciem conformata, ſolem tantùm aſpectans funderet; quanquam nec verſuum legem ſciret, nec dum grammatices præcepta calleret: ita Deus omnia in illo agitabat: nihilominus ad præſtitutum vitæ curriculum fatale, ſub viceſimum ætatis annum deceſſit. Tum verò philoſophum ſe declarauit pater; nam aut raptus magnopere extra ſe animus illum ſedauit & affectibus vacuum reddidit, aut infractus perſtitit, quòd filij interitum æquo animo ferret: quin & mater adoleſcentis maritum reſpectans, muliebrem naturam ſuperauit, quippe quæ ſupra quàm dolor atque animi perturbatio requirit, plangores vlulatuſque fœmineos poſuerit. Poſtquam hæc ita euenere, Chryſanthius conſueta ſtudia percoluit; cumque occurrentibus variis & magnis rerum motibus cunctorum animos terror perculiſſet, ſolus ipſe ſtabilis & interritus per-

perſtitit, vt videri potuerit extra terrarum orbem fuiſſe. Sub hæc tempora acceſſit ad illum Helleſpontius: ſed cunctantiùs in colloquium ventum eſt: verùm vbi ſemel eò deſcenderant, ita captus fuit Helleſpontius, vt relictis omnibus rebus apud Chryſanthium ſedem figere paratus fuerit, & in addiſcendo iuueneſcere quaſique repubeſcere: pigebat namque illum, quòd in vagis erroribus tantum ætatis ſpatium exegiſſet, & ad ſenectutem iam peruenisſet priùs, quàm rerum ſalutarium quidquam contigiſſet diſcere: tantopere animum ille ad Chryſanthium totum adiecerat. Porrò accidit, vt Chryſanthius venam ſibi ſecari voluerit, quòd ita conſueuerat, quando huius commentarij ſcriptor id iubenti præſens aderat, ac medicis præcipientibus ſanguinis fluxum permittendum eſſe, ipſe quid facto opus foret attendens, temere ac præter rationem tantum

ſan-

ſanguinis vacuari dixit, itaque ſiſti eum mandauit: ſiquidem huius ſcripti auctor medicæ artis non fuit imperitus. Eo audito Helleſtontius accurrit indignabundus atque quiritans, velut inſigni commiſſo maleficio, quòd tam ſenex tanta detracti de manu ſanguinis copia exhauſtus eſſet. Verùm ille vbi loquentem ſenem audiuit, & pulchrè valentem aſpexit, conuerſo ad ſcriptorem ſermone, Vniuerſa, inquit, te ciuitas criminabatur, quòd rem periculoſam aggreſſus fueras; at nunc tacebunt omnes, vbi ſenem videbunt incolumem. Hic poſtea reipub. cauſſa ad Chryſanthium profectus, in itinere laborare cœpit alui torminibus, diuertensque Apameam Bithyniæ vrbem, vitam ibi finiit, mandans identidem Procopio ſodali ſuo, ſolum vt Chryſanthium coleret atque admiraretur: id quod ille Sardeis veniens fecit, & ex eius ore retulit. Interim Chyſanthius ſubſequentis anni prima

Procopius

ma æſtate repetiuit idem remedium, & quamuis libri huius ſcriptore, qui medicorum præſes erat, iubente, vt ſe more conſueto operirentur, illi accedentes detrahere ſanguinem præoccupant, atque ille, dum ſanguis mitteretur, mento manum ſubdidit, mox ſubitus languor & virium defectio ſecuta eſt, cum articulorum contractione. Adfuit eueſtigio vocatus artis nomine Oribaſius, qui molliter naturæ vim adferens per fomenta calida & emollientia refrigeratis artubus vigorem habilem conciliauit: ſed vicit ſenectus quæ ſequente anno eum abſumpſit, dum illa geminatur, calore natiuo propter fomentorum nimium vſum exhauſto & exterminato: itaque æger exitum vitæ congruum aſſecutus eſt.

EPIGONVS ET BERONICIANVS.

CHRYSOGONO *succeſſere in philoſophiæ profeſſione Epigonus Lacedæmonius, & Beronicianus Sardibus natus, viri philoſophiæ nomine haud indigni: verùm Beronicianus Gratiis pleniùs litauit, & inter hominum cœtus verſari idoneus, & vt ſit, precor.*

FINIS.

ERRATA.

Pag.115.lin.15.leg.ipſe 121.14.Apſines 132.16.teſtabantur. 134.8.ceu 135.7.deficere. 151.19.emenſæ. 157.1.ſolium. 176.5.percurſis. 189.10.ſuffarcinatam.

INDEX RERVM ET NOMINVM.

ABlabius 54.55
Ablabi° fortunæ pila.57
Acacius Cæſarienſis 164
iuuenis diem obiit 165
Acdeſio monſtratæ ſortes 59
Aedeſius 38.48
Aedeſius hariolus 59
Aedeſius vir comis 115
Aedeſij induſtria 115.
Aedeſius Chryſanthij filius 189
ſub viceſimum ætatis annũ mortuus 190
Aegyptij poëtices ſtudio addicti 152
Aeſchines empiricus 129
Alarichus 96
Alexander Magnus 21
Alexandriæ laus 81
Alypius, 44
Alypij mors & Iamblichi 48
Amelius condiſcipulus Porphyrij 34
Ammonius Aegyptius Plutarchi præceptor 24.26
Amoris impotentia 27
Amphiclea Proæreſij vxor 151
Anatolius 37
Anatolius Azutrion ludibrio dictus. 143. Beryto oriundus. 143. conſanguineus Proæreſij. 128. Romæ Præfectus Prætorio fit. 143. paganiſmo deditus. 144. eius integritas. 144. argutus cauillator 147.
Audromachus 36
Anteros 42
Antiochia quę & Niſibis 167
Antiochia à Perſis circumſeſſa. 62
Antiochia à Seleuco condita 158
Antoninus Soſipatræ filius 78
Antonini laus 81
Antonini prouidentia 85
Apamea Bithyniæ vrbs 192
Apollonius Tyanæus 24
Apollonius Tyanæus pro Deo 176
Apſines liberalium artiũ profeſſor 118
Aquilinus condiſcipulus Porphyrij 34
Archidami dictum de Pericle (167
Archytas 176
Ariſtidis verba 137
Ariſtophanes 52
Aruſpicina 75
Athenienſium in bonos maleuolentia 170
Athenis factio exorta. 119
Attica muſa quis dicatur 169
BAiæ 42
Balneum ad quod aduenæ philoſophiæ operam daturi Athenis duci ſolebant 128.130
Beronicianus 194
Berytos vrbs iuris ſtudiis celebris. 143
CAnobicum Nili oſtium 78.81.84

Causathas dæmon 34
Cayster amnis 66
Carneades 25
Celeus 151
Ceres munifica 151
Chalcis Syriæ Cœle nominata 37
Charybdis 32
Christiani Ethnicorum templa diripiunt 83
Chrysanthius Aedesij discipulus 40
Chrysanthius Eunapij præceptor 40
Chrysanthius 89
Chrysanthius nobili genere ortus 174
Aedesij discipulus 175. lateribus firmis & laboriosus. 175. bis euocatus literis à Iuliano. 179. aruspex. 178. ad pontificatum euectus in Lydia. 103. 179. lenis & Christianis non infestus. 180. Socratis æmulus. 180. non ostentator eruditionis 181. inopiæ tolerans. 183. senex. Ibid. carnium abstinens. Ibi. alienior à magnatum congressu. 184. in morte filij infractus. 190. venã senex secat. 191. 192. moritur 193
Claudianus 84
Claudianus Nymphidiani frater 166
Cl. Nero. 28
Clearchus 106
Condiscipuli Porphyrij 34
Constãtinopolis populosa 53
Constantinopolis florens 160
Constantinopolis annonã Atheniẽsibus suppeditabat. 53
Constantinus fana euertit. 50
Constantius 88
Cynici 25
Demetrius 25
Demonax 26
Dexippus 36 Diaconi 85
Diffiagellatio Laconum 120
Dion Bithynius 24
Dionysius 30
Diophantus Arabs. 119. 155. orationem funebrẽ habuit in Proæresium mortuũ. 156
Dipsadis morsus inducit sitim. 89
Diuinationis duplex genº 173
Doctorum sterilitas post Platonem 28
Eleusiniarum Dearũ antistes 94
Epagathus 118
Epigonus 194
Epiphanius Syrus. 118. 154. rhetoricæ professor. 148. in dicendo remissus. 154. mortuus è sanguinis profluuio. 155.
Eros 42
Eumolpi lex 95
Eunapius Chrysanthij discipulus 50
Eunapius veriore doctrina imbutus 50
Eunapij Iulianus. 88. 97. 98. 103. 119.
Eunapius antistes Eleusiniarum Dearum 95
Eunapius Athenas venit. 126. 153
Eunapius in adolescentia senex 126
Eunapius deplorato è morbo conualuit 199
Eunapius à Proæresio filij loco habitus. 154. in Aegyptũ profecturiens reuocatur à parentibus. 154. Chrysanthij discipulus à puero. 174. filij loco habitus à Chrysanthio. 184. medicinæ peritus 192
Eunapij consobrina 101
Eunapij in scribenda historia fides 23
Eustathius 38. 61
Euphranor pictor 117
Euphrasius 38
Euphrates 24
Eupolidis Comici voces confictæ 162
Eusebius 89
Eusebius Alexandrinus seditiosus orator 152
Exostraciſmus 170
Exonius 108
Festus homo impius attonito morbo ictus exspirat. 113
Festus Maximum tollendum curat 111
Festus corruit 113
Gadara locus thermarum in Syria 42
Galba 28
Geryon tricorpor 132
Hecates ædes 93
Hellespontius Gallus. 188. orbem terrarum lustrat discendi gratia. 188. apud Chrysanthium subsistit. 191 moritur 192
Hephæstion 118. 134
Hesiodi ἀοίδαι 79
Hilarius Bithynius obtruncatus 117
Hilarius Asianæ gentis præses 186
Himerius sophista Bithynius 145. 157. comitiali morbo extinctus 157
Historia Eunapij. 84. 96. 110. 117. 131. &c.
Homeri locus 70. 83. 100. 102 135.
Homo animal philautum. 146
Hominum maleuolentia. 154
Iamblichus 37
Illyrici limitis præfectiora 144
Innocentius Iurisconsultus auus Chrysanthij. 175. libri de legibus Ibid.
Ionicus Sardianº medicus insignis. 172. diuinationis peritus. 173. eius filij duo. 174
Iouinianus imperator 103
Iulia. Cappadox sophista. 118
Iulianus Ephesum venit 94
Iulianus Gallia potitus 97
Iulianus Imp. in paganos liberalis. 153. Libanij admirator. 163. Oribasij opera ad imperium euectus 169
Iulianus Rhenum traiecit 97

Iulianus Pergamum venit. 89
Iuliani docilitas 88
Iuliani domus Musæū quoddam. 119. (exitus. 103
Iuliani Perſicæ expeditionis
Iuliani rhetoris mors 133
Iuſtus Aſiæ præfectus. 185. paganus deorū aras reſtituit. 186

LIbanius Antiochen. 158. ex illuſtri familia. Ibi. Priſcos ſcriptores imitatus in dicendo. 159. Conſtantinopolim petit. 160. diu vixit. Ibi. minus inſignis. Ibi. cœlebs vixit. 161. eius in ſcriptis gratia. 162. honores oblatos reſpuit. 163. ſenex obiit. 164. Acacio libellum dedicat 146
Libri Iuriſcōſultorū multorū camelorum iuſtū onus eſſe poſſent. 80. Lilybæum 32
Longinus. 30. Lucianus. 26

MAgiæ operatio 35
Magicæ artis peritia. 39. 42. 43. 86. 93. 94.
Magnus Antiochenus medicus. 167. medicis os obſtruit 168. Alexandriæ docet. 168
Malchus Syrorum lingua regem ſonat 30
Marcella Porphyrij vxor 36
Martyres. 85. Maximus. 75. 86
Maximus Iuliani pceptor. 88
Maximus Conſtantinopolin appulit 100
Maximus faſtuoſus 101
Maximus & Priſcus in cuſtodiam dati 103
Maximus Philoſophus 166
Maxim⁹ vinculis exēptus 108
Maximi ingenium quale. 177
à Iuliano Imp. euocatus literis. 178. in calamitates incidit 179
Maximi tormenta 105. 107
Maximi vxor mortem ſibi accerſit 105
Melita Chryſanthij vxor 174
Menippus 25
Mileſius Smyrnæus poëta 147
Muſa cognominatus 147.
Proęreſiū mæſtū recreat 152
Mithriaca Sacra 96
Monachorum turpis vita 84
Muſonius 25
Muſonius Euſebij ſucceſſor. 153. Chriſtianus profiteri prohibitus 153

NOtarij notis ſcribentes Nymphidian⁹. 87 (139
Nymphidianus Smyrnęus 166 ab epiſtolis Iuliano. 166

ORaculum 60
Oribaſius 98
Oribaſius Pergamenus. 168. Iuliani Imp. medicus. 169. eius opera Iulianus ad imperium euectus. ibi. facultatibus omnibus exutus. 170. Barbaris deditus. 170. à Barbaris pro Deo habitus. 171. ab exilio honorificè reuocatus. 171. vxorem opulentā ducit. 171. quaternos liberos genuit. ib. opes ex ærario recuperat 173
Origenes condiſcipulus Porphyrij. 34. Otho. 28

PArnaſius ſophiſta. 133. 157
Paulus & Andromachus Syrus artis oratoriæ præſides Athenis 36
Percuſſores ſubornati in Ablabium 58
Phidiæ Minerua decātata 165
Philometor è currū deiectus de crurū perfractione periclitatur. 78. (74
Philometor Soſipatrā deperit.
Philoſophorū præſtantiſsimorum natio in quæ tempora inciderit 28
Philoſtrati liber de vita Apollonij 25
Philoſtratus Lemnius 24
Plotinus 29
Plotini obſcuritas 33
Plutarchi laus 24. 25. 26
Porphyrius 23. 29. 30
Porphyrius quare vxorē duxerit 36
Porphyrius nauigat in Siciliā 32.
Porphyrius Plotini amicus 31
Porphyrius opera Plotini ſanitati reſtitutus 33
Porphyrius dæmonem è balneo eiecit 34
Porphyrij inedia & morb⁹. 32
Porphyrij perſpicuitas 34
Porphyrio initio nomen fuit Malchus 30
Porphyrij mors 36
Præfecti prætorio quale mūnus 144 Priſcus 89
Priſcus decoctores appellat qui arcana ſua publicant. 114
Priſcus Chryſanthio magiſtro detrahit 116
Priſcus diſſimulator inſignis 113
Priſcus vir integer 104
Priſci faſtus. 114
Priſci nonagenarij mors 116
Proęreſius è vinculis dicit. 123
Proæreſius 118. 125
Proæreſius inops 132
Proæreſius donatus inſulis aliquot. 150. caſtrorum præfectus. 150. vxorē ducit. 151. filiæ à puerperio mortuæ. 152. eius mors 154
Proæreſius exul redit poſtlimino 135
Proæreſius fortunatus 136
Proæreſius ob eloquentiā pro Deo habitus. 147. in Gallias accitus à Cæſ. 148. nonagenario proximus Eunapium hoſpitio accipit. 126. procerus ſupra modum & formoſus. 131. 148. ex Armenia oriundus. 128. 131. homine maior habitus. 143. ſtatua illi Romæ poſita 143
Proæreſij eloquentia incomparabilis. 125. 140. memoria prodigioſa 141
Proæreſij & Hephæſtionis ambitioſa paupertas. 132. 133
Procopius tyrannus 106
Procopius ſodalis Helleſpontij 192 (tum. 114. 116
Prodigi & decoctores dogma-

Proterius Cephalenius occisus 116

Prouerbia.

Adamantinus. 176. Ad sidera vsque. 61. 67. 126. Alauda non est sine crista. 170. Attica Musa. 169. Bibliotheca spirans ac viuum musæū. 30 Colossum mentiri. 161. Corybantū in morem. 116 De fonte haurire. 188. Delphicus tripus. 153. Equus in cāpum. 151. è tripode profectum. 87. Fortunæ pila. 57 Hydræ capita. 142. Icari pennas extendere. 115. Laconicæ manus. 120. Lotum degustare. 61. Mercurij typus. 141. Mercurialis catena. 34. Mercurialib. Gratiis sacrificare. 37. Mercurium ac Musas spirat. 119. Musæi vicem repræsentare. 45. Mysticū silentiū. 124. Per cubitos incrementum capere. 97. Pythagorismus. 123. Sapientiæ simulacrum. 51. Statua immobilior 99

QVadrigarum periculum 69.

RElIquiæ Sanctorum 85 Roma rerū domina 31 Romanorum institutum 133

SAlutandi Imp.mos 58 Salutius 106 Sapores Persarum rex 63 Scaphismus supplicij genus. 105. 113 Serapidis templum dirutū. 85 Seuerus 28 Similitudo elegans 27. 47 Socratis necem totius Græciæ calamitas secuta 53 Socrates sapiētię simulacrū 52 Solion 23 Sominum Festi 112. 112 Sopater 51. 38 Sopater Constantini iussu occisus 54 Sopolis sophista 133. 156 Sosipatra Eustathio nubit 73 Sosipatra Pergamum redit 74 Sosipatra præstanti doctrina Sosipatræ mors. 78. (mulier 66 Sosipatræ prædictio 73 Spectrum 42. 86. 93. 94 Syrophœnices in colloquiis salsi 162

THemistocles sophista temerarius 121 Theodorus. 38 Theon. 174 Theophilus præfectus prætorio 83 Titus 28 Trabea quæ. 124 Tyros Phœnicum primaria ciuitas 30 Tuscianus Lydus 119. 136 Valens in casa succēso igni concrematus fuit 110. 111 Valentinianus & Valens 103 Veritas omnis boni dux 131 Vespasianus 28 Vitellius 28 (132 Vlpianus Antiochenus rhetor. Xenophontis laus 21 Zenon Cyprius medicus 166

INDICIS FINIS.

ΕΥΝΑΠΙΟΥ ΤΟΥ ΣΑΡΔΙΑΝΟΥ ΒΙΟΙ ΦΙΛΟΣΟΦΩΝ ΚΑΙ ΣΟΦΙΣΤΩΝ.

E bibliotheca Ioan. Sambuci Pannonij Tirnauiensis.

ANTVERPIÆ,
Ex officina Christophori Plantini.
cIↃ. IↃ. LXVIII.

ΕΥΝΑΠΙΟΥ ΒΙΟΙ
Φιλοσόφων καὶ Σοφιστῶν.

ΕΝΟΦΩΝ ὁ φιλόσοφος, ἀνὴρ μόνος ἐξ ἁπάντων φιλοσόφων ἐν λόγοις τε καὶ ἔργοις φιλοσοφίαν κομίσας· τὰ μὲν ἐν λόγοις, ἔστι τε καὶ ἐν γράμμασι, καὶ ἠθικὴν ἀρετὴν γράφει· τὰ δὲ ἐν πράξεσί τε ἦν ἄριστος· ἀλλὰ καὶ
1 * ἐγένα στρατηγοὺς τοῖς ἀποδείγμασιν. ὁ γοῦν μέγας Ἀλέξανδρος, οὐκ ἂν ἐγένετο μέγας, εἰ μὴ Ξενοφῶν ἡ τὰ πάρεργα φησὶ δεῖν τῶν ἀπουδαίων ἀνδρῶν ἀναγράφειν· ἐμοὶ γὰρ οὐκ εἰς τὰ πάρεργα τῶν ἀπουδαίων ὁ λόγος φέρει τὴν γραφήν, ἀλλ' εἰς τὰ ἔργα· εἰ γὰρ τὸ παίγνιον
2 τὴν ἀρετὴν ἄξιον * λόγου, ἀσεβοῖτο ἂν πάν-

τως τὸ ἀσαδαζόμενον σιωπώμενον· διαλεχθήσε) ὃ ὁ λόγος τοῖς ἐντυγχάνειν βουλομένοις, οὔτε περὶ πάντων ἀσφαλῶς (ἐ γὰρ πάντα ἀκριβῶς ἦν ἀναλέγεαζ) οὔτε ἀποκρίνων ἀλλήλων φιλοσόφους ἀρίσους καὶ ῥήτορας· ἀλλὰ ἰθεῖς ἑκάσῳ τὸ ἐπιτήδευμα· τὸ ὃ ἄρις@ ὅπ οὖν εἰς ἄκρον ὁ γραφόμ@ ὑπὸ τοῦ λόγου, τῷ βουλομένῳ ταῦτα δικάζειν, ἐκ τῶν ὑποκειμένων σημείων καταλιμπάνει· βούλεαζ μὲν γὰ ὁ ταῦτα γράφων, καὶ ὑπομνήμασιν ἀκριβέσιν ἐντετύχηκεν. δι' ὧν ἢ διαμαρτάνων τ' ἀληθείας, ἐφ' ἑτέρους ἀναφέρει τὸ ἁμάρτημα, ὥσπερ ἀγαθός τις μαθητὴς κακῶν τετυχηκὼς διδασκάλων· ἢ *κατηγοριῶν ἀλήθειαν ἔχοι. κ τοῦτ ἡγουμένους ἀξίου θαύμαζος. καὶ τό γε ἴδιον ἔργον αὐτοῦ καθαρὸν εἶη καὶ ἀμώμητον·

τον· ἀκολουθήζαν[τ]@ οἷς ἀκολουθεῖν προσῆκεν. ἐπεὶ ὃ ὀλίγοιτε ἢ πρωτελῶς ἐλάχισοί τινες ἦσαν ④ περὶ τούτων γράφοντες, ἵνα τοῦτο εἴπῃ τις μόνον, οὔτε τὰ ἀπὸ τῶν πρότερον γραφέντων λήσεται τοῦτ ἐντυγχάνοντας, ὅτε τὰ ἐξ ἀκοῆς ἐς τόνδε καθήκοντα τὸν χρόνον. ἀλλ' ἀμφοτέροις ἀποδοθήσεται τὸ πρέπον. τῶν μὲν γεγραμμένων κινηθῆναι μηδὲν· τὰ ὃ ἐκ τ ἀκοῆς ὑπὸ τ χρόνου καλασειόμενα καὶ μεταβάλλοντα, διαπῆξαι ⓒ ἐρίξαι τῇ γραφῇ πρὸς τὸ σάσιμον καὶ μονιμώτερον.

Οἵ τινες τὴν φιλόσοφον ἱστορίαν ἀνελέξαντο.

Τὴν φιλόσοφον ἱστορίαν καὶ τοὺς τῶν
4 φιλοσόφων *ἀνάγων βίους, πορφύριος ⓒ ζωτίων ἀνελέξαντο· ἀλλ' ὁ μὲν πορ-
5 φύρι@ οὕτω *συμφῶν εἰς πλάτωνα ἐτε-

λεύσα καὶ ἐκείνου χρόνους. Σωτίων δὲ, καὶ καταβὰς φαίνεται· καί τι γε ὁ Πορφύριος ἦν νεώτερος· τῆς δὲ ἐν τῷ μέσῳ φορᾶς, φιλοσόφων τε ἀνδρῶν καὶ σοφιστῶν ἀδιηγήτου γιγνομένης κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὸ ποικίλον τῆς ἀρετῆς· Φιλόστρατος μὲν ὁ Λήμνιος τοῦ τῶν σοφιστῶν* ἐξ ἀπιθάνου μὴ χαίτης* παρέπλυσε βίους· φιλοσόφων δὲ οὐδεὶς ἀκριβῶς ἀνέγραψεν· ἐν οἷς Ἀμμώνιός τε ἦν ὁ ἐξ Αἰγύπτου, Πλουτάρχου τοῦ θειοτάτου γενόμενος διδάσκαλος· Πλούταρχός τε αὐτὸς, ἡ φιλοσοφίας ἀπάσης ἀφροδίτη καὶ λύρα, Εὐφράτης τε ὁ ἐξ Αἰγύπτου· καὶ Δίων ὁ ἐκ Προυσίας, ὃν ἐπεκάλουν χρυσόστομον· Ἀπολλώνιός τε ὁ ἐκ Τυάνων, οὐκέτι φιλόσοφος, ἀλλ' ἦν τι θεῶν τε καὶ ἀνθρώπου μέσον. τὴν γὰρ Πυθαγόρειον φιλοσοφίαν ζηλώσας,

ζηλώσας, πολὺ τὸ θειότερον καὶ ἐνεργὸν κατ' αὐτὴν ἐπεδείξατο· ἀλλὰ τὰ μὲν ἐς τοῦτον ὁ Λήμνιος ἐπετέλεσε Φιλόστρατος βίον ἀπογράψας Ἀπολλωνίου τὰ βιβλία, λέον ἀπιθανίαν* ἐς ἀνθρώπου θεὸς καλεῖν· Καρνεάδης δὲ ἦν κατὰ τούτους τοὺς χρόνους, καὶ τῶν κατὰ* κωμικὴν σκῶμμα ἀφθονίας, εἰ τινα καὶ κωμικοῦ χρὴ λόγον ποιεῖσθαι, πρὸς οἷς ἦν Μουσώνιος καὶ Δημήτριος καὶ Μένιππος, καὶ ἕτεροί γε τινες· οὗτοι δὲ ἦσαν ἀπαφανέστεροι. τούτων δὲ σαφεῖς μὲν καὶ ἀκριβεῖς οὐκ ἦν* ἀνωρεῖν τοὺς βίους, ἅτε μηδενὸς ἐγγεγραφότος, ὅσα γε ἡμᾶς εἰδέναι, ἱκανοὶ δὲ αὐτῶν ἦσαν τε καὶ εἰσὶ βίοι τὰ γράμματα, τοσαύτης ἀναμέσα παιδείας καὶ θεωρίας, ἥς τε ἠθικὴν ἀρετὴν, καὶ ὅση πρὸς τὴν τῶν ὄντων διήρεσιν

ἀνέβλεψε φύσιν, τὴν ἄγνοιαν τῶν δυνα-
μένων ἀκολουθεῖν, ὡς ἀχλὺν ὑπα σκε-
δάσασα. αὐτίκα οὖν ὁ θεασέσι⊙ πλού-
ταρχ⊙, τότε ἑαυτοῦ βίον ἀναγρά-
φει τοῖς βιβλίοις ἐνδιεσπαρμένως, καὶ
τὸν τ̃ διδασκάλου· καὶ ὅπι γε ἀμμώνι⊙
ἀθήνησιν ἐτελεύτα * ὁ βίον ϖεϱσείπων· 11
καί τοι γε τὸ κάλλιϛον αὐτοῦ τῶν συγ-
γϱαμμάτων εἰσὶν ⓗ καλέμβϱοι πα-
ϱάλληλοι βίοι τῶν ἀϱίϛων κ̃ ἔϱγα καὶ
πϱάξεις ἀνδϱῶν· ἀλλὰ τὸ ἴδιον κ̃ τοῦ δι-
δασκάλου καθ' ἕκαϛον τῶν βιβλίων * ἐκα 12
τάσπειρεν· ὥϛε, εἴ τις ὀξυδεϱκοίη πεϱὶ
ταῦτα, καὶ ἀνιχνεύων κ̃ τὸ ϖεϱσπίπτον
καὶ φαινόμενον, ⓒ σωφϱόνως τὰ κ̃ μέ-
ϱος ἀναλέγοιτο, δύναϛ τὰ πλεῖϛα τῶν
βεβιωμένων αὐτοῖς εἰδέναϛ· λουκιανὸς γ̃
ὁ ἐκ σαμοσάτων, ἀνὴϱ ϖσουδαῖ⊙ ἐς
τὸ γελαϛῆναι, δημώνακτ⊙ φιλοσό-

φου

φου κατ' ἐκείνους τοὺς χϱόνους βίον ἀνέ-
γϱαψεν· ἐν ἐκείνῳ τε τῷ βιβλίῳ κ̃ ἄλ
λοις ἐλαχίϛοις δι' ὅλου ϖσουδάζας· ⓒ
ταῦτα γε εἰς μνήμην ἐγὼ τίθεμαι, τοῦτ
σωϱῶν ὅπι τὰ μὲν ἔλαθεν ἴϛως ἡμᾶς,
τὰ δ' οὐκ ἔλαθεν. ἐκείνου γ̃ ⓒ πᾶς πολ-
λὴν ποιούμην⊙ φϱοντίδα κ̃ ϖσουδήν,
τοῦ σωεχῆ καὶ ϖεϱιγεγϱαμμένην εἰς
ἀκϱίβειαν ἰσοϱίαν ὑπὰ λαβεῖν τ̃ φιλοσό
φου καὶ ϱητοϱικοῦ βίου τῶν ἀϱίϛων ἀν-
δϱῶν. εἶτα οὐ τυγχάνων τ̃ ἐπιθυμίας,
ταυτόν γε τοῖς ἐϱῶσιν ἐμμανῶς ⓒ ϖεϱι-
φλέκτως ἔϖαθον. κ̃ γὰϱ ἐκεῖνοι, τὴν μὲν
13 ἐϱωμένην αὐλὴν ὁϱῶνϛες, ⓒ τὸ * πεϱίψεκ-
τον ἐν τῷ φαινομένῳ κάλλος, κάτω, νεύ-
ουσιν, ἰδεῖν ἐξαθενοῦντες, ⓒ ϖεϱιλαμ-
πόμην⊙· ἐὰν γ̃ πέδιλον αὐτοῖς ἢ πλόκιον
14 ἢ ἐλλόβιον ἴδωσιν, * ἐκείνας καταθα-
ϱοῦντες, τὴν ψυχήν τε τῇ ὄψει ϖεϱσα-

 φιᾶσι,

φιᾶσι, καὶ κατατήκονται πρὸς τῷ θεάματι, τὰ σύμβολα τοῦ κάλλους μᾶλλον ἢ τὸ καλὸν ὁρᾶν ἀνεχόμενοι, καὶ
15 *ξέργοντες. κατὰ πρὸς ταύτην ἐξώρμησα τὴν γραφήν, ὅσα ἢ κατὰ ἀκοὴν, ἢ κατὰ ἀνάγνωσιν, ἢ κατὰ ἱστορίαν τῶν κατ' ἐμαυτὸν ἀνθρώπων μὴ παρελθεῖν σιωπῇ καὶ βασκάνως. ἀλλ' εἰς
* ὅδον οἵοντε ἦν ἀληθείας πόθου καὶ πύλας περισκοπήσαντα ἐπιλοδυναι τοῖς μὴ ταῦτα ἢ βουλομένοις ἀκούειν, ἢ δυναμένοις ἀκολουθεῖν πρὸς τὸ κάλλιστον· ἔχει μὲν οὖν διακοπήν τινα καὶ ῥῆξιν ὁ χρόνος διὰ τὰς κοινὰς συμφοράς· *
16 εἶτα δὲ ἀνδρῶν ἐγένετο φορά. ἡ μὲν δευτέρα μετὰ τὴν Πλάτωνος πᾶσιν ἀφανὴς ἀνακεκήρυκται, ὅτι κατὰ τοὺς Κλαυδίου καὶ Νέρωνος, τοὺς γὰρ ἀθλίους καὶ ἐναισχύους οὐ χρὴ γρά-

γραφειν· οὔτε δὲ ἦζω Φ περὶ Γάλβου, Βιτέλλιον, Ὄθωνα, Οὐεσπασιανὸς δὲ ἐπὶ τούτοις καὶ Τίτος, καὶ ὅσοι μετὰ τούτους ἦρξαν, ἵνα μὴ τοῦτο ποιοῦντα δάζειν δόξωμεν· πλὴν ἔπι γε τοσοῦτον καὶ σωφελόντι εἰπεῖν, τὸ τῶν ἀρίστων φιλοσόφων γένος καὶ εἰς Σέβηρον διέτει-
17 νεν, ἀλλὰ * ἐντυχές γε ὑπάρχει τοῖς βασιλεῦσι κατὰ τὴν συγγραφὴν ὅτι τὸ κατ' ἀρετὴν ὑπερέχον ἀριθμεῖται τῷ κατὰ τὴν τύχην, νεμεσᾶτον δὲ μηδὲ εἷς εἴγε καὶ ἡμεῖς οὕτως ἀναγράφωμεν οὗ χρόνους, ἀφ' ὧν γε ἦν δυνατὸν συντεχμηριώσασθαι ἢ προλαβεῖν τὴν προσήκουσαν ἀρχήν, ἀπὸ τούτων εἰς τὸν λόγον ἐπιβησόμεθα.

ΠΛΩΤΙΝΟΣ.

Πλωτῖνος ἦν ἐξ Αἰγύπτου φιλόσοφος· τὸ ἐξ Αἰγύπτου νῦν γράφω, καὶ τὴν πατρί-

παιρίδα προσθήσω, *λυκω ταύτιν ὀνο- 18
μάζουσι· καίτοι γε ὁ θεασέσιος φιλό-
σοφος πορφύριος τοῦτον οὐκ ἂν ἔγρα-
ψε, μαθητής τε αὐτοῦ εἶναι λέγων, καὶ
συνεχόλακέναι τὸν βίον ἄπασαν, ἢ τὸν
πλεῖσον τούτου, πλωτίνου θερμοὶ κωμοί
νδν, καὶ τὰ βιβλία οὐ μόνον τοῖς πεπαι-
δευμένοις διὰ χειρὸς ὑπὲρ οὖν πλατω-
νικοὺς λόγους, ἀλλὰ καὶ τὸ πολὺ πλῆθος
ἐάν τι προσακούσῃ δογμάτων, ἐς αὐτὰ
κάμπτει τὸν βίον αὐτοῦ, πάντα πορ-
φύριος ἐξήνεγκεν, ὡς οὐδένα οἷόντε ἦν
πλέον φέρειν· ἀλλὰ καὶ πολλὰ τῶν βιβλί-
ων ἑρμηνεύσας αὐτοῦ φαίνεται· αὐτοῦ δὲ
πορφυρίου βίον ἀνέγραψεν οὐδεὶς εἰς, ὅσα
γε εἰς ἡμᾶς *εἰδέν· ἀναλεγομένῳ δὲ ἐκ 19
τῶν δοθέντων κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν ση-
μείων, τοιαῦτα ὑπῆρχε τὰ περὶ αὐτόν.

Πορ-

ΠΟΡΦΥΡΙΟΣ.

Πορφυρίῳ τύρος μὲν ἦν πατρὶς ἡ
πρώτη τῶν ἀρχαίων φοινίκων ἡ πόλις· ἡ
παλαιρες δὲ οὐκ ἄσημοι. τυχὼν δὲ τῆς προ-
ηκούσης παιδείας, ἀνά τε ἔδραμε τοσοῦ-
τον καὶ ἐπέδωκεν, ὡς λογγίνου μὲν ἦν ἀ-
κροατὴς· καὶ ἐπόσμει τὸν διδάσκαλον
ἐντὸς ὀλίγου χρόνου· λογγῖνος δὲ κατὰ
τὸν χρόνον ἐκεῖνον βιβλιοθήκη τις ἦν ἔμ-
20 ψυχος, καὶ πεπαιδευμένος *μουσεῖν, καὶ κρί-
νειν γε οὖν παλαιὰς ἐπετέτακτο· καθάπερ πρὸ ἐκείνου πολλοί τινες ἕτεροι· καὶ ὁ
21 ἐκ καρίας διονύσιος *πάνυ ἀριστολό-
τερος· μάλιστα δὲ κατὰ τὴν σύρων πόλιν
ὁ πορφύριος ἐπαλεῖτο τὰ πρῶτα. τοῦ-
το δὲ δύναται βασιλέα λέγειν, πορφύ-
ριον δὲ αὐτὸν ὠνόμασε λογγῖνος, ἐς τὸ
22 *βασιλικὸς τὸ ἐσθῆτος παράσημον τὴν
23 πορφυρίδα *ἐπιτέθειται· πρὸς ἐκεί-
νῳ δὴ

νῳ δὴ τὴν ἀκραν ἐπαιδεύετο παιδείῳ,
γραμματικῆς τε εἰς ἄκρον ἀπάσης *ὥσ- 24
περ ἁφικόμενος καὶ ῥητορικῆς· πλὴν ὅσον
ὀλίγῳ ἐπ' ἐκείνῳ ἔνδυσε· φιλοσοφίας τε
παν εἶδος ἐμπεπόμφος. ἦν γὰρ ὁ Λογ-
γῖνος μακρῷ τῶν τότε ἀνδρῶν τὰ πάντα
ἄριστος· καὶ τῶν *βιβλίων τε αὐτῶν πο- 25
λὺ πλῆθος φέρεται· καὶ τὸ φερόμενον
θαυμάζεται. καί εἴπις καλέγω τινὸς τῶν
παλαιῶν, οὐ τὸ δοξαδὲν ἐκράτει πρό-
τερον, ἀλλ' ἡ Λογγίνου πάντως ἐκράτει
κρίσις· οὕτω ἦ ἀκριβὴς τὴν πρώτην παι-
δείαν, καὶ ὑπὸ πάντων ἀποβλεπόμενος,
τὴν μεγίστην Ῥώμην ἰδεῖν ἐπιθυμή-
σας, ἵνα καταίσχῃ διὰ σοφίας τὴν πόλιν,
ἐπειδὴ τάχιστα εἰς αὐτὴν ἀφίκετο, καὶ
τῷ μεγίστῳ Πλωτίνῳ συνῆλθεν εἰς ὁμι-
λίαν, πάντων ἐπελάθετο τῶν ἄλλων,
καὶ προσέθετο φέρων ἑαυτὸν ἐκείνῳ·

ἀκρε-

ακρέσως δὲ ἡ παιδείας ἐμφορούμε-
26 νος, καὶ τῶν παλαιῶν ἐκείνων καὶ *τε-
27 ασμένων λόγων, χρόνον μέν τινα *εἰς
τὴν ἀκρόασιν, ὡς αὐτὸς φησιν· εἶτα ὑπὸ
τοῦ μεγέθους τῶν λόγων νικώμενος, τό,
τε σῶμα καὶ τὸ ἀνθρωπος εἶναι ἐμίση-
σε· καὶ διαπλεύσας εἰς Σικελίαν, τὸν
πορθμὸν καὶ τὴν χάρυβδιν, ἅπερ Ὀδυσσεὺς
ἀναπλεῦσαι λέγεται, πόλιν μὲν οὔτε
ἰδεῖν ὑπέμεινεν, οὔτε ἀνθρώπων ἀκού-
σαι φωνῆς, οὕτω τὸ λυπούμενον αὐτῷ
καὶ ἡδόμενον ἀπέθετο· συντείνας ἦ ἐπὶ
28 *λύβαιον ἑαυτὸν (τὸ δὲ ἐσὶ τῶν τριῶν ἀ-
κρωτηρίων ἡ Σικελίας τὸ πρὸς Λιβύην
ἀνατεῖνον καὶ ὄρεων,) ἔκειτο κατασένων
καὶ ἀποκαρτερῶν, τροφήν τε οὐ προσιέ-
29 μενος, καὶ ἀνθρώπων *ἀλεεινῶν πάντων·
ὑδὲ ἀλλυσκοπίην ὁ μέγας εἶχε Πλωτῖ-
νος ἐπὶ τέτοις, ἀλλὰ καὶ πόδας ἑπόμενος.

τὸν

ἢ τὸν πεφευγότα νεανίσκον *ζητῶν, ἐπι-30
τυγχάνει* μένω, καὶ λέγοντε πρὸς αὐτὸν 31
ὑπορήξε τὴν ψυχὴν ἀναλαβομένων
ἄρι δὲ πάλιν ξὺν σώματι μέλλουσαν, 32
καὶ τὸ σῶμα ἔρρωσεν ἐς καθεχὴν τῆς ψυ-
χῆς· καὶ ὁ μὲν ἔμπνους τε ἦν καὶ διανίσα-
το· ὁ δὲ αὖθις ῥηθέντας λόγους εἰς βιβλίον
κατέθετο τῶν γεγραμμένων· τῶν δὲ φι-
λοσόφων τὰ ἀπόρρητα καλυπτόντων ἀ-
σαφείᾳ, καθάπερ τῶν ποιητῶν τοῖς μύ-
θοις, ὁ πορφύριος τὸ φάρμακον τῆς σα-
φηνείας ἐπαινέσας καὶ διὰ πείρας γευσά-
μενος, ὑπόμνημα γράψας, εἰς φῶς
ἤγαγε. αὐτὸς μὲν οὖν ἐπὶ τὴν ῥώμην
ἐπανῆλθε, καὶ τὰ περὶ λόγους εἶχε θαυ-
δῆς, ὥστε* παρεῖναι, καὶ εἰς τὸ δημόσιον κατ' 33
ἐπίδειξιν· τὸ δὲ πορφυρίου *κλέος εἰς πλω 34
τῖνον πᾶσαν μὲν ἀγορὰν, πᾶσαν δὲ πληθὺς
ἀνέφερεν· ὁ μὲν γὰρ πλωτῖνος τότε τῆς

ψυχῆς

ψυχῆς ἐρανίῳ καὶ θείᾳ ἀναγωγῇ καὶ αἰνιγμα-
τώδει τῶν λόγων βαρὺς ἐδόκει καὶ δυσή-
κοος· ὁ δὲ Πορφύριος ὥσπερ ἑρμαϊκή
τις σειρὰ, καὶ πρὸς ἀνθρώπους ἐπινεύσα
διὰ ποικίλης παιδείας, πάντα εἰς τὸ εὔ-
γνωστον καὶ καθαρὸν ἐξήγγελλεν. αὐτὸς
μὲν οὕτω φησὶ· νέος ὢν ταῦτα ἴσως ἔγρα-
φεν ὡς ἔοικεν, ἐπιτυχεῖν χρησιμίῳ μη-
δενὶ τῶν δημοσίων· ἐν ᾧ αὐτῷ τῷ βιβλίῳ
καταγράφει· καὶ μὴ ταῦτα ἄλλα πραγ-
ματεύεται πολλὰ, ὅπως χρὴ τότων ποιεῖσθαι
τὴν ἐπιμέλειαν· φησὶ δὲ καὶ δαιμονίου τινὸς
φύσιν ἀπὸ λουτσουλίου θεοῦ διῶξαι καὶ ἐκ-
35 βαλεῖν. *καὶ σάνθα τοῦτον ἔλεγον οἱ
ἐπιχώριοι. συμφοιτηταὶ μὲν οὖν (ὡς
αὐτὸς ἀναγράφει) χρήσιμοι τινες ὑπῆρ-
36 χον Ὠριγένης τε καὶ *Ἀμέτριος καὶ Ἀκυ-
λῖνος, καὶ συγγράμματά γε αὐτῶν σῳ-
σώζεται· λόγος δὲ αὐτῶν οὐδὲ εἷς· πολὺ γὰρ

τὸ ἀκύθηρον· *καὶ τὰ δόγματα ἔχει καλῶς 37
καὶ ὑπερέχει τοῖς λόγοις· ἀλλ' ὅγε Πορ-
φύριος ἐπαινεῖ σὺν ἄνδρας τ' δεινότητα,
πᾶσαν μὲν αὐλὸς ἀνατείχων χάριν· μό
νος γ' ἀναδιδοὺς καὶ κηρύττων τὸν διδάσκα
λον, οὐδὲν γ' παιδείας εἶδος παραλελοιπώς.
Εἴτι γοῦν ἀπορῆσαι καθ' ἑαυτὸν καὶ θαυ-
μάσαι τι πλεῖον ἐπὶ τῶν ἐπαιδασμένων·
πότερον τὰ εἰς ὕλην *ῥητορικῆς τείνοντα, 38
ἢ τὰ εἰς γραμματικὴν ἀκρίβειαν φέρον-
τα· *ἢ ὅσα τῶν ἀριθμῶν ἅπτεται, ἢ ὅσα νεύει 39
πρὸς γεωμετρίαν, ἢ ὅσα πρὸς μουσικὴν
ῥέπει. τὰ γ' εἰς φιλοσοφίαν, οὐδὲ τὰ πε-
ρὶ λόγους *καταλωκέν, ὅτε τὸν οἰκεῖον 40
ἐφικτὸν λόγον· τὸ δὲ φυσικὸν καὶ θεουργὸν
τελεταῖς ἀφείδω καὶ μυσηρίοις· οὕτω
*παντομιγὰς τι πρὸς ἅπασαν ἀρετὴν ὁ 41
ἀνὴρ αὐτὸς χρῆμα ἢ γέγονε· καὶ τὸ
κάλλος αὖ τῶν λόγων ἄνωθεν μᾶλλον ἢ
τὰ δόγ-

τὰ δόγματα πλέον εἰς αὐτὰ ἀπιδὼν ἢ τὴν
δύναμιν τοῦ λόγου· *γάμος τε ὁμιλήσας 42
φαίνεται· καὶ πρὸς Μάρκελλάνου αὐτοῦ γυ
ναῖκα γραφομένῳ, βιβλίον φέρεται· ἣν
φησὶν ἀγαγέσθαι, καὶ ταύτας εἶναι πέντε
μητέρα τέκνων, οὐχ ἵνα παῖδας ἐξ αὐτῆς
ποιήσηται, ἀλλ' ἵνα φανῇ γενόμενος παι-
δείας τύχωσιν· *εἰς φίλην γὰρ ἦν αὐτοῦ τῇ 43
γυναικὶ τὰ τέκνα πρὸ πάρεστα· φαίνε-
ται δὲ ἀφικόμενος εἰς γῆρας βαθύ. πολ
λὰς γοῦν τοῖς ἤδη προπεπραγματευ-
μένοις βιβλίοις θεωρίας ἐναντίας κα-
τέλιπε, περὶ ὧν οὐκ ἔστιν ἕτερόν τι δο-
ξάζειν, ἢ ὅτι προϊὼν ἕτερα ἐδόξασεν·
ἐν Ῥώμῃ δὲ λέγεται μεταλαχεῖν τὸν
βίον. κατὰ τούτους ἦσαν καὶ χρόνους
καὶ τῶν ῥητορικῶν καὶ ἐπ' Αθήνησι προ-
εστῶτες Παῦλος τε καὶ Ανδρόμαχος
44 ἐκ Συρίας· τούς τε χρόνους *ἐς Γάλλι·

ἦν ὃ καὶ Κλαύδιον εἰκάζειν συνέβαινεν, Τάκιτόν τε καὶ Αὐρηλιανὸν Πρόκον· καθ' 45
ὃς ἦν καὶ Δέξιππος ὁ τὴν χρονικὴν ἱστορίαν συγγράψας, ἀνὴρ ἀπάσης παιδείας τε καὶ δυνάμεως λογικῆς ἀνάπλεως.

ΙΑΜΒΛΙΧΟΣ.

Μετὰ τούτους ὀνομαστότατος Ἐπιγένεται φιλόσοφος Ἰάμβλιχος, ὃς ἦν καὶ γένος μὲν Ἐπιφανὴς, καὶ τῶν ἀρχόντων τῶν ἐνδαιμόνων. πατρὶς δὲ ἦν αὐτῷ Χαλκίς· κεῖται τὴν κοίλην προσαγορευομένην ἐστὶν ἡ πόλις. ὃς δὴ Ἀνατολίῳ τῶν κατὰ Πορφύριον τὰ δεύτερα φερομένων συγγενόμενος, πολύ γε ἐπέδωκε καὶ εἰς ἄκρον φιλοσοφίας ἤκμασεν· εἶτα μετ' Ἀνατόλιον Πορφυρίῳ προσθεὶς ἑαυτὸν, οὐκ ἔστιν ὅπι καὶ Πορφυρίῳ διήνεγκεν, πλὴν ὅσον κατὰ τὴν σύνθεσιν καὶ δύναμιν τοῦ λόγου· ἔστε γὰρ εἰς ἀφροδίτην

αὐτῶν καὶ χάριν τὰ λεγόμενα* κέκα- 46
παται· ἔστε ἔχει λευκοτάλανα, καὶ τῷ καθαρῷ καλλωπίζεται. ὁ μὲν δὴ σαφῆ παντελῶς τυγχάνει, οὐδὲ κατὰ τὴν λέξιν ἡμαρτημένα, ἀλλ' ὥσπερ ἔλεγε περὶ Ξενοκράτους ὁ Πλάτων ταῖς ἑρμαικαῖς οὐ τέθυ)* χάριν. ἀκοὴν κατέχει τὸν ἀκροατὴν καὶ γοητεύει πρὸς τὴν ἀνάγνωσιν, ἀλλ' ἀποσρέφειν καὶ ἀποκναίειν τὴν ἀκοὴν ἔοικεν· 47
δικαιοσύνῃ ὃ ἀσκήσας* ἐννοίας ἔτυχε 48
θεῶν τοσαύτης, ὥσε πλῆθος μὲν ἦσαν ὁμιλοῦντες, παντάχοθεν ὃ ἐφοίτων οἱ παιδείας ἐπιθυμοῦντες· ἦν ὃ ἐν αὐτοῖς τὸ κάλλιστον δύσκριτον· Σώπατος δὲ ἦν ὁ ἐκ Συρίας ἀνὴρ εἰπεῖν τε καὶ γράψαι δεινότατος, Αἰδέσιός τε καὶ Εὐσταθίου ἐκ Καππαδοκίας, ἐκ δὲ τῆς ἑλλάδος Θεόδωρός τε καὶ Εὐφράσιος καὶ κατ' αἵρεσιν ὑπερέχοντες· ἄλλοι τε πλῆθος οὐ* πο- 49

καὶ λειπόμενοι τ̃ τὴν ἐν λόγοις δύναμιν, ὥσε θαυμασὸν ἦν ὅτι πᾶσιν ἐπήρκει· καὶ γὰρ ἦν πρὸς ἅπαντας ἄφθονος. ὀλίγα μὲν οὖν χωρὶς τῶν *ἑτέρων & ὁμιλήσων 50
ἔπραττεν ἐφ' ἑαυτοῦ, τὸ θεῖον σεβαζόμενος· ἃ δὲ ἦν πλείσα τῆς ἑτέροις σωτῆν· ἦν μὲν δίαιταν ὢν εὔκολος & ἀρχαῖος· ἧ δὲ παρὰ πόδα ὁμιλίᾳ, σοῦ παρόντος καθηδύνων καὶ διαπαιπλὰς ὥσπερ νέκταρος. ④ δὲ ἀληθῶς ἔχοντες, & ἀκορέσως τ̃ ἀπολαύσεως, ἠυώχουν αὐτῷ συνεχῶς· καὶ προσησάμενοί γε σοῦ ἀξίως λόγου πρὸς αὐτὸν ἔφασκον· Τί δῆτα μόνος ὢ διδάσκαλε θεόπαιδε καθ' ἑαυτὸν ἀνὰ πράπιδας, ἃ μεταδιδοὺς τ̃ τελεωτέρας σοφίας ἡμῖν; καίτοιγε ἐμφέρεις πρὸς ἡμᾶς λόγος ὑπὸ τῶν σῶν ἀνδραποδῶν, ὡς ἐυχόμενος τοῖς θεοῖς, μεμεωρίζη μὲν ἀπὸ τ̃ γῆς πλέον ἢ δέκα πήχεις εἰκάζεσθαι· τὸ σῶμα δὲ ④ καὶ ἡ ἐσθὴς εἰς χρυ-

σοειδὲς ἢ κάλλος ἀμείβεται. παυομένῳ δὲ ἧς ἐυχῆς, σῶμα τε γίνεται καὶ τῷ πρὶν ἐύχεσθαι ὅμοιον· & κατελθὼν ἐπὶ τ̃ γῆς, τὴν πρὸς ἡμᾶς ποιῆ σωφροσύην. ὅπ μάλα γελασείων ἐγέλασεν ἐπὶ τούτοις τοῖς λόγοις Ἰάμβλιχος· ἀλλ' εἰπὼν πρὸς 51
αὐτοῦ, ὡς ὁ μὲν ἀπατήσας *ἡμᾶς σὺκ ἦν ἄλλος· ταῦτα δὲ οὐκ ἔστως ἔχει, & λοιπὸν δὲ οὐδὲν χωρὶς ὑμῶν πεπράξεται. Τοιαῦτα ἐπεδείξατο· εἰς δὲ τὰ ταῦτα γράφοντα ἦλθε παρὰ τοῦ διδασκάλου Χρυσανθίου & ἐκ Σαρδέων· ἐκεῖνος δὲ ἦν Αἰδεσίου μαθητής, Αἰδέσιος δὲ ἀνὰ σοῦ πρῶτος τοῦ 52
*ἀββίχου, & ἰδὼν ταῦτα πρὸς αὐτὸν εἰρηκόταν. ἔλεγεν ὅτι ἐπιδείξας αὐτῶν μεγάλας τ̃ θειότητος γενεσθαι τὰς δὲ· ἥλιος 53
μὲν ἐφαίνετο *πρὸς ἑσπέραν ὅλα ἡνίκα συναναλέλυτο τῷ καλουμένῳ κυνὶ, καὶ θυσίας καιρὸς ἦν· ἡ δὲ ἐυτρέπιστο ἔνδυνι τῶν

ἐκείνου παραινέσεων· ὡς δὲ τὰ πάντα εἶχε καλῶς, ἐπὶ τὴν πόλιν ὑπέστρεφον, βάδην δὲ σχολαίως προϊόντες, καὶ γὰρ διαλέξεις ἦν αὐτοῖς περὶ θεῶν τῇ θυσίᾳ πρέπουσα· τὸν νοῦν ἐπισήσας ὁ Ἰάμβλιχος μεταξὺ διαλεγόμενος, ὥσπερ ἀποκοπεὶς τὴν φωνὴν, καὶ τὰ ὄμματα εἰς τὴν γῆν ἀτενίζοντα χρόνον τινὰ ἐρείσας, ἄνα τε ἔβλεψεν εἰς σὺν ἑταίρους, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐξεβόησεν· ἄλλως οὐδὲ πορρωθήσεσθαι, νεκρὸς γὰρ ἐντεῦθεν ἔναγχος παρεκεκόμισαι. ὁ μὲν οὖν ταῦτα εἰπὼν, ἄλλως ἐβάδιζε κἀκεῖνος ἐφαίνετο καθαρώτερα· καὶ σὺν αὐτῷ πῆρε ὑπέστρεφον, ὅθεν τὸ καταλειπεῖν τὸν διδάσκαλον αἰσχύνης ἄξιον ἔδοξεν· οἱ πλείους δὲ φιλονεικότεροι τῶν ἑταίρων, ἐν οἷς δὲ *ὁδέσιος ἦν, ἔμειναν αὐτοῦ τὸ πρᾶγμα ἐπιτερατείαν φέροντες, κἀ*ἔλαγχον ὥσπερ κύνες ἀνιχνεύοντες· δὲ μικρὸν ἐπανήεσθαι θάψαντες τὸν τετελευτηκότα· οἱ δὲ ὅτως ἀπέσπασαν, ἀλλ' ἠρώτησαν εἰ ταύτην εἶεν παρελθυθότες τὴν ὁδὸν· οἱ, ἀναγκαῖον ἦν· ἄλλην γὰρ οὐκ ἔφασαν ἔχειν. ἐπὶ τούτου θειοδέστερον συνεμαρτύρησαν, ὡς ἐνοχλοῖ ἡ μὲν αὐτῶν πολλάκις μικρὸν εἶναι φάσκοντες· δὲ ὀσφρήσεως ἴσως, ποῦ πλεονέκτημα· βέλεσθαι δὲ διάπειραν λαβεῖν ἑτέρου μείζονος· ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς, ἀλλ' οὐκ ἐπ' ἐμοί γε τοῦτο ἔλεγεν, ἀλλ' ὅταν καιρὸς ᾖ· μὴ δὲ χρόνον τινὰ δόξαν αὐτοῖς ἐπὶ τὰ Γάδαρα, θερμὰ δέ ἐστι λουτρὰ τῆς Συ-
56 ρίας, τῶν γε *μὴ τὴν Ρωμαϊκὴν ἐν Βαΐαις δευτέρα. ἐκείνοις δὲ οὐκ ἔστιν ἕτερα παραβάλλεσθαι· πορεύονται κατὰ τὴν ὥραν
57 εἰς τὰ Γάδαρα *τῶν ἐτῶν, ὁ μὲν ἐτύγ-
58 χανε λέμφων, οἱ δὲ καὶ *συνελθόντες,

καὶ περὶ τῶν αὐτῶν ἐνέκειντο. μειδιάσας δὲ ὁ Ἰάμβλιχος, ἀλλ' οὐκ εὐσεβές ἔφη ταῦτα ἐπιδείκνυσθαι, ὑμῖν ἕνεκα πεπράξεται, τῶν θερμῶν κρηνῶν δύο τὰς μικροτέρας, τῶν δὲ ἄλλων χαμεζήλων ἐκέλευσεν ἐκπυνθάνεσθαι τοὺς ὁμιλητὰς παρὰ τῶν ἐπιχωρίων ὅπως ἐκ παλαιοῦ προσωνομάζοντο. οἱ δὲ τὸ προσταχθὲν ἐπιτελέσαντες, ἀλλ' οὐκ ἔστι πρόφασις εἶπον· ἀλλὰ αὕτη μὲν Ἔρως καλεῖται· τῇ θαλαμένῃ δὲ Ἀντέρως ὄνομα· ὁ δὲ εὐθὺς ἐπιψαύσας τοῦ ὕδατος, ἐτύγχανε δὲ ἐπὶ τῆς κρηπίδος κατὰ τὴν * ὑπερκλησιν καθήμενος, καὶ βραχέα τινὰ προσειπών, ἐξεκάλεσεν ἀπὸ τῆς κρήνης κάτωθεν παιδίον· λευκὸν ἦν τὸ παιδίον καὶ μετρίως εὐμέγεθες, καὶ χρυσοειδεῖς αὐτῷ κόμαι τὰ μετάφρενα σέρνα περι-

ειέσιλβον· καὶ ὅλον ἐώκει λευομένῳ τε καὶ λελευμένῳ. καταπλαγέντων δὲ τῶν ἑταίρων, ἐπὶ τὴν ἐχομένην ὑποκρήνην ἰωμεν, καὶ ἡγεῖτο ἀπιὼν ὁ σύνους ἦν. εἶτα κἀκεῖ τὰ αὐτὰ δράσας, ἐξεκάλεσεν ἕτερον ἔρωτα τῷ προτέρῳ θαμπλήσιον ἅπαντα· πλὴν ὅσον αἱ κόμαι μελάντεραί τε καὶ ἠλιῶσαι κατεκέχυντο· καὶ περιεπλέκετό γε ἀμφοτέρα αὐτῷ τὰ παιδία· καὶ καθάπερ γνησίου τινὸς πατρὸς ἐμφύντα, προσείχετο. ὁ δὲ ἐκεῖνα τε ταῖς οἰκείαις ἀπέδωκε λήξεσι, καὶ σεβαζομένων τῶν ἑταίρων, ἐξήει λουσάμενος· ὅδε μὲν τοῦτο ἐζήτησεν ἡ τῶν ὁμιλητῶν πληθὺς, ἀλλὰ ἀπὸ τῶν φανέντων δειγμάτων, ὥσπερ ὑπ' ἀρρήκτου ῥυτῆρος εἵλκοντο, καὶ πᾶσιν ἐπίσευον. ἐλέγετο δὲ καὶ θαυμαστότερα καὶ τερατωδέστερα.

ἐγὼ

ἐγὼ ὃ τούτων ἀνέγραφον οὐδέν· σφαλερόν τι καὶ θεμιστὲς πρᾶγμα ἡγούμενος, εἰς συγγραφὴν σάσιμον καὶ πεπηγυῖαν ἐπισάγειν ἀκοὴν διεφθαρμένην καὶ ῥέουσαν· ἀλλὰ τὰ τοῦτα γράφω δεδοικὼς ἀκοὴν οὖσαν, πλὴν ὅσα γε ἔπομαι ἀνδράσιν, οἳ τοῖς ἄλλοις ἀπιστοῦντες, πρὸς τὴν τοῦ φανέντος αἴθησιν συνεκάμφθησαν· οὐδεὶς ὃ αὐτοῦ τῶν ἑταίρων ἀνέγραψεν, ὅσα γε ἡμᾶς εἰδέναι· τοῦτο ὃ εἶπον μετρίως Αἰδεσίου φήσαντος * μὴ τῆς αὐτὴν γε- 60
γραφέναι, μήτε ἄλλον ἵνα τετελμηκέναι. καὶ τοῦ Ἰαμβλίχου καιροὺς ἦν καὶ ὁ διαλεκτικώτατος Ἀλύπιος, ὃς ἔτυχε μὲν σώματος μικροῦ τὰ τοῦ σώματος πυγμαῖον παρέβαινεν ἐλάχιστον· ἐκινδύνευε ὃ καὶ τὸ φαινόμενον ζῶμα, ψυχὴ καὶ νοῦς εἶναι· ὅτῳ τὸ φθειρόμενον οὐκ ἔδωκεν εἰς μέγεθος, δαπανηθὲν εἰς τὸ

θεοειδέ-

θεοειδέστερον· ὥσπερ οὖν ὁ μέγας Πλάτων φησὶ τὰ θεῖα σώματα τὸ ἀνάπαλιν ἔχειν ἐγκείμενα ταῖς ψυχαῖς· ὅτως ἄντις εἴποι κἀκεῖνον ἐμβεβηκέναι τῇ ψυχῇ καὶ σὺν ἐχεδὸς καὶ κρατεῖσθαι, ἢ παρὰ τοῦ κρείττονος. ζηλωταὶ μὲν οὖν εἶχε πολλοὺς ὁ Ἀλύπιος· ἀλλ' ἡ παίδευσις ἦν μέχρι σωφροσύνης μόνης· βιβλίον δὲ οὐδὲν προσέφερεν οὐδείς· ὥστε μάλα ἀσμένως πρὸς τὸν Ἰάμβλιχον ἀπέστειχον, ὡς * ἐκ πυγμῆς ὑπερβλυζούσης, ὑμνούσης καθ' ἑαυτὴν, ἐμφορησόμενοι καὶ πώμενοι· καὶ ὃ τὸ κλεινὸν ἀμφοῖν αὐξόμενον ἄνω· καὶ σωέτυχόν ποτε ἀλλήλοις ἢ συνήντησαν ὥσπερ ἀσέρες· καὶ προσεκαθέζετο γε αὐτοῦ θέατρον οἷον εἰκάσαι μεγάλου μουσείου· Ἰαμβλίχου δὲ τὸ ἐπερωτηθῆναι μᾶλλον ὑπομείναντος ἢ τὸ ἐπερωτᾶν· ὁ Ἀλύπιος παρὰ πᾶσαν ὑπόνοιαν

νοιθν ἀφεὶς ἅπαζθν φιλόζοφον ἐρώτησιν. ἦ ὃ θεάτης γθρόμθρος, εἰπέμοι φιλόζοφε πρὸς αὐτὸν ἔφη, ὁ πλήσιος, ἢ ἄδικος, ἢ ἀδίκου κληρονόμος, ναὶ ἢ ὅ; ἰότων γὸ μέζον ἐδέν· ὁ ὃ τὴν πληγὴν τοῦ λόγου μισήσας· ἀλλ' ὐχ οὗτος γε ἔφη θαυμασιώτατε πάντων ἀνθρῶν ὁ τρόπος τῆς ἡμετέρας διαλέξεως, εἰ τῳ τὶ ῥᾳθυμότερον ἐςὶ κεῖ τὰ ἐκτὸς, ἀλλ' εἰ ἢ πλεονάζει κατὰ τὴν οἰκείαν ἀρετὴν φιλοσόφῳ καὶ πρέπουσαν. ταῦτα εἰπὼν ἀπεχώρησε. καὶ διανασάντος ὐκ ἦν ὁ σύλλογος. ἀπελθὼν δὲ ὡς γενόμενος ἐφ' ἑαυτοῦ, ὡς τὴν ὀξύτητα θαυμάσας, πολλάκις τε ἰδία συνέτυχεν αὐτῷ, καὶ ὕστερον ἀληθῆ τὸν ἄνδρα τῆς ἀκριβείας καὶ σωφροσύνης, ὥσε καὶ ἀπελθόντος βίον συνέγραψε. καὶ ἐνέτυχεν ὁ ταῦτα γράφων τοῖς γεγραμμένοις, τὰ γεγραμμένα δὲ ὑπὸ τῆς

τοῦ σωφρονεῖν ἐμελαίνετο, καὶ νέφος αὐτοῖς ἀπέτεχε βαθὺς, οὐτι δι' ἀσάφειαν τῶν λεγομένων, ἀλλὰ διδάσκαλον εἶχε τὸν Ἀλυπίου λόγον μακρόν τινα, καὶ διαλέξεων ἀπροσῶν μνήμην λόγον ἐχόντων, ἀποδημίας τε εἰς τὴν Ῥώμην ἔφερε τὸ βιβλίον, αἷς ὅτε αἰτία προσῆν, οὔτε τὸ τῆς ψυχῆς σωφρονεῖν ἐφαίνετο μέγεθος· ἀλλ' ὅπι μὲν εἴποντο πολλοὶ τεθνηπότες τὸν ἄνδρα ὡδήλουν. ὅ, τι δὲ εἶπεν ἢ ἔπραξεν ἀξιόλογον, οὐκ ἐπεφαίνετο· ἀλλ' ἔοικεν ὁ θαυμάσιος Ἰάμβλιχος ταῦτὸν πεπονθέναι τοῖς γράφουσιν, οἳ σὺν ὥρᾳ γράφοντες, ὅταν χρείαν σθαί τι παρ' ἑαυτῶν εἰς τὴν γραφὴν βουληθῶσι, τὸ πᾶν εἶδος τοῦ ὁμοιώσεως διαφθείρουσιν· ὥσε ἅμα τοῦ παραδείγματος ἡμαρτηκέναι καὶ τοῦ κάλλους, ὅτω καλεῖν, ἐπαινέσαι προθελόμενος διὰ τὴν ἀλήθειαν,

ἀλήθειαν, τὸ μὲν μέγεθος ἐμφαίνει τῶν καθ' ἑαυτὸν ἐν τοῖς δικαστηρίοις κολάσεων καὶ ἀτυχημάτων· αἰτίας δὲ ἐπὶ τούτοις ἢ προφάσεις, ἅτε πεφυκὼς ἐξηγεῖσθαι πολιτικῶς ἅτε προθελόμυθος, τὴν πάντα χαρακτῆρα σωέχει ἐξ βίου· μόλις τοῦτο καταλιπὼν τοῖς ὀξυδορκοῦσι ξυλλαβεῖν, ὅπ τὸν ἄνδρα ἐθαύμαζε, καὶ διαφερόντως αὐτοῦ τήν τε παρὰ τὰ δεινὰ καρτερίαν, καὶ τὸ ἀνέκπληκτον, ἵνη τε ἐν τοῖς λόγοις ὀξύτητα καὶ τόλμην καταπνεύζετ· ἐξ Αλεξανδρείας ὃ αὐτὸ ἦν· καὶ τὰ μὲν εἰς Αλύπιον, ταῦτα· καὶ ἐτελεύτα γε ἐν Αλεξανδρείᾳ γηραιὸς, Ιαμβλιχός τε ἐπ' αὐτῷ, πολλὰς ῥίζας τε καὶ πηγὰς φιλοσοφίας ἀφείς. Ταύτης ὁ ταῦτα γράφων τ φορᾶς ἐτύχησεν, ἄλλοι μὲν γὰ ἀλλαχοῦ τῶν εἰρημένων ὁμιλητῶν διεκρίθησαν εἰς ἅπασαν τὴν Ρωμαϊκὴν ἐπικρατέσαν· Αἰδέσιος δὲ κατέλαβε τὴν Μύσιον Πέργαμον.

ΑΙΔΕΣΙΟΣ.

Ἐκδέχε) ὃ τὴν Ιαμβλίχου διατριβὴν καὶ ὁμιλίαν ἐς αὖ ἑταίρους Αἰδέσιος ὁ ἐκ Καππαδοκίας· ἦν δὲ τῶν εὖ γεγονότων εἰς ἄκρον· πλοῦτος δὲ οὐκ ὤκνη τῷ γένει πολὺς· καὶ ὅγε παλὴρ αὐτὸν ἐκπέμψας ἐπὶ παιδείαν χρηματικὴν ἐκ Καππαδοκίας ἐπὶ τὴν ἑλλάδα· εἶτα ἐκδεχόμυθος· ὡς θησαυρὸν ἐπὶ τῷ παιδὶ εὑρήσων, ἐπειδήποτε ἐπ' ἀνελθόντος, φιλοσοφοῦντα ἤκουσε, τ οἰκίας, ὡς ἀχρεῖον, ἀπήλαυνε, καὶ ἐκδιώκων, τί γὰρ ἔφη φιλοσοφία ὠφελεῖ; ὁ δὲ ὑποσοφεῖς, ὦ μικρὰ πάτερ ἔφη, πατέρα καὶ διώκοντα προσκυνῶν. καὶ τοῦτο ἀκούσας ὁ πατὴρ, ἀνά τε ἐκαλέσατο τὸν παῖδα, καὶ τὸ ἦθος ἐθαύμασε· καὶ ὅλος ἅπας ἑαυτὸν ἀνέθηκε φέ-

κε φέρων ἐς τὴν ἐπ λειπομένην παιδείαν· ὁ μὲν τὸν παῖδα ἀποπέμψας εὐθυμος ἦν, καὶ ἀπελέλαμπεν, ὡς * θεᾷ γεγονὼς 64
μᾶλλον ἢ ἀνθρώπου παλῆ. ὁ δὲ σὺν ἄλλοις ἄπωθεν ἀπεδαδραμὼν ὅσοι τῶν τότε ἦσαν εὐκλεέστεροι, καὶ ὧν ἐτύγχανεν ἀκηκοὼς, καὶ πεῖραν τὴν σοφίαν συλλεξάμενος, ἐπὶ τὸν ἐγκυδέστατον Ἰάμβλιχον ὑμαχρὰν ὁδὸν ἐκ Καππαδοκίας εἰς * ῥίαν σωτέτεινε καὶ διήνυε. ὡς δὲ εἶδέ τε τὸν ἄνδρα, καὶ ἤκουσε λέγοντος, ἐξεκρέματο τῶν λόγων, καὶ τῆς ἀκροάσεως σὺν ἐνεπίμπλατο, ἐς ὃ τελευτῶν Αἰδέσιός τε ἐγένετο καὶ μικρὸν ἀποδέων Ἰαμβλίχου, πλὴν ὅσα γε εἰς θεασμὸν Ἰαμβλίχῳ φέρει. τούτων γὰρ οὐδὲν εἴχομεν ἀναγράφειν, ὅπερ μὲν ἐπέκρυπτεν ἴσως Αἰδέσιος διὰ σὺν χρόνῳ. Κωνσταντῖνος γὰρ ἐβασίλευε, τότε τῶν ἱερῶν ἀπεφοιτηκέναι καταστρέφων, καὶ τὰ

καὶ τὰ τῶν Χριστιανῶν ἀνεῖρων οἰκήματα· τάχ' ἴσως δὲ καὶ τὸ τῶν ὁμιλητῶν ἄρρεν πρὸς μυσπολώδη τινὰ σιωπὴν καὶ ἱερεφοιτικὴν "*ἐκπεπληγμένον ἀπρεπὲς ἦν καὶ συνεκέκλητο. ὁ δοῦν ταῦτα γράφων ἐκ παιδὸς ἀκροατὴς Χρυσανθίου γεγόμενος, μόλις εἰς εἰκοστὸν ἔτος ἠξιώθη τῶν ἀληθεστέρων, ἔτω μέγα τι πρῆγμα εἰς ἡμᾶς τὸ Ἰαμβλίχου φιλοσοφίας διετάθη, καὶ συμπαρέτεινε τῷ χρόνῳ. Ἰαμβλίχου δὲ καταλιπόντος τὸν ἀνθρώπειον, ἄλλοι μὲν ἄλλα 67
χῇ διεπαίρησιν· καὶ οὐδεὶς ἦν *ἔξω φήμαι καὶ ἄγνωσος. Σώπατρος δὲ ὁ πάντων ὀδυνηρότερος διὰ τὸ φύσεως ὕψος καὶ ψυχῆς μέγεθος, οὐκ ἐνεγκὼν τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις ὁμιλεῖν, ἐπὶ τοὺς βασιλικοὺς αὐλοὺς ἔδραμεν ὀξύς, ὡς τὴν Κωνσταντίνου προφασίν τε καὶ φορὰν τυραννήσων καὶ μεταστήσων τῷ λόγῳ· καὶ ἐς τοῦτον γε ἐξίκετο σο-

φίας ⸌ δυνάμεως, ὡς ὁ μὲν βασιλεὺς ἐαλώκει τε ὑπ' αὐτῆ, ⸌ δημοσία σύνεδρον εἶχεν εἰς τὸν δεξιὸν καθίζων τόπον· ὃ καὶ ἀκοδσαι ⸌ ἰδεῖν ἄπιζον· ④ ὃ παραδυναζεύοντες ῥηγνύμενοι τῷ φθόνῳ πρὸς βασιλείδη ἄξια φιλοζοφεῖν μεζαμανθάνεζον, τὸν *Κερκιώπων ἐπελθόντα καιρὸν, οὐ τὸν Ηρακλέα καθεύδοντα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἄλογον ἐγρηγορδιδη τύχῃ, καὶ συλλόγοις τε λαθραίοις ἐποιοδντο, ⸌ δὴ ἔστι καθ' ὃ, τι μέρος τ κακοδαίμονος ὑπβουλῆς ἠμέλουν. ὥσπερ ὅτε ἐπὶ τοῦ παλαιοῦ καὶ μεγάλου Σωκράτους ἁπάντων Αθηναίων, εἰ καὶ δῆμος ἦζαν, δὴ ἄνδρες ἐτόλμησε κατηγορίαν ⸌ γραφὴν, ὃν γεωῦντο πάντες Αθηναῖοι θεῖπαλῆν ἄγαλμα ζοφίας τυγχάνειν, εἰ μὴ μέθη καὶ ἀδαφροσύνη, ⸌ τὸ τῶν Διονυσίων τ ἑορτῆς καὶ παννυχίδος

χίδος ἀνειμένον ὑπὸ γέλωτος ⸌ ὀλιγωρίας καὶ τῶν εὐκόλων καὶ σφαλερῶν παθῶν ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις ἐξδυρημένον, πρῶτος Αριζοφάνης ἐπὶ διεφθαρμέναις ψυχαῖς τὸν γέλωτα ἐπεισαγαγὼν, καὶ τὰ ὑπὸ τ κοινῆς κινήσας ὑποχήματα, τό, τε θέατρον ἀνέπεισεν, ἐπὶ τοσαύτη ζοφίᾳ, ψυλλῶν πηδήματα καταμωκόμενος, ⸌ νεφελῶν διαγράφων εἴδη ⸌ χήματα, καὶ ἄλλα ὅτα κωμωδία ληρεῖν εἴωθεν εἰς γέλωτος κίνησιν. ὡς δὲ εἶδον ἐγκεκλικὸς πρὸς τὴν ἡδονὴν τὸ θέατρον, κατηγορίας ἤψαντο νὲς, καὶ 69 τὴν ἀσεβῆ γραφὴν εἰς *ἐκείνου ἐτόλμησαν· ⸌ δῆμος ὅλος ἐπ' ἀνδρὸς ἠτύχει φόνῳ· ἔστι δ' ὅτε τῶν χρόνων λογιζομένῳ συλλαβεῖν, ὅτι Σωκράτης ἀπελθὼν τοῦτος βιαίως, οὐδὲν ἔπι λαμπρὸν Αθηναίοις ἐπράχθη· ἀλλ' ἤτε πόλις ὑπέδωκε

δωκε, καὶ διὰ τὴν πόλιν, τὰ τ' ἑλλάδος ἅπαντα σωεφθάρη. ὅτω δὲ τότε συνορᾶν ἐξῆν, τὸ κατὰ Σώπατρον ἁμάρτημα. ἡ μὲν γὰρ Κωνσταντινουπόλις τὸ ἀρχαῖον Βυζάντιον, κατὰ μὲν δὴ παλαιοὺς χρόνους, Ἀθηναίοις παρεῖχε τὴν στρατοπομπείαν, καὶ περιπλόον ὅλως τὸ ἐκεῖθεν ἀγώγιμον. ἐν ᾧ τοῖς καθ' ἡμᾶς καιροῖς, οὐδὲ τὸ ἀπ' Αἰγύπτου πλῆθος τῶν ὁλκάδων, οὐδὲ τὸ ἐξ Ἀσίας ἁπάσης, Συρίας τε καὶ Φοινίκης, καὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν συμφερόμενον πλῆθος σίτου, κατὰ ἀπαγωγὴν φόρου ἐμπλῆσαι καὶ κορέσαι τὸν *μελεθρὸν δυνατὸν δῆμον, οὐ Κωνσταντῖνος τὰς ἄλλας χειρώσας πόλεις ἀνθρώπων, εἰς τὸ Βυζάντιον μετέσπασε, καὶ πρὸς δὴ ἐν τοῖς θεάτροις κράτους ἐβάβλυζόντων *κραπάλης ἀνθρώπων ἑαυτῷ σωνεσήσατο, σφαλλομένων ἀγαπήσας [71]

σας ἐγκώμια, καὶ μνήμιον ὀνόματος τῶν μόλις ὑπὸ σωηθείας φθεγγομένων ἔθνομα. *συμβέβληκε δὲ καὶ τῇ θέσει τοῦ Βυζαντίου μηδὲ εἰς πλοῦν ἀρμόσειν τῶν καταφερομένων πλοίων, ἂν μὴ καταπνεύσῃ νότος ἀκραὴς καὶ ἄμικτος· καὶ τότε δὴ τοῦ πολλάκις ἐμβαίνοντος κατὰ τὴν ὀρῶν φύσιν συμβαίνοντος, ὅπ δῆμος ὑπὸ λιμοῦ βαδιζόντες, σωπέσθαι εἰς τὸ θέατρον, καὶ ἀσάμις ἦν τοῦ μεθύοντος ἐπαύνου, καὶ τὸν βασιλέα κατεῖχε· καὶ *φάσκοντα βασιλεύοντες, εὐρηκέναι καιρὸν ἡγούμενοι κάλλιστον, ἀλλὰ Σώπατρός γε ἔφασκεν ὁ παρὰ σοῦ ἡμιώμβρος καλέσθησε σοῦ ἀνέμους δι' ὑπερβολὴν σοφίας, ἣν καὶ αὐτὸς ἐπαινεῖς, καὶ δι' ἣν ἐπὶ τοῖς βασιλείοις ἐγκάθηται θρόνοις. καὶ ὁ Κωνσταντῖνος ταῦτα ἀκούσας, καὶ συμπεσθεὶς, κατακοπῆναι κελεύει τὸν ἄνδρα· καὶ ἐγένετο διὰ σοῦ [72] [73]

διὰ τοῦτ βασκαίνοντας ταῦτα θαῦμον ἢ
ἐλέγετο. ὁ δὲ τῶν κακῶν ἁπάντων αἴτιος
ἦν Αβλάβιος, ἔπαρχος μὲν τ βασι-
λικῆς αὐλῆς, ὑπὸ Σωπάτρου παρδοκι-
μούμενος * ἀπήχετο· ἐμοὶ γὰρ ὥστερ 74
ὡθείρηται, πεπαιδευμένων ἀνδρῶν εἰς
πᾶσαν παιδείαν ἀναγράφοντι βίους, τὰ
εἰς τὴν ἐμὴν ἀκοὴν σωζόμενα, δύσφορον
οὐδέν, εἰ καὶ τῶν εἰς αὐτοὺς ἐξημαρ-
τηκότων βραχέα ὑπὲρ ἁμοιμι.
Αβλαβίῳ τῷ τὸν φόνον ἐργαζαμένῳ,
γένος ἦν ἀδοξότατον, καὶ τὰ ἐκ πατέρων,
ἔτι μετρίου καὶ φαύλου ταπεινώτερα. καὶ
λόγος τε ὑπὲρ αὐτοῦ τοιοῦτος διασώζε-
ται· καὶ ὐδεὶς τῆς λεγομένοις ἀντέλεγε.
τῶν ἐξ Αἰγύπτου ἦς * ὠθεὶ τὸ καλού- 75
μενον μεθ' ἡμᾶς σῶντεταμένων, παρελ-
θὼν εἰς τὴν πόλιν, ἱκανοὶ δὲ εἰσὶν Αἰγύ-
πτιοι καὶ δημοσία μετ' ὀλιγωρίας ἐν ταῖς

ἀπο-

ἀποδημίαις ἀφημονεῖν. εἰκὸς δὲ αὐτοῦ
καὶ οἴκοθεν οὕτω παιδεύεσθαι. παρελθὼν δ'
ὅμως εἰς τὸ πολυτελέστερον ὠθεῖται τῶν
καπηλίων· καὶ ξηρός τε εἶναι πολλὴν αὐ-
76 χας ὁδὸν * ἔφακεν, καὶ ὑπὸ δίψους αὐ-
τίκα μάλα ἀποπεπιέσθαι, καὶ γλυκὺν
77 ἡρτυμένον * ἐχεῖν ἐκέλευσε τὸν οἶνον, καὶ
προσθέκειτο τὸ ἀργύριον. ἡ δ' προσελθοῦσα
τοῦ καπηλίου τὸ κέρδος ὁρῶσα, πρὸς τὴν
ὑπηρεσίαν παρεσκευάζετο καὶ διετέχα-
ζεν· ἡ δὲ ἐτύγχανε μὲν ἰκανὴ καὶ μαι-
νεσθαι γυναῖκας ἐπὶ τῷ λοχεύεσθαι,
προθεμένης αὐτῆς τὴν κύλικα τῷ Αἰ-
γυπτίῳ, καὶ τὸν ἡρτυμένον οἶνον κατα-
χεομένης, προσφαμοῦσα τῆς ἐχεγετό-
νων, ἀλλὰ κινδυνεύει θι εἶπε, λέγουσα
78 πρὸς τὸ ὄς * ἐπὶ πρεῖς ὠδῖσιν ἡ φίλη καὶ
συγχρὴς· καὶ γὰρ οὕτως ἔχειν, εἰ μὴ θάτ-
τον ἀφίκοιεν. καὶ ἡ μὲν ταῦτα ἀκούσασα,

καὶ καταλιπεῖσαι τὸν Αἰγύπτιον, πρὶν τὸ θερ-
μὸν ὕδωρ ἐκβαλεῖν *κεχλωότα, κἀκεί- 79
νην ἀπολύσασαι τῶν ὠδίνων, καὶ σωτελέ-
σασά γε ὅσα ἐπὶ ταῖς λοχείαις γίνε-
ται), παρῆν αὐλίκα διακαθήρασα ταῖς χεῖρας
πρὸς τὸν ξένον. ὡς δ' ἐσανακλῆνται καλέλα
βε καὶ τῷ θυμῷ χαριζόμενα, τὴν αἰτίαν ἀ-
πήγγειλεν ἡ γυνὴ τοῦ βασιλείτητος. ὡς δ' ἤ-
κουσεν ὁ βέλτιστος *Αἰγυπτίου, καὶ πρὸς τὴν 80
ὥρην εἶδεν ὁ ξένος, μᾶλλον ἐδίψησεν ἐξ-
ειπεῖν τὸ παρὰ τῶν θεῶν ἐπελθόν, ἢ τὸ τοῦ
σώματος θεραπεῦσαι πάθος· καὶ μέγα
φθεγξάμενος, ἀλλ' ἄπιθί γε ὦ γύναι, φρά
ζε τῇ τεκούσῃ ὅτι μικρᾶς βασιλέας ἐτόκευ-
σε· καὶ τοῦτο *δηλώσεων ἑαυτόντε ἐπλήρωσεν 81
ἀφθόνως τοῦ κύλικος, καὶ τὸ ὄνομα ὅς τις εἴη
κατέλιπε τῇ γυναικὶ εἰδέναι· καὶ ὁ τεχθεὶς
ἦν Αβλάβιος· καὶ τοσοῦτον ἐγένετο παί-
γνιον τοῦ εἰς ἅπαντα νεωτεριζούσης τύχης,

ὡς τε

ὡς τε ἔτω πλείονα ἐδύνατο τοῦ βασιλεύον-
τος, ὥστε καὶ Σώπατρον ἀπέκτεινεν, αἰτίαν
ἐπενεγκὼν τῆς Σωκρατικῆς εὐηθεστέρων, 82
ὥσπερ ἀτακτῶ δήμῳ* τῷ τε βασιλεύον-
τι. Κωνσαντῖνος μὲν οὖν καὶ Αβλάβιον
ἡμῶν ἐκολάζετο, καὶ ὅπως γε ἐτελεύτα,
ἐν τοῖς περὶ ἐκείνου γέγραπται). Αβλαβίῳ
δὲ τὸν παῖδα κατέλιπε Κωνσάντιον συμ-
βασιλεύσας τὰ μὲν αὐτῷ, διαδεξάμε- 83
νον τὴν ἀρχὴν τοῦ πατρὸς* σὺν Κωνσαν καὶ
Κωνσάντινον τοῖς ἀδελφοῖς. ἐν δὲ τοῖς κα
τὰ τὸν θειότατον Ιουλιανὸν ἀκριβέστερον
ταῦτα εἴρηται. διαδεξάμενος δὲ ὁ Κων-
σάντιος τὴν βασιλείαν, καὶ πληρωθεὶς
ὅσα γε ἐπληρώθη, ταῦτα δὲ ἦν τὰ 84
ἐξ Ιλλυριῶν εἰς τὴν* νέβιαν καθήκον-
τα, τὸν μὲν Αβλάβιον αὐτίκα ἐξαλύσ
τῆς ἀρχῆς· ἄλλο δὲ περὶ αὐτὸν ἐπιμε-
κὸν συνέχησε· καὶ ὁ μὲν Αβλάβιος τὰ

περὶ

περὶ Βιθυνίᾳ πάλαι παρεσκευασμένα, βασιλικὰς τε καταφυγὰς καὶ ῥαθυμίας ἔχοντα, διέτριβεν *ἀφθόνοις, πάντων 85
ἀνθρώπων θαυμαζόντων ὅπη βασιλεύειν ἐβούλετο. ὁ γὰρ Κωνσάντιος ἐγγύθεν ἐκ τῆς παρὸς πόλεως ξιφηφόρους ἵππους ἐπ' αὐτὸν ἐκπέμψας οὐκ ὀλίγους, τοῖς μὲν πρώτοις ἐκέλευσεν ἀποδιδόναι γράμματα, καὶ προσεκύνησάν γε αὐτὸν ὥσπερ νομίζουσι Ρωμαῖοι βασιλέα προσκυνεῖν οἱ τὰ γράμματα ἐγχειρίζοντες· ἢ ὡς μάλα βαρέως δεξάμενος τὰ γράμματα ἢ παντὸς ἀπολυθεὶς φόβου, τήν τε ἀλυγίδα τοὺς ἐλθόντας ἀπήτει, βαρύτερος ἤδη γινόμενος, καὶ φοβερὸς ἦν τοῖς ὁρωμένοις. ④ οἳ ἔφασαν πρὸς αὐτόν, αὐτοὶ μὲν τὰ γράμματα κομίζειν· πρὸ θυρῶν δὲ εἶναι τοὺς ταῦτα πεπομφότας· καὶ ὁ μὲν ἐκείνους ἐκάλει μέγα φρονῶν, ἢ τῇ γνώ-

86 τῇ γνώμῃ διηρμένος· * ④ δὲ ἐχωρηθέντες, καὶ ἀντὶ τῆς ἀλυγίδος ἐπῆγον αὐτῷ τὸν πορφύρεον θάνατον κεκουρμηδόν, ὥσπερ ἐν τῶν ἐν ταῖς εὐωχίαις ζῴων καταχόψαντες. καὶ ταῦτα ἔπασε Σωπάτρῳ δίκην ὁ πάντα εὐδαίμων Αβλάβιος· τούτων δὴ οὕτω κεχωρηκότων, καὶ τῆς προνοίας οὐκ ἀφιείσης τὸ ἀνθρώπινον, ὁ τῶν θεῶν ἐνδοξότατος Αἰδέσιος κατελίπετο. καταφυγὼν γὰρ ἐπί τινα μαντείαν δι' εὐχῆς ἤκουσε μάλιστα· αὐτὴ γὰρ ἦν δι' ὀνείρατος, ὁ μὲν θεὸς ἐφίσατο πρὸς τὴν εὐχήν, καὶ ἔχρησεν ἐν ἑξαμέτρῳ τόνῳ τάδε· ὁ δὲ ἀναπαλύψας ἐπὶ βλέφαρα, καὶ περίφοβος ὢν ἔτι, τῶν μὲν ὅλων ἐμέμνητο τῶν εἰρημένων· τὰ δὲ ὑπερφυῆς καὶ ἀρρενόμητος τῶν ἐπῶν ἀπέφυγεν αὐτὸν καὶ διολισθαίνει. τὸν τε οὖν παῖδα καλεῖ, τὴν ὄψιν καὶ τὸ πρόσωπον

σωπον ἀποσμῆσαι τῷ ὕδατι βελόμενος· καὶ ὁ θεράπων πρὸς αὐτὸν ἔλεγεν. ἀλλ' ἡ ἀριστερά γε χεὶρ ἔξωθεν καταπλεως ἐστὶ γραμμάτων· καὶ ὃς εἶδε· καὶ τὸ πρᾶγμα θεῖον εἶναι σὺνεφρόνησε· καὶ προσκυνήσας τὴν ἑαυτοῦ χεῖρα, καὶ τὰ γεγραμμένα εὗρε, τὸν χρησμὸν ἐπὶ τῆς
» χθρὸς γεγραμμένον, ἔστι δ' ἔτι. Δοιὼν
» μοιράων ἐπὶ νήμασι νήματα κεῖται,
» Εἵνεκα σῆς βιοτῆς, εἰ μὲν πολίεθρ'
» ἀγαπάζοις, Ἄξεαί τ' αὖ φωτῶν, καί σε
» κλέος ἄφθιτον ἕσαι, Ἀνδρῶν ποιμαι-
» νοντι νέων θεοείκελον ὁρμήν. Ἢν δὴ ποι-
» μαίνῃς μήλων νομὸν ἠδ' ἔτι ταύρων,
» Δὴ τό τε σαυτὸν ἔελπε σωήορα καὶ
» μακάρεσιν Ἔμμορα ἀθανάτοισιν. ὁ δὲ ἑπόμενος, ὥσπερ ἔπεσθαι χρὴ, πρὸς τὴν κρείττονα ὁδὸν σωπάγετο. καὶ χωρίδιόν τε τι προσκόπει, καὶ πρὸς ἀπόλου

λου τινὸς ἢ βοτῆς ἑαυτὸν ἐνέτεινε βίον. σὺ δὲ λόγων δεομένους παιδείας διὰ τὸ προκαταχεχυμένον κλέος οὐκ ἐλάνθανεν, ἀλλ' ἀνιχνεύοντες αὐτὸν περιῃσήκεσαν ὥσπερ κύνες ἰχνεύομενοι περὶ τὰ πρόθυρα· καὶ διαπαίσασθαι ἀπειλοῦντες, εἰ τοσαύτῃ καὶ τηλικαύτῃ σοφίᾳ ἐπὶ τὰ ὄρη καὶ σὺ κρημνοὺς καὶ τὰ δένδρα τρέποι· καθάπερ οὐδὲ ἄνθρωπος γεγονὼς, οὐδὲ εἰδὼς τὸ ἀνθρώπινον. τοιούτοις δὲ λόγοις τε καὶ ἔργοις ἐνβιασθεὶς εἰς τὴν κοινὴν ὁμιλίαν ἐπέδωκεν ἑαυτὸν φέρων τῇ χάριτι τῶν ὁδῶν· καὶ τὴν μὲν Καππαδοκίαν ἐξέλιπεν, Εὐσεβίῳ τοῖς ἀδελφοῖς ἐπιμελεῖσθαι τῶν ἐκείνη. καὶ κατὰ γένος οὐκ ἐφεσήκεσαν. αὐτὸς δὲ εἰς τὴν Ἀσίαν διαβὰς, ὅλης Ἀσίας προτεινούσης * αὐτῶν χεῖρας, ἐν τῷ παλαιῷ Περγάμῳ καθι-

καθηδύνθη· ὡς πάλαι ἐκεῖνον μὲν Ἕλληνές τε ἐφοίτων καὶ ὁ πρόχωρος. ὡς ἡ δόξα τῶν ἀέρων ἔψαυε· περὶ οὗ Εὐσαθίου καὶ ἀσεβὲς ἐστὶ* παραλιπεῖν τε ἐς ἀ- 88
λήθειαν φέροντα· παρὰ πάντων γὰρ συνωμολογεῖτο τὸν ἄνδρα τοῦτον ὀφθῆναι ὡς εἶναι κάλλιστον, καὶ εἰς πεῖραν λόγων ἐλθεῖν δεινότατον, τό,τε ἐπὶ τῇ γλώσσῃ καὶ τοῖς χείλεσιν αἰμύλιον οὐκ ἔξω γοητείας ἐδόκει, καὶ τὸ μείλιχον καὶ ἥμερον ἐπὶ τοῖς λεγομένοις ἐπήνθει, ὡς σωεξεχεῖτο τοσοῦτον, ὥσε ὁ τῆ φωνῆς ἀκούσαντες καὶ τῶν λόγων, παραδόντες αὐτοῦ καθάπερ
*ὁ τῆ λυσαύμφοι, τῆς φωνῆς ἐξε- 89
κρέμαντο ὡς τῶν λόγων, ἕτω δὴ πολύπτων μουσικῶν οὐκ ἀπεῖχε Σειρήνων· ὥσε ὁ βασιλεὺς αὐτὸν, καί τι γε τῆς τῶν Χριστιανῶν ἀνεχόμην βιβλίοις, ἐπειδὴ θόρυβος αὐτὸν κατεῖχε, καὶ παρὰ τοῦ

Περσῶν

Περσῶν βασιλέως ἀνάγκη τις ἐπέκειτο· καὶ τὴν Ἀντιόχειαν ἤδη φθειραγασμένου καὶ συλοξεύοντος. ὅς γε τὴν ἀκρόπολιν ὑπερκειμένην τοῦ θεάτρου καλαλαβὼν ἀδοκήτως καὶ ἐξαπιναίως, τὸ πολὺ πλῆθος τῶν θεωμένων σωετόξευσε καὶ διέφθειρε· τοῦτον δὲ ὅμως κατεχόντων οὕτως, πάντες ἧσσον ἠρημένοι καὶ κατακεκλημένοι, ὥσε μὴ κατοκνῆσαι ἂν ἕλλωα ἄνθρωπον ἐς τὰ ὦτα τοῦ βασι-
λέως βαλεῖν· καί τοι γε* εἴσεσαν 90
πρότερον ὁ βασιλεύοντες τοῦ κρατεῖν ἐπαινουμένους ἐπὶ τὰς πρεσβείας χειροτονεῖν· ἢ τοι γε στρατοπεδάρχας, ἢ ὅτι γε μετ' ἐκείνους ἐς τὸ ἄρχειν ἐξηρημένοι. τότε καὶ ἀνάγκης τυραννούσης, ὁ φρονιμώτατος ἁπάντων θρεσκοπεῖτο
καὶ συνωμολογεῖτο Εὐσάθιος. * μετε- 91
βλήθη δ' ὧν ἐπὶ τοῦ βασιλέως, καὶ αὐ-

τίνα παρῆν, καὶ τοσαύτη τὶς ἐπῆν ἀφροδίτη τοῖς χείλεσιν, ὥς τε ⸋ συμβουλεύσαντες τὴν πρεσβείαν διὰ Εὐσαθίου *πεμ- 92
φῆναι, ἀξιωμάτων τε ἔτυχον παρὰ τῷ βασιλεῖ μειζόνων· καὶ πρὸς τὴν εὐνοιάν αὐτῶν ὁ βασιλεὺς ἐπεκλίνετο· τούτων μὲν ὅσοι τινὲς αὖπω καὶ ἐθελονταὶ σὺν ἐξώρμησαν ἐπὶ τὴν πρεσβείαν, μείζονα *διάπειρα θέλοντες λαβεῖν, εἰ καὶ πρὸς τοῦ 93
βαρβάρους ἔχοι τὸ αὐτὸ θελκτήριον ὁ ἄνθρωπος· *ὅθεν εἰς τὴν Περσῶν ἀφίκοντο χώραν, καί τοι γε τυραννικὸς καὶ ἄγριος τὶς *ἀπώρης εἶναι πρὸς τοῦ ἐσιόντας, ἥν τε ἀληθῶς καὶ ἐξηγέλλετο· ἀλλ' ὅμως ἐπεὶ πρόσω ⸋ Εὐσαθίῳ κατὰ τὴν κοινὴν πρεσβείαν ἐγένετο πρὸς τὸν βασιλέα, τήν τε ὑπερῳδὴν τὴν ἐν τοῖς ὄμμασι καὶ τὸ μείλιχον ἐθαύμασε. ⸋ τοί γε πολλὰ ἐς κατάπληξιν τοῦ ἀνδρὸς

ἀνδρὸς μηχανησάμενος, καὶ ὡς ἡμέρως καὶ ἀλύπως τῆς φωνῆς ἤκουσε, καὶ τῶν ὑπερεχουσῶν κοσμίως καὶ εὐκόλως ἀποδείξεων, ἐξελθεῖν μὲν αὐτὸν κελεύει· καὶ ὃς ἐξήει λόγῳ σωφρονικῶς τύραννον· ὁ δὲ ὑπὸ τραπέζαν τε εὐθὺς 96
*διὰ τῶν θαλαμηχόλων εἰσκαλεῖ, καὶ πρὸς τοῦτο ὑπακούσομεν· ἐώκει γὰρ πεφυκέναι πρὸς ἀρετῆς ῥοπὴν, ἀπήντησεν ὑπὸ τὴν θοίνην, καὶ ὁμοτράπεζος ἐγένετο· καὶ κατεκράτει τῷ λόγῳ τοσοῦτον, ὥσε μικροῦ δεῖν ἐδέησε τὸν Περσῶν βασιλέα, τήν τε ὀρθὴν μεταβαλεῖν τιάραν, καὶ σὺν ῥᾳστώνῃ πορ- 97
φύρους καὶ *λυθοκολήτους ἀπολύσαι κόσμους, καὶ τὸ τριβώνιον Εὐσαθίου μεταμφιάσασθαι· τοσαύτης τῆς τύχης ἐποιήσατο καταδρομὴν, καὶ τῶν περὶ σῶμα κόσμων· καὶ εἰς τοσοῦτο

κακοδαιμονίας τοὺς φιλοσωμάτους ἀνήγαγεν· ἀλλὰ τοῦτο μὲν *ἐκύλυσαν 98
ὁ δαιμονιώτατος τῶν γάμων· γόητα
εἶναι τελείως *τὸν ἄνδρα τες, καὶ 99
τὸν βασιλέα συμπείσαντες ἀποκρίνασθαι
τῷ βασιλεῖ Ρωμαίων, τί ποτε ἄνδρας
*ἐτυχοῦντες τοιούτους, εἶτα πέμπουσιν 100
ἀνδραπόδων πλουτούντων οὐδὲν διαφέροντας. τὰ δὲ κατὰ τὴν πρεσβείαν
ἅπαντα ἦν ὑπὲρ ἐλπίδας. περὶ τούτου
γε ἕνεκα ἀνδρὸς, καὶ τοιοῦτον τὶ ἐς τὴν ἐμὴν
ἱστορίαν συνέπεσεν, ὡς ἅπαξ μὲν ἡ
ἑλλὰς ἰδεῖν αὐτὸν ἠὔχουτο, καὶ ἤτουν
*τὰς θεοὺς τὴν ἀποδημίαν· καὶ ἄιγε 101
μαντεῖαι τοῖς περὶ ταῦτα δεινοῖς ἐς τοῦτο συνέβαινον. ὡς δὲ ἡμάρτανον, ὁ γὰρ
ἐπεδήμει, πρεσβείαν πάλιν αὐτὸν στέλλουσιν οἱ ἕλληνες, τοῦ ἄκρου ἀπὸ σοφίας
καὶ τὴν πρεσβείαν προθελόμενοι· νοῦς ἦν
αὐτοῖς

αὐτοῖς διαλέγεσθαι πρὸς τὸν μέγαν Εὐσάθιον· τί δήποτε ἀπὶ τοῖς δὲ τοῖς σημείοις
τὸ ἔργον οὐκ ἀπήντησεν. ὁ δ' ἀκούσας,
καὶ σὺ ὀνομασθεὶς ἐπ' ἐκείνοις καὶ πολυυμνήτοις ἀναθεωρῶν καὶ διακρίνων ἐβασάνιζε καὶ σωπηρῶς τό, τε μέγεθος
102 *καὶ τὴν χρο- καὶ τὸ σχῆμα τῶν
σημείων· εἶτα μειδιάσας σιωπῇ πρὸς
αὐτοὺς ὡς ἤκουσε τὰ ὄντα. ψευδὴς γὰρ
ὁ μόνον ἔξω θείου χοροῦ, ἀλλὰ καὶ λόγου ὤν). ἀλλὰ ταῦτα γε εἶπε τὴν ἐμὴν
103 τὴν δὲ ἀποδημίαν οὐκ ἐμαντεύετο. *καί
που τί βίου ἔδει τὸ ἀνθρώπειον, κατά γε
ἐμὴν ἐφθέγξατο κρίσιν. ἀπεκρίνατο γὰρ
ὡς μικρότερα ἦν καὶ βραδύτερα τῶν
ἐμοὶ καλῶν τὰ φανθέντα σημεῖα. ὅτως
Εὐσάθιος ὁ τοῦτο Σωσιπάτρα συνώκησεν ἢ τὸν ἄνδρα τὸν ἑαυτῆς δι' ὑπεροχὴν σοφίας, ἐντελῆ ἴνα καὶ μικρὸν ἀ-

πέδειξε· ὥσε καὶ ταύτης ἢ ἐν ἀνδρῶν σοφῶν καταλόγοις καὶ διὰ μακρετέρων εἰπεῖν ἀξιόζει. τοιοῦτον κλέος τῆς γυναικὸς ἐξεφοίτησεν· ἦν γὰρ ἐκ τῆς περὶ Ἔφεσον Ασίας· ὅσην Καύστρου ποταμὸς ἐπιὼν καὶ διαρρέων γῆν τὴν ἐπωνυμίαν ἀφ' ἑαυτοῦ τῷ πεδίῳ δίδωσι· πατέρων δὲ ἦν καὶ γένους εὐδαίμονός τε καὶ ὀλβίου· παιδίον ἢ ἔτι νήπιον οὖσα, ἅπαντα ἐποίει ὀλβιώτερα· τοιοῦτον γὰρ κάλλους καὶ αἰδοῦς τὴν ἡλικίαν κατέλαμπε. καὶ ἡ μὲν εἰς πένταεθῆ σὺν ἐλέει χρόνον· ἐν δὲ τούτῳ πρεσβύται γυναῖκες δύο, ἄμφω μὲν τὴν ἀκμὴν παρηλλάτην. ὁ ἢ ἕτερος ἦν ἀφηλικέστερος, πήρας βαθείας ἔχουσες καὶ δέρματα ἐπὶ τῶν νώτων ἐνημμένοι, πρός γε χωρίον σὺν ὠθοῦντο τῶν γονέων τὴν Σωσιπάτρας, καὶ τὸν ἐπιτροπεύοντα συμπείθουσι· ῥᾴδιον ἢ ἦν αὐτοῖς

τοῖς τοῦτο ποιεῖν, ἀμπελίων ἐπιμέλεσθαι αὐτοῖς πρέσβυσι. ὡς ἢ ὁ καιρὸς ἀπήντησε θεᾷ τὴν ἐλπίδα καὶ ὁ δεσπότης παρῆν, καὶ τὸ παιδίον ἡ Σωσιπάτρα παρῆν· τὸ μὲν θαῦμα ἄπειρον ἦν, καὶ πρὸς
104 ὑπόνοιαν * ἔφερε θείας μοιρῶν· ὁ ἢ τοῦ χωρίου δεσπότης ὁμοτραπέζους αὐτοὺς ἐποιήσατο, καὶ πολλῆς ἐπιμελείας ἠξίου, τοῖς συγγεωργοῦσι τὸ χωρίον καθαμεμφόμενος, ὅτι μὴ τὰ αὐτὰ πράττοιεν. οἱ ἢ πρεσβύται ξενίας τε ἑλληνικῆς καὶ τραπέζης τυχόντες, τοῦ παιδίου τῆς Σωσιπάτρας, τῷ τε θείῳ καλῷ καὶ λαμυρῷ θηχθέντες καὶ ἁλόντες, ἀλλ' ἡμεῖς γε ἔφασθον, τὰ μὲν ἄλλα κεύθια καὶ ἀπόρρητα πρὸς ἑαυτοὺς ἔχομεν, καὶ ταύτῃ τῆς ἐπαινουμένης εὐνοίας, ἔστι γέλως καὶ παίγνιόν γε μετ' ὀλιγωρίας τῶν πρὸς ἡμῖν πλεονεκτημάτων.

εἰδέ μι βέλει σι τ τραπέζης ταύτης καὶ
τῶν * ξένων δοθῆναι πρὸ ἡμῶν οὐκ ἐν 105
χρήμασιν οὐδὲ ἐν ὑπηρέταις καὶ διεφθαρ
μέναις χάρισιν· ἀλλ' ὅσον ὑπὲρ σέ τε
ἐσὶ καὶ τὸν σὸν βίον, δῶρον ὑρανόμη-
κες καὶ τῶν ἀέρων ἐφικνούμενον, ἄφες
πρὸ ἡμῖν τὴν Σωσιπάτραν ταύτην προ-
φέρσι καὶ πατράσιν ἀληθεστέρης· καὶ
εἴς γε πέμπτον ἔτ@ μηδενὸς περὶ τῇ
παιδίσκῃ φοβηθῇς, μὴ θάνατον, ἀλλ' ἥ-
συχ@ ἔ@ καὶ ἔμπορ@· μελέτω δέ σι
μὴ πατῆσαι χωρίον μέχρις ἂν τὸ πέμ-
πτον ἔτ@, σειτελλομένων τῶν ἡλια-
κῶν κύκλων, ἐξίκηται. καὶ πλουτ@ τέ
σι αὐτόματ@ ἀπὸ ἑ χωρίου φύσε)
καὶ ἀναθλήσει· καὶ ἡ θυγάτης ὑ κατὰ
γυναῖκα καὶ ἄνθρωπον ἔσαι μόνον, ἀλ-
λὰ καὶ αὐτὸς ὑπολήψῃ τι σεὶ τ παι
δίσκης πλέον. εἰ μὲν οὖν ἀγαθὸν ἔχεις

θυμόν,

θυμόν, ὑπατίαις χερσὶ δέξαι τὰ λεγό-
μενα. εἰ δέ μιν ὑπονοίας ἀνακινεῖς,
οὐδὲν ἡμῖν εἴρηται· πρὸς ταῦτα τὴν γλώτ-
ταν ἐνδακὼν καὶ πήξας ὁ πατὴρ, τὸ
παιδίον ἐγχειρίζει καὶ σταδιδοῖ, καὶ
τὸν οἰκονόμον μεταπαλέσας, χορήγει
πρὸς αὐτὸν εἶπεν, ὅσα ④ πρεσβύται βέ-
λοιν), ⓒ πολυπραγμονᾷ μηδέν· ταῦτα
δὲ εἶπεν, ὅπως ὃ ἕως ὑπέφαινεν, ἄξει
καθάπερ φεύγων ⓒ τὴν θυγατέρα καὶ
τὸ χωρίον. ④ ὃ σταλαβόντες τὸ παι-
δίον εἴτε ἥρωες, εἴ τε δαίμονες, εἴ μι θειότε-
ρον ἧσσον γένος, τίσι μὲν σπουδῇ
αὐτὴν μυσηρίοις ἐγίνωσκεν οὐδὲ εἷς· καὶ
πρὸς τὶ τὴν παῖδα ἐξεθείαζον, ἀφανὲς
ἦν καὶ τοῖς πάνυ βουλομένοις εἰδέναι· ὁ
δ' ἐχόν@ ἤδη σπουδῇ, ⓒ τά τε ἄλλα
πάντα σπουδῇ ἐπεσχε σπουδῶν σεὶ ἑ χω
ρίου. ⓒ ὁ πατὴρ τ παιδὸς παρῆν εἰς τὸν

ἀγρόν· καὶ ἔτε τὸ μέγεθος ἐπέγνω τῆς
παιδὸς· τό, τε κάλλος *ἑτερῆιον αὐτὸ καὶ 106
τεφαίνες· τὸν δὲ πατέρα χεδόν τι καὶ
ἠγνόει· ὁ ὃ καὶ προσεκύνησεν αὐτήν. ὕ-
τως ἄλλῳ τινὰ ὁρᾶν ἔδοξεν. ὡς ὃ οἵ τε
διδάσκαλοι παρῆσαν, καὶ ἡ τράπεζα πε-
κεῖτο, ἃ μὲν ἔφαγον, ἐρώτα ὅ, τι βούλει τὴν παρθένον. ἡ ὃ οὐκ ἔλαβεν, ἀλλὰ
ἐρώτησόν γε πάτερ τί οἱ πέπρακται κατὰ τὴν ὁδόν· τοῦ δὲ εἰπεῖν ἀπτρέψαντος· διὰ δὲ εὐδαιμονίαν ἀπὸ τετραχύκλου ὀχήματος ἐφέρετο. συμβαίνει δὲ
πολλὰ ἀπὶ τοῖς τοιούτοις ὀχήμασι πάθη· πάντα ὕτως ἀπήχθειλε φωνάς τε καὶ
ἀπειλὰς καὶ φόβους, ὥστε αὐτὴν συννηνιοχοῦσαν, καὶ εἰς τοσόνδε προήει θαῦμα τος ὁ πατὴρ, ὥσε οὐκ ἐθαύμαζεν,
ἀλλὰ κατεπλήττετο, καὶ θεὸν εἶναι τὴν
παῖδα ἐπέπειτο. προσπεσὼν δὲ τοῖς ἀν-

ἀνδράσιν

δράσιν ἱκέτευεν εἰπεῖν οἵτινες εἶεν· ἃ ὃ μόλις καὶ βεαδέως (δόξαν δὲ ἴσως οὕτω καὶ θεῷ) παρέφθαν εἶναι τῆς Χαλδαϊκῆς καλουμένης σοφίας οὐκ ἀμυνοῦσι· καὶ τοῦτο δ' αἰνίγματος οὐκ κάτω νεύοντες. ὡς ὃ ὁ τῆς Σωσιπάτρας παλὶς προσπεσὼν τοῖς γόνασιν ἱκέτευε, δεατόζας εἶναι τοῦ χωρίου σοφαλῶν, καὶ
107 τὴν παῖδα ἔχων ὑφ' ἑαυτοῖς, καὶ *μυεῖνδις τὸ τελεώτερον· ἃ μὲν ὑπνεύσαν-
108 τες ὅ τι ὕτω ποιήσουσιν, οὐκέτι *ἐφθέξατο· ὁ δὲ ὥσπερ ἔχων ὑποχεσιν τινὰ ἢ χρησμὸν, ἐθάρσει καθ' ἑαυτόν· καὶ πρὸς τὸ χρῆμα ἠπόρει· καὶ ὑπερεπίνει γε τὸν Ὅμηρον κατὰ ψυχὴν, ὡς ὑπερφυές τι χρῆμα καὶ δαιμόνιον τοῦτο ἀνυμνήσαντα,

Καί τε θεοὶ ξείνοισιν ἐοικότες ἀλλοδαποῖσι, ,,

Παντοῖοι ,,

" Παντοῖοι τελέθοντες ἐπιρροφῶσι
" πόλησς.

καὶ γὰ αὐτὸς ὥεθ ξένοις μὲν ἀνδράσι, θεοῖς δὲ σιωτετυχηκέναι. ὁ μὲν τοῦ πράγματος ἐπιπλάμφας ὑπνῳ κατέιχεν· ὁ δὲ ἀποχωρήσαντες τοῦ δείπνου, τὴν παῖδα ὠφαλαβόντες, τὴν δὲ σολὴν τοῦ ἐσθῆτος ἐν ᾗ τετέλεσο μάλα φιλοφρόνως αὐτῇ καὶ σιωεσκευασμένως παρέδοσαν, καὶ ἄλλα ἵνα ὠφεληθέντες ὄργανα· καὶ τὴν κοιτίδα τοῦ Σωσιπάτρας καθασημήναθαι κελεύσαντες, καὶ ὠφεσεμβάλοντες ἵνα βιβλία. καὶ ἡ μὲν ὑπερεγάννυτο τοὺς ἄνδρας τοῦ πατρὸς οὐκ ἔλαθον· ὡς γὰ ἔως ὑπέφαινε καὶ ἀνεῴγνυτο θύραι καὶ πρὸς ἔργα ἐχώρουν ἄνθρωποι, κἀκεῖνοι τοῖς ἄλλοις σιωεξέβησαν κατὰ τὸ εἰωθός. ἡ μὲν παῖς ὠφελὰ τὸν πατέρα ἔθραμε εὐαγγέλια φέρουσα· καὶ

σα· καὶ τὴν κοιτίδα τοῖς θεραπευτήρων ἐκόμιζεν· ὁ γὰ πλοῦτον τε οὐ εἶχε ἐς τὸ παρατυχὸν, καὶ ὠφελὰ τῶν οἰκονόμων ὅσον ἦν ἀναγκαῖον αὐτῇ αἰτήσας, μεθεκάλει τοὺς ἄνδρας. ὁ δὲ ἐφάνησαν ἐθαμοὺς καὶ πρὸς τὴν Σωσιπάτραν εἶπε· τί δὴ τοῦτό ἐσὶν ὦ τέκνον; ἡ γὰ παῖς μικρὸν, ἀλλὰ νοῦν γε ἔφη συνοῖσω τὸ λεχθέν. ὡς δὲ ταῦτα ἐμοὶ διακρεύοντες ἐνεχείριζον, ἐκόπει ἔφασαν ὦ τέκνον, ἡμεῖς γὰ ἐπὶ τὸν ἑσπέριον ὠκεανὸν ἐνεχθέντες, αὐτίκα ἐπανήξομεν. τοῦτο συμφανέσατα δαίμονας εἶναι τοὺς φανέντας ἀπέλεγξε. καὶ ὁ μὲν ἀπόντες ὤχοντο ὁποιοδήποτε καὶ ἀπέσαν. ὁ δὲ παλὴς τὴν παῖδα ὠφαλαβὼν τεθειαμένην καὶ σωφρόνως ἐνθουσιῶσαν, σιωεχώρει τε ζῆν ὅπως βούλεται, καὶ ὠφειργάζετο τῶν κατ' ἐκείνην ἐδέν, πλὴν ὅσα γε πρὸς τὴν σιωπὴν αὐτοῦ ἐδυσχέ-

τῆς ἐδυχέραινεν· ἡ ὃ προσιοῦσα εἰς μέτρον ἀκμῆς, διδασκάλων τε ἄλλων οὐ τυχοῦσα, * ἰά τε τῶν ποιητῶν βιβλία 109
διὰ στόματος εἶχε, καὶ φιλοσόφων ῥητέρων· καὶ ὅσα γε τοῖς πεπονηκόσι καὶ τέχνα λαμπρυνομένοις μόλις ὑπῆρχε κρυφῆναι· ταῦτα ἐκείνη μετ' ὀλιγωρίας ἔφερεν, εὐκόλως καὶ ἀλύπως εἰς τὸ σαφὲς ἐπιτέχνουσα· ἔδοξε γοῦν αὐτῇ καὶ ἀνδρὶ συνελθεῖν, καὶ * ἀναφίλεκτον ἦν ὅπ 110
ὅτε ἁπάντων ἀνδρῶν μόνῳ Εὐσάθιος ἄξιος ἦν ἐγγάμου· ἡ ὃ πρὸς Εὐσάθιον καὶ σὺν παρόντας εἰποῦσα, ἀλλ' ἄκρε μὲν Εὐσάθιε· συμμαρτυρόντων ὃ ἅ παρόντες, παῖδας μὲν ὑπὸ σοὶ τεξόμαι τρεῖς, πάντες ὃ τὸ ἀνθρώπινον δοκοῦν ἀγαθὸν ἀτυχήσουσι. πρὸς τὸ θεῖον ὃ ὁδὲ εἶς. καὶ σὺ ὃ προαπολείψεις ἐμὲ, καλὴν μεταλαχὼν λῆξιν καὶ πρέπουσαν· ἐγὼ ὃ ἴσως κρείσσονα·

σοὶ μὲν γὰρ περὶ σελήνην ἡ χορεία, καὶ ἀκέπλατευστος καὶ φιλοσόφοις τὸ πέμπτον· ὅτῳ γὰρ μοι φησὶ τὸ σὸν εἴδωλον. ἀλλὰ καὶ τὸν ὑπὸ σελήνῃ παρελεύσῃ τόπον σὺν ἀγαθῇ καὶ εὐηνίῳ φορᾷ· ἐγὼ ὃ καὶ ἐβουλόμην μὲν εἰπεῖν ἀκαὶ ἐμαυτήν· εἶτα ἐπισκοπήσασα τῷ λόγῳ βραχὺν ἵνα χρόνον· ἀλλ' 111
ὁ ἐμὸς * ἀνεφθέξατο θεὸς μὴ κωλύσῃ. ταῦτα εἰποῦσα, μοῖραι γὰρ ὅτως ἔνευον, τῷ τε Εὐσαθίῳ συνῆλθεν· καὶ ἀκ λεχθέντα ὁδὲν διέφερε τῶν ἀκινήτων μανθάνων ὅτω παντάχοσε ἐγένετο, καὶ ἀπέβη καθάπερ γεγραμμένα. πρὸς ἱερῆσαι ὃ τοῖς γεγραμμένοις τάδε ἀναγκαίως εἴη· Σωσίπατρα μὲν τὴν ἀποχώρησιν Εὐσαθίου, πρὸς τὰ αὐτὸ ἐπανελθοῦσα κήματα περὶ τὴν Ασίαν καὶ τὸ παλαιὸν Πέργαμον διέτριβε· καὶ ὁ μέγας Αἰδέσιος θεραπεύων αὐτὴν ἠγάπα, καὶ σὺν παῖδας ἐξεπαίδευε· καὶ ἀντεκάθητο αὐτοῖς

φιλο-

φιλοσοφοῦσα κατὰ τὴν ἑαυτῆς οἰκίαν ἡ Σωσιπάτρα· καὶ μετὰ τὴν Αἰδεσίου συνουσίαν, πάντες ἐκείνῳ φοιτῶντες, οὐκ ἔστιν ὅς τις τὴν μὲν ἐν λόγοις ἀκρίβειαν Αἰδεσίου θαυμάζει καὶ συνεθαυμάζετο· τὸν δὲ τῆς γυναικὸς ἐνθουσιασμὸν, σεμνύνει καὶ ἐσεβάζετο. Φιλομήτωρ γοῦν τις αὐτῆς ἀνεψιὸς ὤν, τοῦτε κάλλους ἡττηθεὶς καὶ τῶν λόγων, εἰς ἔρωτα ἀφίκετο· καὶ τὴν γυναῖκα εἰδὼς θειοτέραν, ἔρως ὃν καὶ ζηλωτὰγκαζε καὶ κατεβιάζετο· καὶ ὁ μὲν ἀμφὶ ταῦτα ἦν πολύς· καὶ ἡ γυνὴ συνηδάνετο τῷ πείρατι· καὶ πρὸς τὸν Μάξιμον· ἔτι δὲ ἀνὰ τὰ πρῶτα τῆς ὁμιλίας ἐφέρετο τῆς Αἰδεσίου, καὶ ἐδὲ συγχωρείας κεχώρισο· ἀλλὰ καταμαθέ γε ὦ Μάξιμε, ἵνα μὴ πάθωμαι ἐγὼ ἔχω, τὶ τὸ σὸν ἐμὲ πάθος ἐστί. Τοῦ δὲ ὑπολαβόντος, τί γάρ ἐστι τὸ πάθος, ἂν μὲν γὰρ ἡ Φιλο-

Φιλομήτωρ ἔφη πρὸς αὐτὸν, Φιλομήτωρ γε εἰσὶ, διαφέρει τῶν πολλῶν ὑμῶν ὑδεὶν· ἂν δὲ ἀποχωρήσωμαι θεάσωμαι, δάκνεταί μου καὶ στρέφεταί πως πρὸς τὴν ἔξοδον ἔνδον ἡ καρδία· ἀλλ' ὅπως ἀθλήσῃς σεαυτὸν ἐμοὶ, καὶ θεοφιλὲς ἐπιδείξῃ τὶ σεσοφισμένον· καὶ ὁ μὲν Μάξιμος ἔσχεν ταῦτα ἀκηκοὼς, ὑποφρονῶν ὤν, ὡς ἂν ἤδη τοῖς θεοῖς ὁμιλῶν, ὅτι γε ὑπὸ τοσαύτης γυναικὸς ταῦτα ἐπεπίσθυτο· Φιλομήτωρ δὲ τοῖς σεσοφισμένοις ἐνέκειτο· Μάξιμος δὲ τε ἐνέκειτο, διὰ σο-
112 φίας μὲν θνητῆς καταμαθὼν * ὅτι νικᾶν ἔχοιεν, βιωτέρῳ δὲ καὶ ἀναλωτέρῳ καὶ ταλύζας τὸ ἔλαττον. καὶ ὁ μὲν ταῦτα συντελέσας ὁ Μάξιμος ἔδραμε παρὰ τὴν Σωσιπάτραν καὶ σαφυλάττειν ἠξίου μάλα ἀκριβῶς εἰ τὸ αὐτὸ δ' λοιπὸν πείσεται· ἡ δὲ οὐκέτι πάσχειν ἔφη· καὶ τὴν γε

εὐχὴν ἀπήγγειλε τῷ Μαξίμῳ, καὶ τὴν
ἄπαξαν πρᾶξιν· ὃ τήν γε ὥρᾳ προσέ
θηκεν *ὥσπερ σὺ παρῳδοῦσα καθ' ἣν ταῦτα 113
ἔπραττεν, ὃ τὰ φανέντα ἀνεκάλυψε ση
μεῖα· ἔδ δὲ πεσόντ' ἐπὶ τὴν γῆν ἀχα-
νοῦς, ὃ θεὰν ἄνικρυς εἶναι τὴν Σωσιπά-
τραν ὁμολογοῦντ', ἀνίσῳ φησὶν ὦ Ἑλλη-
νον, θεοί σε φιλοῦσιν, ἐὰν σὺ πρὸς ἐκείνους
βλέπῃς, ὃ μὴ ῥέπῃς ἐπὶ τὰ γήινα, καὶ
ἐπίκηρα χρήματα. καὶ ὁ μὲν ταῦτα ἀ-
κούσας, ᾔσθη μεγαλαυχότερος γεγο-
νὼς· καὶ τῆς δὴ τὴν γυναῖκα *ἡδόμενος 114
ὡς ἀσφαλῶς πεπειραμένῳ. ὁ δὲ Φιλο-
μήτωρ φαυλρὸς ἀπήντα περὶ θύρας *αὖ- 115
θις μετὰ πολλῶν ἑτέρων εἰσιών. ὁ δὲ πόρρωθεν
μέγα φθεγξάμενος εἶπεν ὁ Μάξιμος.
σοῦ θεούς γε Φιλομήτωρ εἶπεν ἑταῖρε
παῦσαι μάτην καταναίων τὰ ξύλα, συν-
εωρακὼς τί δεῖσθον ἴσως ἀμφὶ περὶ ἃ

κακουρ-

κακουργῶν ἔπραττε· ὃ ὁ μὲν τὸν Μάξι-
μον ὑπερβαλόμενος, θεὸν ὠήθη, καὶ τῆς
ἐπιβουλῆς ἐπαύσατο, καταγελάσας τῆ
προθέσεως ὅ, τι ὃ ἐνεχείρησεν. ἡ δὲ Σω
σιπάτρα γνησίως καὶ διαφερόντως ἐώρα
τὸν λοιπὸν τὴν Φιλομήτορα, θαυμά-
ζουσα αὐτὸν ὅ τι αὐτὴν ἐθαύμαζε. πο-
τὲ γοῦν συνελθόντων ἁπάντων πρὸς
αὐτῆ, Φιλομήτωρ δὲ οὐ παρῆν, ἀλλ'
ἀναγῶς διέτριβεν, ἡ μὲν πρόθεσις ἦν καὶ
τὸ ζήτημα περὶ ψυχῆς· πολλῶν δὲ κι-
νουμένων λόγων, ὡς ἤρξατο Σωσιπά-
τρα λέγειν ὀλίγον, ταῖς ἀποδείξεσι
διαλύουσα τὰ προβαλλόμενα. εἶτα
εἰς τὸν περὶ καθόλου ψυχῆς ὃ τί τὸ κο-
λαζόμενον, καὶ τί τὸ ἀθάνατον αὐτῆ, ἐμ-
πίπτουσα λόγον, μεταξὺ τοῦ κορυβαν-
τιασμοῦ καὶ τῆς ἐνθουσιάσεως, ὥσπερ
ἀποκοπεῖσα τὴν φωνὴν, ἐσιώπησε· καὶ

βραχὺν λιπούσα χρόνον, τί τοῦτο ἐβόησεν εἰς μέσους, ὁ συγγενὴς Φιλομήτωρ φερόμενος ἐπ' ὀχήματος, τό, τε ὄχημα κατά τινα * διχωρίαν παρεπέτασμα, 116
καὶ κεῖνος κινδυνεύει περὶ τὼ σκέλη. ἀλλ' ἐξηρήκασί γε αὐτὸν ἅπαντες ὑγιαίνοντα, πλὴν ὅσα περὶ τοῖς ἀγκῶσι καὶ χερσὶ τραύματα εἴληφε, καὶ ταῦτα γε ἀκίνδυνα. ἐπὶ φορείου γὰρ φέρεται ποτνιώμενος. ταῦτα ἔλεγε, καὶ εἶχεν ὕτως, καὶ πάντες ἤδεσαν ὅτι παντάχου εἴη Σωσιπάτρα, καὶ πᾶσι πάρεσι τοῖς γινομένοις· ὥσπερ οἱ φιλόσοφοι περὶ τῶν θεῶν λέγουσι· καὶ ἐτελεύτα γὰρ ἅπτεσθαι τοῖς τρισὶ παισί. καὶ τῶν μὲν δύο τὰ ὀνόματα οὐδὲν δέομαι γράφειν· Αντωνῖνος δὲ ἦν ἄξιος τῶν παλαίρων· ὅς γε τὸ Καινωβικὸν καὶ Νείλου καταλαβὼν σῶμα, καὶ τοῖς ἐκεῖ τελευμένοις παρεθεὶς ὅλον ἑαυτὸν, τήν τε ἀπὸ

τῆς μη-

τρὸς πρόρρησιν ἐξεβιάζετο· καὶ ἡ νεότης τῶν ὑγιαινόντων τὰς ψυχὰς καὶ φιλοσοφίας ἐπιθυμούντων, ἐφοίτων πρὸς αὐτὸν, καὶ τὸ ἱερὸν νεωσίκων ἱερέων μεστὸν ἦν· αὐτὸς μὲν οὕτω ἔπ ἀνθρωπος εἶναι δοκῶν, καὶ ἀνθρώποις ὁμιλῶν, πᾶσι τοῖς ὁμιλητοῖς παρῆν, ὡς μετ' ἐκεῖνον οὐκ ἔπ τὸ ἱερὸν ἔβιτο, ἀλλὰ καὶ τὰ μεγάλα καὶ ἅγια τοῦ Σαράπιδος ἱερὰ πρὸς τὸ σκοτῶδες καὶ ἄμορφον χωρήσει καὶ μεταβληθήσεται· καὶ οἱ μυθῶδες καὶ ἀειδὲς σκότος τυραννήσει τὰ ἐπὶ γῆς κάλλιστα· ὁ δὲ χρόνος ἀπήλεγξεν ἅπαντα, καὶ τὸ πρᾶγμα γε εἰς χρησμοῦ σωτελέσθη βίαν· τούτου δὲ γένους, καὶ τὰς * εἰς σπόδου καλουμένας Ηοίας ἔστι δὸν γράφειν, ἀπόρρητοί τινες ὥσπερ ἀστέρων παρειλήφθησαν, καὶ εἰς φιλοσοφούντων ἕτερα ἄττα γένη διεσπάρησαν καὶ κατενέμησαν· οἷς 117

τὸ φιλοσοφεῖν ἡ συγγένεια κέρδος ἦν· τὰ
πλεῖστα δὲ ἐν δικαστηρίοις ὥσπερ ὁ Σω-
κράτης περὶ τὴν τοῦ βασιλέως σοφὴν,
ἐκινδύνευον. οὕτω σφόδρα ἐφρόντισαν χρή-
ματα καὶ * κατετύγχανον χρυσίον· ἦν 118
γοῦν αὐτοῖς φιλοσοφία τὸ τελωνίου
καὶ τὸ μεμνῆσθαι Σωσιπάτρας· καὶ
τὸν Εὐσάθιον διὰ σόματος φέρειν· τὰ
δὲ ἐν τοῖς ὁρωμένοις σαχνία τε ἀδρὰ
καὶ ὑπόμεσα βιβλιδίων, καὶ ταῦτα
ὡς ἂν ἀληθὲς εἶναι καμήλων πολλῶν·
καὶ ἐξεπίσαντό γε πάνυ ἀκριβῶς τὰ
βιβλία· καὶ ταῦτα γε ἦν εἰς οὐδένα
φέροντα τῶν παλαιῶν φιλοσόφων, ἀλ-
λὰ διαθήκας τε καὶ ἀντίγραφα τούτων
καὶ συμβόλαια, καὶ σφέτερα πράσεων· καὶ
ὅσα δὴ κακοδαίμων, καὶ ὁ πρὸς τὴν πλα-
νωμένην καὶ ἄστατον ἄπιν ἐπικλίνων
βίον ἐπαινεῖν εἴωθεν· ὅτως οὐδὲ ἐν τοῖς

μετὰ

μετὰ ταῦτα Σωσιπάτρας ἐς τὸν χρημα-
τισμὸν ἀπετύγχανε. καὶ τούτων γε τὰ ὀ-
νόματα εὖ δέομαι γράφειν. ὁ γὰρ
λόγος οὐκ ἐπὶ σοῦ φαύλοις ἀλλ' ἐπὶ
σοῦ ἀγαθὸς φέρειν σπουδάζεται· πλὴν
ὅσα εἰς αὐτῆς τῶν παίδων. * Αντωνῖνος 119
ἦν αὐτῷ· οὗ καὶ πρὸ βραχέος ἐπεμ-
νήσθην· * ὁ διαμαλῶν ἐς τὴν Αλεξάν-
δρειαν· εἶτα τὸ Καισαρικὸν θαυμάσας
τε καὶ ὑπεραγασθεὶς τοῦ Νείλου σῶμα·
καὶ τῇσι ἐκείνῃ θεοῖς τε καὶ ἀρρήτοις ἱε-
ρεῖς ἀναθεὶς καὶ σφαγιάσας ἑαυτὸν,
ταχὺ μάλα πρὸς τὴν τοῦ θείου συγγέ-
νειαν ἐπέδωκε· σώματός τε σφέτερα-
νάσας, καὶ τῶν σφὶ τοῦτο ἡδονῶν ἀπολυ-
θεὶς, σοφίσθη τε ἄγνωστον τοῖς πολλοῖς
ἐπιτηδεύσας· σφὶ ἑαυτῷ καὶ διὰ-
μακροτέρων εἰπεῖν· ἐπεδείκνυτο μὲν
γὰρ οὐδὲν θεουργὸν καὶ παράλογον

 ἐς τὴν

ἐς τὴν φαινομένην αἴθησιν, τὰς βασιλικὰς ἴσως ὁρμὰς ὑφορώμενος ἑτέρωσε φερούσας· ἔνθ' δὴ τὴν καρτερίαν καὶ τὸ ἀκαμπὲς καὶ ἀμετάστατον, ἐθαύμαζον ἅπαντες. ἐκαλήσαν γε πρὸς αὐτὸν ἐπὶ θάλασσαν ἡ τὴν Ἀλεξάνδρειαν τό τε χολάζοντες. ἡ δὲ Ἀλεξάνδρεια, διά τε τὸ τοῦ Σαράπιδος ἱερόν, ἱερά τις ἦν οἰκουμένη. ἡ γοῦν πανταχόθεν φοιτῶντες ἐς αὐτὴν πλῆθός τε ἦσαν τῷ δήμῳ παρίσωμοι. ἐκ τὰς θεραπείας τοῦ θείου, παρὰ τὸν Ἀνίωνινον ἔτυχον· τοῖς δὲ ἐξήκει τὰ ποτάμια πλοῖα μὴ ῥᾳδίως ἐπὶ τὴν σπουδὴν ἐπιφέροντες· σπουδαίας δὲ ἀξιωθέντες, ἡ μὲν λογικὸν πρόβλημα προθέμενοι* ἀφθόνως 120
καὶ ἀφθόρως τῆς Πλατωνικῆς* ἐνεφα- 121
ερμόσε σοφίας· ἡ δὲ τῶν θειοτέρων τὶ προβάλλοντες, ἀνδραπόδῳ σπουδῇ χανον·

ἐκοδν

ἐκοδν ἐφθέγξατο πρὸς αὐτῶν οὐδένα. ἀλλὰ τὰ ὄμματα σίσας, καὶ διαθρήσας
122 εἰς τὸν οὐρανόν, *ἀνειδῶς ἔκειτο καὶ ἀτενίστως. οὐδέ τις εἶδεν αὐτὸν περὶ τῶν τοιούτων ῥαδίως εἰς ὁμιλίαν ἐλθόντα ἀνθρώπων· ὅπου γ' ἦν τί θειότερον τὸ κατ' αὐτὸν ἐκ εἰς μακρὰν ἀπεσημάνθη· ἐγὼ δ' ἔφθασεν εἰπὼν ἐξ ἀνθρώπων ἀπιών, ἐκ
123 ἥτε *θεραπευτῶν καὶ τὴν Ἀλεξάν-
124 δρειαν, καὶ *τὸν Σεραπεῖον ἱερὸν διεσκεδάννυτο, οὐχ ἡ θεραπεία μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ οἰκοδομήματα· καὶ πάντα ἐγίνετο καθάπερ ἐν ποιητικοῖς μύθοις τῶν Γιγάντων κεραυνικότων· καὶ τὰ περὶ τὸν Κανωβον ἱερὰ ταυτὸ τοῦτο ἔπαθον· Θεοδοσίου μὲν τό τε βασιλεύοντος. Θεοφίλου δὲ προσαδοντος, τῶν ἀναγῶν ἀνθρώπου λυὸς Εὐρυμέδοντος,

Ὃς ποθ' ὑπερθύμοισι γιγάντεσσι βασι- »
λεύσεν. E 5 Ενε- »

Ενετίου ὃ τὴν πολιτικὴν ἀρχὴν ἄρχοντος Ρωμανοῦ ὃ δὴ κατ' Αἴγυπτον στρατιώτας πεπισευμένου· οἵτινες ἅμα φραξάμφοι κῇ λίθων καὶ λιθοξόων θυμὸν ἐπὶ τούτοις ἀλλόμφοι, πολεμοῦ ὃ μήτε ἀκοὴν ὑφισάμφοι, τῷ τε Σαρακηνῷ κατελυμήναντο, καὶ τοῖς ἀναθήμασιν ἐπολέμησαν, ἀναταγώνιστον καὶ ἄμαχον νίκην νικήσαντες. τοῖς γοῦν ἀνδριάσι καὶ ἀναθήμασιν ἐς τοσόνδε γυναίως ἐμαχέσαντο, ὥστε οὐ μόνον ἐνίκων αὐτά, ἀλλὰ καὶ ἔκλεπτον· καὶ τάξις ἦν αὐτοῖς πολεμικὴ τὸ ὑφελόμφον λαθεῖν· ὃ δὲ Σαρακηνὸς μόνον τὸ ἔδαφος ἔχ ὑφείλοντο, διὰ βάρος τῶν λίθων· ἐγγὺς ἦσαν ἐυμεταχίνητοι· συγχέαντες ὃ ἅπαντα καὶ ταράξαντες, ἦ πολεμικώταλοι καὶ γυναῖοι, καὶ τὰς χεῖρας ἀναμαχήλους μὲν, ἀλλ' ἀφιλοχρημάτους δὲ ἀποτείναντες, δὴ τε θεὸς ἔφασαν

ἔφασαν νενικηκέναι· καὶ τὴν ἱερουλίαν καὶ τὴν ἀσέβειαν εἰς ἔπαινον σφῶν αὐτῶν κατελογίζοντο· εἶτα ἐπεισῆγον τοῖς ἱερῶν ποις δὴ καλουμένους Μοναχοὺς, ἀνθρώπους μὲν κατὰ τὸ εἶδος· ὁ δὲ βίος αὐτοῖς συώδης· καὶ ἐς τὸ ἐμφανὲς ἔπαιζόν τε καὶ ἐποίουν μωρία κακὰ καὶ ἄφερσα. ἀλλ' ὅμως τοῦτο μὲν εὐσεβὲς ἐδόκει τὸ καταφρονεῖν τοῦ θείου· τυραννικὴν γὰρ εἶχεν ἐξουσίαν τό τε πᾶς ἄνθρωπος, μέλαιναν φορῶν ἐσθῆτα, καὶ δημοσίᾳ βουλόμφος ἀρχημονεῖν· ἐς τοσόνδε ἀρετῆς ἤλασε τὸ ἀνθρώπινον· ἀλλὰ ὅμως τούτων μὲν ἢ ἐν τοῖς καθολικοῖς τῆς ἱστορίας συγγράμμασιν εἴρηται· δὴ ὃ Μοναχοὺς τούτους καὶ εἰς τὸν Κάνωβον καθίδρυσαν, ἀντὶ ἰδὼν νοητῶν θεῶν εἰς ἀνδραπόδων θεραπείας· ἢ ὁδὲ χρησῶν, καταδήσαντες τὸ ἀνθρώ-

ἀνθρώπινον· οἵ γε δὴ κεφαλὰς τῶν ἐπὶ πολλοῖς ἁμαρτήμασιν ἑαλωκότων συναλίζοντες, ὡς τὸ πολιτικὸν σχολάζειν δικαστήριον, θεούς τε ἀπεδείκνυσαν, καὶ προσκαλινδοῦντο καὶ χρείττους ἀπελάμβανον εἶναι μολυνόμενοι πρὸς τοῖς τάφοις. μάντεις γοῦν ἐκαλοῦντο καὶ διάκονοι νύκτες, καὶ πέδησεις τῶν αἰτήσεων παρὰ τῶν θεῶν, ἀνδράποδα δεδουλωκότα κακῶς, καὶ μάστιξι καταδεδαπανημένα· καὶ τὰς δ' μοχθηρίας ὠτειλὰς ἐν τοῖς εἰδώλοις φέρουσα, ἀλλ' ὅμως ἡ γῆ φέρει τούτους δὴ θεούς· τοῦτο γοῦν εἰς μεγάλην πρόνοιαν καὶ Αντωνίνου συνετέλεσεν· ὅτι πρὸς ἅπαντας ἔφασκεν τὰ ἱερὰ τάφους γενήσεσθαι· ὥσπερ που καὶ Ἰάμβλιχος ὁ μέγας, ὅτε ἐν τοῖς κατ' ἐκεῖνον ἐξηλελοίπαμεν, ἀνδρὸς νύκτας Αἰγυπτίου τὸν

Ἀπόλλω

Ἀπόλλω καλέσθαι τε, ἢ δὲ ἐλθόντος, καὶ καταπλαγέντων τὴν ὄψιν τῶν παρόντων, παύσασθε ἔφη ἑταῖροι θαυμάζοντες. μονομαχήσαντος γὰρ ἀνδρὸς ἐστὶν εἴδωλον· ἄτοπος ἕτερόν τι ἐστὶ πρᾶγμα θεωρεῖν, καὶ τοῖς τοῦ σώματος ἀπατηλοῖς ὄμμασιν· ἀλλ' Ἰάμβλιχος μὲν τὰ παράδεια δεινά· Αντωνῖνος δὲ τὰ μέλλοντα προεῖδε. καὶ τοῦτο γε αὐτοῦ μόνον ἀθάνατον φέρει. ἄλυπον ἢ ἀπαθὲς τὸ τέλος ἐς γῆρας ἄνοσον ἀφικόμενον, καὶ
127 *βαθὺ καὶ λυπηρὸν τοῖς νοῦν ἔχουσι τὸ προεγνωσμένον ἐκείνῳ τῶν ἱερῶν.

ΜΑΞΙΜΟΣ.

Μαξίμου μὲν πρότερον ἐμνήσθημεν· καὶ ὁ ταῦτα γράφων οὐκ ἦν ἀθέατος τοῦ ἀνδρός, ἀλλὰ νέος ἐπιγραφῷ συνεύγχανε· καὶ φωνῆς τε ἤκουσεν, οἵας ἄν τις

ἤκουσε

ἤκουσε τ᾽ Ορμηχικῆς Αθλωᾶς ἢ ξ᾽ Απόλ
λωνος· τῷ ὃ᾽ *πῆνον μέν ἰυνες ἦσαν αἱ τῶν 128
ὀμμάτων κόραι· πολιὸν ὃ᾽ καθεῖτο γέ-
νειον· ταὶς δὲ ὁρμαὶς τ᾽ ψυχῆς διεδήλου
τὰ ὄμματα· καὶ ἁρμονία γέ τις ἐπῆν
καὶ ἀκόντι καὶ ὁρῶντι· καὶ δι᾽ ἀμφοῖν
τῶν αἰθήσεων ὁ σωὼν ἐπλήτλετο, ὅτε
τὴν ὀξυκινησίαν φέρων τῶν ὀμμάτων,
οὔτε τὸν ῥόμον τῶν λόγων· ἀλλ᾽ ὅλε
εἴ τις τῶν ἐμπειροτάτων πάνυ καὶ δλει-
νῶν διελέγετο πρὸς αὐτὸν, ἀνπλέγειν
ἐτόλμα. ἀλλ᾽ ἡσυχῇ ῥᾳδόντες αὐ-
τοὺς τοῖς λεγομένοις, ὥσπερ ὲκ τει-
πόδων, εἵποντο· τοσαύτη τὶς ἀφροδί-
τη ζῖς χείλεσιν ἐπεκάθητο. ἦν μὲν ὅλως
τῶν εὖ γεγονότων, καὶ πλουτῳ ἀνρό-
τερῳ ὑῶν ἀυτῷ· ἀδελφοὺς δὲ εἶ-
χε γνησίους, οὓς ἐκώλυεν εἶναι πρώ-
τους αὐτὸς ὢν, Κλαυδιανόν τε τὸν κα-
ταλα-

ζαλαβόντα τὴν Αλεξάνδρειαν, κἀκεῖ
παιδεύσαντα· καὶ Νυμφιδιανὸν τὸν ἐν
Σμύρνῃ ῥᾳδίως ζφιεύσαντα. ἦν ὃ᾽
ὁ ἀνὴρ ὅτῳ τῶν διαπνεόντων τ᾽ Αἰ-
δεσίου ζφίας. Ιουλιανοῦ ὃ᾽ βασιλεύ-
σαντος ἠξιώθη χρέως διδάσκαλος, ὅτε
πάντων ἀνηρημένων διὰ τοῦ Κωνσαντίου·
ταῦτα δὲ ἐν ζῖς κατὰ Ιουλιανὸν ἀκρι-
βέστερον γέγραπται· καὶ ψιλωθέντος τοῦ
γένους, Ιουλιανὸς ῥᾳδιελείφθη μόνῳ
δι᾽ ἡλικίαν ῥᾳδιφρονηθείς, καὶ πρᾳό-
τητα· εὐνοῦχοι ὃ᾽ ὅμως αὐτὸν ἀμφε-
πόλουν βασιλικοὶ, καὶ ῥᾳφυλακαὶ
ἦσαν, ὅπως εἴη Χριστιανὸς βέβαιος. ὁ
δ᾽ καὶ πρὸς ταῦτα τὸ μέγεθος τῆς φύ-
σεως ἐπεδείκνυτο. πάντα γοῦν οὕτω διὰ
σόματος εἶχε τὰ βιβλία, ὥστε ἠγανάκ-
τουν ἐκεῖνοι πρὸς τὴν βραχύτητα τ᾽ παι
δείας, ὡς ὐκ ἔχοντες ὅ, τι διδάξουσι τὸ
παιδίον·

παιδίον. ὡς ὅ τε ἐκεῖνοι παιδεύειν εἶχον, ὅτε Ἰουλιανὸς μοναχὸν ἐξέπεμψαν τὸν ἀνεψιὸν Ἐφραϊμ καὶ ῥητορικῶν ἀπεῤῥάσατο καὶ φιλοσόφων λόγων· ὁ δὲ θεοῦ νεύσαντος ἐπέτρεψε, θεὶ τὰ βιβλία πλανᾶσθαι βουλόμενος αὐτὸν δὲ* ἀργεῖν μᾶλλον ἢ τοῦ γένους καὶ τῆς βασιλείας ὑπομνήσεσθαι· τοῦτο δὲ ἐπέτρεπεν αὐτῷ, παντάχοθι βαθέων καὶ καρυλάτων ὑποκειμένων κτημάτων, μετὰ βασιλικῆς ὑπονοίας καὶ δορυφορίας ἐφοίτα, καὶ διέσειεν ὅπη βάλοιτο· καὶ δὴ καὶ εἰς τὸ Πέργαμον ἀφικνεῖται καὶ κλέος τοῦ Αἰδεσίου σοφίας· ὁ δὲ ἤδη μὲν εἰς μακρὸν γῆρας ἀφίκετο, καὶ τὸ σῶμα ἔκαμνεν· τοῦ δὲ ὁμιλίας αὐτοῦ προεσήκεσαν καὶ ἀνὰ σοῦ πρώτους ἐφέροντο Μάξιμός τε, ὑφ' ὧν δὲ τάδε γράφεται, δὲ Χρυσάνθιος ὁ ἐκ Σάρδεων· Πρίσκος

τε ὁ

130 τε ὁ Θεσπρωτὸς ἢ* Μιλασεὺς· Εὐσέβιός τε ὁ ἐκ Καρίας Μύνδου πόλεως, καὶ συνουσίας ἀξιωθεὶς τοῦ Αἰδεσίου, ὁ καὶ ἐν μειρακὶ πρεσβύτης Ἰουλιανός, τὴν μὲν ἀκμὴν καὶ τὸ θεοειδὲς τῆς ψυχῆς καταπλαγείς, οὐκ ἐβούλετο χωρίζεσθαι· ἀλλ' ὥσπερ ὁ κατὰ τὸν μῦθον τοῦ διψάδος δηχθέντες, χαυδὸν καὶ ἀμυδὶ τῶν μαθημάτων ἔλκειν ἐβούλετο· καὶ δῶρά γε ἀπὸ τούτοις βασιλικὰ διέπεμπεν. ὁ δὲ οὐδὲ ταῦτα προσίετο· καὶ μεταπαλέσας τὸν νεανίσκον, εἶπεν, ἀλλὰ σὺ μὲν δὲ τὴν ψυχὴν τὴν ἐμὴν οὐκ ἀγνοεῖς τηλικαύτας ἀκοαῖς ἀπεῤῥωμένος· τὸ δὲ ὄργανον αὐτῆς σωματικὸν ὅπως διάκειται, τοῦ γομφώσεως καὶ πήξεως διαλυομένης εἰς τὸ σωτεθὲν. σὺ δὲ εἴ τι καὶ δρᾶν βούλει τέκνον σοφίας ἐπήρατον· τοιαῦτα γὰρ σὺ τὰ τῆς ψυχῆς ἐνδάλματα καταμανθάνω· πρὸς

σὺν ἐμοὺς παῖδας πορευθεὶς ὄντας γνησίους, ἐκεῖθεν ῥᾴδιον ἐμφορεῖσθαι σοφίας ἁπάσης καὶ μαθημάτων· κἂν τύχῃς τῶν μυστηρίων, αἰσχυνθήσῃ πάντως ὅτι ἐγένου καὶ ἐκλήθης ἄνθρωπος. ἐβουλόμην μὲν οὖν παρεῖναι καὶ Μάξιμον· ἀλλ' ἐπὶ τὴν Ἔφεσον ἔσαλπαι, καὶ περὶ Πρίσκου τὰ ὅμοια διελέχθην ἄν. ἀλλὰ κἀκεῖνος ἐπὶ τὴν Ἑλλάδος πέπλευκε· λοιποὶ δὲ τῶν ἐμοὶ ἑταίρων Εὐσέβιός τε καὶ Χρυσάνθιος· ὧν ἀκροώμενος ἐλάχισα τὸν ἐμὸν ἐνοχλήσεις. ὡς ὃ ταῦτα ἤκουσεν Ἰουλιανός, ἔφη σοφοῦ μὲν οὐδ' ὡς ἁφίσασθαι· προσέκειτο δὲ καὶ τὸν πολὺν χρόνον Εὐσεβίῳ τε καὶ Χρυσανθίῳ· ἦν δὲ ὁ Χρυσάνθιος ὁμόψυχος Μαξίμῳ τὰ περὶ θειασμὸν σωθέντων· ᾧ ὑφείλκυεν ἑαυτὸν ἐν τοῖς μαθήμασι, καὶ τὸ ἄλλο ἦθος τοιοῦτον ἔχων· Εὐσεβίου δὲ παρόντος μὲν

μὲν Μαξίμου, τὴν ἀκρίβειαν τὴν ἐν τοῖς μέρεσι τοῦ λόγου, καὶ τὰς διαλεκτικὰς μηχανὰς καὶ πλοκὰς ὑπέφευγε· ἀπόντος δὲ ὥσπερ ἡλιακοῦ φέγγους ἀστὴρ ἀπέλαμπε, τοσαύτη τις εὐκολία καὶ χάρις ἐπῆν θεῖς λόγοις· καὶ ὁ Χρυσάνθιος παρὼν ἐπῄνει καὶ συνεπένευεν. ὁ δὲ Ἰουλιανὸς τὸν ἄνδρα ἐσεβάζετο. προσετίθη δὲ μετὰ τὴν ἐξήγησιν ὁ Εὐσέβιος, ὡς ταῦτα εἴη τὰ ὄντως ὄντα· αἱ δὲ τὴν αἴσθησιν ἀπατῶσαι μαγγανεῖαι καὶ γοητεύουσαι, θαύματα ποιῶν ἔργα, καὶ πρὸς ὑλικάς τινας δυνάμεις προσαπαιόλων καὶ μεμιμωτόν, τοῦτο
131 ἀκοῦν *ἐπιφθόνημα πολλάκις ὁ θειότατος Ἰουλιανός, ἰδίᾳ τὸν Χρυσάνθιον ἀπολαβών, εἴ τι οἱ μέτεστιν ἀληθείας ὦ φίλε Χρυσάνθιε πρὸς αὐτὸν, ἔφη, φράζον
132 μοὶ σαφῶς, τίς ὁ ἐπίλογος οὗτος *τῆς

ἐξητήσεως· ὁ ὃ βαθέως μάλα ὢν ζο-
φρόνως ἀνενεγκών, ἀλλὰ ποιήσεις ἔφη
σοφὸν, μὴ πρὸς ἐμοῦ ταῦτα, ἀλλὰ πρὸς
ἐκείνου πυθόμενος· ὢν μαθὼν τοῦτο ἤ-
κουσε καὶ ἐποίησε, θεὸν ἵνα νομίσας τὸν
Χρυσάνθιον ἐπὶ τῷ λόγῳ. γνωμένης ὃ
τῆς συνουσίας, ὁ μὲν τὰ αὐλὰ προσέρραι-
νεν. ὁ δὲ Ἰουλιανὸς θαρσαλέως ἤρετο, τί
τοῦτο αὐτῷ βέλεται συνεχῶς ἐπιλεγό-
μενον. ἐνταῦθα ὁ Εὐσέβιος τὴν ἑαυτοῦ
πετάσας εὐγλωττίαν, καὶ τὸ *ἔυσομον 133
ἐπὶ τὸ φράζειν ἀκώλυτον ἀφεὶς φέρεσθαι,
Μάξιμος, εἶπε, τίς ἐστὶ τῶν πρεσβυτέ-
ρων ἀκροατῶν ὢν πολλὰ ἐκπεπαιδευ-
μένων. ἕτος διὰ μέγεθος φύσεως καὶ
ὑπεροχὴν, καταφρονήσας τῶν ἐν τού-
τοις ἀποδείξεων, ἐπὶ μανίας ἵνας ὁρ-
μήσας· ὢν δραμὼν σὺν ἐκάλεσεν ἡμᾶς
πρώην σοῦ παρόντας εἰς τὸ Ἑκαλήσιον· ὢν

πολλὰς

πολλὰς ἐδείκνυ σοῦ καθ' ἑαυτοῦ μάρτυ-
ρας· ὡς δὲ 134 *ἀπηλλήσας μὲν ὢν τὴν θεὸν
προσεκυνήσαμεν, καθεῖσε μὲν εἶπε
πρὸς ἡμᾶς ὦ φίλτατοι ἑταῖροι, καὶ τὸ
μέλλον ὁρᾶτε. κἀγὼ οὐδὲν διαφέρω τῶν πολ
λῶν ἐγώ. τοῦτο ὃ εἰπὼν, κἀ καθεζέντων
ἡμῶν ἀπάντων, χόνδρον καθαρίσας λι-
βανωτοῦ, καὶ πρὸς ἑαυτὸν ὅν ἵνα δήποτε
ὕμνον περαίνων, εἰς τοσόνδε παρῆλθεν
ἐπιδείξεως, ὡς τε τὸ μὲν πρῶτον ἐμειδία
τὸ ἄγαλμα, εἴτε καὶ γέλως ἦν τὸ φαι-
νόμενον· θορυβουμένων δὲ ἡμῶν ὑπὸ τοῦ
ὄψεως, ἀλλὰ ταραχθέντων ὑμῶν ὑπὸ
τούτων μηδὲν εἶς· αὐτίκα γὰρ καὶ αἱ λαμ-
πάδες ἀνάπτουσιν, ἃς ἐν ταῖν χερσῖν ἡ
θεὸς φέρει· καὶ σοῦ λόγοις ἔφθανε τὸ φῶς
ταῖς λαμπάσι προσφλεγόμενον. ἡμεῖς
μὲν ὅσον τὸν *θεανδρικὸν ἐκεῖνον θαυμα *f. 3
τοποιὸν πρὸς τὸ παρὸν καταπλαγέντες, κὸν.

ἀνεχώρησαμεν. σὺ δὲ τούτων μηδὲν θαυμάσῃς ὥσπερ οὐδὲ ἐγώ, διὰ τὸν λόγου κάθαρσιν, μέγα τι χρῆμα ὑπολαμβάνω· ὁ δὲ θειότατος Ἰουλιανὸς τοῦτο ἀκούσας, ἀλλ' ἔρρωσθε εἶπε καὶ πρόσεχε τοῖς βιβλίοις, ἐμοὶ δὲ ἐμήνυσας οὐ ἐζήτουν· καὶ ταῦτα εἰπὼν, καὶ Χρυσανθίου καταφιλήσας τὴν κεφαλὴν, ἐπὶ τὴν Ἔφεσον ἐξώρμησε· συντυχὼν δὲ ἐκεῖ Μαξίμῳ, ἐξεπλάγη τοῦ ἀνδρὸς, καὶ ἀπὸ τῆς ὅλης σοφίας εἶχεν· ὁ δὲ Μάξιμος ὑφηγεῖται αὐτῷ, καὶ τὸν θειότατον μεταπαλέζας Χρυσάνθιον· καὶ χρόμενον οὕτως, μόλις ἤρκουν τῇ τοῦ παιδὸς ἐς τὰς μαθήσεις εὐρυχωρίᾳ, ὡς δὲ καὶ ταῦτα εἶχε καλῶς, ἀκούσας τι πλέον εἶναι κατὰ τὴν ἑλλάδα σοφὸν τῷ ταῖν θεαῖν ἱεροφάντῃ, καὶ πρὸς ἐκεῖνον ὁρμᾷ ἔδραμε. καὶ ὁ ἱεροφάντης κατ' ἐκεῖνον τὸν

χρόνον

χρόνον ὅς τις ἦν τρόπος, ἔμοι θέμις λέγειν· ἐτέλει γὰρ τὸν ταῦτα γράφοντα, καὶ εἰς Ευμολπίδας ἦγε· καὶ ἔτος γε ἦν ὁ καὶ τὴν τῶν ἱερῶν καλαισχρφὴν, καὶ τῆ ἑλλάδος ἀπώλεσαν ἁπάσης σεμνοὺς, τοῦ συγγραφέως παρόντος· καὶ φανερῶς διαμαρτυρόμενος, ὡς μετ' αὐτὸν ἱεροφάντης γενήσοιτο, ὡς μὴ θέμις ἱεροφαντικῶν ἄψασθαι
135 θρόνων. *ἐπὶ οἷς θεοῖς ἑτέροις καθιέρωσ· καὶ ὠμόμωκεν ἀρρήτους ὁρκους ἑτέρων μὴ προσήσεσθαι· προσήσεσθαι δὲ ἔλεγον ὅμως αὐτὸς μηδὲ ἀθλιώτατον ὄντα καὶ εἰς τοσόνδε προνοίας ἐξικνεῖτο, ἐφ' ἑαυτοῦ τὰ ἱερὰ καθοσιωθήσεσθαι καὶ διωθήσεσθαι ἔφασκε· κἀκεῖνον ζῶντα ταῦτα ἐπόψεσθαι, διὰ φιλοτιμίαν περιττὴν ἀπομαζόμενον· καὶ προτελετήσειν γε αὐτοῦ τὴν θεραπείαν ταῖν θεαῖν· τὸν δὲ τῆς τιμῆς ἀποσεσημένον, μήτε τὸν ἱεροφάντην,

μή τε τὸν γηραιὸν βίον ἔχειν· καὶ ταῦτα γε ἔτως. ἅμα τε γὰρ ὁ ἐνθεαστιῶν ἐγένετο, παλὴς ὢν* τ̃ Μιλησιακῆς τελευτ̃. 136
καὶ ὄχ εἰς μακρὰν πολλῶν ⸂ ἀδιηγήτων ἐπικλυσθέντων κακῶν, ὧν τὰ μὲν ἐν τοῖς διεξοδικοῖς τ̃ ἱστορίας εἴρηται· τὰ δ̓, ἐὰν ἐπιτρέπῃ τὸ θεῖον, λελέξεται. ὅτε Ἀλλάριχος ἔχων ὄτ̃ βαρβάρους διὰ τῶν πυλῶν παρῆλθεν, ὥσπερ διὰ σαθροῦ ⸂ ἱπποκρότου πεδίου τρέχων, τοιαύτας αὐτῷ τὰς πύλας ἀπέδειξε τ̃ ἑλλάδ⟨α⟩· ἥτε τῶν τὰ φαιὰ ἱμάτια ἐχόντων ἀκωλύτως παρεισελθόντων ἀσέβεια, καὶ ὁ τῶν ἱεροφαντικῶν θεσμῶν παραγεὶς νόμ⟨ος⟩ καὶ σύνδεσμ⟨ος⟩. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐς ὕστερον ἐπράχθη· καὶ ὁ λόγ⟨ος⟩ διὰ τὴν προγνωσιν παρήνεγκε, τό τε ὃ ὁ μὲν Ἰουλιανὸς τῷ θειοτάτῳ ἱεροφάντῃ συγγενόμ⟨ενος⟩, καὶ τ̃ ἐκεῖθεν ⸂ σοφίας ἀφυσάμ⟨ενος⟩

μ⟨ενος⟩ χαυδὸν, ὁ μὲν ὑπὸ τὸν Κωνσάντιον ἀπήγετ⟨ο⟩ σφοδρῶς, ὡς ⸂ βασιλεὺς ὢν εἰς τὸν καίσαρα. Μάξιμ⟨ος⟩ δ̓ ἦν κατὰ τὴν Ἀσίαν. Αἰδεσίου δὲ μεταλέξαντ⟨ος⟩ πήγεσι δὲ ἐπὶ πᾶσαν ⸂ σοφίαν ἀυξόμ⟨ενος⟩, ὥσε ὁ μὲν Ἰουλιανὸς ἔτυχεν ὢν ὄχ ἐβούλετ⟨ο⟩ μὲν, ἀλλ̓ ἠναγκάζετ⟨ο⟩· πεμφθεὶς δὲ καῖσαρ ἐπὶ Γαλατίας, ἐφ̓ ἵνα βασιλεύῃ τῶν ἐκείνῃ μόνον, ἀλλ̓ ἵνα ἐν τῇ βασιλείᾳ διαφθαρῇ, παρὰ δόξαν ἅπασιν ἐπ̃ τῶν θεῶν προνοίας ἀνήνεγκεν, πάντας μὲν λανθάνων ὅτι θεραπεύει θεὸς· καὶ τόν τε Ῥῆνον ἐπεραιώθη, ⸂ πάντα ὅσα ὑπὲς ἐκείνου ἔθνη βάρβαρα σωρηδὸν καὶ δουλωσάμ⟨ενος⟩, πολλῶν ⸂ ἐπιβουλῶν καὶ μηχανημάτων πλεκομένων αὐτῷ, ὡς ἐν τοῖς περὶ ἐκείνων ἀναγέγραπται, τὸν ἱεροφάντην μεταπαλέσας ἐπ̃ τ̃ ἑλλάδος, καὶ

δος, & σὺν ἐκείνῳ ἵνα μόνοις γνώριμα διαπερᾳξάμην, ἐπὶ τὴν καθαίρεσιν ἠγέρθη τῆς Κωνσταντίου τυραννίδος· ταῦτα ὁ σωφάνεσιν Οὐιβάσιος ὁ ἐκ Περγάμου· ἡ δὲ τῶν ἐν Λιβύῃ, ἣν Ἀφρικὴν καλοῦσι Ῥωμαῖοι κατὰ τὸ πάτριον τῆς γλώττης, Εὐήμερος· ταῦτα δὲ πάλιν ἐν τοῖς κατὰ Ἰουλιανὸν βιβλίοις ἀκριβέστερον εἴρηται· ὡς δ' οὖν καθεῖλε τὴν τυραννίδα Κωνσταντίου, & τὸν ἱεροφάντην ἀπέπεμψεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καθάπερ θεόν τινα ἀποπέμπων φωνέντα, καὶ ὁδηγοῦντα ἃ ἐβούλετο· καὶ βασιλικά γε αὐτῷ δῶρα θεραπείαν σὺν ἔπεμψε πρὸς τὴν ἐπιμέλειαν τῆς Ἑλλάδος ἱερῶν· τὸν Μάξιμον εὐθὺς μεταπέμψατο καὶ τὸν Χρυσάνθιον· καὶ μία γε ἦν ἐπ' ἀμφοῖν ἡ κλῆσις. τῆς δὲ ἐπὶ θεὸν ὁδοῦ θεὸς καταφεύγειν ἐδόκει· καὶ ἄνδρες

ὕτω

ὕτω δρασήριοι & πείρᾳ ἔχοντες, & συνενέγκοντες εἰς ταυτὸν τὴν πεῖραν, καὶ τὴν περὶ ταῦτα ὀξυδερκίαν & διάτρησιν τῆς ψυχῆς ἀνεγειραντες, καὶ συσπασάμενοι, σημείοις ἐγχείμπτουσιν ἀπηνέσι καὶ ἀγρίοις· ἐκεῖνοι ἤδεσαν τὰ φανθέντα σημεῖα. ὁ μὲν οὖν Χρυσάνθιος εὐθὺς καταπλαγεὶς, καὶ πρὸς τὴν ὄψιν ὑποπήξας, τὴν γλῶτταν ἐνδακὼν, ἃ μενετέον ἐμοὶ μόνον εἶπεν ἐνταῦθα ὦ Μάξιμε φίλταλε, ἀλλὰ καὶ φωλευτέον.

138 *ὁ δ' ἀνασήσας ἑαυτὸν, ἀλλ' ἐπιλελήθαμοι δοκεῖς εἶπεν ὦ Χρυσάνθιε τὴν παιδείας ἣν ἐπαιδεύθημεν· ὡς τῶν ἄκρων γε ἐσὶν ἑλλήνων καὶ ταῦτα πεπαιδευμένων, μὴ πάντως εἶκειν τοῖς πρώτως ἀπαντήσασιν, ἀλλ' ἐκβιάζεσθαι τὴν τοῦ θείου φύσιν ἄχρις ἂν ἐπικλίνοις πρὸς τὸν θεραπευόμενα· Χρυσανθίου δὲ ὑπολαβόντος, ἴσως σὺ ταῦ-

σὺ ταῦτα πεάπειν εἰ δεινὸς καὶ τολμηρός· ἐγὼ γὰ τούτοις οὐκ ἂν μαχεσαίμιλλον τῆς σημείοις· καὶ μετὰ τοὺς λόγους ἀπο χωρήσαντος, ὁ μὲν Μάξιμος ἐπέμενεν ἅπαντα πεάττων, ἕς τε ἔτυχεν ὢν ἐβέλετο καὶ κατεπεύθυνε· ὁ γὰ Χρυσάνθιος ἀκινητότερος ἐπέμενεν ἀνδριάντος, τοὺς ἐξ ἀρχῆς πεπηγότας πὰρ ἑαυτῷ λογισμοὺς μηδὲ κινῆσαι διανοούμενος· πάντες οὖν ἄνθρωποι ὡς πὰρ τὸν Μάξιμον *ἤδη σπευδόμαζον καὶ τὴν Ασίαν· οἱ μὲν ἦσαν ἐν ἀρχαῖς, καὶ οἱ τούτων ἀπολελυμένοι· τό, τε κρεῖττον τῶν βουλευτηρίων, καὶ δῆμος ἐξενοχώρει ταῖς πεοόδους τῷ Μαξίμῳ, μετὰ βοῆς πηδῶντες. ἦν δῆμος ὅταν τινὰ θεραπεύειν ἐπὶ πολλοῦ μεμελέτηκεν, εἴτε γυναῖκες παρὰ τὴν γυναῖκα τῇ πλαγίᾳ θύρᾳ παρεισεχέοντο, τὴν εὐδαιμονίαν θαυμάζουσαν. 1.39

1.40 σαν. καὶ μεμνῆσθαι σφῶν ἀξιοῦσαν· *ὁ δὲ φιλοσοφίας ἕνεκεν Μάξιμον, ὅτε γράμματα εἰδότα ἀπέφαινεν. ὁ μὲν οὖν Μάξιμος ὑπὸ τῆς Ασίας πάσης περισκιρτούμενος, ἐπὶ τὴν σωτυχίαν ἀνήει τοῦ Βασιλέως. Χρυσάνθιος δὲ ἔμεινε τῇ χώρᾳ, ἐκεῖνο θεοῦ κατ' ὄναρ, ὡς πρὸς τὸν ταῦτα γράφοντα ἔλεγεν, ἐς ὕστερον εἰπόντος,

Ὅς κε θεοῖς ἐπιπείθηται μάλα τ' ἔκλυον αὐτοῦ.

ὡς δὲ καὶ Μάξιμος μετὰ τοσαύτης πομπείας ἐπὶ τὴν Κωνσταντινοπόλιν ὥρμητό τε, καὶ διὰ ταχέων εἰς αὐλὴν παρελθὼν ἐξέλαμψεν· ὅτε γὰ βασιλεὺς καὶ βασιλευόμενοι πάντα ἦσαν ἐπὶ Μαξίμου, νὺξ ἡμέρα διέφερεν αὐλοῖς οὐδέν, ὅτως ὑπὸ τῶν παρόντων ἐπὶ τοῦτο θεὸς ἅπαντα ἀνέφερον· ἐνταῦθα ὁ μὲν δὴ

Μάξιμος βαρὺς ἦν ἤδη περὶ τὰ βασίλεια, σολήν τε ἀβεβαιότερον ἢ κατὰ φιλόσοφον ὠθούμενος, καὶ πρὸς τὰς ἐντεύξεις ὢν χαλεπώτερος καὶ δυσχερέστερος· ὁ δὲ βασιλεὺς ἠγνόει τὰ πραττόμενα. μεταπέμψασθαι γοῦν αὐτὸν ἐκ βιασαμένου τοῦ βασιλέως, ἔδοξε καὶ τὸν Πρίσκον· ὁ δὲ Μάξιμος ἀπήτει ὠθούμενος ἀναγκάζων καὶ τὸν Χρυσάνθιον, καὶ *ἀμφῆς γε ἦσαν μεταπεμπτοι· ὁ δὲ Πρίσκος ἐκ τῆς Ελλάδος, Χρυσάνθιος δὲ ἀπὸ Λυδίας καὶ Σάρδεων. καὶ οὕτω γε ἐξεκέκμαστο τῆς τοῦ ἀνδρὸς οὐσίας ὁ θεοστεφὴς Ιουλιανὸς, ὥστε τοῖς μὲν ὡς φίλοις ἐπέστελλε, καθάπερ θεοὺς ἱκετεύων ἐλθεῖν καὶ συνεῖναι· τῷ δὲ Χρυσανθίῳ καὶ γυναῖκα εἶναι πυθόμενος, Μελιτὴν ὄνομα ἔχουσαν. καὶ ὑφ' αὐτοῦ θαυμαζομένην διαφερόντως, τοῦ ὑπὲρ τούτου γράφοντος ἀνεψιὰν, ἰδίαν που καθίζας ἑαυτὸν, καὶ πρὸς τὴν γυναῖκα ἐπέστελλεν, αὐτὸς γράφων, οὐδενὸς εἰδότος· καὶ πολυτίμους ἀφιεὶς φωνὰς *τὸν ἄνδρα πείθειν μηδαμῶς ἀπαλλοτριοῦσθαι τὴν ἔξοδον, καὶ τὴν πρὸς Χρυσάνθιον αἰτήσας ἐπιστολήν. *εἶτα ἐκβαλὼν ἐκείνην, καὶ σφραγῖδα ἀμφοτέραις ἐπιθεὶς, ὡς ἂν τὴν μίαν σὺν ἐξουσίας ἔστελλε, πολλὰ δὲ ἀπὸ στόματος φράσας ἃ χρήσιμα ἐνόμιζε πρὸς τὸ ῥᾳδίως πεπιθεῖν μεγάλας φρένας Αἰακίδαο. ὁ μὲν οὖν Πρίσκος ἦλθε, καὶ ἐλθὼν ἐσωφρόνει· καί τι γε οὐκ ἐλάττους ἦσαν αὐτὸν θεραπεύοντες· ἀλλ' ἔμενεν ἀκίνητος, καὶ ὑπὸ τῆς βασιλείας ἐπαιρόμενος, ἀλλὰ τὴν βασιλείαν καταφέρων καὶ ὁμαλίζων ἐς τὸ φιλοσοφώτερον. ὁ δὲ Χρυσάνθιος *οὐδὲ τούτοις ἐκλωκότας ἄρκυσι καὶ μηχαναῖς, ἀλλὰ

ἀλλὰ τοῖς θεοῖς ἐντυχών, ὡς ἀπ' αὐτῶν θεῶν ἦν ἀμελάβλητα, καὶ αὐλὸς εἵπετο τοῖς θεοῖς· καὶ πρὸς τὸν βασιλέα ἐπέσελλεν, ὡς υἱὸς ἐκ βασιλέως, ἢ κατ' ἀνοιτο Λυδίαν υἱὸς αὐτὸς γίνοι μόνον, καὶ ὁ θεοὶ ταῦτα ἔφραζον· ὁ δὲ ὑπόπτευσε μὲν τὴν ἀποτυχίαν τῆς κλήσεως· ἀρχιερέα δὲ ἀποδείξας τὸν τε ἄνδρα, καὶ τὴν γυναῖκα τῆς Λυδίας, καὶ ὑπ' ἐκείνοις ἐπιτρέψας εἶναι τῶν ἄλλων τὴν αἵρεσιν, αὐλὸς ἐπὶ τὸν Περσικὸν σὺν ἦγε πόλεμον. Μαξίμου δὲ καὶ Πρίσκου σὺν επομένων, καὶ ἄλλοι δέ τινες συμπαρωμάρτουν εἰς πλῆθος σὺν ελθόντες, ἑαυτοῖς 145
*ἐγκωμίαζον τῶν ἀνθρώπων ὄχλος, καὶ σφόδρα γε διογκουμένων, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἔφησεν αὐλοῖς σὺν ειτυχηκέναι· ὡς δὲ τὰ πράγματα σωλόνως ἀπὸ τῶν μεγάλων ἐκείνων καὶ λαμπρῶν ἐλπίδων

δων, ἐς τὸ ἀφανὲς καὶ ἄμορφον καὶ ερράγη καὶ διωλίσθησε. ὡς ἐν τοῖς διεξοδικοῖς
146 τοῖς κατὰ Ιουλιανὸν εἴρηται. * ὅ, τε Ιουλιανὸς ἐβασίλευσε, καὶ τιμῶν σὺν ἄνδρας διετέλεσεν. εἶτα μάλα ταχέως καὶ σφοδρῶς σὺν απῆλθε τῷ σὺν βασιλεύσαντι, εἴγε μὴ σὺν πλείονας ἔτως απῆλθε. Βαλεντιανός τε καὶ Βάλης ἐπέσησαν τοῖς πράγμασιν. ἐνταῦθα συναρπάζονται μὲν Μάξιμος καὶ Πρίσκος, πολὺ τῆς κλήσεως διαφερούσης ἢ ὅτε Ιουλιανὸς ἐκάλει· ἐκείνη μὲν γὰρ
147 ἦν πανηγυρικὴ καὶ * πρὸς ἡμᾶς σὺν τῷ λάμπουσα. ταύτης δὲ τῆς δευτέρας, πρὸ τῶν ἐλπιζομένων, καὶ τὸ φανόμενον κίνδυνος ἦν, ὅτως ἀπιμία τις ἄφρα καὶ σὺν φανὴς κατεκέχυτο τῶν ὁρωμένων· ἀλλ' ὁ μὲν Πρίσκος εἶδεν ὑποσὰς κακὸν, ἀλλὰ καὶ σὺν μαρτυρηθεὶς ἀγαθὸς

εἶναι καὶ γεγυμῆσθαι κ' τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ελλάδα. ὁ δ' ταῦτα γράφων ἐπαιδεύετο καὶ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, παῖς ὢν, καὶ εἰς ἐφήβους ἄξια τελῶν· ὁ δὲ Μάξιμος, πολλοὶ μὲν γὰρ αὐτὸν κατεβόων δημοσίᾳ τε ἐν τοῖς θεάτροις καὶ ἰδίᾳ πρὸς τὸν βασιλέα, θαυμασὸς δὲ ἦν ἔτως, ὅπι πρὸς τοσαύτας ἀνέφερε συμφορὰς· πλὴν ἐς τὸ βαθύπλουτον αὐτὸν τ' ἡμωρίας ἀφειάγκει τοσούτων ὑμήσαντες χρημάτων, ὅσα μή τε ἀνὴρ ἀκέσειν ἐδύνατο φιλοσόφων· ὑπῶπτευον γὰρ αὐτὸν τὰ πάντων ἔχειν· κ' μετεγίνωσκον, κ' ὀλίγου ὑμήσαντες αὐτῷ· δ' ἀνεπέμφθη γε εἰς τὴν Ασίαν ἐπὶ καταβολῇ τῶν χρημάτων, καὶ ὅσα μὲν ἔπραξεν, ὑπὲρ πᾶσαν ἐκὶ τραγῳδίαν· δ' οὐδεὶς ἂν εἴη μεγαλόφωνος, οὐδὲ ἠδόμυθος κακοῖς, ὥστε ἐξαγγέλλειν ἀνδρὸς τοσού-

τοσούτου πλικαύτας συμφοράς· μικρὰ γὰρ καὶ ἡ Περσῶν λεγομένη σκάφευσις· καὶ ἡ γυναικεῖοι τῶν ἀρτάβρων ἀλέσμοι, πρὸς ὑπφερομένας ὀδύνας τῷ σώματι· δ' θαυμασία γυνὴ ἡ παρῆν ὑπερήλγει· ὡς ἢ ἦν ἄπειρον, κ' ἐπετείνετο, πεπαμένη, φησὶν, ὦ γύναι, φάρμακον ἐπίδ@, καὶ ἐλευθέρωσον. ἡ δὲ κ' ἐπείσατο καὶ παρῆν ἔχουσα. ἐνταῦθα ὁ μὲν ἤτει πεῖν· ἡ ἢ ἠξίωσε πρῶτον πεῖν· καὶ αὐτίκα γε ἀπολομένης, τὴν μὲν ἡ προσήκοντες ἔθαπτον. ὁ ὁ Μάξιμος ἔπεν ἐκέτ' ἐνταῦθα δὴ πᾶς λόγος ἐλάττων, καὶ πᾶν ὅσον τὸ ποιητικὸν ὑμνήσειε γένος πρὸς τὰς Κλεάρχου πράξεις· ἦν μὲν γὰρ ὁ Κλέαρχος ἐκ Θεσσαλῶν, τῶν εὐδαιμόνων, κ διαφερόντως περὶ δόξαν καλὴν ῥώμυθος. τῶν πραγμάτων ἤδη μεταβεβλημένων, δ Βαλεντινιανὸς μὲν

εἰς τὴν ἑσπέραν ἀποκεχωρηκότος. ἔτι γὰρ Βασιλέως Βάλεντος κινδύνοις τοῖς ἐχάτοις ἐμβεβηκότος, καὶ τὸν περὶ βασιλείας, ἀλλὰ τὸν περὶ σωτηρίας ἀγῶνα ἰσχοντος· ὁ γὰρ Περκόπιος ἀνταναστὰς πολλαῖς ἀπειρίαις δυνάμεσι, πανταχόθεν αὐτὸν περιέκοπεν εἰς τὸ σωτήμφυαι. τῆς ὅλης Ασίας ἀπάσης κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ὁ Κλέαρχος ἐπεσάτει, ὅσα κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἀφ' ἑλλησπόντου διὰ Λυδίας καὶ Πισιδίας ἐπὶ Παμφυλίαν ἀφορίζεται· πολλὴν εἰς τὰ πράγματα συνέφερεν εὔνοιαν. τῷ τε σώματι περιβαλλόμενος ἐς τοὺς πρώτους κινδύνους· καὶ πρὸς τὴν τῆς αὐλῆς ἔπαρχον ἀντικρὺς διαφερόμενος· ὥς τε καὶ ὁ βασιλεὺς τὴν διαφορὰν ἠγνόει· καίτοι γε ἦν ἔπαρχος Σαλούστιος, ἀνὴρ καὶ ἐπὶ τοῦ Ιουλιανοῦ βασιλείας κοσμήσας τὴν ἑαυτοῦ τύχην· ἀλλ'

ἀλλ' ὅμως τήν τε βλακείαν αὐτοῦ διὰ τὸ γῆρας ἀπήλεγχε, καὶ Νικίαν ἀπεκάλει· καὶ γὰρ ἔμελεν αὐτῷ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, μοχθεῖν καὶ ῥωννύναι τὴν ψυχὴν, ὑπὸ ἀναγνώσεώς τε καὶ τῆς ἰσοεικοῦς ἐμπειρίας· χωρησάντων δὲ καλῶς τῶν πραγμάτων, ὁ Βάλης ὑστερηάσθη τὸν Κλέαρχον, καὶ οὐκ ἀπέλυσε τῆς ἀρχῆς· ἀλλ' εἰς ἀρχὴν μετέστησε μείζονα, ἀνθύπατον αὐτὸν ἀποφήνας τῆς νῦν ἰδίως Ασίας καλουμένης· αὐτὴ δὲ ἀπὸ Περγάμου τὸ ἀλιγυρὲς ἐπέχουσα πρὸς τὴν ὑστερημένην ἤπειρον ἄχει Καρίας
148 ἀποτέμνεται· * καὶ τὸ μῶλος αὐτῆς περιγράφει τὸ πρὸς Λυδίαν. ἔστι δὲ ἀρχῶν ἐνδοξοτάτη, καὶ ὁ κατήκοος τοῦ τῆς αὐλῆς ἐπάρχου. πλὴν ὅσα γε νῦν πάλιν ἐς τὸν νεώτερον τυτονὶ θόρυβον ἄπωθεν συμπεφύρηται καὶ ἀνατετάραχται· τό τε

τὴν ὑγιαίνουσαν Ἀσίαν ἀποπλαβὼν ὁ
Κλέαρχος, εὗρε ἐκεῖ τὸν Μάξιμον κα-
θαπτόμενον ταῖς βασάνοις. θεῖον δὴ
τὸ μετὰ ταῦτα ἐστὶν εἰπεῖν ἔργον· ἐγὼ δ' ἂν
τις ἔτως τὸ παράλογον ἐς ἄλλον τινὰ ἀ-
ναφέροι δικαίως ἢ θεόν. τούς τε γὰρ σεμ-
νοὺς ἀπάντας οἱ ταύταις ἐφεστήκεσαν
ἀληθῶς ταῖς κολάσεσι, μείζονι βίᾳ φυ-
γεῖν ἀπηνάγκασε. καὶ τὸν Μάξιμον
ἀνῆκε τῶν δεσμῶν. ἐπιμελεῖτό τε *ἐπο- 149
νήσατο ἐς σῶμα, ὁμοτράπεζον ἔθε-
το· καὶ πρὸς τὸν βασιλέα τοσαύτῃ κα-
τεχρήσατο παρρησίᾳ, ὥστε ὁ βασιλεὺς ἤδη
καὶ μεθῆκε τὴν ψυχήν, καὶ πάντα γε
συνεχώρησεν, ὅσα Κλέαρχος ἐπείθε.
τῶν γοῦν Σαλουτίων τὴν ἀρχὴν ἀφῄ-
λυσας, *ξένιον ἐπενόησε τοῖς ἄλλοις ἔρ- 150
γοις. ὁ γὰρ Κλέαρχος τούς τε κολασθέντας
ἐκείνους σωθῆναι, καὶ ὅσον κατὰ τὸν αὐτο-

χὴν χρόνον

χὴν χρόνον ἐκεῖνον ἦσαν ὠφελόμενοι τὰ
καὶ ὑβρίσαντες, τοῦτο μὲν ἠμύνετο· τοῦτο δὲ
εἰσεπράττετο· καὶ πάντες τοῦτο διὰ σώμα-
τος εἶχον, ὡς εἴη δεύτερος Ἰουλιανὸς τῷ
Μαξίμῳ. ἐνταῦθα δὴ καὶ δημοσίας πο-
νὰς ἐπιδείξας ἐποιήσατο. ἀλλ' ἐγὼ ἐπε-
φύκει πρὸς θέατρον, τὴν δόξαν εἰς ἐλάτ-
τονα ἤνεγκεν· ὡς ἀνέφερεν αὐτὸν διαλε-
γόμενος πάλιν· πολλὰ γοῦν τῶν τε
κτημάτων κατεκομίζετο, καὶ τῶν ἑτέ-
ρως πως διακεκλεμμένων· καὶ ἦν ταχὺ
μάλα ὄλβιος, καὶ ὥσπερ ἅρπι παριὼν
εἰς τὴν Ἰουλιανοῦ βασιλείαν· ὁ δὲ καὶ
εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὡς φίλος ὢν
ἐπεδήμησε· καὶ πάντες αὐτὸν ἐδεδοίκε-
σαν, τήν τε τύχην ἀνισαμένην ὀρθῶ-
τες, καὶ τῆς ἀσινότητος τῆς περὶ θαυμα-
γίας, ἔστι μὲν πεπειραμένος· τὴν δὲ ἐς
τόνδε *ἐξὶ πλέον ἐδόξαζεν. ἐνταῦθα δὲ 151

αὐτῷ πάλιν διὰ τὸ πολὺ κλέος ἀνέφυ πάθος. ὁ γὰρ εἰς τὰ βασίλεια τῆς Μα ἶνα συσπάμψοι καὶ προσπάμψοι μαντεῖον ἰδιωτικὸν, οὐ πρωτὸς εἶναι καταμαθεῖν ὁ λέγει χρησμοῦ τινὸς ἐκπεσόντος ἀσαφεστέρου, τὸν χρησμὸν ἐπὶ τὸν Μάξιμον ἀνήνεγκαν· τὸ μὲν πρᾶγμα οὐχ ὁμολογήσαντες. ὡς δ' ἂν αὐτοῦ χρήσαντος τὶ σαφέστερον βουλόμψοι μαθεῖν. δεδείκλω γὰρ τό τε τὰ τῶν θεῶν, Μάξιμον δὲ μὴ μόνον τῶν θεῶν εἰδέναι, καὶ ἐπικεκαλυμμένα πρὸς τοὺς ἄλλους φέρειν· ὁ δὲ τὸν νοῦν ἐπισήσας, καὶ διαῤῥῶν τὰ λεγόμψα, τὸ κεκρυμμένον μὲν ἐν τοῖς λόγοις, οὐ δὲ ἀληθῶς, εἶδεν ὀξέως, καὶ *μαρτείων ἀ- 152
ληθέστερον ἐξήνεγκεν, ὡς τόν τε ἀναγνόντα λέγων ἑαυτὸν ἀπώλεσεν· καὶ πάντας αὐτοὺς εἰδότας τὴν τάξιν *μόνον 153

προσέθηκεν. ἀλλὰ τὸ κολαθησόμενον ἀδίκως πλέον ἀπέφλυέν τε, αὐτῶν ἃ ἐπέθηκεν ὅτι μετὰ τὴν ἁπάντων κοινὴν 154
καὶ πολύτροπον φθορὰν, ἐν ᾗ τὸν *φθόνον εἰργασάμεθα, ὁ βασιλεὺς ξένον τινὰ ἅμα φθαρήσεται τρόπον, οὐδὲ ταφῆς ἀξιωθείς, οὐδὲ ἐνδόξου τάφου· ἢ ταῦτα ἔχειν ἔτως· καὶ ἐν τοῖς διεξοδικοῖς ἀκριβέστερον γέγραπται· ἐαλώκεσαν μὲν γὰρ 155
αὐτίκα οἵ τε συσπάμψοι καὶ *ἀριθμήσαντες· πάντων ἃ πρωταχόθεν ἁρπαζομένων καὶ κατακοπτομένων ὥσπερ ἀλεκτρίδων ἐν ἑορτῇ καὶ συμποσίῳ κοινὴν εὐωχίαν ἔχοντι, καὶ ὁ Μάξιμος συνηρπάσθη μέν, καὶ εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἦλθεν, ἔνθα ὁ βασιλεὺς διέτριβεν, αἰσχυνθέντες ἃ αὐτοῦ τὸν φόνον, ὡς πάντα ἐπὶ τῆς κρίσεως ἠλέχθη, καὶ ὅ, τι κατέγνωσαν ἐγχειρησάντων, καὶ ὅ, τι προεῖπεν ἀκρι-

ἕως ἅπαντα καθάπερ ἐν τῷ Μαξίμου σώματι, θεόν τινα κολάζοντες* φοινι- 156
κήν τινα καὶ μαγειρώδη ψυχήν, τὸν Φῆσον ἐπὶ τὴν Ασίαν *αὐτῶν συνεξέ- 157
πεμψαν, τὴν Ασίαν τοιούτου μνὸς ἀξιώ-
σαντες. ὁ δὲ ᾠδαγωγόμβρ, τὰ προ-
σαχθὲν ἔπραξε, καὶ πάλ ἑαυτοῦ προσ-
έθηκεν, ἄφθονόν τινα χορηγίαν τῷ συώ-
δει καὶ λελυασηκότι τῆς ψυχῆς νέμων·
πολλὰς γὰ προκαλεσάμενος αἰτίους τε
& ἀναιτίους, & τὸν μέγαν Μάξιμον αὐ-
τοῖς ἐπέσφαξε. κἀκεῖνο μὲν εἶχεν ἡ μαν-
τεία τέλος· ἀπέβαινε δὲ καὶ τὰ λειπόμε-
να· ὅ, τε γὰ βασιλεὺς ἐν μεγάλῃ τῶν
Σκυθῶν μάχῃ, ξένον μνὰ ἐφανίσθη τρό-
πον, ὥσε οὐδὲ ὀστέον εἰς ἀναίρεσιν εὑρέθη·
προσεπέθηκε δὲ ὁ δαίμων καὶ ἕτερόν μ
μεῖζον. ὁ γὰ Φῆσος ἐκεῖνος, & ταῦτα δὲ
ἀκριβῶς ὁ γράφων παρὼν συνεπίσατο,
ᾠδα-

ᾠδαλυθεὶς τῆς ἀρχῆς, & ἀποδημήσας
πρὸς τὸν νεωστὶ βασιλεύοντα Θεοδόσιον.
εἶτα ἐπανελθὼν, ἐγεγαμήκει γὰρ ἐν
τῆς Ασίας γάμον τινὰ νεανίδι πρέποντα,
καὶ τὴν τυφὴν ἐπιδεικνύμβρ, καὶ
τὸ διαπεφευγέναι τὰ ἐγκλήματα, ἑορ-
τήν τε ἐπήγγελλε πολυτελῆ τοῖς ἐν ἀ-
ξιώματι καὶ κατὰ εὐγένειαν πρεβεβη-
κόσιν. ἡ τρίτη δὲ ἦν ἡμέρα τῶν Κα-
λανδῶν, ἃς οὕτως Ιανουαρίας ἡμέ-
ρας Ρωμαῖοι προνομάζουσι· καὶ
158 προσκυνήσαντες πάντες *αὐτῶν ὑπέσ-
χοντο τὴν εὐωχίαν. ὁ δὲ παρῆλθε μὲν εἰς
159 τὸ *τῶν Νεμεσέων ἱερόν· καί τι γε οὐ-
δέποτε φήσας θεραπεύειν θεὰς. ἀλλ' ὡς
ἐκόλασεν ἅπαντας διὰ τοῦτο ἀνηρηκὼς·
παρελθὼν ὅμως αὐτοῖς ὄναρ ἀπήγγει-
λε & κατεδάκρυε τὴν ὄψιν διηγούμβρος.
τὸ δὲ ὄνειρον ἦν, τὸν Μάξιμον ἔφασκε
πραχη-

πραχηλάγχλιν ἐπιλαβόμενον, ἔλκειν αὐτὸν εἰς τὸν ἄδην, ὡς δικασόμενον ἐπὶ ξ Πλουτέως· ⊕ ὃ παρόντες ⊂ περ δεδιότες, ϗ πρὸς τὸν ὅλον ξ ἀνδρὸς ἀναφέροντες βίον, τά τε δάκρυα *ἀπέψεχεν ἕκαστος, ⊂ ταῖν θεαῖν ἐλθὸν εὔχεσθαι· ὁ ὃ ἐπείθετο ϗ ἤχετο. * Ἐξιόντι 161 ὃ αὐτῶν, ταῖν παιδοῖν ἀμφοῖν ὑπενεχθέντων ἐπὶ τὰ νῶτα ἐξολισθαίνει τὸ σῶμα ϗ ἄναυδος ἔκειτο· ⊂ ἀπενεχθεὶς αὐτίκα ἐτελεύτησε· ϗ τοῦτο ἔδοξεν εἶναι τ προθυμίας ἔργον ἄριστον.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Περὶ δὲ Πρίσκου, τὰ μὲν πολλὰ κατὰ τὴν προειρημένην ἀνάγκην, ϗ πρόπαλαι εἴρηται, ὅθεν γε ἦν. ἴδιον ὃ κατὰ τὸ ἦθος αὐτοῦ τοιοῦτον ἀπομνημονεύεται. κρυψίνους τε ἦν ἄγαν ⊂ βαθυγνώμων· μνήμης τε εἰς ἄκρον ἀφιγμένος. καὶ

ϗ τὰς δόξας ἁπάσας τῶν παλαιῶν σωρηκὼς ⊂ ἐπὶ σόματος ἔχων· κάλλιστος ὃ ὢν ϗ μέγας ὀφθῆναι, ϗ ἀπαίδευτος τ ἂν ἔδοξεν εἶναι διὰ τὸ *μόνης χωρεῖν ἐς διάλεξιν. ἀλλ' ὡς θησαυρόν γε 162 ἵνα ἐφύλαττε τὰ δόγματα· ϗ οὐ ῥᾳδίως ἂν ἐνόλως ἐξεμέσειεν αὐτῶν περιεμένους φωνὴν ἀσώτους ἔφασκεν· οὐ γὰρ νικώμενον ἐν ταῖς διαλέξεσιν ἐξημερῶσθαι μᾶλλον ἔφασκεν, ἀλλὰ πρὸς τὴν δύναμιν τῆς ἀληθείας ἀνταιρόμενα, ταῖς δὲ ἡδοναῖς ϗ τῷ φιλοσωμάτῳ κατακλώμενον 163 ἀγριοῦσθαι· ϗ *μιθλόγον τε ἅμα ⊂ φιλόσοφον ἀποτελεῖσθαι ϗ διαπράττεσθαι. διὰ ταύτην οἶμαι τὴν αἰτίαν ἐπεῖχε τὰ πολλά, ⊂ βραδὺς ἦν ϗ ὀγκώδης κατὰ τὸ ἦθος· ϗ τὸ ἦθος ἐφύλαττεν οὐ μόνον ὅτε ἑταίρῃσι ϗ ὁμιλητοῖς σωφῶν· ἀλλ' ἐν νεότητος αὖτῳ τὸ ἀξίωμα σώ-

εγήρασε·

εγήρασε. ὁ γοῦν Χρυσάνθιος πρὸς Παῦλα γράφοντα ἔλεγε, ὡς ὁ μὲν Αἰδεσίου τρόπος κοινὸς ἦν καὶ δημοτικὸς, καὶ μετά γε τοῦ ἄθλους ὅσοι περὶ λόγους ἦσαν, πρὸς περίπατον ἔχει καὶ τὸ Πέργαμον· καὶ τῶν ἑταίρων παρῆσαν ὁ μὲν ἡμιώτερος. ὁ δὲ διδάσκαλος ἁρμονίαν τινὰ, καὶ ἐπιμέλειαν πρὸς τὸ ἀνθρώπειον ἐμφυλεύων τοῖς μαθηταῖς, ὡς ἀσυφήλους αὐτοὺς ἑώρα· καὶ δι' ἀγερωχίαν τῶν δογμάτων ὑπερφρονας· καὶ τὰ πέρα μακρότερα καὶ ἀπαλώτερα τοῦ Ικαρίου· καταβιβάζων αὐτοὺς οὐκ ἐπὶ τὸν πόνον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν γῆν καὶ τὸ ἀνθρώπινον. αὐτὸς ὁ Παῦλα διδάσκων, λαχανόπωλίν τε ἀπαυλήσας ἡδέως ἂν εἶδε, καὶ τὴν πορείαν ἐπισήσας ἐφθέγξατο. καὶ περὶ ἡμῆς ἂν διηλέχθη πρὸς αὐτὴν, *ὅτι πολὺ τὸ καταλεῖον ἐργάζεται, καὶ ἅμα

δίπει τὴν γεωργίαν ξὺν λαχάνῳ πρὸς αὐτήν. καὶ πρὸς ὑφάντην τοιοῦτον ἂν τι ἐποίησεν ἕτερον καὶ πρὸς χαλκέα καὶ τέκτονα· ὁ μὲν οὖν σωφρονέστερος τῶν ἑταίρων ἐξεπαιδεύετο ταῦτα, καὶ μάλιστα Χρυσάνθιος· καὶ εἷς ἦν ἐκείνης τῆς διατριβῆς Χρυσανθίῳ σωφρονίστης, μόνος δὲ ὁ Πρίσκος οὐδὲ παρόντος ἐφείδετο τοῦ διδασκάλου. ἀλλὰ προδότην τε αὐτὸν ἐκάλει τοῦ τῆς φιλοσοφίας ἀξιώματος, καὶ ἄνθρωπον λογάρια εἰδότα, πρόθυμον μὲν πρὸς ψυχῆς ἀναγωγὴν, οὐ φυλαπόμφα δὲ ἐπὶ τῶν ἔργων· ἀλλ' ὅμως τοιοῦτος ὢν, καὶ μετὰ τὴν Ιουλιανοῦ βασιλείαν, ἀμώμητος ἔμεινε καὶ πολλούς τε νεωτερισμοὺς ἐνεγκὼν

*κερυβανλίων τῶν ἐπὶ σοφίᾳ μιερακίων, καὶ ἐπὶ πᾶσι τὸ βαθὺ διαφυλάξων ἦθος· καὶ γελῶν τὴν ἀνθρωπίνων ἀθένειαν

ἀϑένειαν, τῆς τ Ελλάδος ἱερῆς εἰς μακρὸν πηγὰς ἀνύσας, ὅς γε ὑπὲρ τὰ ἐνενήκοντα σωφρονήσας· πολλῶν μὲν ἄλλων ἐν τῷ δὲ τῷ χρόνῳ, τῶν μὲν *διὰ λύ- 166
πον τοῦ βίου· ἐφ' ᾧ δὲ ὑπὸ τῶν βαρβάρων κατεκόπη· ἐν οἷς Προτέρμος τις ἦν ἐκ Κεφαλληνίας τ νήσου, ὃς ἐμαρτυρεῖτο καλὸς καὶ ἀγαθὸς εἶναι. Ηλάτων δ' καὶ ὁ ταῦτα γράφων ἠπίσατο, ἄνδρα βιωτὸν μὲν τὸ γένος· Αθήνησι δ' καταγηράσαι· πρὸς δ' τῶν καθαρῶν τ ἄλλης παιδείας καὶ τὰ γραφικὴν ὕτω φιλοσοφήσαντα. ὥστε οὐκ ἐτεθνήκει ἐν ταῖς ἐκείνου χερσὶν ὁ Εὐφράνωρ· ὃς ὁ ταῦτα γράφων διὰ τοῦτο αὐτὸν εἶδεσι καλὸν ἐθαύμαζε καὶ ὑπερηγάπα· ἀλλ' ὅμως καὶ Ηλάτωνι τῶν ἀπολωσάντων ἦν τ κοινῆς συμφορᾶς, ἔξω μὲν εὐρεθεὶς τῶν Αθηνῶν· πλησίον γάρ που Κορίνθου διέτριβε· καταλοπεὶς δὲ ᾠδὰ τῶν βαρβάρων ἅμα τοῖς οἰκέταις· καὶ ταῦτα μὲν ἐν τοῖς διεξοδικοῖς, ἐὰν τῷ δαίμονι δόξῃ γραφήσεται, ὑπὲρ τὸ καθ' ἕκαστον ἔχοντα, ἀλλὰ τὸ κοινὸν ἔχει σαφέστερον λελέξεται. νυνὶ δὲ ὅσον ὑπέβαλε τὸ καθ' ἕκαστον, ἱκανῶς εἰς ἀφήγησιν εἴρηται.

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ.

Ιουλιανὸς δὲ ὁ ἐκ Καππαδοκίας σοφιστὴς, εἰς σὸν Αἰδεσίου χρόνους ἤκμαζε, καὶ ἐτυράννει γε τῶν Αθηνῶν· καὶ ᾠδὰ τοῦτον ἡ πᾶσα νεότης πανταχόθεν ἐχώρει, ῥητορικῆς ἕνεκεν τὸν ἄνδρα καὶ μεγέθους φύσεως, σεβαζόμενοι. ἦσαν μὲν γὰρ καὶ κατὰ ταυτὸν ἕτεροι λύρας παρεψάλλοντες καλῶς· πρὸς τὴν ἐκείνου δόξαν διαιρόμενοι, Αψίνης τε ὁ ἐκ Λακεδαίμονος, δόξαν ἔχων τεχνικοῦ λυ- 167
νός. *καὶ ἐπαγαθὼ καὶ τοιαύτη λύρας ὀνο-

μάτων χορηγία. ὁ ὃ τῷ μεγέθει τ φύσεως ἁπάντων κατεκράτει· καὶ τ ἐλαττον, μακρῷ πνὶ ἦν ἔλαττον. ὁμιληταὶ ὃ αὐτ πολλοὶ μὲν & πανταχόθεν ὡς εἰπεῖν καὶ παντα χῆ *διασπαρεξέντες καὶ θαυ 168
μαθέντες, ὅπου τε ἱδρύθησαν· ἀπόλεκτοι ὃ ἦσαν ἄλλων ἁπάντων ὅ, τε θειότατος Περμαιρέσιος & Ηφαισίων, Επφάνιός τε ὁ ἐκ Συρίας, καὶ Διόφαντος ὁ Αράβιος. *ξ σιανὸς ὃ μνηθῆναι καλὸν, & γὸ ἕτος 169
ἐκείνῳ μετέσχε τ ὁμιλίας. ἀλλὰ τούτου μὲν καὶ ἐν τοῖς κατὰ Ιουλιανὸν ἐμνήσθημεν διεξοδικοῖς· Ιουλιανοῦ ὃ κ τὴν οἰκίαν ὁ συγγραφεὺς Αθήνησιν ἑώρα, μικρὰν μὲν κ εὐτελῆ πνά, Ερμοῦ ὃ ὅμως κ μεσῶν ἐπιπέρουσαν· ὅτως ἱερόν πνὸς ἁγίου διέφερεν οὐδέν. Περμαιρεσίῳ ὃ αὐτὴν καταλελοίπει· καὶ εἰκόνες τῶν ὑπ' αὐτ θαυμαθέντων ἑταίρων ἀνέκειντο. *τ- 170
σαύτη

σαύτη γὸ ἦν Αθήνησι καὶ τὸ θέατρον ἦν ξεσοῦ λίθου, τῶν δημοσίων θεάτρων εἰς 171
μίμησιν· ἀλλὰ ἔλαττον καὶ ὅσον* πρέπει οἰκίᾳ, τοσαύτη γὰρ ἦν ἀθήνησιν οὐσάσις τῶν τ τε ἀνθρώπων καὶ νέων, καθάπερ τῆς πόλεως ἐκ τῶν παλαιῶν ἐκείνων πολέμων, τὸν ἐντὸς τείχους ἀσκούσης κίνδυνον· ὥσε οὐδεὶς ἐτόλμα τῶν σοφιστῶν δημοσίᾳ καταβὰς διαλέγεσθαι, ἀλλ' ἐν τοῖς ἰδιωτικοῖς θεάτροις ἀπολαβόντες τὰς φωνὰς αὐτῶν μειράκια, ἐλέγοντο, οὐ τὸν ὀφὶ ψυχῆς θέοντες, ἀλλὰ τὸν ὀφὶ κρότου καὶ φωνῆς ἀγωνιζομένης· πολλῶν δὲ σιωπωμένων, τοῦτο ἀνάγκη ὀφὶ αὐτ καταβαλεῖν & σωφρονεγκεῖν ἐς τὸν λόγον δεῖγμα τῆς ὅλης τοῦ ἀνδρὸς παιδείας & σωέσεως· ἔτυχον μὲν γὸ & θρασύταλοι τῶν Αψίνε μαθητῶν ταῖς χερσὶ κρατήσαντες τοῦ

Ιουλιανοῦ κατὰ τὸν ἐμφύλιον ἐκεῖνον
πόλεμον. χερσὶ γὰρ Βαρείαις καὶ Λακω-
νικαῖς χεσαμένοι, τῶν πεπονθότων πε-
ρὶ τὸ σῶμα τοῦτο κινδυνευόντων, ὥσπερ
*ἀδικηθέντας κατηγόρουν· ἀνεφέρετο γὰρ [171]
ἐπὶ τὸν ἀνθύπατον ἡ δίκη· καὶ ὃς βαρύς
τις εἶναι καὶ φοβερὸς ἐνδεικνύμενος, καὶ
τὸν διδάσκαλον συναρπαθῆναι κελεύει,
καὶ οὗτ' κατηγορηθέντας ἅπαντας δεσμώ-
τας, ὥσπερ οὗτ' ἐπὶ φόνῳ καλακεκλεσ-
μένους· ἐῶντι γὰρ ὥσπερ Ρωμαίοις τὸ μὴ
εἶναι τῶν ἀπαιδεύτων, οὐδὲ τῶν ὑπ' ἀ-
γροίκῳ καὶ ἀμούσῳ τύχῃ *τεθραμμένῳ· [172]
ὅ, τε γοῦν Ιουλιανοῦ παρῆν, ἔτως ἐπα-
χθὲν, καὶ ὁ Ἀψίνης συμπαρῆν, οὐκ
ἐπαχθὲν, ἀλλ' ὡς συνηγορήσων τοῖς
κατηγορηκόσι· καὶ ἡ μὲν ἐξέτασις πρῶτ-
τον· καὶ τοῖς διώκουσιν εἴρητο ἐδόθη. προει-
σῆκει γὰρ τὰ ἀτάκτως Σπάρτης Θεμιστοκλῆς
τοῦς Αθη-

ναῖος, ὃς ἦν καὶ τῶν κακῶν αἴτιος·
προπετέστερος γὰρ ὢν καὶ θρασύτερος ἐς τὴν
ἐπωνυμίαν ὕβριζεν. εὐθὺς μὲν οὖν ὁ ἀν-
θύπατος *παυρηδὸν ὑπιδὼν τὸν Ἀψί- [174]
νην, σὲ δὲ τίς, εἶπεν, ἐλθεῖν ἐκέλευσεν;
ὁ δὲ ἀπεκρίνατο, ὥσπερ τοῖς *ἐκ τοῦ τέκ- [175]
νοις ἀγωνιῶν ἐλευθέρως· καὶ τῇ σιωπῇ
κρύψαντος τὴν ἔννοιαν τοῦ ἄρχοντος,
εἰσήεσαν πάλιν οἱ δεσμῶται καὶ ἠδικη-
μένοι, καὶ ὁ διδάσκαλος μετ' αὐτῶν, κό-
μας ἔχοντες, καὶ τὰ σώματα κεκακω-
μένοι λίαν, ὥστε οἰκτροὺς αὐτοὺς φανῆ-
ναι καὶ τῷ κρίνοντι. δοθέντος δὲ ἐξ λόγου
τοῖς κατηγορήσουσιν, ἤρξατο μὲν ὁ Ἀψίνης
τοῦ λόγου· ἀλλ' ὁ ἀνθύπατος ὑπολα-
βών, ἀλλ' οὐ τοῦτο γε εἶπε Ρωμαῖοι δο-
κιμάζουσιν. ἀλλ' ὁ τὴν πρώτην εἰπὼν κα-
τηγορίαν, κινδυνευέτω περὶ τῆς δευτέρας·
ἐν τούτῳ θαρσαλεωτὴ μὲν οὐκ ἦν πρὸς τὴν

τῆς κρίσεως ὀξύτητα· ἦν δὲ ὁ Θεμιστοκλῆς κατηγορικὸς, καὶ λέγειν ἀναγκαζόμενος. χρόνῳ τε ἤλλαξε τὰ χείλη διέδακνεν ἀπορούμενος· καὶ πρός τινα ἑταίρων ὑπέβλεπε καὶ παρεφθέγγετο τί πρακτέον. εἰσεληλύθεσαν γὰρ ὡς ἐπὶ τὴν σὠτηρίαν τοῦ διδασκάλου μόνον κεκραξόμενοι καὶ βοησόμενοι. πολλῆς οὖν σιωπῆς καὶ ταραχῆς οὔσης· σιωπῆς μὲν καθ' ὅλην τὴν δικαστήριον· ταραχῆς δὲ περὶ τὸ τῶν δικαζόντων μέρος. ἐλεεινόν πως ἀφῆγε ἄρα ὁ Ἰουλιανός, ἀλλ' ἐμέ γε εἰπεῖν ἔφη κέλευσον· ὁ δὲ ἀνθύπατος ἀναβοήσας, ἀλλ' οὐδεὶς ὑμᾶς *χρῄζει τῶν ἐσκεμένων διδασκάλων, οὐδὲ κρατήσει τις τῶν μαθητῶν τὴν λέγουσα, *ἀλλ' εἴσεσθαί γε αὐτίκα ἡλίκον ἐστὶ καὶ οἷον τὸ παρὰ Ῥωμαίοις δίκαιον· ἀλλὰ Θεμιστοκλῆς μὲν περαινέτω τὴν κατηγορίαν· 176 177

ἀπολογείσθω δὲ οὐ σὺ ἀποκρίνοις ἄριστον· ἐνταῦθα κατηγόρῃ μὲν οὐδείς· ἀλλὰ Θεμιστοκλῆς ὀνόματος ἦν ὕβρις,
178 *ἀπολογεῖσθαι δὲ πρὸς τὴν παρεστέραν κατηγορίαν, ὡς ἐκέλευσε τὸ δικαστήριον, ὁ Σοφιστὴς Ἰουλιανὸς, σὺ μὲν εἶπεν ἀνθύπατε διὰ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ δι-
179 καίου πεποίηκας *Πυθαγόραν Ἀπόλλωνι βασιλέως τὸ σωφρονεῖν, ἀλλ' ὅμως δικαίως
180 μανθάνει. *ὁ δὲ πάλαι, τοῦτο γὰρ αὐτὸς καταμεμάθηκεν· καὶ σοὶ ἑταίρους Πυθαγορίζειν καὶ σωφρονεῖν ἐδίδαξεν· εἰ δὲ ἀπολογεῖσθαι κελεύεις, τῶν ἐμοὶ ἑταίρων τινὰ κέλευσον ἀπολυθῆναι τῶν δεσμῶν, Περσαιρέσιον· καὶ δοκιμάσεις αὐ-
181 τὸς πότερον *ἀτιμάζειν ἢ Πυθαγορίζειν πεπαίδευται· ὡς δὲ ταῦτα ἐπέτρεψε καὶ ἅμα εὐκόλως· ταῦτα ὁ πρὸς τὸν συγγραφέα Τυσκιανὸς ἐξήγγελλε παρὼν

τῇ κρίσει· καὶ εἴσω τῶν κατηγορουμένων παρελθὼν εἰς μέσους Περαιρέσιον ἄδεσμον, ἐμβοήσαντα αὐτῷ τὸν διδάσκαλον σοφρόνως καὶ διάτονον, ὥσπερ ἐπὶ τῶν σεφανιτῶν ἀγωνιζομένων καὶ πεπτεύοντες. ἐμβοήσαντα ὃ ὀξέως τὸ λέγε Περαιρέσιε, νῦν καιρὸς τὸν λέγειν, ὁ μὲν πεποίμιόν τι ἔφη· ἀγνοῶ πόσα λόγε αὐτὸ Θουκιδίδου· τὸν δὲ νοῦν ἔφραζεν. ἐξήνεγκεν εἰς τε οἶκον ὧν ἐπεπόνθεσαν ῥέπον· εἰ μεμιγμένον τινὰ εἶχε τὸ πεποίμιον ἔπαινον τοῦ διδασκάλου· καί που εἰ διαλέξεως μιᾶς διαβολὴ τὶς ἐγκατασπείρει τῷ πεποιμίῳ, πεποίθειαν ἐμφαίνουσα τῆς ἀνθυπατικῆς ἀρχῆς, ὡς ὁ πεποσῆκον αὐτῆς ὂν μὴ σὺν ἐλέγχοις τοιαῦτα ὑποπτεύειν τε παθεῖν· κἀτω δὲ τοῦ ἀνθυπάτου νεύοντα, εἰ τὸν τε νοῦν τῶν λεγομένων καταπεπληγμένου, καὶ τὸ βάθος

τὸ βάθος τῶν λέξεων, καὶ τὴν εὐκολίαν καὶ τὸν κρότον πάντων μὲν βουλομένων ἐπαινεῖν, καταπληξάντων δὲ ὥσπερ διοσημίᾳ, καὶ σιωπῆς καταχεχυσμένης μυσπεμώδους, εἰς δεύτερον προσίμιον ὁ
182 Περαιρέσιος *ἐλλείπει τὸν λόγον, τοῦτο γὰρ ἐμέμνητο Θουκιδίδου, ἐνθένδε ἤρξατο. εἰ μὲν ὅσα ἔξεστι καὶ ἀδικοῦντα ἅπαντα καὶ κατηγορεῖν, καὶ λέγοντα πιστεύεσθαι πρὸς ἀπολογίας, ἔστω, γινέσθω Θεμιστοκλέους ἡ πόλις. ἐνταῦθα ἀνά τε ἐπήδησεν ὁ ἀνθύπατος ἐκ τοῦ θρόνου, καὶ τὴν περιπόρφυρον ἀναστείλας ἐσθῆτα, τήβεννον αὐτὴν Ῥωμαῖοι καλοῦσιν, ὥσπερ μειράκιον ὁ βαρὺς ἐκεῖνος καὶ ἀμείλικτος, ἐπρότει τὸν Περαιρέσιον· συνεκρότει δὲ ὁ Ἀψίνης, οὐκ ἐκών, ἀλλὰ ἀνάγκης βιαιότερον ὤδεν, ὁ διδάσκαλος Ἰουλιανὸς μέρος ἐξελθεῖν κελεύσας· τοῦ δὲ

διώκοντο τὸν διδάσκαλον μόνον. εἶτα ἀπολαβὼν τὸν Θεμιστοκλέα ὁ τῶν Λάκωνας, τῶν ἐν Λακεδαιμονίᾳ μαθίγων ἐπεμνήσε, προθεὶς αὐτῆς ὁ τῶν Αθηναίων· εὐδοκιμῶν ὁ ὁ αὐτὸς ἄγαν· καὶ δὴ τῶν ὁμιλητῶν Αθήνησιν ἐτελεύτα, μέγαν ἐπιτάφιον ἀγῶνα τοῖς ἑαυτοῦ προαδέδωκεν ἑταίροις.

ΠΡΟΑΙΡΕΣΙΟΣ.

Περὶ Περιαιρεσίου ὁ προλαβοῦσιν ἱκανῶς εἴρηται, ὁ ἐν τοῖς ἰσομοιοῖς κατὰ τὴν ἔξήγησιν ὑπομνήμασι. * καὶ νῦν 183
δὲ ἐπελθεῖν εἰς τὸ ἀκριβέστερον, εἰδότι τε ἀσφαλῶς καὶ ἀξιοπίστῳ τῆς ἐκείνου γλώττης καὶ ὁμιλίας· καὶ ταῦτα γε* εἰς 184
πάνυ μεγάλα καὶ οὐρανομήκη πρὸς χάριν εἴ τις διδάσκαλος. ἀλλ' ὅμως πολλῷ τινι κ μακρῷ τ εἰς τὸν συγγραφέα φιλίας ἐφεστήκεσαν αἱ τοιαῦται καὶ

καὶ ἀδιήγητοι χάριτες· διέβαλε μὲν γὰρ ὁ ταῦτα συμπαθεὶς ἐξ Ασίας εἰς τὴν Ευρώπην, καὶ Αθήνας, τελῶν εἰς ἔκτην ὁ δέκατον ἔτος· καὶ περὶ τὴν ἡλικίαν ταύτην ἄλητε ἦν αὐτῷ καὶ ἄγαν συνεχὴς ἡ κόμη, κ διὰ πλῆθος πολιῶν τριχῶν ἀφειζούσῃ θαλάσσῃ προσεμφερὴς καὶ ὑπαργυρίζουσα· ὁ δὲ Περιαιρέσιος προελήλυθει μὲν ἐπὶ τὸ ἕβδομον ἐπὶ τοῖς ὀγδοήκοντα ἔτεσιν, ὡς αὐτὸς ἔλεγε. ἥκμαζε δὲ οὕτω τὰ εἰς λόγους τῇ νεότητί τε τῆς ψυχῆς τὸ ζῶμα κεκμηκὸς σὺν ἡγείρετο· ὥσε ὁ ταῦτα συγγράφων ἀγήρων τινὰ ὁ ἀθάνατον αὐτὸν ἐνόμιζε. καὶ προσεῖχεν ὥσπερ αὐτοκλήτῳ ὁ ἀνθρώπου πραγματείας φανέντι θεῷ· καίτοι γε ἦν ἔχων εἰς τὸν Πειραιᾶ πρὸ πρώτην φυλακήν, ἐπὶ πυρετῷ λάβρῳ καὶ πολὺν χρόνον γενομένῳ· καὶ πολλοί τινες

ἄλλοι

ἄλλοι κ᾽ γέν᾽ γε ἀπ᾽ ᾠχησόντες
σωσιαπεπλεύκεσαν· καὶ ᾗ τὴν ὥραν
ἐκείνῳ πρίν ἢ χρέσθαι τῶν εἰωθότων.
τὸ γὰρ πλοῖον ἦν τῶν ἀθηνηθεν· καὶ ᾗ
τὰς καταρσεις ὀκ ὀλίγοι ἰυνες ἐναυλό-
χουν ἀεὶ τῶν εἰς ἕκαστον διδασκαλεῖον
μεμισθότων, ὁ ναύκληρος εἰς Ἀθήνας
συνέτεινε, τῶν μὲν ἄλλων βαδιζόντων· ὁ
δ᾽ βαδίζειν ἀδυνάτως ἔχων, ὅμως ἐκ
διαδοχῆς ἀνεχόμενος, ἀνεκομίσθη πρὸς
τὴν πόλιν· ἦν τε νυκτὸς τὸ σαθερώτατον,
ἡνίκα ἥλι᾽ μακρότερον ποιεῖ τὴν νύκ-
τα γινόμε᾽ νοσιώτερος· ἐνεβεβήκει γὰρ
τῷ ζυγῷ καὶ τὰ νυκτερεῖα ἔμελλε· καὶ ὁ
ναύκληρος ὢν ποτε κ᾽ ξέν᾽ Περσικοῦ
παλαιὸς, ἕωθεν ὄχλον ὁμιλητῶν, *ἀ- 185
ρέξας τὴν θύραν εἰσήγαγε εἰς τὴν οἰ-
κίαν ὥστε ἡνίκα πόλεμοι τινες ἐγίνοντο πε-
ρὶ ἑνὸς μισθαρχίας ἢ δυοῖν πλήρωμα δια-

τριβῆς

186 τριβῆς *ὅλους ἐφισικῆς σπ᾽ ἐλευθερίας
φαίνεσθαι· τούτων ὁ μὲν εἰς σώματος
ἀλκὴν ἐτέλουν. ὁ δ᾽ εἰς πλοῦτον ἦσαν
187 *ἀκροτεροι· τὸ δ᾽ εἶχεν ἀνὰ μέσον. ὁ δὲ
συγγραφεὺς ἑλεεινὸς διακείμε᾽, τὰ
πλεῖστα τῶν ἀρχαίων ἐπὶ σόματος εἶχε
μόνον βιβλία. εὐθὺς μὲν οὖν χαρμονή
τε ἦν ᾗ τὴν οἰκίαν ὁ διαφορμαὶ ἰυ-
νες ἀνδρῶν τε κ᾽ γυναικῶν· καὶ ὁ μὲν
ἐγέλων, ὁ δ᾽ ἐχλεύαζον. ὁ δὲ Περσι-
κὸς συγγενεῖς ἰδίους κατὰ τὴν ὥραν
ἐκείνῳ μεταπεμψάμε᾽, ᾠχεσθαι-
βεῖν σπ᾽ ἐλθόντας κελεύει. ἦν δ᾽ αὐτός τε
ἐξ Ἀρμωνίας, ὅθεν ἐσὶν Ἀρμωνίας Πέρ-
σαις εἰς τὰ βαθύτατα σωτημένον, Ανα
τόλι᾽ δ᾽ ἅτι ὁ Μάξιμ᾽ ἐκαλοῦντο·
κ᾽ ὁ μὲν ἀπεδέξαντο σπ᾽ ἐλθόντας· κ᾽
ἦσαν εἰς γειτόνων, ὁ ᾗ τὰ λουτρὰ μ᾽
πάσης ἐπιδείξεως, ἡ τό τε νεότης, ἐς αὐ-

τοὺς

τοῦ ἀπεδείκνυτο, καὶ χλευασίου καὶ γέλωτος· καὶ ὁ μὲν τούτων ποτὲ ἀπηλλάγησαν ἅπαξ λουσάμενοι. ὁ δὲ συγγραφεὺς ἐντεινάντως αὐτῷ ξ νοσήματος, διεφθείρετο, μήτε Περσαιέσιον, μήτε τὰς Ἀθήνας ἰδών, ἀλλὰ ὀνειρώξας δοκῶν ἐκεῖνα ὧν ἐπεθύμησεν· ὁ δὲ ὁμοεθνεὶς καὶ *εὐκλυδίας βαρέως ἔφερεν· καὶ ὥσπερ 188
τῆς καλὰ τὴν δὲ *τὴν ἡλικίαν ἁπᾶσιν ἐπὶ 189
τὸ πλέον ἅπαντες εἰώθασι χαρίζεσθαι, πολλάκις καὶ μεγάλα θεὶ αὐτὸ καταψευσάμενοι καὶ συμφορήσαντες ἐτεραγγεύσαντο· καὶ πένθος κατεῖχε τὴν πόλιν παράλογον, ὡς ἂν ἐπὶ μεγάλῃ συμφορᾷ. Αἰχίνης δέ τις οὐκ Ἀθηναῖος, ἀλλὰ ἡ Χῖος ἦν αὐτῷ πατρὶς, πολλὰς ἀνηρηκὼς ἐχ ὅδις ἐπηγείλατο θεραπεύειν, ἀλλὰ καὶ ὅδις εἶδε μόνον, εἰς μέδις ἀναβήσας πενθοῦντας, ὡς μετὰ ταῦτα ἐγένετο φανερὸν,

νερὸν, ἀλλὰ συγχωρήσατέ γε εἶπε τῷ νεκρῷ με δοῦναι φάρμακον· καὶ ὃ σωεχώρησαν Αἰχίνῃ διαφθεῖραι καὶ τοῦ ἀπο
190 λωλότας. ὁ δ' *ὅ τι μὲν ἐνέχαινεν ὀργάνοις ἰσὶ τὸ σῶμα διαρήσας, μετὰ ταῦτα ἐξεῖπε καὶ ὁ θεὸς πολλοῖς ὕστερον ἐμαρτύρησε χρόνοις. ἐμβαλὼν δ' ὅμως, τοῦ μὲν ἡ γαστὴρ ἀθρόως ἀπελυμάνθη· καὶ τὸν ἀέρα εἶδε, καὶ ἐπέγνω τοῦ οἰκείου. ὁ δ' Αἰχίνης ἐνὶ τούτῳ γε ἔργῳ θάψας τὰ πεφυγεγλυμμένα τῶν ἁμαρτημάτων, ὑπό τε τοῦ σωθέντος πεφυσεκιωεῖτο, καὶ τῶν ἡδομένων ὅ τι σέσωται· καὶ ὁ μὲν ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ πράξει πάντων σεβαζομένων αὐτὸν εἰς τὴν Χῖον ἀπῆρε· πλὴν ὅσα γε παραμείνας εἰς ῥῶσιν τοῦ σώματος πεφυσέδωκε πάλιν τοῦ δυνάμεως τοῦ φαρμάκου. καὶ τότε σωῆλθεν ἀκριβῶς ὁ σωθεὶς τῷ σώσαντι· ὁ δὲ θειότατος Περσαιέσιος οὕτω

τὸν

τὸν συγγραφέα τεθεάμην, ἀλλὰ καὶ
αὐτὸς ὅσον οὐκ ἤδη καὶ ὁδυρόμην, ὡς
ἐπύθετο τὴν ἄλογον ταύτην καὶ ἀνεκλά-
λητον σωτηρίαν, μεταπαλέσας σὺν κρα-
τίστοις καὶ γλυκυτάτοις τῶν ὁμιλητῶν, καὶ
πρὸς οἷς ἐπλωτεῖτο χειρῶν ἀληθῆς ἔργον,
πέπονθά τι πρὸς αὐτοῦ εἶπεν ὑπὸ τῷ σω
θέντι παιδίῳ· καί τοι γε *οὕτω τεθεάμε- 191
νον, ἀλλ' ὅμως ἔπαιχον ἡνίκα ἀπώλυ-
το· εἰ μὴ δὴ βούλεσθαι χαρίσασθαί μοι
τῷ δημοσίῳ λυτρῷ τοῦτον καθήρπαζε πά-
σης χλευασίας φεισάμενοι καὶ παιδείας
ὥσπερ ἐμόν τινα *παῖδα ψέροντες· καὶ 192
ταῦτα μὲν ἔχειν οὕτως· καὶ ἀκριβέστερον ἐν
τοῖς κατ' ἐκεῖνον χρόνοις λελέξεται· ὅ-
μως γε ὁ συγγραφεὺς ὁμολογῶν τὰ ἐς
αὐτὸν θεοῦ τινος προνοίας τετυχηκέναι
ἐν τῇ Περγαμηνίου ἀπουδῇ, ὑφ' ἓν εἰς τὸ
καθόλου φέρει τοῦ ἀνδρὸς ἀποσήσεται τῆς
ἀληθείας,

ἀληθείας, εἴγε πεπηγὼς ὁ Πλάτωνος
λόγος· ὡς ἀληθεία πάντων μὲν ἀγα-
θῶν θεοῖς, πάντων δ' ἀνθρώποις ἡγεῖται·
Περγαμηνῷ δ', φερέτω γὰρ ἐπ' αὐτὸν ὁ
λόγος, τὸ μὲν κάλλος ἦν ἐν σώματος
τοιούτου, καί τοι γεραιὸς ἦν, ὥς τε ἀπο-
ρεῖν τε εἴ τις ἐφ' ἡλικίας ἔτω γέγονε κα-
λὸς καὶ θαυμάζειν τὴν τοῦ κάλλους δύ-
ναμιν, ὅτι πρὸς τοσοῦτον σῶμα διὰ πάν-
των εἰς τὴν ἀρίστην πλάσιν ἐξήρκεσε· τὸ δ'
μέγεθος ἦν ἡλίκον ἂν τις ὑπεύσειεν,
ἀλλὰ εἰκάσειε μόλις, ἀνεσηκέναι γὰρ εἰς
ἕνα τὸν πόδα κατεφαίνετο, ὥς τε κολοσ-
σὸς ἐδόκει ὧδαι τοῦ μεγίστους ὁρώμενος
τῶν καθ' ἑαυτὸν ἀνθρώπων. νέον δ' αὐτὸν
ἐξ Αρμηνίας ἀνασήσαντος τοῦ δαίμο-
νος, καὶ πρὸς τὴν Ανιόχειαν διαβάλ-
λοντος, οὐ γὰρ ἐπεβύμησεν εὐθὺς τῶν
Αθηνῶν, ἥ τε ἔνδεια παρελύπει τῶν χρη-

μάτων· γεγονὼς γὰρ ἄνωθεν καλῶς τοῦτο
ἠτύχει· καὶ πρὸς τὸν Οὐλπιανὸν κραδύν-
τα τῆς Ἀντιοχείας ἐπὶ λόγοις ὠθεὶς καὶ
παρελθὼν εὐθὺς ἀνὰ τοῦ πρώτους ἦν.
καὶ χρόνον οὐκ ὀλίγον ὁμιλήσας ἐκεί-
νῳ, σὺν ἐτείνειν ἐπὶ τὰς Ἀθήνας καὶ τὸν
Ἰουλιανὸν σφοδρῶς καὶ πάλιν Ἀθήνησι
πρώτου ἦν· Ἡφαιστίων δὲ αὖτῳ συνέ-
περ. φιλοῦντες μὲν ἀλλήλοις ἄμφω
καὶ πάνυ, φιλονικοῦντες δὲ ἀλλήλοις εἰς πε-
νίαν, καὶ ὥσπερ τῶν ἐν λόγοις πρωτείων· ἦν
γοῦν αὐτοῖς ἑνὸς ἱματίου καὶ τριβωνίου,
καὶ πλέον οὐδέν· καὶ σκώμματα τοιαῦτα, που
ἢ τέτταρα, τὴν οἰκοθεν βαφὴν μὴ τοῦ πα-
χυλήτου διὰ χρόνου ἀπαγορεύοντα· πε-
ριῆν δ' οὖν αὐτοῖς ἑνί τε ἀνθρώπων καὶ δυεῖν
εἶναι, ὥσπερ τὸν Γηρυόνην φασὶ μυθοι φα
σὶν ἐκ τριῶν σωμάτων· κἀκεῖνοι τε δύο
τε ἦσαν καὶ εἷς· Περγαμηνοῦ μὲν γὰρ

δημο-

δημοσίᾳ φανέντος, Ἡφαιστίων ἦν ἀφα-
νὴς ἐν τοῖς σκώμμασι καταχείμενος καὶ συνα-
σκῶν ἑαυτὸν σοφοῦ τοῦ λόγους· ταῦτα
δὲ καὶ Περγαμηνῷ συνέβαινεν Ἡφαι-
στίωνος φανέντος, τοσαύτη τις εἶχεν αὐ-
τοὺς ἔνδοξα· ἀλλ' ὅμως Ἰουλιανὸς ἐπὶ τὸν
Περγαμηνὸν ἐπέκλινε τὴν ψυχὴν, καὶ
πρὸς ἐκεῖνον αὖτῳ τὰ ὦτα ἀνῃρήκει, καὶ
τὸ μέγεθος κατεδείμαινε τῆς φύσεως·
ὡς δὲ ἀπελθόντος Ἰουλιανοῦ τὰς Ἀθή-
νας εἶχεν ἔρως τῆς διαδοχῆς τῶν ἐπὶ
τοῖς λόγοις πλεονεκτημάτων, σκαμμέλ-
λουσι μὲν ἐπὶ τῷ κράτει τῆς σοφιστικῆς
πολλοὶ καὶ ἄλλοι, ὥστε ὄχλος ἦν καὶ ταῦτα
γράφειν· χειροτονοῦσι δὲ δοκιμασθέντες
ἁπάσαις κρίσεσι, Προαιρέσιός τε καὶ Ἡφαι
στίων καὶ Ἐπιφάνιος, καὶ Διόφαντος καὶ Σώπο
λις ἐκ τοῦ σκαβύσου, καὶ παρημελημένης ἐς
τὸν ἀριθμὸν ἐνδείας, καὶ Παρνάσιός τις ἐκ τοῦ

εὐτελεσέρας. ἔδει γὰ καὶὰ τὸν νόμον τὸν Ρωμαικὸν ἀθήνησι, ὃν μὲν λέγοντας, ὃν ὃ ἀκούοντας· χειροτονηθέντων ὃ τέ-*
των, ὁ μὲν εὐτελέσερος τὸ ὄνομα εἶχον, ὃ μέχρι τῶν σανίδων ἦν τὸ κράτ@ ὃ τοῦ βήματ@ ἐφ' ὃ παρήεσαν. εἰς ὃ ὃν διναλωτέρους ἡ πόλις εὐθὺς διήρητο· ὃ ὐχ ἡ πόλις μόνη, ἀλλὰ τὰ ὑπὸ Ρωμαίοις ἔθνη· κὴ περὶ λόγων οὐκ ἦν αὐτοῖς ἡ σάσις, ἀλλ' ὑπὲρ ἐθνῶν ὅλων ἅπὶ τοῖς λόγοις. ἡ μὲν γὰ ἑώα, καθάπερ* π- 193
γάρας Ἐπιφανίῳ σαφῶς ἐξήρητο· τὴν ὃ Ἀραβίαν εἰλήχει Διόφαντ@. Ἡφαιστίων δὲ καταδείσας Περγαμρέσιον, ἀπῆλθεν ἐξ Ἀθηνῶντε καὶ ἀνθρώπων. Περγαμρεσίῳ δ' ὲ ὁ Πόντ@ ὅλ@ καὶ τὰ ἐκείνη πρόθικα δὴ ὁμιλητὰς ἀνέπεμπεν, ὥσπερ οἰκεῖον ἀγαθὸν τὸν ἄνδρα θαυμάζοντες. προσετέθη δὲ καὶ Βιθυνία

πᾶσα,

πᾶσα, καὶ Ἑλλήσποντ@· ὅσα τε ὑπὲρ Λυδίας διὰ τ καλουμένης νδν Ἀσίας, ἅπὶ Καρίαν καὶ Λυκίαν τείνοντα, πρὸς Παμφυλίαν κὴ τὴν Ταῦρον ἀφορίζε). Αἰγυπτός τε πᾶσα, τ ἅπὶ τῆς λόγοις ἀρχῆς· καὶ κλῆρ@ ἦν οἰκεῖ@ αὐτῷ. ὃ ὅσα ὑπὲρ Αἰγύπτου πρὸς Λιβύλιν συρόμφα, τό, τε ἄγνωσον τέλος ἔχει καὶ τὸ οἰκήσιμον· ταῦτα ὃ ὡς ἐπὶ πλέον εἰρηται· ἐπεὶ τό γε ἀκριβῶς, καὶ διαφθορᾶς ἔχε τὰ ἔθνη ὲν ὀλίγοις πσὶ μυριακίοις, ἢ μεταναστάσιν πὰρ ἑτέρους, ἥπου τις καὶ κατ' ἀρχὰς ἀπατηθεὶς, ἑτέρῳ προσῆλθε. πρὸς ὃ τὸ μέγεθ@ τῆς Προαιρεσίου φύσεως, συστάσεως νεανικῆς καὶ μάλα σφοδρᾶς γενομένης, τῶν ἄλλων ἁπάντων ἐς τοσόνδε ἴσχυσεν ἡ σάσις, ὥστε τῶν ἄνδρα ἐξόρυσον τῶν Ἀθλιῶν εἰργάσατο, δεκάσαντες τὸν ἀνθύπατον, καὶ τὴν

ἐπὶ λόγοις βασιλείῳ εἶχον αὐτοί. ὁ δὲ
ὡς πρὸς τὴν φυγὴν μετὰ πενίας ἰσχυρᾶς
ὥσπερ ὁ Πεισίστρατος ἐκπεσών, κατῆλ-
θε τὸ δεύτερον. ἄλλοι μὲν διὰ πλοῦτον.
Περιανδρίῳ γὰρ ὁ λόγος ἦρκει μόνος· ὥσ-
περ ὁ Ὁμηρικὸς Ἑρμῆς ἐπὶ τὴν σκιώδη
τὴν Ἀχιλλέως, ὡς τοῖς πολεμίοις *παρέ- 194
πεμπον τὸν Πρίαμον. σωθῆναι δέ τις αὐ-
τῷ καὶ ἀγαθὴ τύχη, νεώτερον ἀνθύπατον
καλὰ φήμιον ἀγανακτοῦντα ἐπὶ τοῖς γι-
νομένοις ἐπισπάσασθαι τοῖς πράγμασι· καὶ
ὁ μὲν οὕτω βασιλέως ἐπιτρέψαντος, καὶ
μεταπεζόντος ὁρᾶκα, κατῆκε τὸ δεύτε-
ρον εἰς τὰς Ἀθήνας. οἱ δὲ ἐχθροὶ τὸ δεύ-
τερον αὖθις ἐλιχθέντες καὶ συναπειλησάν-
τιοι καθ' ἑαυτούς, ἀνῆσαν· ὡς πρὸς τὸ
μέλλον ἑτέρας ἐξητοῦντο μηχανάς·
καὶ οἱ μὲν ἐν τούτοις ἦσαν· πεφηνυμένων
δὲ τῶν εὐτρεπιζόντων τὴν κάθοδον, καθελ-
θὼν

θὼν ὁ Περιανδρίδης. ταῦτα δὴ ἀκριβῶς ὁ
Λυδὸς παρὼν Τουσκιανὸς, ἐξήγγελλεν,
ὃς Περιανδρίδης ἂν ἦν εἰ μὴ Προαιρέ-
σιος ἦν· κατελθὼν δ' ὅμως εὑρίσκει μὲν
ὥσπερ τις Ὀδυσσεὺς διὰ μακρὸν πλάνη-
τρόμον, ὀλίγους τῶν ἑταίρων ἐν οἷς
ὁ Τουσκιανὸς ἦν ὑγιαίνοντας· καὶ ἐπὶ
τῷ ἀπίστῳ δ' θαύματι δοὺς πρὸς ἐλεῖ-
νον βλέποντας. εὑρὼν δὲ καὶ πληρωθεὶς
ἀγαθῶν ἐλπίδων, ἐμμένετε φησὶ τὸν
ἀνθύπατον· ὁ δὲ θᾶττον ἦλθεν ἐλπί-
δος· ἀφικόμενος δὲ Ἀθήναζε, συνεκά-
λει τε δοὺς Ἐφισίους, καὶ διετάραττεν
ἅπαντα· οἱ δὲ μόλις μὲν καὶ βαδίως
σωθῆσαν· καὶ ἀνάγκης δὲ καλούσης
προβλήματά τε αὐτοῖς προεβλήθη,
καὶ κατὰ δύναμιν αὐτῶν ἕκας ἀ-
νεχθέντες ἐκ παρακλήσεως καὶ πα-
ρασκευῆς τῶν κρότων συντελουμένων,

ἀπηλλάγησαν· ὁ δὲ τοῦ Προαιρεσίου ἑξ-
απιναίως εἰσκαλεῖ· ὁ δὲ παρῆσαν ἀ-
γνοοῦντες τὰ μέλλοντα· ὁ δὲ ἀνθύπατος,
βούλομαι ἀνέκαθεν ὑμῖν ἓν ζή-
τημα προβαλὼν πάντων ὑμῶν ἀκροά-
σασθαι σήμερον· ἐρεῖ δὲ μεθ' ὑμᾶς, ἢ ὅπως
ἂν βούλησθε, καὶ Προαιρέσιος· τῶν δὲ
τὸ πρᾶγμα φανερῶς προσποιησαμένων,
καὶ τὰ Αἰσχίνου μετὰ πολλῆς σκέψεως
καὶ πόνου, ἔδει γὰρ μηδὲν ἴδιον αὐτοὺς λέ-
γειν, προσενεγκόντων δὲ ὅμως ὡς οὐκ εἰσὶ
τῶν ἐμούντων, ἀλλὰ τῶν ἀκλεούντων,
τὸ δεύτερον ἐμβοήσας ὁ ἀνθύπατος, λέ-
γε φησὶν ὦ Προαιρέσιε. ὁ δὲ ἀπὸ τοῦ καθέ-
δρας εἰς προάγωνά μοι διαλεχθεὶς οὐκ
ἀχαρίτως, καὶ τὸν χρόνον ὅσος ἐστὶν ἐξά-
γειν λόγον, ἀνέκρινε παρεκλέως ἐπὶ τὸν
ἀγῶνα. ἐνταῦθα ὁ μὲν ἀνθύπατος ὅρον
τινα προβαλεῖν ἕτοιμος ἦν. ὁ δὲ ἀνε-

νεγκὼν

νεγκὼν τὸ πρόσωπον περιέβλεπε κύκλῳ
τὸ θέατρον. ὡς δὲ πολὺ μὲν ἑώρα τὸ πο-
λέμιον, τὸ δὲ φίλιον μικρὸν καὶ διαλήθον
θάνον, ἐγένετο μὲν κατὰ λόγον ἀθυμό-
τερος· ζέοντος δὲ τοῦ συγχωρεύοντος
αὐτῷ δαίμονος, περισκοπῶν ἀπώλλα,
συγκεκαλυμμένους περὶ τὴν ἐκκλησίαν ἄν-
τυγα τοῦ θεάτρου δύο ἀνὰς ἄνδρας τῶν
περὶ ῥητορικὴν τετιμημένων καὶ ὑφ' ὧν
ἐπεπόνθει τὰ πλεῖστα τῶν κακῶν, ἐκ ἀνα-
βοήσας, ὦ θεοὶ φησὶν, ἐνταῦθα ὁ βέλ-
τιστοι καὶ σοφοὶ, τούτοις ἐμοὶ κέλευσον ἀν-
θύπατε προβαλεῖν· ἴσως γὰρ ὅπως ἠσέβησαν
πωθήσονται. ὁ μὲν οὖν ταῦτα ἀκού-
σαντες, εἰς τὸν ὄχλον τε τῶν καθημένων
κατεδύοντο, καὶ διαλανθάνειν ἔσπευδον. ὁ δὲ ἀνθύπατος διαπέμψας ἀνὰς
τῶν περιπολῶν, εἰς μέσον αὐτοὺς περιή-
γαγε, καὶ καθίσας ἐκ μέσου προτρο-

I 5 πῆς τὸ

πῆς τὸ περιβαλεῖν τὸν καλούμενον ὄρον· ὡς ἐκεῖνοι βραχύλινα χρόνον σκεψάμενοι, καὶ πρὸς ἀλλήλους διαλεχθέντες, τὸν τραχύτατον ὧν ἥδεζω ἐφαυλότατον ἐξήνεγκαν, ἰδιωτικόν· καὶ τοῦτον καὶ οὐ βάσιμον ῥητορικῇ πομπείᾳ, ταυρηδὸν μὲν αὐτοὺς ὑπέβλεψε· πρὸς δὲ τὸν ἀνθύπατον, ἃ πρὸ τοῦ ἀγῶνος *αὐτῷ δίκαια, ταῦτά σε ἱκετεύω δοῦ- 196
ναι· τοῦ δὲ εἰπόντος ὡς οὐδενὸς ἀδικήσει δικαίου, ἀξιῶ φησὶ δοθῆναί μοι σοῦ ταχέως γράφοντας, καὶ σῆναι κατὰ τὸ μέσον· οἱ καθ' ἡμέραν μὲν τὴν τῆς θέμιδος γλώτταν ὑποσημαίνουσι. σήμερον δὲ τοῖς ἡμετέροις ὑπηρετήσουσι λόγοις. τοῦ δὲ παρελθεῖν σοῦ ἄκοντος τῶν γραφέων ἐπιτρέψαντος, ἃ μὲν ἑκατέρωθεν ἔσπασαν ἐς τὴν γραφὴν ἕτοιμοι. καὶ τὸ μέλλον οὐδεὶς ἠπίστατο. τοῦ δὲ εἰπόντος,

τος, ὡς ἄλλην ἑτέραν αἰτήσω βασιλικωτέραν. εἶτα κελευσθέντος εἰπεῖν, κρατείτω μὲν φησὶ μηδεὶς εἷς. ὡς δὲ καὶ τοῦτο μετὰ πολλῆς πᾶσιν ἐπετέλει φόβου, ἄρχεται μὲν ὁ Περγαμρέσιος λέγειν ῥᾳδίως, κατὰ τὸν κρότον ἀναπαύων ἑκάστως περίοδον· τὸ δὲ ἀναισθήτως πυθαγορικὸν θέατρον ὑπὸ τοῦ θαύματος καταπεπληγμένον, μυκηθμοῦ καὶ γόνου διάμεσον ἦν· ὡς ὁ λόγος ἐπεδίδου, καὶ ὁ ἀνὴρ ὑπὲρ πάντα ἐφέρετο λόγον, καὶ πᾶσαν δόξαν ἀνθρωπίνην, πρόεισι μὲν εἰς θάτερον μέρος, καὶ συμπληροῖ τὴν κατάσασιν· ἐνθουσιῶν δὲ καὶ πηδῶν ὥσπερ ἀναπολόγητον τὸ λειπόμενον ἀφεὶς μέρος, εἰς τὴν ἐναντίαν ὑπόθεσιν ἐπαφῆκε τὸν λόγον. καὶ οἱ γράφοντες μόλις εἵποντο· καὶ τὸ θέατρον μόλις σιωπᾶν ἠνείχετο· καὶ πλῆθος ἦν τῶν εἰρημένων. ἐπιτρέψας εἰς σοῦ γράφον-

γράφονζας τὸ πρόσωπον, ὁρᾶτε ἀκριβῶς, ἔφη, εἰ πάνζα ζαῦτα ἃ προλαβὼν εἶπον, μέμνημαι· καὶ μηδὲ περὶ μίαν λέξιν σφαλεὶς, τὰ αὐτὰ δεύτερον ἀπήγγελλεν· οὔτε ὁ ἀνθύπαλος ἐνζαῦθα σὺν ἑαυζοῦ νόμους ἐφύλαττεν, ὅτε τὸ θέατρον τὰς ἀπειλὰς ζοῦ ἄρχοντος· ἐς τὰ ξένα ζ' σοφισοῦ περιλιχμησάμενοι καθάπερ ἀγάλματος ἐνθέου πάντες ὁ παρόντες, ὁ μὲν πόδας, ὁ δὲ καὶ χεῖρας προσεκύνουν· ὁ ὃ θεὸν ἔφασαν· ὁ ὃ Ἑρμοῦ λογίου τύπον· ὁ δὲ ἀντίτεχνοι διὰ φθόνον παρεθέντες ἐκεῖντο. τινὲς δὲ αὐτῶν οὐδὲ κείμενοι τῶν ἐπαίνων ἠμέλουν. ὁ δὲ ἀνθύπαλος καὶ δορυφορῶν μετὰ πάντων ἢ τῶν δυναμένων, ἐκ ζοῦ θεάτρου παρέπεμψε· μετὰ ζαῦτα οὐδεὶς ἀντέλεγεν. ἀλλ' ὥσπερ ὑπὸ σκηπτοῦ πληγέντες ἅπαντες, συνεχώρη-

χώρησαν εἰς τὸ εἶναι κρείττονι· χρόνῳ δὲ ὕστερον ἀναφέροντες, ὥσπερ αἱ ζ' ὕδρας κεφαλαὶ, πρὸς τὸ οἰκεῖον ἀνωρθοῦλο καὶ διηγείροντο. καὶ ζραπέζας τε πολυτελεῖς καὶ θεραπαινιδίοις κομψοῖς, ἵνας ζῶν ἀκμαζόντων δελεάζονζες, ὥσπερ ὁ τῶν βασιλέων ἔννομον καὶ ὀρθὴν μάχλῳ νενικημένοι, καὶ ζοῖς ἀπόροις εἰς τὸ ἔχαζον σωελθόντες ἐπὶ ψιλοὺς καὶ σφενδονήτας καὶ γυμνήτας, καὶ τὸ εὐτελὲς ἐπικουρικὸν καζαφεύγουσιν, ἃ ζαῦζα ὑμῶντες ἐξ ἀρχῆς, ὅμως δὲ δι' ἀνάγκην ζαῦτα ὑμῶντες, οὕτω κἀκεῖνοι πρὸς ἀναγκαῖον συμμαχικὸν ἐπιοημένοι, ζοιαύτας ἐπέβαλλας ἤρτυον, αἰχρὰς μὲν, ἀνεπίφθονοι δὲ ἦσαν, εἴ ζις ἑαυλὸν καὶ κακῶς φιλεῖ. εἶχον γοῦν ἑταίρων πλῆθος· καὶ ἀπήνζα ζὸ σόφισμα κατὰ λόγον αὐζοῖς. ὁ δὲ Περιαιρεσίου, τυ-

ρανὶς ἐδόκει τὶς εἶναι· καὶ εὐτυχεῖν ἡ ἀρετὴ τῶν λόγων ἐδόκει καλῶς. *Οἱ γὰρ Φ 197
νοῦν ἔχοντες ἅπαντες αὐτὸν ἡγοῦντο· ἢ Φ
εἰσελθόντες εὐθὺς νοῦν εἶχον ὅτι Προαιρέσιον ἤρωτο· Κατὰ δὲ τούτους τοὺς χρόνους, ἤνεγκεν ὁ βασιλικὸς τῆς αὐλῆς ὄμιλος, ἄνδρα εἰς δόξης ἐραστὴν καὶ λόγων· ἦν μὲν γὰρ ἐκ Βηρυτοῦ πόλεως, καὶ Ἀνατόλιος ἐκαλεῖτο. Φ ᾧ βασκαίνοντες αὐτῷ, εἰς ἀζουτείωνα ἐπίκλησιν ἔθεντο· καὶ ὅ, τι μὲν τὸ ὄνομα σημαίνειν βούλεται, ὁ κακοδαίμων ἴσως τῶν θυμελῶν χορὸς· δόξης δὲ ἐραστὴς ὁ Ἀνατόλιος καὶ λόγων ῥυθμοῦ, ἀμφοτέρων ἔτυχε· καὶ τῆστε νομικῆς τελουμένης παιδείας εἰς ἄκρον ἀφικόμενος, ὡς ἂν πατρίδα ἔχων τὴν Βηρυτὸν, ἢ τοῖς τοιούτοις μήπω ἐνκαθηται παιδεύμασι· καὶ διαπλεύσας εἰς τὴν Ῥώμην καὶ φρονή-

φρονήματος ἐμπλησθεὶς, εἰς λόγων, ὕψος ἐχόντων καὶ βάρος, εἰσφρήσας τε εἰς τὰ βασίλεια, ταχὺ μάλα πρῶτος ἦν· καὶ διὰ πάσης ἐλθὼν ἀρχῆς, ἐν πολλαῖς τε ἀρχαῖς εὐδοκιμήσας· καὶ γὰρ Φ
μισθόντες αὐτὸν ἐθαύμαζον. σοφιῶν ἡγεῖς τὸν ἔπαρχον τῆς αὐλῆς ἤλασεν· ἡ δὲ ἀρχὴ βασιλεία ἐστὶν ἀπόρφυρος. τυχὼν δὲ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ φιλοτιμίαν λύχνης ἀξίας, τὸ γὰρ καλούμενον Ἰλλυρικὸν ἐπετέτραπτο· καὶ φιλοθύτης ὢν καὶ 198
διαφερόντως ἕλλην· *καί τοι γε ἡ κοινὴ κοίνησις πρὸς ἑτέρας ἔφερε ῥοπάς, ἐξὸν αὐτῷ πρὸς τὰ καίρια τῆς ἀρχῆς ἐλθεῖν, καὶ διοικεῖν ἅπασα πρὸς ὃ βέλτιστον. ὁ δὲ χρυσῆς τινὸς αὐτὸν μανίας ὑπολαβούσης ἰδεῖν τὴν ἑλλάδα καὶ τὰ τῶν λόγων εἴδωλα διὰ τῆς παιδεύσεως ἐπὶ τὴν αἴθησιν, μεθ' οὕτως ἀριπρεπῶς ἀξιώ-

ἀξιώματος φερόμενος, συλλαβεῖν, καὶ τὸ νοούμενον ἐκ τῶν ἀρχαίων ἐνδαλμάτων φάντασμα ἐπὶ τὴν ὄψιν πᾶσαι πρὸς τὴν ἑλλάδα ἔσπευσε. καὶ πρόβλημα γέ τι τῆς Σφιγγὸς ἀφῆκεν· ἐτεθήπεσαν δὲ αὐτὸν ἡ ἑλλὰς, τό, τε φρόνημα ἀκούοντες, καὶ τὴν παιδείαν, καὶ ὅπ ἀκλινὴς ἦν καὶ ἀδωροδόκητος, ἐκέλευεν ἅπαντας τὸ αὐτὸ μελετᾶν πρόβλημα· ὃ δὴ τοῦτο αὐτὸ ἐπιτηδεύοντες, καὶ κατὰ τὴν ἑκάστου ἡμέραν ἀλλήλοις ἐπιβουλεύοντες· ὅμως, ἀνάγκη γὰρ ἐκέλευε, σὺν ἐκρίθησαν καὶ ἀφεὶς τὴν καλουμένης Σφιγγὸς προβλήματος. πολλοὺς ἐν ἀλλήλοις λόγους ἀντεπιχειρήσαντες· (οὐκ ἔγωγε τούτου τοῦ πράγματος γελοιότερον ὁ συγγραφεὺς) διεκρίθησαν ἀπ' ἀλλήλων ἕκαστος, διὰ φιλοτιμίαν, ἕκαστος ἐπαινῶν τὴν ἰδίαν δόξαν· καὶ πρὸς τὰ μειρά-

μειράκια φιλοτιμούμενος· ὡς ὃ βαρύτερος ἦν τῆς Περσικῆς ἐκείνης καὶ πολυυμνήτου στρατιᾶς, ἐπὶ τὴν ἑλλάδα καταὼν ὁ Ἀνατόλιος· καὶ ὁ κίνδυνος ἦν παρὰ πόδας, οὐ τοῖς ἕλλησιν, ἀλλὰ τοῖς Σφιγγευουσιν, ἐνταῦθα ὁ μὲν ἄλλοι πάντες, ἐσπουδάζοντο γὰρ αὐτοῖς καὶ Ἱμέριος ὁ Σφιγὴς ἐκ Βιθυνίας, οὐκ ἔγνω τοῦτον ὁ συγγραφεὺς· πλὴν ὅσα γε διὰ συγγραμμάτων· ἐταλαιπωροῦντο δὲ ὅμως ἅπαντες, καὶ πολλῷ καμάτῳ παρετείνοντο, *τὴν δόξαν ἕκαστος μελετῶντες φάσιν. ἐνταῦθα ὁ Περσαιέσιος θαρσῶν τῇ φύσει βαρὺς ἦν, ὅτε φιλοτιμούμενος, ὅτε ἐκφέρων τὸ ἀπόρρητον. ὁ δὲ Ἀναξόλιος ἐγγύθεν, καὶ εἰσεδήμησεν Ἀθήναζε. θύσας δὲ θαρσαλέως καὶ προελθὼν τὰ ἱερὰ πάντα, ἧ θεσμὸς ἱερὸς ἐκέλευεν, ἐξεκάλει τοὺς Σφιγγὰς ἐπὶ τὸν ἀγῶνα· καὶ ὃ

παρόντες ἔκας⊙ πρῶτος ἐς τὴν ἀπό-
δειξιν ἠπείγε⊙· ἔτω φίλαυτόν τι χρῆ-
μα ἄνθρωπ⊙. ὁ δὲ Ἀναλόλι⊙ ⊂ σὺν
κροτοῦντας τὰ μειράκια ἐγέλα, καὶ σὺν
πατέρας ἠλέει τῆς τῶν παίδων παιδείας
ὑπό τίσι παιδεύονται. ἐκάλει δὲ τὸν
Περιαιρέσιον, μόν⊙ γὰρ ἀπολέλειπτο.
ὁ δὲ θεραπεύζας ἵνα τῶν οἰκείων αὐ-
τοῦ καὶ πάντα ἀξιοτάτων μαθὼν τὴν γνώ-
σιν ἣν ἐπαινεῖ, τοῦτο γὰρ ὁ συγγραφεὺς
ἔφη γελοῖον ἐν τοῖς ἄνω λόγοις· καίτοι
γε ὀδενὸς ἦν ἄξιον λόγου· ὠδὲ Ἀναλόλιον
ἔδει ταῦτα νικᾶν· ὅμως πρός τε τὴν κλῆσιν
ἐπήκουσεν ἀθρόως, ⊂ πρὸς ἐκεῖνο τὴν
γνώσιν διαθέμενος τὸν ἀγῶνα, πρὸς τοσόνδε
ἤρκεσε πρὸς τὸ κάλλος τοῦ λόγου, ὥσε ἐ-
πήδα τε ὁ Ἀναλόλιος· καὶ τὸ θέατρον ὅλον
τε ἐρρήγνυτο· καὶ οὐδεὶς ἦν ὃς οὐχὶ θεὸν
ὑπελάμβανε. ἡμῆσας οὖν ἐκεῖνον διαφερόν-

φερόντως φαίνε⊃· καί τοι γε τὰς ἄλλας
μόλις ἀξιώσας τ᾽ ἑαυτῆς παρεδέξης. ὁ ⊃
Ἀναλόλιος ⊂φισὴς ἦν ἐν ἰοῖς καὶ εὐωχί-
αν καὶ πρὸς συμπόσιον· ὠδὲ τὸ συμπόσιον ἦν
ἄλογον καὶ ἀπαίδευτον, ἀλλὰ ταῦτα μὲν
ἐγένετο πρὸ πολλῶν χρόνων· ⊂ ὕστως ἐξη-
κρίβωτο τὴν ἀκοὴν ὁ συγγραφεύς. ὁ ⊃ Ἀναλό
λιος καὶ τὸν Μιλήσιον ὑπερεθαύμαζεν, ὃς
ἦν μὲν ἐκ Σμύρνης τ᾽ Ἰωνικῆς, φύσεως
⊃ ἀρίστης τυχών, ἐς ἀφιλόπονόν τινα καὶ
σχολαστὴν ἑαυτὸν ἐμβαλὼν βίον· πρός τε
ἱεροῖς ἦν, ⊂ γάμων ἠμέλησε· ποιήσιν τε
ἅπασαν καὶ μέλος ἐξήσκησε· ⊂ ποιήσεως
ὅσον ἐπαινῶσι χαρίεις. ὕστω γοῦν εἶλε τὸν
Ἀναλόλιον, ὥσε ⊂ μῶσαν ἐκάλει τὸν ἄν-
θρωπον. Ἐπφανὶς δὲ ⊻ ⊂φισεύοντος τὰ
ζητήματα διαιρέσεις ἔφασκεν, εἰς μικρο-
λογίαν, * καὶ περὶ τὴν ἀκρίβειαν κωμῳδῶν
τὸν παιδεύοντα, περὶ δὲ τῆς διαφωνίας

αὐτῶν τ κατὰ τὴν ϛάσιν, διασιλλαίνων ἅπαντας, εἰ πλείους ἔφη τῶν δεκατειῶν ἐτύγχανον ⓒ σοφιζεύοντες, τάχ ἂν ἑτέρας πεσεξεύρον ϛάσεις, ἵνα διαφόρως ἓν πρόβλημα μελετήσωσι. Περιαιρέσιον δὲ πάντων ἕνεκα καὶ μόνον ὑπερεθαύμαζεν. ἐτύγχανε γὰρ ὁ Περιαίρεσις οὐ πρὸ πολλοῦ χρόνου μετάπεμπτος ὑπὸ τοῦ βασιλεύοντος γεγονὼς Κώνσαντος ἐς τὰς Γαλλίας, καὶ κρατήσας τοῦ βασιλεύοντος ἐς τοῦτον, ὥσε ὁμοτράπεζον ἅμα τοῖς ὁμιωτάτοις ἦν αὐτῷ. καὶ ὅσον γε τῶν ἐκείνη τότε ἀνθρώπων οὐκ ἔξικνοῦντο τούς τε λόγους ἀναθεωρεῖν καὶ τὰ ἀπόρρητα τῆς ψυχῆς θαυμάζειν, πρὸς τὴν ὄψιν, ⓒ τὰ φαινόμενα μεταφέροντες τὴν ἔκπληξιν, ἔ τε σώματος αὐτοῦ τὸ κάλλος καὶ τὸ ὕψος ἐτεθήπεσαν, ὥστε ἀνδριάντα ἂν καὶ κολοσσὸν, μόλις

λις ἀναβλέποντες. οὕτω τὰ πάντα ἦν ὑπὲρ ἄνθρωπον. τὴν γε μὴν καρτερίαν ὁρῶντες, ὄντως ἀπαθῆ ἂν καὶ σιδήρεον ὑπελάμβανον, ὅπου λεπτὸν ἔχων τριβώνιον, ἀνυπόδητος τυφῆς πειρυσίαν ἐπίθετο τοῦ χαλεπωτάτους χειμῶνας· καὶ πεπηγότα χεδὸν ἂν τὸν Ρῆνον ἔπινε· καὶ τὸν γε ὅλον οὕτω διετέλεσε βίον, ἀπείρατος θερμοῦ χυμοῦ ποτοῦ. ἀπέσειλε γοῦν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν μεγάλην Ρώμην, φιλοθεμιστοῦντα, οἷον βασιλεύειν ἔλαχεν· οἱ δὲ οὐκ εἶχον ὅ, τι θαυμάζουσιν, ὅτου πάντα ἦν παρὰ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν· πολλὰ δὲ ἐπὶ πολλοῖς ἀγαθέντες, καὶ τυχόντες ἐπαίνων, ἀνδριάντα καταστησάμενοι χαλκοῦν ἐμέτρησαν, ἀνέθηκαν, ἐπιγράψαντες, ἡ βασιλεύουσα Ρώμη, τὸν βασιλεύοντα λόγων. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀπόντα πάλιν Ἀθήναζε,

καὶ δωρεὰν αἰτῆν ἔδωκεν. ὁ ὃ τῆς ἑαυτοῦ φύσεως ἄξιον ἤπισε, νήθοις οὐκ ὀλίγας ἀδὲ μικρὰς, εἰς ἀπαγωγὴν φόρε, καὶ σιτηρέσιον ὂν ταῖς Ἀθήναις. ὁ ὃ ταῦτα ἔδωκεν, καὶ προσέθηκε τὸ μέγιστον τῶν ἀξιωμάτων, στρατοπεδάρχην * ἐπιτρέψαι καλεῖσθαι. * ὅπως νεμεσῶν μηδεὶς εἰ τοσαῦτα ἐν δημοσίᾳ νομίζοιτο. ταύτην τὴν δωρεὰν ἔδει βεβαιῶν τὸν τ' αὐλῆς ἔπαρχον. νεωστὶ γὰρ παρῆν ἐκ Γαλατίας ὁ ἔπαρχος, καὶ μετὰ τὰς ἐπὶ τοῖς λόγοις ἐκείνας ἀγῶνας, παρὰ τὸν Ἀναστόλιον ἐλθὼν, ἠξίου βεβαιοῦν τὴν χάριν, καὶ συνηγόρους * ἐκάλεσε μόνους, ἀλλὰ χεδόν τι πάντας ἐκ τ' Ἑλλάδος πεπαιδευμένους ἐκ τ' Ἑλλάδος· πάντες γὰρ ἦσαν Ἀθήνησι διὰ τὴν Ἡδημίδου. ὡς δὲ ἐπληρώθη τὸ θέατρον, καὶ ὁ Περγαμρέσιος ἠξίου ἐκ τ' συνηγόρους λέγειν, ὠλιγωρημὼν τὴν ἁπάντων δόξαν ὁ ἔπαρ-

201

201

201

χος, καὶ βασανίζων τὸν Περγαμρέσιον ἐς τὸ χέδιον, λέγε φησὶν ὦ Περγαμρέσιε· αἰσχρὸν γάρ ἐστι καὶ λέγειν καὶ βασιλέα ἐπαινεῖν τοῦ παρόντος ἕτερον. ἐνταῦθα ὁ Περγαμρέσιος ὥσπερ ἵππος εἰς πεδίον κληθεὶς ἐκ τ' ἐπὶ τῇ δωρεᾷ λόγους, τόν τε Κελεὸν ἐκ Τεμπόλεμον, καὶ τὴν Δήμητρος Ἡδημίαν, ἐπὶ τῇ ἐκ σίτου δωρεᾷ παρήγαγε, καὶ τὴν τοῦ βασιλέως χάριν ἐκείνοις προσάπτων τοῖς διηγήμασι, σχὺ μάλα μελέσησεν εἰς τὸν ἀρχαῖον ὄγκον τὰ γινόμενα, καὶ τοῖς λεγομένοις ἐπεχόρευεν, ἐποδεικνύμενος εἰς τὴν ὑπόθεσιν· καὶ ὁ τῶν λόγων ἔλεγχος ἦν αὖπως φιλοθημία· γάμος δὲ αὖπως σὺν ἔπεσεν ἐξ Ἀσίας τῆς Τρωλιανῶν πόλεως· καὶ Ἀμφίκλεα μὲν ὄνομα τῇ γυναικί· συγάτηρ δὲ αὐτοῖς ἐγένετο τοσοῦτον ὠφελιμωτάτη κ' τὴν

ἡλικίαν χρόνον, ὅθεν ἐς τὸ κυεῖν & γίνεσ- 204
θαι καλλίσκεται· προελθόντα δὲ εἰς
ὥραν ἐν ᾗ πάγκαλόν τι χρῆμα καὶ μα-
κάριον, παιδίον, καὶ τὴν ἔρωτος ψυ-
χὴν ὑφ' ἡδονῆς ἀνασείσαντα, ἐν ὀλίγαις
ἡμέραις ἄμφω σὺν παλέρᾳ ἀπέλιπεν·
ὥσε μικροῦ τὸ πάθος καὶ τῶν προσιόν-
των ἐκβαλεῖν λογισμὸν τὸν Περαιρέ-
σιον. ἀλλὰ πρὸς τοῦτο μὲν ἤρκεσεν ἡ* Με 205
λισσίου μοῦσα, τὰς ἁρμονικὰς ἀναψα-
μένη χορδάς· καὶ πολλὰ πεισθεῖσα μεθ'
ἁφροδίτης καὶ τὸν λογισμὸν ἀνακαλε-
μένη· τοῖς δὲ Ρωμαίοις ἀξιοῦσιν ὁμιλη-
τὴν ἴδιον ἀποπέμπειν, ὁ Περαιρέσιος τὸν
Εὐσέβιον ἐξέπεμψεν, ὃς ἦν μὲν ἐξ
Αλεξανδρείας, ἐναρμόσαι δ' ἄλλως ἐδό-
κει τῇ πόλει· κολακεύειν τε εἰδὼς & σαί-
νειν τὸ ὑπερέχον· σασιώδης ὢν κατὰ τὰς
Αθήνας ἐφαίνετο· καὶ ἅμα ἐβούλετο μεῖ-
ζον

ζον τὸ καθ' ἑαυτὸν ποιεῖν, ἄνδρα πέμπων
πολιτικῆς κακοτεχνίας οὐκ ἀμύητον· ἐπεὶ
τά γε κατὰ ῥητορικὴν, ἐξαρκεῖ τοῦτον
εἰπεῖν ὅτι ἦν Αἰγύπτιος· τὸ δὲ ἔθνος ἐπὶ
ποιητικῇ μὲν σφόδρα μαίνονται, ὁ δὲ
σοφιστὴς Ερμῆς αὐτῶν ἀποκεχώρη-
κεν· ἐπανέστη δ' αὖτῳ ὁ Μουσώνιος, εἰς
σοφιστικὴν ὁμιλητὴς ὢν αὐτός· ἐφεῖ οὖν
206 πολλὰ* διαλέξας ἄλλας ἐν ταῖς διεξοδικοῖς
γέγραπται· ἡ δ' ὅτε γε ἀντῆρε καὶ μα-
θὼν πρός τινα ἔχει τὸν ἀγῶνα, ταχὺ μά-
λα ἐπὶ τὴν πολιτικὴν καλεπήνθησεν. Ιου-
λιανὸς δὲ βασιλεύων τόπῳ τοῦ παι-
δεύειν ἐξειργόμενος, ἐδόκει γὰρ εἶναι
Χριστιανὸς, σιωπῶν τὸν ἱεροφάντην ὥσ-
περ δελφικόν τινα τρίποδα πρὸς τὴν τοῦ
μέλλοντος πρόνοιαν πᾶσι τοῖς δεομένοις
ἀνακείμενον, σοφίᾳ τινὶ προσῆλθε ξένῃ
τὴν πρόγνωσιν· ἐμέτρει μὲν γὰρ ὁ βασι-

λεὺς τὴν γῆν τοῖς ἕλλησιν εἰς τὸν φόρον, ὅπως μὴ βαρύνοιντο. ὁ δὲ Προαιρέσιος ἠξίωσεν αὐτὸν ἐκμαθεῖν περὶ τῶν θεῶν, εἰ βέβαια μένει τὰ τῆ φιλανθρωπίας· ὡς ὃ ἀπέφησεν, ὁ μὲν ἔγνω τὸ πραχθησόμενον, καὶ ἦν εὐθυμότερος· ὁ δὲ συγγραφεὺς καὶ τοῦτον τὸν χρόνον, εἰς ἕκτον που καὶ δέκατον ἔτος τελῶν, παρῆλθε τε εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ τοῖς ὁμιληταῖς ἐγκατέμιγη· καὶ ἀγαπηθεὶς ὑπ' αὐτοῦ καθάπερ παῖς γνήσιος, ἠπείγετο μὲν μετὰ πέμπτον ἔτος εἰς τὴν Αἴγυπτον. ἐπεὶ δὲ παλέρες καλοῦντες ἀπὸ Λυδίας ἐξεβιάσαντο. κἀκείνῳ μὲν σοφιστὴ πρόκειτο. καὶ πρὸς τοῦτο ἐξεκάλουν ἅπαντες. Προαιρέσιος δὲ ἐξ ἀνθρώπων ἀνεχώρει μετὰ πολλὰς ἡμέρας, τοιοῦτος καὶ τοιοῦτος γιγόμενος· καὶ διαπλήσας τῶν ἑαυτοῦ λόγων τε καὶ ὁμιλητῶν τὴν οἰκουμένην.

ΕΠΙ-

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ.

Οὗτος ἦν μὲν ἐκ Συρίας· δεινότατος δὲ εἶναι περὶ τὰς διαιρέσεις δόξας τῶν ζητημάτων· τὸν δὲ λόγον ἀτονώτερος.
207 ὅμως τε σοφιεύσας* τε Προαιρεσίῳ εἰς πολὺ δόξης ἐχάλασεν· ὁ γὰρ φέρει τὸ ἀνθρώπινον ἕνα θαυμάζειν, ἀλλ' ἐγκεκλικὼς καὶ ἡττόμενον ὑπὸ φθόνου τῆς πολυκρατούσης καὶ ὑπερέχουσιν, ἕτερον ἀνθαιρήσησιν· ὥσπερ ἐν φυσικῇ τὰς ἀρχὰς ἐκ τῶν ἐναντίων λαμβάνοντες. ἐτελεύτα δὲ οὐκ εἰς βαθὺ γῆρας ἀφικόμενος, τὸ αἷμα νοσήσας· καὶ ἡγεμὼν ταυτὸ τοῦτο ἔπαθε, καλλίστη πασῶν γιγομένη· καὶ παιδίον οὐκ ἦν αὐτῇς· τοῦτον ὁ ταῦτα γράφων, οὐκ ἔγνω πολὺ προαπελθόντα τῆς ἐπιδημίας.

ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.

Καὶ Διόφαντος ἦν μὲν ἐξ Ἀραβίας, καὶ

εἰς τοῦ

εἰς τὰς τεχνικὰς ἐβιάζετο. ἡ ὦ αὐτὴ δόξα τῶν ἀνθρώπων Περιαιρεσίῳ καὶ ἀκείνου αὐτήγειρεν, ὥστε καὶ Καλλίμαχον Ομήρῳ τὶς ἀνασήσθεν· ἀλλ' ἐγέλα ταῦτα ὁ Περιαιρέσιος· καὶ γὰρ ἀνθρώπους ὅ, τι εἰσὶν ἐν διατριβῆς εἶχεν μέρει· τοῦτον ἐγίνωσκεν ὁ συγγραφεὺς, καὶ ἠκριβάζατό γε πολλάκις δημοσίᾳ λέγοντος. ὡς μαθεῖναι ὦ τῇ γραφῇ τῶν λεχθέντων καὶ μνημονευθέντων, ὃ δὲν ἐδόκει καλῶς ἔχειν· μνήμη γάρ ἐστιν ἀξιολόγων ἀνδρῶν, ὃ κλυασμὸς ἡ γραφή· ἀλλ' ὅμως ἐπιτάφιόν τε εἰπεῖν ἵνα ἐκ Περιαιρεσίου λέγεται· ὡς ἀπῆλθε γὰρ ὁ Περιαίρεσις. καὶ τὸ τοιοῦτον ἐπιφθέγξασθαι διαμνημονεύουσιν ἐπὶ τῇ Σαλαμῖνι καὶ τοῖς μηδικοῖς, ὡ Μαραθὼν καὶ Σαλαμὶν, νῦν σεσίγησθε· οἵαν σάλπιγα τῶν ὑμετέρων τροπαίων ἀπολωλέκατε. ἔτος ἀπέλιπε δύο παῖδας

δας ἐπὶ τυφὴν καὶ πλοῦτον ὁρμήσαντας.

ΣΩΠΟΛΙΣ.

Καὶ Σωπόλιδος ἠκροάσατο πολλάκις ὁ ταῦτα γράφων· καὶ ἦν ἀνὴρ εἰς τὸν ἀρχαῖον χαρακτῆρα τὸν λόγον ἀναφέρειν βιαζόμενος, καὶ τῆς ὑγιαινούσης μούσης ψαύειν ὀλιγωρῶν· ἀλλ' ἔκρουε μὲν τὴν θύραν ἱκανῶς· ἠνοίγετο ὦ οὐ πολλάκις, ἀλλ' εἴποτε τὶ ὦ ψοφήσειεν ἐκεῖθεν λεπτόν τι καὶ ἀθηνᾶς, παρωλίσθαινεν ἔξωθεν τοῦ θείου πνεύματος τὸ θέατρον ἐμεμήνεσαν, ὃδε τὴν πεπεσμένην ῥανίδα τὴν Κασταλίαν φέροντες. τούτῳ παῖς ἐγένετο· καὶ ἐπιβεβηκέναι τοῦ θρόνου τὸν παῖδα φάσκουσιν.

ΙΜΕΡΙΟΣ.

Τὸν ἄνδρα τοῦτον ἤνεγκε μὲν Βιθυνία· οὐκ ἔγνω ὦ αὐτὸν ὁ ταῦτα γράφων· καί τοι γε ἦν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους.

ἀλλὰ

ἀλλὰ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα διαβὰς
Ιουλιανὸν, κατ' ἐπίδειξιν, ὁ διὰ τὴν ἐς
Περγαμρέσιον ἀχθηδόνα* ἔ βασιλέως ἀπ- 201
μένως ὀφθήσομαι, Ιουλιανοῦ καταλεί-
ποντος τὸ ἀνθρώπινον, ἐνδιέτριψε τῇ
ἀποδημίᾳ. καὶ Περγαμρεσίᾳ τελευτήσαν-
τος Αθήναζε ἠπείγετο. εὔκολος ὢν ἀνὴρ
εἰπεῖν καὶ σωφρονισμένος· κρότον ὃν ἔχει
καὶ ἦχον ἡ σωφηνὴ πολιτικὸν· καί που
σφόνιος καὶ ὡς τὸν θεῖον Αεσχίνην
ἴσασι. ἐπὶ θυγατρὶ ὃν ἐτελεύτα τὸ ἱερᾶς
νόσου πρὸς γήρᾳ μακρῷ καταλαβέσης
αὐτόν.

ΠΑΡΝΑΣΙΟΣ.

Εν τούτοις ἦν τοῖς χρόνοις καὶ Παρνά-
σιος, ἐπὶ ἔ παιδευτικῆς θρόνῳ, ὁμιλητὰς
εὐαριθμήτους ἔχων· καὶ ἔ γε ὀνόματος
οὐκ ἀπεσεσημένος.

ΛΙΒΑ-

ΛΙΒΑΝΙΟΣ.

Λιβάνιον δὲ, Αντιόχεια μὲν ἤνεγκεν
ἡ τῆς κοίλης καλουμένης Συρίας πρώ-
τη πόλεων· Σελεύκου τοῦ Νικάτορος
ἐπικληθέντος ἔργον. ἦν δὲ τῶν εὖ γε-
γονότων, καὶ εἰς ἔτος ἄκρως ἐτέλει· νέος
ὢν καὶ κύριος ἑαυτοῦ, πατέρων ἀπολε-
λοιπότων, ἀφικόμενος Αθήναζε, ἔτε ὡς
ἐκ Συρίας Επφανίου ἐσῆλθεν μεγί-
στην ἔχων δόξαν, ἔτε ὡς ἐπὶ Προαιρέσιον ἐ-
φοίτησεν ὡς ἂν τῷ πλήθει τῶν ὁμιλητῶν καὶ
μεγέθει τῆς δόξης τῶν διδασκάλων κα-
λυφθησόμενος. ἐνεδρευθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν
Διοφαντῶν, Διοφάντῳ ἐσθενείμθη
ἑαυτόν· καὶ ὡς ④ πάνυ τὸν ἄνδρα κατα-
μεμαθηκότες ἔφασκον ταῖς μὲν ὁμι-
λίαις ἐ σώφροσιν τὸ γεγονὸς συμμα-
θὼν, ἐλάχιστα παρεγίνετο. καὶ τῷ δι-
δασκάλῳ τὶς ὀχληρὸς οὐκ ἦν. αὐτὸς δὲ
ἑαυτὸν

ἑαυτὸν ἐπὶ ταῖς μελέταις συνεῖχε· καὶ πρὸς τὸν ἀρχαῖον ἐξεβιάζετο τύπον, τὴν ψυχὴν διαπλάττων καὶ τὸν λόγον. ὥσπερ οὖν ἡ πολλάκις πέμπουσες, ἔσιν ὅτε καὶ τυγχάνουσες τοῦ σκοποῦ· καὶ τὸ συνεχὲς τῆς μελέτης αὐτοῖς διὰ τῆς γυμνασίας τῶν ὀργάνων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖσον εὐστοχίας οὐκ ἐπισήμως ἔφυσεν, ἀλλὰ τὴν τέχνην. οὕτω καὶ Λιβάνιος ἐκ τοῦ ζήλου καὶ τῆς προθέσεως τῆς κατὰ μίμησιν προσαρτῶν ἑαυτὸν καὶ προαξέων ἡγεμόσιν ἀρίστοις τοῖς ἀρχαίοις, καὶ οἷς ἐχρῆν ἑπόμενος, ἴχνος τε ἄριστον ἐνέβαινε, καὶ ἀπήλαυσε τῆς ὁδοῦ εἰκότα. θαρσήσας δὲ ἐπὶ τῷ λέγειν, καὶ πείσας ἑαυτὸν ὡς ἐναμιλλοῖτο εἴη τις ἐπὶ τούτῳ μεγαλοφρονοῦσιν, οὐχ εἵλετο πρὸ μικρᾶν πόλιν κρύπτεσθαι, ἢ συγκαταπίπτειν τῷ τῆς πόλεως ἀξιώματι. ἀλλ' ἐπὶ τὴν

τὴν Κωνσταντίνου πόλιν διαβαλὼν ἄρτι παρισῶσαν εἰς μέγεθος καὶ ἀκμάζουσαν, καὶ δεομένῳ ἔργων τε ὁμοῦ, καὶ λόγων, οἳ καταικοσμήσουσι, ταχὺ μάλα καὶ κατ' αὐτὴν ἐξέλαμψε. μετὰ δὲ χρόνον ἦνα ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα καὶ πόλιν ἐπανέρχεται· κἀκεῖ τὸν πάντα ἐβίω χρόνον, μακρὸν καὶ θαυμασιώνυμον γηρόμενον· μνήμῃ μὲν οὖν ἀπῳ τὴν πρέπουσαν καὶ τοῖς βιβλίοις τοῖς κατὰ Ἰουλιανὸν ἡ γραφὴ πεποίηται· τὰ ἕ καθ' ἕκαστον νῦν ὑπεξελεύσεται. ὑδεὶς τῶν συλλεγέντων Λιβανίῳ, καὶ σπουδαίας ἀξιωθέντων, ἀπῆλθεν ἀδηκτος. ἀλλά τε, τὸ ἦθος εὐθὺς οἷός τις ἦν ἔγνωσο, καὶ σωφρονεῖν αὐτοῦ τά τε τῆς ψυχῆς ἐπί τε τὸ χεῖρον καὶ τὸ κρεῖττον ῥέποντα· καὶ τοῦτο ἦν ἐς τὴν πλάσιν καὶ τὴν εἰς ἑκάτερον ἐξομοίωσιν, ὥστε ὁ μὲν λῆρος ἦν ἀπῳ. τῶν

ὃ σὺν ἰόντων ἕκαστος ἄλλον ὁρᾶν ἑαυτὸν ὑπελάμβανεν. ἔφασκον γοῦν αὐτὸν ⊕ πεπειραμένοι, πίνακα τινὰ καὶ ἐκμαγεῖον εἶναι παντοδαπῶν ἠθῶν καὶ ποικίλων· οὐδ' ἂν ἧττον ποτὲ πολλῶν & διαφόρων συνελθόντων, ᾧ μᾶλλον πρέπεται, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ἐναντίοις ἐπηνεῖτο ὥσπερ τῶν τὸν ἐναντίον ἐλαυνόντων βίον, καὶ πᾶς τις αὐτῶν τὰ σφέτερα θαυμάζειν ᾤετο· ἔτω πολύμορφόν τι χρῆμα, καὶ *ἄλλο πρὸς ἄλλον ἦν· γάμου ὃ καὶ 209
ἔτος ἠμέλησε, πλὴν ὅσα γε αὖπω γυνή τις ξυνῆν, οὐκ ἀπὸ ὁμοίας τῆς ἀξιώσεως· ὁ ὃ λόγος αὖπω, φεὶ μὲν τὰς μελέτας, παντελῶς ἀσθενὴς & τεθνηκὼς καὶ ἄπνους· καὶ διαφαίνεταί γε ἔτος μὴ τετυχηκέναι διδασκάλου· & γὰρ τὰ πλεῖστα τῶν κοινῶν καὶ παιδὶ γνωρίμων φεὶ τὰς μελέτας ἠγνόει. φεὶ δὲ ἐπιστολὰς καὶ συνου-

σιουσίας ἑτέρας, ἱκανῶς ἐπὶ τὸν ἀρχαῖον ἀναφέρει καὶ διαγείρεται τύπον· καὶ χάριτός γε αὖπω καὶ κωμικῆς βωμολοχίας καταπέπλησται τὰ συγγράμματα. καὶ ἡ κομψότης φειτέχει παντάχου διακονουμένη τοῖς λόγοις· καὶ ὃ πάντες ⊕ Συρφοίνικες ἔχουσι κατὰ τὴν κοινὴν ἔντυξιν ἡδὺ καὶ κεχαρισμένον, τοῦτο πάρεστι κἀκείνου λαβεῖν μετὰ παιδείας ἕξεσιν. ⊕ μὲν ὧν Ἀττικοὶ μυκτῆρα καὶ ἁλισμὸν αὐτὸ καλοῦσιν· ὁ ὃ ὥσπερ κορυφὴν παιδείας τοῦτο ἐπετήδευσεν, ἐκ τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας ὅλῳ εἰς τὸ ἀπαγγέλλειν εἰλκυσμένῳ, καὶ ξ καὶ ψυχρὸν τερπνοῦ καὶ γοητεύοντι τὴν ἀκοὴν γνώμῃ, παιδείας ὑπερβολὴν & ἀναγνώσεως ἔστιν εὑρεῖν ἐν τοῖς λόγοις, λέξεσι καταγλωττισμέναις ἐντυγχάνοντα. τὰ γοῦν Εὐπόλιδος δένδρα Δεσποσίαν

καὶ Δαμασίδη οὐκ ἂν παρῆκεν εἰ τὰ
ὀνόματα ἔγνω τῶν δένδρων, οἷς νῦν αὐτὰ
καλοῦσιν οἱ ἄνθρωποι. ὅτῳ λέξιν εὑ-
ρεῖν ἀπειθῆ καὶ ὑπ' ἀρχαιότητος
διαλανθάνουσαν· ὡς ἀναθημά μοι πα-
λαιὸν *καθαίρω, εἰς μέσον τε εἶγε, καὶ δια- 210
καθήρας ἐπαλλώπιζεν, ὑπόθεσιν αὐτῇ
προσπλάττων ὅλην, καὶ διανοίας ἀκο-
λουθούσας, ὥσπερ ἄθρους μοὺς καὶ θε-
ραπαίνας δεσποίνῃ νεοπλούτῳ, καὶ τὸ γῆ-
ρας ἀπεξεσμένη. ἐθαύμασε μὲν οὖν
ἐπὶ τούτοις καὶ ὁ θειότατος Ἰουλιανός·
ἐθαύμασε δὴ καὶ ὅσον ἀνθρώπινον, τὴν ἐν
τοῖς λόγοις χάριν· καὶ πλεῖσά γε αὐτοῦ
προσφέρεται βιβλία. *καὶ ὀνὸς ἔχων ἀνα- 211
λεγόμενον ἕκαστον αὐτῶν εἴσεται, ἱκα-
νὸς δὲ ἦν καὶ πολιτικοῖς ὁμιλῆσαι πράγ-
μασιν, καὶ πρὸς τοὺς λόγους ἑτέρα μοῖρα
συνετολμήσας καὶ ῥαδιουργήσας πρὸς τέρ-
ψιν

ψιν θεατρικωτέραν. τῶν δὲ μετὰ ταῦτα
βασιλέων, καὶ τῶν ἀξιωμάτων τὸ μέγι-
στον ἀπρὸς προσθέντων· τὸν δὲ τῆς αὐλῆς
ἔπαρχον μέχρι προσηγορίας ἔχειν ἐπέ-
λθοντ, οὐκ ἐδέξατο, φήσας τὴν σοφιστὴν
εἶναι μείζονα· καὶ τοῦτο ἐστὶν οὐκ ὀλίγος
ἔπαινος, ὃ μοι δόξης ἐλάττων ἀνὴρ, μό-
νης ἥπτητο τοῦ περὶ τοὺς λόγους· τὴν δὲ
ἄλλην δημώδη καὶ βάναυσον ὑπελάμ-
βανεν· ἀλλ' ἐτελεύτησεν καὶ οὗτος εἰς γῆ-
ρας ἀφικόμενος μακρότατον· καὶ θαῦ-
μα οὐκ ὀλίγον ἀπολιπὼν ἅπασιν.

ΑΚΑΚΙΟΣ.

Παλαισίνης Καισάρεια τὸν Ἀκά- 212
κιον ἤνεγκε. *καὶ ἦν σῶμα ὢν τῷ
Λιβυΐῳ κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους· τό-
νου δὲ σοφιστοῦ καὶ πνεύματος εἰπέρ
τις ἄλλος γέμων· καὶ ἡ λέξις μελὰν χρόου
πρὸς τὸν ἀρχαῖον ἐπέστρεφε τρόπον· συν-

αναχὼν ὑ Λιβανίῳ, κατέσεισε τὰ πρῶτα καὶ θεῖν ἰσχυρῶς. βιβλίδιον γοῦν τῷ Λιβανίῳ περὶ εὐφυίας τι γέγραπται, πρὸς τὸν Ακάκιον ἅπαν ἐπιλελειμένον. ἐν ᾧ δῆλος ἐστὶν ἐπὶ τῷ κρατεῖσθαι, τὸ μέγεθος τ ἐκείνου φύσεως αἰτιώμενος. αὐτὸς ὑ ἑαυτῷ μαρτυρῶν τὴν περὶ λέξεις ἀκρίβειαν· ὥσπερ ἀγνοῶν ὅ τι μή τε Ομήρῳ παντὸς ἔμελε μέτρου· ἀλλ' εὐφωνίας τινὸς κ μέλους· μή τε Φειδίᾳ τ τὸν δάκτυλον θαλαβεῖν * κ τὸν παῖδα πρὸς ἔπαινον τ θεᾶς, 213
ἀλλὰ τυραννεῖν τὸ μὲν κ τὴν ἀκοὴν, κ τὸ αἰτιον ὑπάρχειν ἀνεύρετον ἢ δύσκλειτον, ὥσπερ ἐν τοῖς καλοῖς κ ἐρασμίοις σώμασιν, ἃ πάντες τὸ αὐτὸ θαυμάζουσιν· ὁ ὑ ἄλλους οὐκ εἶδεν ὅθεν εἴλκυσαν. ὁ μὲν οὖν Ακάκιος ἐς τὸ ἄρρεν ἀναφαμῶν, κ πολλὴν ἑαυτῷ θαρσαλέον δόξαν, ὡς τοῦ

Λιβανίου κρατήσων, ἀπήει νέος ὢν ἔτι. ἔφ ὑ ἄνθρωποι ὄγκον ποιοῦσιν ἐν αὐτοῖς, ἐθαύμαζον αὐτὸν ὥσπερ εἰς γῆρας ἀφιγμένον.

ΝΥΜΦΙΔΙΑΝΟΣ.

Νυμφιδιανὸς ὑ ἦν μὲν ἐκ Σμύρνης. Μάξιμος ὑ ἦν ὁ φιλόσοφος ἀδελφὸς αὐτῷ· καὶ Κλαυδιανὸς ἕτερος φιλοσόφων κ αὐτὸς ἄρισα. ἀνὴρ ὑ τ μὲν Αθήνησι παιδείας κ ἀγωγῆς ἐ μελέτης· γεγονὼς ὑ εἰς ῥητορικὴν καὶ τοῦ τῶν σοφιστῶν ὀνόματος ἄξιος. ὁ ὑ αὐτοκράτωρ Ιουλιανὸς αὐτῷ καὶ τὴν βασιλικὴν γλῶτταν ἐπέτρεψε, ταῖς ἐπιστολαῖς ἐπισήσας, ὅσαι διὰ τῶν ἑλληνικῶν ἑρμηνεύονται λόγων· κρείττων δὲ κ τὰς καλλιμένας μελέτας κ τὰ ζητήματα. τὰ ὑ ἐν σοφάσι καὶ τῷ διαλεχθῆναι οὐκ ἔστ' ὅμοιος. τελευτὴ δὲ αὐτῷ σὺν ἐθ

γωμένῳ πρεσβύτῃ· καὶ μετὰ τὸν ἀδελφὸν Μάξιμον.

ΖΗΝΩΝ.

Ἰατροὶ δὲ κατὰ τούτους ἤκμαζον οὐ χρόνους, Ζήνων τε ὁ Κύπριος, διδασκαλίων τε πολυύμνητον συσησάμενος· ἀλλ' ἐπέβαλε τοῖς χρόνοις Ἰουλιανῷ τῷ σοφιστῇ· καὶ μετ' ἐκεῖνον καὶ ὁ τοῦ Περγαμηνοῦ χρόνους, οἱ διάδοχοι Ζήνωνος· ἄμφω δ' ὁ Ζήνων ἐξήσκησε λέγειν τε καὶ ποιεῖν ἰατρικήν· τῶν δὲ ὀνομάσων ὁμιλητῶν αὐτοῦ διαλαχόντες, οἱ μὲν τὸ ἕτερον· οἱ δ' ἀμφότερα κατελείφθησαν· κράτιστα δὲ ὅμως καὶ καθόλ* ἐκλη- 214
εγόμησεν ἔργου τε καὶ λόγου.

ΜΑΓΝΟΣ.

Οὗτος ἐκ μὲν Ἀλικαρνασσοῦ ἦν γεγονὼς τὸ γένος τὸν Εὐφράτην, ἣν νῦν Νίσιβιν ὀνομάζουσιν. αἱρεσιάρχης δὲ γνώμης τοῦ Ζήνωνος, καὶ τῆς περὶ τῶν σωμάτων τῶν περιαιρετικῶν φύσεως τὸν Ἀριστοτέλην εἰς τὸ δύνασθαι λέγειν σωφελκυσάμενος, σιωπᾶν μὲν ἐν τῷ λέγειν οὐ τοὺς ἰατροὺς ἠνάγκαζε· θεραπεύειν δ' οὐκ ἐδόκει δυνατὸς εἶναι καθάπερ λέγειν. ὥσπερ οὖν οἱ παλαιοὶ φασὶν Ἀρχίδαμον, εἰ Περικλέους εἴη δυνατώτερος ἐρωτῶμενον, ἀλλὰ κἂν καταβάλλω Περικλέα φάναι λέγων ἐκεῖνα, ὅτι μὴ καταβέβληται νενίκηκεν, οὕτω καὶ οὗτος θεραπευθέντας ὑφ' ἑτέρων, ἀπεδείκνυ Μάγνος ἐπονοθεύτας. οἱ δ' ὑγιαίνοντες καὶ ἐῤῥωμένοι, χάριν ὡμολόγουν τοῖς θεραπεύσασιν. ἀλλ' ἐκράτει τῶν ἰατρῶν μέχρι τοῦ σώματος καὶ τῶν ἐρωτήσεων· καὶ διδασκαλεῖον μὲν ἐξήρητο κοινὸν αὐτοῦ κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν· οἱ πάντες ἔπλεον καὶ πρὸς αὐτὸν ἐφοίτων, ὡς

θαυμάσαντές τι μόνον ἢ ληψόμενοι τῶν παρ' ἐκείνου καλῶν· καὶ ἀποτυγχάνειν ὑ συνέβαινεν αὐτοῖς· ἢ γὰρ τὸ λαλεῖν ἐκέρδαινον, ἢ κ τὸ δύνασθαι ποιεῖν τι & ἐνεργεῖν διὰ τῆς σφετέρας ἀπιμελείας, προσελάμβανον.

ΟΡΙΒΑΣΙΟΣ.

Οριβάσιον ὁ Πέργαμος ἤνεγκε· & τοῦτο εὐθὺς ἔτω συνετέλει πρὸς δόξαν, ὥσπερ τοῖς Αθήνησι γεγονόσιν, ὅτ' ἂν εὐδοκιμῶσι κατὰ τοὺς λόγους, πολὺς ἄνω χωρεῖ λόγος, ὅ τι Αττικὴ μοῦσα, & τὸ ἀγαθὸν οἰκεῖον· ἑκαλέρων ὁ εὖ πεφυκώς, ἐκ παιδὸς ἦν ἀπφανὴς, πάσης παιδείας μετεχηκώς, ἢ πρὸς ἀρετὴν συμφέρεται καὶ τελεῖ. προϊὼν δὲ ἐς ἡλικίαν, ἀκροατής τε ἐγένετο τοῦ μεγάλου Ζήνωνος, καὶ Μάγνου συμφοιτητής. ἀλλὰ τὸν Μάγνον ἀπολιπὼν παλαίοντα τοῖς

τοῖς νοήμασιν αὐτὸς· καὶ ἐν τούτοις δὲ ἄρις ὢν, καὶ πρὸς τὸ ἄκρον ἐκφραμὼν τῆς ἰατρικῆς, τὸν πάτριον ἐμιμεῖτο θεὸν, ὅσον ἀνθρώπῳ δυνατὸν ἐς τὴν μίμησιν ἐλθεῖν τοῦ θείου. ἐκ μειρακίου δὲ ἀπφανὴς γυμνάζετο, Ιουλιανὸς μὲν αὐτὸν εἰς τὸν καίσαρα προϊὼν σωήρπασεν ἀπὶ τῇ τέχνῃ· ὁ δὲ τοῦτον ἐπλεονέκτει ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς, ὥσε καὶ βασιλέα τὸν Ιουλιανὸν ἀπέδειξε· καὶ ταῦτα γε ἐν τοῖς κατ' ἐκεῖνον ἀκμαιέτερον εἴρηται. ἀλλ' οὐδὲ κορυδαλλὶς ἡ παροιμία φησὶν ἄνδρα λόφος, οὐδὲ Οριβάσιος ἦν ἀνὴρ φθόνου· ἀλλὰ διὰ τὴν ὑπερογκὴν τῆς δόξης ἐκ μὴ Ιουλιανὸν βασιλεύοντες, τῆς τε οὐσίας ἀφείλοντο. & διαφθεῖραι τὸ σῶμα βουληθέντες, τὸ μὲν ἔργον ὤκνησαν· ἑτεροίως δὲ ἔπραξαν ὅπερ ἠκούσθησαν· ἐξέθηκε γὰρ αὐτὸν

εἰς τοὺς βαρβάρους, ὥσπερ Ἀθηναῖοι τοὺς καλὸν ἀρετὴν ὑπερέχοντας ἐξωστράκιζον· ἀλλ' ἐκείνοις μὲν τὸ τῆς πόλεως ἐκβαλεῖν ὁ νόμος ἔλεγε, καὶ πρόσκαιρον ἦν· οἱ δὲ βασιλεύοντες, καὶ τὸ πρᾶγμα δυνάμει τοῖς ὠμοτάτοις βαρβάροις ἐπέτρεψαν· ἐκείνους ποιοῦντες κυρίους τοῦ σφετέρου βουλήματος. Ὀμβάπος δὲ ἐκπεσὼν εἰς τὴν πολεμίδα, ἔδειξε τῆς ἀρετῆς τὸ μέγεθος, ἐν τόποις οἰκουμένης, ἐδὲ γραφομένης ἤθεσιν, ἀλλὰ τὸ σάσιμον καὶ μόνιμον ἐπιδεικνυμένης, κατὰ τὴν ἑαυτῆς ἐνέργειαν, κἂν ἀλλαχόθι κἂν πρὸς ἄλλοις φαίνηται, ὥσπερ τοὺς ἀριθμοὺς φασὶ καὶ τὰ μαθήματα. εὐδοκίμει τε γοῦν εὐθὺς πρὸς τοῖς βασιλεῦσι τῶν βαρβάρων, καὶ ἀνὰ τοὺς πρώτους ἦν· καὶ κατὰ τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν ἐπιβλεπόμενος, πρὸς τοῖς βαρβάροις

οἷς προσεκαιρεῖτο καθάπερ τὶς θεός· τοὺς μὲν ἐκ νοσημάτων χρονίων ἀνασώζων· τοὺς δ', ἀπὸ τοῦ θανάτου πύλης διακλέπτων. ἐν ᾗ ἀμφὶ τὸ τῆς λεγομένης συμφορᾶς, εὐδαιμονίας ἀπάσης πρόφασις· ὥσε οἱ βασιλεύοντες ἀπαγορεύσαντες μάχεσθαι πρὸς τὴν διὰ πάντων τοῦ ἀνδρὸς δύναμιν, ἐπανιέναι συνεχώρησαν· ὁ δέ, ὡς ἔτυχε τῆς ἐπανόδου, μόνον ἑαυτὸν ἔχων ἀντὶ πάσης οὐσίας, καὶ τὸν ἀπὸ τῶν ἀρετῶν πλοῦτον ἐπιδεικνύμενος, γυναῖκα ἠγάγετο τῶν καλῶν πλεῖστον ἐπιφανῆ καὶ γένους· καὶ παῖδας ἔσχε τέτταρας, οἵ τινες εἰσί τε καὶ εἴησαν. αὐτὸς δὲ καλὸς τὸν καιρὸν τοῦτον τῆς γραφῆς ἐν ἀνθρώποις ἔστι τε καὶ εἴη. ἀλλὰ τὸν ἀρχαῖον πλοῦτον ἐκ τῶν δημοσίων ἀναχομισάμενος, τῶν μετὰ ταῦτα βασιλέων συγχεχωρηκότων, ὡς ἐπ' ἀδίκῳ τῇ προτέ-

περὶ τέρα κρίσει. Ταῦτα μὲν ὅπως εἰσὶ καὶ ἔτως ἔχει. Οὐιβασίῳ τε σωτυχεῖν, ἀνδρὸς ἐσι φιλοσοφοδίλου γναίως, ὥσε εἰδέναι τι πρὸ τῶν ἄλλων θαυμάσει· τοσαύτη τις ἡ διὰ πάντων ἐσὶ περιοῦσα καὶ παρατέχουσα ταῖς Σιωουσίαις ἁρμονία καὶ χάρις.

ΙΩΝΙΚΟΣ.

Ιωνικὸς ὃ ἦν μὲν ἐκ Σάρδεων, καὶ πατρὸς ἰατρεύσαντος ἐπιφανῶς· Ζήνωνος δὲ ἀπεράτης γνώμης, εἰς ἄκρον τε ἐπιμελείας ἐξίκετο· καὶ Οὐιβάσιός γε αὐτὸ θαυμασὴς ἐτύγχανεν· ὀνομάτων ὃ πάντων ἰατρικῆς ἐμπειρόταλος γνόμενος καὶ πραγμάτων, κρείττων ἦν ἐν τῇ καθ' ἕκασον πείρᾳ· τῶν τε τοῦ σώματος μορίων ἄκρως δαιμονέστερος γνόμενος, καὶ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐξετασικός· οὔκουν οὐδὲ φαρμάκου γνοὺς ἔλαθε κατασ-

καζασκευὴ αὐτὸν καὶ κρίσις, οὐδ' ὅσα ἐμπλάττουσιν οἱ τεχνικώτατοι τοῖς ἕλκεσι· τὰ μὲν τὴν ἐπιῤῥοὴν ἐπέχοντες, τὰ δὲ τὴν ἐμπεφύσαν διασκιδνάντες, ὀκνηρὸν ἐλάνθανεν. ἀλλὰ καὶ δῆσαι τὸ πεπονθὸς μόριον ἐπίσαιτοῖς μέρεσιν εὐρεπικώτατός τε ἦν καὶ δεξιασμένος. ἔργα τε ὅσα καὶ ὀνόματα τούτων ἠπίσατο, ὥσε δὴ μεγαλοφρονοδίλας ἐπὶ τῷ θεραπεύειν ἀξίσαθαι πρὸς τὴν ἀκρίβειαν, καὶ φανερῶς ὁμολογεῖν, ὅτι σωτυγχάνοντες Ιωνικῷ, τὰ παρὰ τοῖς παλαιοῖς εἰρημένα μανθάνουσιν ἔργῳ, καὶ πρὸς τὴν χρείαν ἀξάγουσιν, ὥσπερ ὀνόματα κρυπτόμενα μέχρι τῆς γραφῆς. τοιοῦτός τε ὢν κατὰ τὴν ἐπιστήμην, καὶ πρὸς φιλοσοφίαν ἅπασαν ἐῤῥωτο, καὶ πρὸς θειασμὸν, ὅθεν τε ἀξ ἰατρικῆς ἐς ἀνθρώπους ἥκει τῶν καμνόντων

των ἐς πρόγνωσιν. καὶ ὅτος ἐκ φιλοσοφίας παράβακτος ὢν, ἐς τοὺς δυναμένους ὑποδέχεσθαι σώζειν ἀπολήγει καὶ διαπείρειαν. ἔμελε γὰρ αὐτῷ καὶ ῥητορικῆς ἀκριβείας, καὶ λόγων ἀπαλῶν τέχνης. ἄκομψος δὲ ποιήσεως ἀμυήτος ἦν, ἀλλ' ἐτελεύτα μικρὸν ὑπερὸ τῆς γραφῆς ἐπὶ δυσὶ παισὶν ἀξίοις λόγου τε καὶ μνήμης· καὶ Θέων δέ τις ἐν Γαλατίᾳ κατὰ τούτους τοὺς καιροὺς πολλῆς δόξης ἐτύγχανεν. ἐπανιέον γὰρ ἐπὶ τὰς φιλοσόφους πάλιν ὅθεν ἐξέβημεν.

ΧΡΥΣΑΝΘΙΟΣ.

Ταυτησὶ τῆς γραφῆς, αἴτιος ἐγένετο Χρυσάνθιος, τόν τε γράφοντα ταῦτα πεπαιδευκὼς ἐκ παιδὸς, καὶ διασεσωκὼς εἰς τέλος, ὥσπερ νόμον τινὰ τὴν πρὸς αὐτὸν εὔνοιαν· ἀλλ' οὐδέν γε διὰ τοῦτο ῥηθήσεται πρὸς χάριν. σπουδῆς τε γὰρ ἀληθείαν

θεσθαι ἐτίμα διαφερόντως, καὶ τοῦτο πρῶτον ἐπαίδευεν· ἡμεῖς τε ὑπὲρ διαφερόντων τὴν δοθεῖσαν δωρεὰν, πλὴν εἴπου τι καὶ ὑφηγήσομαι ἐπὶ τὸ καταδέεστερον ἄγοντες, ἐπειδὴ ταῦτα συνωμολογήσαμεν. τῶν μὲν οὖν εἰς βουλὴν τελούντων ἦν ὁ Χρυσάνθιος, καὶ τῶν κατὰ τοὺς πρώτους ἐπ' εὐημερίᾳ φερομένων· ἐγεγόνει δὲ αὐτῷ πάππος, Ἰουκένδιός τις, εἰς τε πλοῦτον ἐλθὼν οὐκ ὀλίγον, καὶ δόξαν ὑπὲρ ἰδιώτην τινὰ λαχών, ὅς γε νομοθετικὴν εἶχε δύναμιν ὧν τότε βασιλευόντων ἐπιτεταμένος. καὶ βιβλία γε αὐτοῦ διασώζεται, τὰ μὲν εἰς τὴν Ῥωμαίων γλῶσσαν, τὰ δὲ εἰς τὴν ἑλλάδα φέροντα· τό τε ἀξιωματικὸν καὶ βαθὺ τῆς γνώμης ἑρμηνεύοντα· καὶ διὰ ταῦτα καταλῆψιν τοῖς ταῦτα βουλομένοις θαυμάζειν συνειληφότα. Χρυσάνθιος δὲ αὐτὸς, νέος

ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἀπολειφθείς, καὶ φιλοσοφίας ἐραστὴς διὰ φύσεως θειότητα, πρός τε τὴν Πέργαμον καὶ τὴν μέγαν Αἰδέσιον σωέτυχεν· ἀκμάζοντι δ' πρὸς μετάδοσιν σοφίας δι' ψῶν, εἰ τυχών, *χαν 215
δὼν ἑαυτὸν ὑποθείς, ἐνεφορεῖτο τοιαύτης
*σοφίας τυχόντος· ὅτε πρὸς ἀκρόα- 216
σιν ἀπαγορεύων τινὰ· ὅτε εἰς μελέτην ἐλάττων τινὸς φαινόμενος. καὶ γὰρ ἔτυχεν ἀτρύτου καὶ ἀδαμαντίνου σώματος, ἐς πᾶσαν ἄσκησιν ὑπουργεῖν εἰωθότος. ὁ δ', τῶν τε Πλάτωνος καὶ τῶν Ἀριστοτέλους λόγων μεταχὼν ἱκανῶς, καὶ πρὸς πᾶν εἶδος φιλοσοφίας τρέψας τὴν ψυχὴν, καὶ πᾶν εἶδος ἀναλεόμενος, ὡς περὶ τὴν γνῶσιν τῶν ἐν τοῖς λόγοις ὑγίαινε καὶ ἔρρωτο, καὶ τῇ *συνεχῇ χρήσει, πρὸς τὴν χρῆ- 217
σιν αὐτῶν ἕτοιμος ὑπῆρχε· καὶ πρὸς ἐπίδειξιν ἐθάρσει τοῦ κατωρθωμένου, τὰ μὲν

μὲν εἰπεῖν, τὰ δὲ σιωπῆσαι δυνάμενος· καὶ πρὸς τὸ δύνασθαι κρατεῖν, εἴπου βαθεῖα τυγχάνων πομπικώτερος. ἐντεῦθεν ἀφῆκεν αὐτὸν ἐπὶ θεῶν γνῶσιν καὶ σοφίαν, ἧς Πυθαγόρας τε ἐφρόντιζε, καὶ οἱ Πυθαγόρειοι ἐζήλωσαν· Ἀρχύτας τε ὁ παλαιὸς, καὶ ὁ ἐκ Τυάνων Ἀπολλώνιος, καὶ ὁ θεοσκευήσαντες Ἀπολλώνιον· οἵ τινες σῶμά τε ἔδοξαν ἔχειν καὶ εἶναι ἄνθρωποι. καὶ πρὸς ταῦτα γε Χρυσάνθιος εὐθὺς ἀναθαρρῶν, καὶ πρώτης τινὸς λαβῆς ἐπιθραξάμενος, ταῖς ἀρχαῖς αὐταῖς ἡγεμόσι χρώμενος, εἰς τοσοῦτον ἐκκαφίσθη καὶ ἀνηγέρθη ὥστε τῆς ψυχῆς ἰελφώματος, ἢ φησὶν ὁ Πλάτων, ὥσε πᾶν μὲν εἶδος αὐτῷ παντοίας παιδείας εἰς ἄκρον ὑπάρχειν, καὶ πᾶσαν κατορθοῦσθαι πρόγνωσιν. ὁρᾶν γοῦν ἄν τις αὐτὸν ἔφησε τὰ ἐσόμενα μᾶλλον, ἢ προλέγειν τὰ

μέλλοντα, ὅτως ἅπαντα διήρθρει καὶ συνελάμβανεν, ὡσφυεὶ παρών τε καὶ σὺν τοῖς θεοῖς· χρόνον γὰρ ἱκανὸν ἅπαντα ταῦτα διατρίψας, καὶ συναθλήσας τῷ Μαξίμῳ πολύ τι, τὸν κοινωνὸν ἀπέλιπεν. ὁ μὲν γὰρ ἔχων τι φιλόνεικον ἐν τῇ φύσει καὶ δυσεκβίαστον, τοῖς φανθεῖσι σημείοις ὥρᾳ τῶν θεῶν ἀνιβαίνων, ἕτερα ἤτει καὶ προσηνάγκαζεν. ὁ δὲ Χρυσάνθιος, τοῖς πρώτοις θεωμένοις, καὶ μικρὸν ἐπιβαίνων τῆς ἀγωγῆς, ἐπὶ τὴν κίνησιν τῶν δοθέντων ἐβάδιζεν. *εἶτα τυχὸν μὲν ἐνίκα· διαμαρτὼν δὲ τῷ φαινομένῳ τὸ ὥρᾳ τῆς ἀνθρωπίνης βουλῆς ἐφήρμοζεν. ὅτω γοῦν καὶ ἡνίκα ὁ βασιλεὺς Ἰουλιανὸς ἄμφω μετεκάλει διὰ μιᾶς κλήσεως· καὶ ἅπερ φθέντες προθύμως μετὰ λιμῆς, τὴν Θετταλικὴν ἐπῆγον πειθανάγκην, ὡς ἔδοξε κοινώσας καὶ τοῖς θεοῖς τὸ ἔργον προφανῶς, ὡς καὶ ἰδιώτην καὶ βάναυσον διακρῖναι τὰ σημεῖα τῆς θεοῦ τὴν ὁδὸν ἀπαγορεύσαντος, ὁ μὲν Μάξιμος ἐνεφύετο τοῖς ἱερεῦσι, καὶ πολιτόμενος ἐπὶ τοῖς δρωμένοις, μετ' ὀλοφυρμῶν ἐνέκειτο, τυχεῖν ἑτέρων σημείων ἱκετεύων τὸν θεὸν, καὶ μεταθεῖναι τὰ εἱμαρμένα. καὶ πολλά γε ἐπὶ πολλοῖς αὖθις διαλεινομένῳ καὶ προσκλίνοντι, ὡς ἐξῄλειτο Χρυσάνθιος· ἡ βούλησις τελουτῶν τὰ φανόμενα ἔκρινε· καὶ τὸ δοκοῦν ἐν τοῖς ἱερεῖοις ἐφαίνετο, τὸ τὸ φθῆναι ἐδοξάζετο. ὅτως οὖν ὁ μὲν ὥρμησε τὴν ἀρχέκακον ὁδὸν ἐκείνην καὶ ἀποδημίαν. ὁ δὲ Χρυσάνθιος, ἔμεινε καὶ ἀχώρει· καὶ τὰ πρῶτα μὲν ὁ βασιλεὺς ἤγησεν ἐπὶ τῇ μονῇ, καί που τι καὶ τῶν ἀληθῶν προσυπενόησεν, ὡς ἂν μὴ ἠνέσατο Χρυσάνθιος τὴν κλῆσιν, εἰ μὴ τὰ δυσχερὲς ἐνεῖδε τοῖς μέλουσιν. ἔγραφεν

οὖν

οὖν καὶ πάλιν μεταπαλῶν. ὁ δὲ πρὸς αὐτὸν μόνον αἱ ὠδαὶ ἦσαν. ὁ δὲ τὴν γυναῖκα συμπείθειν τὸν ἄνδρα διὰ τῶν γραμμάτων ἐπῆγε. καὶ πάλιν ἦν πρὸς τὸ θεῖον ἀναφορὰ ὠδῆς τοῦ Χρυσανθίου, καὶ τὰ ὠδεῖα τῶν θεῶν οὐκ ἔλιπεν εἰς ταὐτὸ συμφερόμενα· ὡς δὲ πολλάκις τοῦτο ἦν καὶ ὅ ὁ μὲν βασιλεὺς ἐπαίτης· ὁ δὲ Χρυσάνθιος τὴν ἀρχιερωσύνην τοῦ παντὸς ἔθνους λαβών, καὶ τὸ μέλλον ἐξεπισάμενος σαφῶς, οὐ βαρὺς ἦν καὶ τὴν ἐξουσίαν, ὥστε σοὶ νέοις ἐγείρων, ὥσπερ ἅπαντες θερμῶς καὶ εἰκαίως ἐς ταῦτα σπεύθεον· ὥστε λυπῶν ἵνας τῶν χειρισμῶν εἰδιῶς· ἀλλὰ τοιαύτη τις ἦν ἁπλότης ἦθους, ὡς καὶ Λυδίαν μικρὸς καὶ ἔλαθεν ἡ τῶν ἱερῶν ἐπανόρθωσις. ὡς γοῦν ἐτέρωσε τὰ πρῶτα ἐχώρησεν, οὐδὲν ἐδόκει πεπραχθαι νεώτερον· οὐδὲ πολύ τι καὶ

καὶ ἀθρόον καὶ τὴν μεταβολὴν ἐφαίνετο· ἀλλ' ἐπεικῶς ἐς ὁμαλότητα ἴνα τε ἀκινησίαν ἅπαντα σπεύσρωντο, καὶ μόνον ἐθαυμάζετο τῶν ἄλλων ἁπάντων ὥσπερ ἐν κλύδωνι κινουμένων· καὶ τῶν μὲν ἐξαπιναίως καλεπηχότων, τῶν δὲ πρότερον ταπεινῶν ἀνεσκότων. ἐθαυμάθη γοῦν ἐπὶ τούτοις, ὡς ὁ μόνον δεινὸς τὰ μέλλοντα προνοεῖν, ἀλλὰ τοῖς γνωθεῖσι χρήσασθαι· ἦν δὲ τὸ πᾶν ἦθος τοιοῦτος· ἢ πρὸς τὸν Πλατωνικὸν Σωκράτην ἀναπεφυκὼς· ἢ κατά τινα ζῆλον καὶ μίμησιν ἐκ παιδὸς αὐτῷ γιγνομένην, ἐς ἐκεῖνον σπουδαιοτέρως ἐσχηματισμένος. ὁ τε γοῦν ἐπιφανόμενον
219 *ἁπλῶν δὲ ἀφὲς ἀδιάφθορον ἐπεκάθητο τοῖς λόγοις· ἥ τε ἐπὶ τούτοις ἀφροδίτη τῶν ῥημάτων καλέθελγε τὸν ἀκροώμενον. πᾶσι τε ἔννους ἦν καὶ τὴν σπουδαίαν· καὶ τῶν ἀπόντων ἕκαστος ὅ τι φιλοῖτο, μᾶλλον

ἀπήει πεπεισμένος. ὥσπερ οὖν τὰ κάλλιστα καὶ γλυκύτερα τῶν μελῶν, πρὸς πᾶσαν ἀκοὴν ἡμέρως καὶ πράως καταρρεῖ καὶ διολισθαίνει, καὶ μέχρι τῶν ἀλόγων διῆκνούμενα, καθάπερ φασὶ τὸν Ὀρφέα, οὕτω καὶ Χρυσανθίου λόγος πᾶσιν ἦν εὐαρμόνιος, καὶ τοσαύτας διαφορᾶς ἠθῶν ἐνέπεπτε καὶ καθηρμόζετο· δυσκίνητος δὲ ἦν ἀεὶ τὰς διαλέξεις καὶ φιλονεικίας ἐπὶ τοῖς μάλιστα σοῦ ἀνθρώποις ὑπολαμβάνων ἐντεταχύνεσθαι· ὁδὸν ἂν ῥᾳδίως ἤκουσέ τις αὐτοῦ τὴν παιδείαν ἣν εἶχεν ἐπιδεικνυμένου· καὶ διὰ τοῦτο πρὸς σοῦ ἄλλοις οἰδοῦντος καὶ διωγκυλωμένου· ἀλλὰ τά γε λεγόμενα ὑπ' αὐτῶν ἐθαύμαζεν, εἰ καὶ φαύλως ἐλέγετο· καὶ τὰ δοξαζόμενα, κακῶς ἐπίνει, καθάπερ οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἀκούων, ἀλλὰ ἐς τὸ συμφωνικὸν διὰ τὸ μὴ λυπεῖν

πεῖν γεγονώς. εἰδέπου τις, ἐπὶ σοφίᾳ πρώτων παρόντων, ἐγένετο κίνησις, καὶ συμβαλέσθαι τι τοῖς λεγομένοις ἔδοξεν αὐτῷ, πάντα ἦν ἡσυχίας μεστά, καθάπερ ὑπὸ παρόντων ἀνθρώπων. οὕτως οὔτε τὰς ἐρωτήσεις, οὔτε σοῦ διορισμούς, οὔτε τὰς μνήμας ὑπέμενον ἐξ ἀνδρός, ἀλλ' ἀνέχαζον ἔξω λόγου καὶ ἀνδρρήσεως ἑαυτοὺς φυλάττοντες, ὅπως μὴ καταφανεῖς ἁμαρτάνοντες γίνωνται· καὶ πολλοὶ τῶν μετρίως ἐγνωκότων αὐτὸν διὰ βάθους τῆς ψυχῆς σοῦ ἀφιγμένων, κατηγορούντων τε ἀλογίαν, καὶ τὴν πραότητα μόνον ἐπαινούντων, ὡς ἤθους διαλεγομένου καὶ ἀνελίττοντος ἑαυτὸν εἰς δόγματα καὶ λόγους ἑτέρου τινὰ τοῦτον ἐνόμισθον πάλαι οὐκ ἤδεισαν. οὕτως ἀλλοιότερός τις ἐν ταῖς λογικαῖς κινήσεσιν ἐφαίνετο. τε τειχὸς ὑποφερτίσας αὐτῷ καὶ τῶν

ὀφθαλμῷ ἐρμηνευόντων χορεύουσαν ἔνδον τὴν ψυχὴν περὶ τὰ δόγματα· εἰς μακρὸν ὃ γῆρας ἀφικόμενος, τὸν πάντα διελέλεσται βίον, ἀδενὸς τῶν κατ' ἀνθρώπους ἑτέρως φροντίσας, οἰκονομίας τινὸς ἢ γεωργίας, ἢ χρημάτων ὅσα δικαίως ἂν γένοιτο· ἀλλὰ πενίᾳ μὲν ἔφερε ῥᾷον ἢ πλοῦτον ἕτεροι· διαίτῃ δὲ τῇ καθεστώσῃ προσεκέχρητο, τῶν μὲν ἡδέων οὐδέποτε, τῶν ἄλλων κρεῶν ἐλάχιστα γευόμενος· τὸ δὲ θεῖον θεραπεύων συντονώτατα, τῶν ἀρχαίων ἀναγνώσεως ἀπείρως εἶχε· καὶ διέφερεν ἀδὲν νεότης τε καὶ γῆρας· ἀλλ' ὑπὲρ ὀγδοήκοντα γεγονὼς ἔτη, τοσαῦτα ἔγραφεν αὐτοχειρίᾳ, ὅσα μόλις ἀναγνώσονται νεάζοντες ἕτεροι. τῶν γὰρ γραφόντων τὰ ἄκρα δακτύλων ὑπὸ τῆς ἀληκτου μελέτης καὶ* χρύσεως ἐνεκέκαπτο. ἀνασὰς δὲ ὑπὸ τῆς ἀσκήσεως, ταῖς τε δημοσίαις

220

προσ-

προσόδοις ἐτέρπετο· καὶ τόν τε ταῦτα γράφοντα θαλαβών, μακρὰς δὴ προπάτους, χολαίους δὲ ἀπέτεινεν· ἔλαθέ τε ἂν τις θεαλγὴς δὴ πόδας νοσούμενος, ὅτως ὑπὸ τῶν διηνεμάτων καλεθέλγετο· λεπτοῖς δὲ ἐλάχιστα ἐνέχρηλο· καὶ ὅμως ἐδόκει διὰ παντὸς ἄξια λελουμένῳ. πρὸς δὲ τὰς τῶν ἀρχόντων συντυχίας, τὸ ὑπερφυὲς οὐκ ἦν δι' ἀλαζονείαν συνιδεῖν ἢ τύφον γινόμενον· ἀλλ' ἁπλότης ἂν τις ὑπέλαβεν, ἀγνοῦντος ἀνδρὸς ὅτι ἐστὶν ἐξουσία. οὕτω διελέγετο κοινῶς αὐτοῖς καὶ ἐπιδεξίως. τὸν δὲ ταῦτα γράφοντα ἐκπαιδεύσας νέον ἔτι ὄντα ἡνίκα ἐπανῆλθεν Ἀθήνηθεν, * οὐκ ἔλαττον ἠγάπα, ἀλλὰ καὶ προσετίθη καθ' ἡμέραν τῇ φέρουσι τὴν εὐνοίας, ἐς τοῦτο ἐκνικήσας, ὥστε τὰ ἑωθινὰ μὲν ὁ συγγραφεὺς ἐπὶ ῥητορικοῖς λόγοις, ἑτέροις συνῆν, καὶ

221

τοῦ

τοῦ δεομένους ἐπαίδευεν. μικρὸν ὕστερον μεσημβρίας, ἐπαιδεύετο ᾠδὰς τὸν ἐξ ἀρχῆς ἰὼν διδάσκαλον τοῦ θεοτέρους καὶ φιλοσόφους τῶν λόγων, ἡνίκα ὅτε ὁ παιδεύων ἔκαμνεν ἐρῶντι σωτῆρι, τῷ τε ἐνδεχομένῳ τὰ μαθήματα, τὸ ἔργον ἦν παντηγυρις· τοῦ δὲ τῶν Χριστιανῶν ἐνικῶντος ἔργου, καὶ κατέχοντος ἅπαντα, διὰ μακροῦ τις ἀπὸ τῆς Ρώμης εἰσεφοίτησεν ἄρχων τῆς Ασίας, Ιουδαῖος ὠνομάζετο· πρεσβύτης μὲν ἤδη καὶ τὴν ἡλικίαν γηραιὸς καὶ ἄλλως τὸ ἦθος· ἐς τὰ ἀρχαῖα ἐς πατρίδα πολιτείας οὐκ ἀπηλλαγμένος. ἀλλὰ τὸν εὐδαίμονα ἐς μακάριον ἐκεῖνον ἐζηλωκὼς τρόπον· πρὸς ὃν ἱερεῖς ἦν ἀεὶ, καὶ μανίας ἐξεκρέματο πάσης, μέγα φρονῶν ὅ πτύστων ἐπεθύμησέ τε καὶ κατόρθωσεν· ἔτος εἰς τὴν Ασίδα διαβὰς ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως,

λεως, καὶ τὸν ἡγεμόνα τοῦ ἔθνους καταλαβὼν, ἱλαρῷ ἐκεῖνος ἐκαλεῖτο, συγκορυβαντιῶντα πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν, δωμὰς τε ἀνέστησεν αὐλοχεδίους ἐν Σάρδεσιν, ἃ γὰρ ἤζιον αὐλοῦσθαι, καὶ τοῖς ἐχνεσι τῶν ἱερῶν, εἴπου τι ἴχνος εὑρέθη, χεῖρας ἐπέβαλεν ἀνορθώσας βουλόμενος· δημοσίᾳ τε θύσας ἔπεμπε, καὶ σὺν ἐκάλει τοῦ παντα χόθεν ἐπὶ παιδείᾳ δόξαν ἔχοντας. ὁ δὲ παρῆν ἄπων ἢ κληθήναι· τόν τε ἄνδρα θαυμάζοντες, καὶ καιρὸν τῆς σφῶν αὐτῶν ἐπιδείξεως ἡγούμενοι. πνὲς ὖν αὐλῶν ἐπὶ τῇ κολακείᾳ
122 θαῤῥοῦντες * ὥσπερ παιδείᾳ, καὶ διὰ ταύτης ἐλπίζοντες ἢ τιμὴν ἢ δοξάριον, ἢ ἀργύριον ἀποκερδαίνειν. ἱερουργίας οὖν δημοσίᾳ πεποιηθείσης, παρῆσαν μὲν ἄπαντες, καὶ ὁ ταῦτα γράφων παρῆν· ὁ δὲ Ιουδαῖος ἐπισήσας, καὶ τὴν τῶν ὀφθαλ-

θαλμῷ σάσιν * ἐπερίσας· ἔνθ' ὃ τὸ ἱε- 223
ρεῖον ἐν ᾧ δήποτε τῷ χήματι, ἢ σὺ παρόντας ἀνηρώτα, τί βούλεται τὸ χῆμα τοῦ πλώματος. ἔνθα ἡ μὲν κόλακες παρεφρύγοντο θαυμάζοντες, ὅ τι ἢ ἀπὸ χημάτων ἐστὶ μαντικὸς· ἢ μόνῳ παρεχώρουν ἐκείνῳ ταῦτα εἰδέναι· οἱ δὲ σεμνότεροι τὰς ὑπήνας καταψήσαντες ἄκροις τοῖς δακτύλοις, καὶ τὰ πρόσωπα διασυγάσαντες, τάς τε κεφαλὰς βαρύ τι καὶ ἠρεμαῖον ἐπισείοντες, παρεθεώρουν ἐς τὸ προκείμενον, ἄλλο ἄλλῳ λέγοντες, ὁ Ἰουδῷος ὡς μόλις τὸν γέλωτα ἐνῆκεν, ἐπισείσας εἰς τὸν Χρυσάνθιον, σὺ δὲ τί φῂς ἐβόησεν ὦ πρεσβύτατε· καὶ ὁ Χρυσάνθιος ὑδὲν διαταραχθεὶς, πάντων ἔφησε καταγνώσκειν. ἀλλ' εἴ τι βούλει καὶ μὲ ἔφη φθεῖ τούτων εἰπεῖν, τίς μὲν ὁ τρόπος τῆς μαντείας, εἴ γε δὴ μαντικοὺς

κοὺς τρόπους ἐπίσασαι, εἰπὲ πρότερον καὶ ποίου ἵνος εἴδους. τίς δὲ ἡ πεῦσις, καὶ κατὰ τίνα μέθοδον ἐπηρώτηται· καὶ εἰ ταῦτα λέγοις, εἶποι μὰν ὅπη τὸ φαινόμενον εἰς τὸ μέλλον φέρει. πρὶν δὲ ταῦτα λέγειν, βάναυσον ἐστὶ πρὸς τὴν σὴν ἐρώτησιν, σημαινόντων τὸ μέλλον τῶν θεῶν, ἐμὲ περὶ τῆς ἐρωτήσεως καὶ τοῦ μέλλοντος λέγειν, σιωπᾶν τὰ τῷ γεγονότι τὸ ἐσόμενον. δύο γὰρ ὅτως ἂν γίνεσθαι τὰς ἐρωτήσεις. περὶ δύο δὲ ἢ πλειόνων, ὑδεὶς ἐρωτᾷ καθ' αὑτόν· τὸ γὰρ ἓν τοῖς ὠρισμένοις διάφορον, ἕνα λόγον οὐκ ἔχει. ἐνταῦθα Ἰουδῷος ἀνέκραγεν, ὡς μανθάνων ὅσα μὴ πρότερον ἠπίσατο, καὶ δὴ λοιπὸν γε, ὡς μανθάνων ὅσα 224
μὴ πρότερον, οὐκ ἐπαύσατο * συνὼ ἰδίᾳ, καὶ τῆς πηγῆς ἀφυόμενος. καὶ εἴ τινες ἕτεροι κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους τῶν ἐπὶ σοφίᾳ θορυβούντων, Χρυσανθίῳ κατὰ

κλέος

κλέᾳ ἦλθον εἰς λόγους. πειθέντες ὅ τι πόρρω τῆς δεινότητος ἐκείνης εἰσὶν, ἀπόντες ὤχοντο. τοῦτο καὶ Ἑλληνοπόντῳ ὁ ἐκ Γαλατίας ἔπαθεν, ἀνὴρ διὰ πάντα ἄμουσος. καὶ εἰ μὴ Χρυσάνθιος ἦν, πρῶτος ἁπάντων φανεὶς· σοφίας μὲν γὰρ ἐρασὴς οὗτος ὁ ἀνὴρ ἐς τοσόνδε ἐγένετο, ὥστε ἐπῆλθε μικρὸν ἢ τὴν ἀοίκητον μαστεύων, εἴπου τινὶ φιλοτύχοι πλέον εἰδότι· καλῶν ὧν ἔργων καὶ λόγων ἀνάπλεως γενόμενος, καὶ εἰς τὰς παλαιὰς Σάρδεις ἀφίκετο διὰ τὴν Χρυσανθίου σοφιστείαν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον· ἐγένετο ὧν Χρυσανθίῳ καὶ παῖς ἐπώνυμος τῷ κατὰ τὸ Πέργαμον ὕπτιο γηρῶντι διδασκάλῳ, μεμνήμεθα ὧν πρότερον Αἰδεσίου· καὶ ἦν ὁ παῖς ἐκ παιδὸς ἐπηρμένον τι χρῆμα πρὸς ἅπασαν ἀρετήν· καὶ τῶν ἵππων οὐκ εἶχε θατέρου ἢ φησὶν ὁ Πλάτων· οὐδὲ

ἐδὲ ἐβρίθετο καὶ ἀ νοῦν αὐτὸς, ἀλλὰ πρὸς τὰ μαθήματα σφοδρὸς καὶ ἄγαν ὀξὺς γηρόμενος, καὶ πρὸς θεῶν θεραπείαν διαρκέσαι, ἐς τοσόνδε διέφυγε τὸ ἀνθρώπινον, ὥστε ἄνθρωπος ὢν ἐκινδύνευεν ὅλος εἶναι ψυχή. τὸ γοῦν σῶμα ἐν ταῖς κινήσεσιν ὕπτιος αὐτῷ κοῦφον ἦν, ὥστε ἦν ἀπίθανον γράφειν, καὶ μάλα ποιητικῶς, εἰς ὅσον ὕψος ἐφέρετο μετάρσιος· ἡ δὲ πρὸς τὸ θεῖον οἰκειότης, οὕτως ἦν ἀπραγμάτευτος καὶ ἔυκολος, ὥστε ἐξήρκει τὸν στέφανον ἐπιθεῖναι τῇ κεφαλῇ, καὶ πρὸς τὸν ἥλιον ἀναβλέπουσα, χρησμοὺς ἐκφέρειν, καὶ τούτους ἀψευδεῖς· ἐς πρὸς τὸ κάλλιστον εἶδος ἐνθέου πνεύματος γεγραμμένους· καί τι γε ὅτε μέτριον ἐπίσατο, ὅτε εἰς γραμματικὴν ἐπισήμην ἔρρωτο· ἀλλὰ θεὸς ἅπαντα ἦν αὐτῷ· νοσήσας δὲ ὁδαμῶς κατὰ τὸν ὡρισμένον

 νον βίον,

νον βίον, ἀμφὶ τὰ εἴκοσιν ἔτη μετήλλαξεν· ὁ γὰρ πατὴρ καὶ τό τε διέδειξε φιλόσοφος ὤν. ἢ γὰρ τὸ μέγεθος τῆς ἀναφορᾶς εἰς ἀπάθειαν αὐτὸν μελέτησεν· ἢ τῷ παιδὶ συγχαίρων τῆς λήξεως, ἔμεινεν ἄπεπτος· καὶ ἡ μήτηρ δὲ πρὸς τὸν ἄνδρα ὁρῶσα, τὴν γυναικείαν ὑπερέπνευσε φύσιν, πρὸς τὴν ἀξίαν τῶν πάθους, ὀλοφύρσεις ἐκλύσασα. τούτων δὲ ὕτω κεχωρηκότων, ὁ Χρυσάνθιος ἦν ἐν τοῖς σὺν ἤθεσι· καὶ πολλῶν καὶ μεγάλων ἐμπιπόντων δημοσίων καὶ κοινῶν πραγμάτων, τὰς ἁπάντων ψυχὰς κατέσεισεν εἰς φόβον, μόνος ἔμεινεν ἀσάλευτος· ὥσε εἰκάσειέ τις, οὔτε ἐπὶ γῆς εἶναι τὸν ἄνδρα· κατ' ἐκείνους δὴ τοὺς χρόνους, καὶ Ελλησπόντιος πρὸς αὐτὸν ἀφικνεῖται· καὶ βραδέως μὲν συνῆλθον εἰς λόγους.

* ἐπεὶ εἰς τὸν συνήντησεν, τοῦτον Ελ- 225
λησπόν-

λησπόντιος ἐκάλωκει, ὥσε πάντα μεθέμενος, ἕτοιμος ἦν συνοδοιπορεῖν παρὰ Χρυσάνθιον, καὶ νεάζειν ἐν τῷ μανθάνειν· μετέμελε δὲ αὐτῷ, τοσοῦτον πεπλανημένος χρόνον, καὶ εἰς γῆρας ἀφικόμενος, πρὶν ἐπὶ τῶν χρησίμων συμμαθεῖν· καὶ ὁ μὲν ἐπὶ τούτῳ τὴν γνώ- 226
μην ἔτεινε· τῷ γὰρ *Χρυσάνθιος συμβὰν ἐκλινος σωνηθείας τὴν φλέβα διελεῖν, ὅτε ὅ, τε συγγραφεὺς παρῆν ὕτω προσάξαντος· καὶ τῶν ἰατρῶν κενῶσαι βουλομένων τὸ φερόμενον· αὐτὸς ἐπὶ τὸ συμφέρον ψυσάμενος, παράλογον εἶναι τὸ κενωθὲν ἔφη. καὶ ὕτως ἐπέσχεν ἐκέλευσεν. 227
ὁ γὰρ ἀπφεὸς ἦν ἰατρικῆς *ὁ ταῦτα

Ελλησπόντιος γὰρ ἀκούσας παρῆν ἀ- 228
γανακτῶν *ἡ ποτνυ ὡς μεγάλου κακοῦ γεγονότος, εἰ πρεσβύτης οὕτως ἀνὴρ, τοιοῦτου διὰ τῆς χειρὸς αἵματος

ἀφήρηται. ὡς δὲ ἤκουσέ τε φωνῆς, καὶ
ὑγιαίνοντα εἶδεν, πρὸς τὸν συγγραφέα
τὸν λόγον ἐπιστρέψας, ἀλλὰ σέ γε φη-
σὶν ἡ πόλις αἰτιᾶται δεινόν τι δεδρακέ-
ναι. νῦν δὲ ἅπαντες σωπῶσιν, ὁρῶν-
τες ὑγιαίνοντα. τοῦ πο ὡς οὐκ ἠγνόει
τὸ συμφέρον· ὥστε τὸν Χρυσάνθιον ἧξον
ἐπὶ μαθήσει τῆς πόλεως ἔξηει. καὶ ἡ γα
στὴρ αὐτῷ νοσεῖν ἤρχετο· καὶ παρελθὼν εἰς
Ἀπάμειαν τῆς Βιθυνίας *μετήλλαξε. 229

τῷ παρόντι τῶν *ἑτέρων Περκο- 230
πίῳ, πολλὰ ἐπισκήψας, μόνον θαυ-
μάζειν Χρυσάνθιον. καὶ ὁ Περκόπι-
ος ὥστε ἀγρυπνῶν εἰς τὰς Σάρδεις, ταῦτα
ἐποίει τε καὶ ἀπήγγελλεν. ὁ δὲ Χρυσάν-
θιος, εἰς τὴν ἐπιοῦσαν *ἅρμα τοῦ ἔτους 231
κατὰ θέρος ἐσάμενον ἐπὶ τὴν αὐτὴν
θεραπείαν ἐλθών· καί τι τοῦ συγγρα-
φέως *ὥστε ἰος τοῖς ἰατροῖς 232

περιμέ-

νειν αὐτὸν κατὰ τὸ σύνηθες,
ἔφθασαν ἐλθόντες· ὁ ὃ *ὑπέχε τὴν χεῖ- 233
ρα χυμένης τῆς κενώσεως, παρ
σεις τε ἠκολούθησαν.
καὶ τὰ δὲ ὧν ἐκαμνε. καὶ Οὐεσπά-
σιος ἐνταῦθα ὥστε γίνεται, δι' ἐκεῖνον
κ μὲν ἐπισήμης, μικροῦ
καὶ βιασάμενος τὴν φύσιν
θερμοτέρους, καὶ μαλάττουσι τὰ κατε-
ψυγμένα τὸ νεάζον ἐπήγαγε.
ἀλλ' ἐνίκα τὸ γῆρας ὑπελθὸν
ἔτος ἐτύγχανε. καὶ τῇ τοῦ θερμοῦ κα-
τὰ τὸ πλεονάζον ἀλλοτριώσει, τὸ γῆ-
ρας * ἐδιπλασιάθη· 234
νοσή-
λυθεὶς, εἰς τὴν πρέπουσαν λῆξιν, ἀνε-
χώρησεν.

ΕΠΙΓΟΝΟΣ ΚΑΙ ΒΕ-ΡΟΝΙΚΙΑΝΟΣ.

Εἰσὶ δὲ μετ' αὐτὸν διάδοχοι φιλο-

σοφίας, Επίγονός τε ὁ ἐκ Λακεδαίμονος· καὶ Βερφνικιανὸς ὁ ἐκ Σάρδεων, ἄνδρες ἄξιοι τοῦ τῆς φιλοσοφίας ὀνόματος· πλὴν ὅσα γε ὁ Βερφνικιανὸς ταῖς χάρισιν ἔθυσε· καὶ ἱκανὸς ἀνθρώποις ὁμιλεῖν ἔστι καὶ εἶη.

Τέλος.

CANDIDO LECTORI HADR. IVNIVS S.

IOANNES Sambucus Pannonius, præclarus antiquitatis obseruator, pariter & inuestigator, nec æris nec laboris ea in re parcus, quiq; benignissimè impertiri & cõmunicare suas delitias ac curas cum alijs consueuit, vir alioqui vt scriptis, ita & generis antiquitate è municipio Pannoniæ haud obscuro profecta celebris, ante bienniũ mihi candidè vtendum misit EVNAPII Sardiani exemplar, primusq; auctor fuit, eum vt scriptorem Latio donandum susciperem: quam operam certè non abnui, quòd speraram librum, vti erat scitulè à scriba pictus, molestiæ minus interpreti allaturum: sed vbi altiùs descẽdi, quantò, dij immortales, laboris plus in recessu dedit, quàm primore fronte promittebat! Illud namque beneficio, vti præferebat, Farnesij Cardinalis (qui instructissimam libris veteribus bibliothecam habere dicitur) descriptum atque expressum, ita multis lacunis hiulcum, & infinitis ijsq; portentosis mendis sic refertum fuit, vt Pæoniæ manus ope in persanandis Chironijs plagis esse opus mihi videretur: quo factũ est, vt propè deplorata spe omni sæpe abiecerim vertendi cõsilium: accedebant eodem variæ occupationes institutum maturè abrupturæ, nisi confirmato animo erectior, durandum esse, & laborioso negotio opponendum, clauamq; difficultatis à me ipso extorquendam censuissem. Itaque hariolorum more di-

uinare, coniecturam in partes ducere, supplere sed magna cum religione, institi: nonnusquam etiam, sed semel atque iterum, transilire perfunctoriè malui, quàm aliena, hoc est, mea infarcire. Quòd si Florentini exemplaris (quod ex vna Porphyrij vita ibidem impressa, correctius locupletiusq; iudico) copia nobis fieret, sperarem τὰς δευτέρας φροντίδας ἀμείνονας fore. Equidem quod in me fuit, præstiti, vt elegantem scriptorem, nusquam hactenus publici iuris factum, quàm possem fidelissimè redderem Latinum, eundemq; sua lingua loquentem in studiosorum manus eadem opera emitterem, fide qua obstrictus SAMBVCO tenebar, exolutus, licet seriùs quàm in vtriusque votis fuit. Vale.

CASTI-

CASTIGATIONES HADRIANI IVNII IN EVNAPIVM.

1. ἐγένα. *lege* ἐγέννα: *sic pro* κομίσας *paulò ante, fortè legendum* κοσμήσας.
2. λόγον. *repono* λόγε, *vel certè* λόγων.
3. καπηρειῶν ἀλήθειαν &c. *fortè restituendus ita locus,* καπηρεικῶν ἀλήθειαν ἔχοι εἰς τοὺς· *vel ita,* ἢ καπηρῶν τοὺς ἠγημένους ἀξίως θαύματος ἀλήθειαν ἔχοι.
4. ἀνάγων. *legendum existimo* εὐαγῶν, *nam reclamat huic lectioni verbum* ἀνελέξαντο, *vt veros minimeq; fucosis titulis adumbratos philosophos intelligat.*
5. συμφᾶν. *scribo* συμβᾶν.
6. ἐξ ἀπιδρομῆς, *repone* ὀπιδρομῆς.
7. παρέπτυσε. *durè satis, quando venerem quandam & dicendi gratiam tribuat Philostrato: itaque lego* παρέπτησε, *à* παράπτειν *vel* παραπτᾶν, *pro delibauit, & obiter attigit, aut peruolauit: hoc enim encomij, quàm expuit, illi libro verius competit, vbi strictim sophistarum vitas exactè & cum venere percurrit.*
8. ἐς ἀνθρώπων θεὸς. *scribo* εἰς ἀνθρώπους θεοῦ, *nam absurda illa scriptura est, & legimus Tyanæum, pro deo habitum, diuinisq; affectum honoribus, & ab Hieròcle Christo seruatori stultè prælatum.*
9. κωισμῶν. *accusandi casu scribe* κωισμὸν.
10. ἀνωρεῖν, *fortè* ἀναγωρίζειν: *nõ damno tamen priorem lectionem.*
11. οὐ βίον. *legendum autumo,* τὸν βίον.
12. ἐκατάπειρεν. *lege* ἐξεκατέπειρεν.

περί-

13. περίφεκλον, fortè περίφλεκλον, vt prius, nisi περίφλεκλον mauis, nam à φέγω cõposita vox sententiæ repugnat.
14. ἐκείνας καταθαροῦντες. quid si ἐκεῖνα καταθαῤῥοῦντες, id enim postulat sententia.
15. τέρροντες χτ. lego χτ ἀυτὰ eodem modo, vel saltem καθ' ἑκείνους.
16. τρίτη δὲ ἀνδρῶν &c. cet. inuersus ordo particularum μὲ & δὲ locum mendæ arguit; quare legẽdum suspicor, πρώτη μὲν, & mox, ἡ δὲ δευτέρα. alienissima enim calculi ratio, non nominato primo, tertium secundo præfigere. quod verò sequitur βιτέλεον ὄθωμα, vel cæco appareat legi debere βιτέλλιον, ὄθωνα.
17. ἐντυχὴς. scribe ἐντυχὲς neutro genere. & mox pro ἀειδμεῖ, ἀειδμεῖται.
18. λύκω. scribo λύκων πόλιν, ex Stephani auctoritate, aut λυκόπολιν. fuere autem duæ Lycopoles in Ægypto, vna quæ toti præfecturæ (Nomon Plinius vocat) nomen de se dedit; altera maritima in Sebennytico tractu.
19. εἰδὲν, fortè εἰδέναι.
20. μουσεῖν, non dubium, quin μουσεῖον reponi debeat, de quo in adagijs nostris.
21. πάντο. scribo πάντων.
22. βασιλικὸς, repono βασιλικῶν.
23. ἐπῤῥέψας. lego ὑπερέψας, aut vt Medicæum exemplar habet, ἀπῤῥέψας.
24. ὥσπερ ἀφικόμῆ, è Medicæo adde ἐκεῖνο.
25. βιβλίον τε ἀυτῆ· ἀυτῆ rectius Medic.
26. ἐδειασμένων, scribo ἐδεισμένων.
27. εἰς τὴν ἀκρόασιν, adde ad finem ἤρκεσεν è fide Medicæi codicis.
28. λύβαιον, scribo λιλύβαιον.

29. ἀλεείνων πάντων. locus ex Homero Ilia. ζ'. restituendus, vbi de Bellerophonte, ὃν θυμὸν κατέδων, πάτον ἀνθρώπων ἀλεείνων. quod sequitur, similiter ex Hom. Il. κ'. interpolandum est, pro οὐδ' ἀλλυοσκοπίλω, restitue ergo, ἠδ' ἀλαοσκοπίλω: ita enim ille de Apolline ἠδ' ἀλαοσκοπίλω εἶχ' ἀργυρότοξ& ἀπόλλων.
30. ζηπῆς, Medicæus codex habet ἀναζηπῆς rectius.
31. μένω, scribo κειμένῳ. & pro λέγοντες, λόγων, vtrunque Medicæi codicis auctoritate.
32. λειπαδς. corrigo λίπαδς.
33. παρείη, scribo παρήει.
34. κλέ& πλωτῖνον, præpositionem εἰς intersere.
35. καυσάνθα, Medicæus codex legit καυσάθαν.
36. ἀμέτε&, lego è Proclo in Plat. Α'μέλι&, nisi fortè ἀμέει&, inter Iuliani epistolas extat ad Amerium una, sed prius placet magis.
37. ἢ γὰ, repono εἰ ἢ γὰ.
38. ῥητοεικῆς, Medic. ῥητοεικὴν.
39. post φέροντα, deerant in manuscripto, quo vnico sum vsus, hæc quæ sequũtur è Florentino exemplari huc inserta, ἢ ὅσα τ ἀειδμῶν ἤρτηϑ, ἢ ὅσα νεύς πρὸς χωμετρίαν.
40. κατάλωκλον, scribo κατάλωπον.
41. παντομιγάς, lego παντομιγές τι.
42. γάμ&, in dandi casu γάμοις.
43. εἰς φίλου γδ. scribo ἐκ φίλου.
44. ἐς γαλλι. ἢν ϑ ἢ, lego, ἐς γαλίλωον ἢ.
45. πρόκον, scribo πρόβον. De Probo Imp. qui verè Probus mox post Aurelianum in imperio secutus est, Vopiscus & Victor. quanquam scio etiam πρόκλον legi posse, sed eum ad tyrannos relego.
46. κέκαπται, hæc scriptura duriorem reddit sententiam,

quòd scilicet impare gratia deuorata fuerint ab auditoribus eius dicta: simplicior mihi probatur lectio, si scribatur κέκασαι, ἀ κάζω, quòd eius scripta dictaq; non pari venere, & gratia instructa fuerint.

47. χάειν, fortè χάεισιν. Platonis istud dictum ita refert Laërtius, ξενόκρατες δύε ταῖς χάεισι.

48. ἐυηκοΐας, scribo εὐηκοΐας.

49. πόλαι· lege πολὺ.

50. ἑτέρων, scribo ἑταίρων. ita & secundo pòst versu, sic aliàs sæpe.

51. ἡμᾶς, rectiùs ὑμᾶς. & pro ἄλχεις scribe ἄχαεις.

51. ἀββίχου, repono Ιαμβλίχου.

53. πρὸς τὰ δὲ ὄντως ὄεια, fortè πρὸς τὰ ὁρίζοντ⊖ ὄεια.

54. ὁ δέσπ⊖, scribo ὁ Αἰδέσπ⊖.

55. ἔλαχον, scribo ἔλαχον ἀλαχάνω· fuit quando legendum putarim ἔλακον, quod nunc reijcio.

56. μετὰ τὴν, fortè χτ.

57. ἦ ἔτοις· haud dubium mihi, quin τὸ legendum sit.

58. ζωελοῦντο, fortè συνελόοντο.

59. ὑπέρκλησιν, scribo ὑπέρκλυσιν.

60. μὴ τ' ἀυτὸν, scribo μητὲ ἀυτὸν.

61. ἐκ πυγῆς, lego πηγῆς.

62. ἀπέτρεχε βαθὺς, scribo ἐπέτρεχε βαθὺ.

63. χεάφοντας, scribo χεάφοντες primo casu.

64. θᾶ, lege θεοῦ.

65. εἰς ῥίαν, restituo εἰς σὺρίαν.

66. ἐχεθυμίαν, lego inuersa molliter voce ἐχεμυθίαν, & in eadem linea ζωεκέκλεισο.

67. ἔξω φήμαι, scribo φήμης.

68. κερκιώπων ἀπετὴ, scribo κερκώπων ἐπετήρουν. De Cercopibus lege Erasmum in Chiliad. & nostras adagiorum centurias.

69. εἰς ἐκεῖνλω, scribo ἐκεῖνον.

70. μετεδύον repono μεδύοντα.

71. κραιπάλης, scribo κραιπάλας.

72. ζυμβέβληκε, fortè ζυμβέβηκε.

73. οἱ πάπαι, scribo οἱ πάλαι.

74. ἀπήρχετο, fortè ὑπήρχετο, neque enim vitam laqueo finiuerat, qui alteri necis auctor fuit: nisi velis ἀπάγχεσθ⊖ ita Græcis accipi, vt apud Latinæ linguæ scriptores suspendere, in differendi prorogandiq; significatione, vt dicat Sopatrum impedimento fuisse, cur minùs emergeret Ablabius: quod mihi quidem veri non videtur simile.

75. περὶ τὸ καλύμενον μεθ' ἡμᾶς· fortassis pro μεθ' ἡμᾶς substituendũ μενδήσιον. Mendesii Nili Ostij Plinius & Strabo meminere, nisi ex Stephano μένουδις mauis subijci, qui pagus est Ægyptij Canobo vicinus: nihil definio, Scepticos imitatus.

76. ἔφακεν. legendum arbitror ἔφθακεν.

77. ἐχεῖν ἐκέλασε, lego ἐζχεῖν infundere.

78. ἐπὶ τρεῖς ὠδῖσιν, scribo τεισὶν.

79. κεχινότα, fortè κεχλωυῖα, vt referatur ad enitentem feminam.

80. αἰγυπτίου, scribo αἰγύπτι⊖, nominandi casu.

81. δηλώσεων, lege δηλώσας.

82. δήμῳ τῷ τε βασιλεύοντι, suspicio est legendũ esse τότε, quam mouit mihi adscripta margini à descriptore, notula, mendæ index, quanquam & altera lectio tolerari potest. mox vbi sequitur, ζυμβασιλεύσας τὰ, nihil ambigo quin vera sit scriptura, ζυμβασιλεύσαντα.

83. σὺν κωνσαν ϗ κωνσάντινον, *lego* κώνσαντι ϗ κωνσαντίνῳ.
84. νέβιαν καθήκοντα, *legendum censeo* νεσίβιν, *Imperij Rom. terminum. de qua vrbe Appianus, Dion, Stephanus, alij.*
85. ἀφθόνοις, *lego* ἀφθόνως.
86. οἱ δὲ ἐχωρηθέντες ϗ ἀντὶ. *scribendum puto,* οἱ δὲ ἐγχωρηθέντες ἀντὶ.
87. ἀυτῆς χεῖρας, *scribo* ἀυτῷ.
88. ἀφαλιπεῖν τε, *lego* τὰ.
89. οἱ τὸ λ γευσάμενοι. *Hæc scriptura, notis scribendi formulam videtur ostendere; plenior est* τῶ λώτου. *ita Xenophon dixit,* ὥσπερ οἱ λωτοφάγοι ὀπλασθώμεθα τῆδε εἵκαδε ὁδοῦ.
90. εἶσται, *fortè* εἰώθεϛ.
91. μετεβλήθη, *lego* μετεκλήθη, *error à vicinitate* β & κ *ortus.*
92. πεμφθῆναι, *scrib.* πεμφθῆναι.
93. διάπειρα, *scribo* διάπειραν.
94. ὁδὲν εἰς τὸν περσῶν. *lego* οἱ ϑ εἰς τὴν.
95. ἀπώρης, *lego* σαπώρης ἐδόκει εἶϑ). *id enim Persarum regi nomen fuit.*
96. διὰ τῆς θαλαμηχόλων, *scribo* θαλαμηπόλων.
97. λυθοκολλίτοις, *scribo* λιθοκολλίτοις.
98. ἐκύλυσαν, *rectiùs* ἐκώλυσαν.
99. τὸν ἄνδρα τες. *Hiatus loquitur deesse aliquid, quid commodè supplebitur, si scribas* λέγοντες.
100. ἐτυχοῦντες, *scribo* εὐτυχοῦντες.
101. τὰς θεοὺς, *lege* τοὺς. *paulò pòst,* ἐπ' ἐκείνοις, *malim* ἐκείνοις, *vt subaudiatur* σημείοις.
102. καὶ τὴν χρο. *Hiatus partem vel totum implebit vox* χροιάν.

103. ϗ που τί βίον, *fortè* τὸ θεῖον, *nisi sit* βίαιον· *locus est valde obscurus & mutilus: adducor etiam vt credam desiderari nonnulla; de prodigijs enim planè abruptus sermo est.*
104. ἔφερε θειμουτιν, *lego* θειασμοῦ τινός.
105. ξένων δοθῆναι, *scribo* ξενίων. *paulò pòst:* ἤσυχ ϑ ἔσν ϗ ἔμπεδ ϑ, *malo* ἔμπεδ ϑ.
106. ἕτεροῖον ἀυτὸ, *fortè* ἀυτῷ.
107. μυεῖν θις, *scribo* θεοῖς.
108. ἐφθέξατο. *lege multitudinis numero,* ἐφθέξαντο.
109. ἴατε τῆς, *scribo* τάτε τῆς.
110. ἀναφίλεκλον, *lego* ἀναμφίλεκλον.
111. ἀνεφθέξα θεὸς μὴ, *scribo* ἀνεφθέξατο θεὸς μὲ.
112. ὅτινι κέχρη ϑ βιωτέρω, *fortè* ᾧ τινι κέχρη ϑ βιωτέρῳ.
113. ὥσπερ σὺ παροῦσα. *videtur particula* σὺ *redundare.*
114. θειότατ ϑ, *scribo* θειότητ ϑ.
115. ἀυτῆς μετὰ πολλῶν ἑτέρων, *lego* ἀυτῷ & ἑταίρων.
116. διχωρίαν. *ambigua hîc se mihi offert lectio; scribendum ne sit* δυχωρίαν, *quod loci difficultatem & salebras notat, an potiùs* διχωρίαν, *qua voce binum significatur· vtroque modo periculum creari potest cuirifragio, hic ob viæ flexum, illic ob insolentiam.*
117. ἰὰς εἰσόδου καλυμένας ἠοίας, *vera scriptura est* ἠσόδου. *Porrò* ἠοίας *multis locis citatas legas apud Zezen, Pausaniam, Athenæum, alios.*
118. κατετύγησαν, *fortè* κατετύχηϛ.
119. ἀντωνῖν ϑ ἣν ἀυτῷ, è *superioribus suppleto locum adiecta voce* ὄνομα. & *paulò pòst* διαμαλῶν, *fortè* διαμέλλων *rectius.*
120. ἀφθώνως ϗ ἀφθορῶν. *scribo* ἀφθορῶς.
121. ἐνεφαροῦντο, *melius,* ἐνεφοροῦντο.

122. ἀναιδῶς ἔκειτο, *lego* ἀναίδητ☉, *aut potiùs* ἀναυδὸς.
123. ἥτε θεραπειήν, *muto* ἥτε θεράπεια ἧν.
124. ἢ τὸν σεραπεῖον, *scribo* ἢ τὸ σαραπεῖον.
125. τοῖς ἱεροῖς ποις, *scribo* τόποις.
126. ἐποίουν μορία, *lego* μυρία κακὰ.
127. βαθὺ ἢ λυπρὸν, *forte* βαρὺ *rectius.*
128. πλωὸν μὲν, *lego* πλωοὶ. *& mox* πολιὸν *pro* πολειὸν, *nam pro* γηρᾷ, *legendum esse* γηραίῳ *paulò antè, quis dubitet?*
129. ἀργεῖν μᾶλλον ἢ τῦ, *scribo* ἢ τῦ.
130. μίλοαν☉, *repono* μολόαν☉. *Sunt autem Molossi Epiri populi, qui & Chaones. Porrò quod in Latina versione extat, Compage dissoluente se in id quod compositum sit, intelligo eò spectare quod innuat se mortivicinum, quæ in elementa corpus dissoluit, quo sensu dixit Homerus,* πάντες ὕδωρ ἢ γαῖα γένησθε.
131. ὄπιφθόνημα, *malo legere* ὀπιφώνημα.
132. Ἴης ἐξητήσεως, *quin potiùs* ἐξηγήσεως, *vt antea dixit.*
133. εὔτομον ἐῶι τὸ, *forte* τῷ.
134. ἀπιντήσας μὲν, *lege una voce* ἀπλωτήσαμεν.
135. ἐῶι δὲ θεοῖς ἑτέροις. *sensus videtur poscere aliam scripturam, quam germanã fore existimo, si substituas loco* ἐῶι δὲ, *istud,* ὅς τις. *& syntaxis verbi astipulatur.*
136. τῆς μιθριατικῆς τελετῆς, *legendum suspicor* τῆς μιθριακῆς τελετῆς. *Mithriacorum sacrorum meminit prolixè Origenes in Celsum Cynicum, & Lampridius, quorum non apud Persas modò, sed apud multas gentes sacrosancta fuit religio: Mithram autem Solem existimabant, rerum omnium parentem, de quo Statij illud in calce Thebaid. primi. Torquentem*

tem cornua Mithram.
137. αἰδεσίου δὲ μεταλλέξαντ☉. *quid si* μεταλλάξαντ☉, *hoc est, defuncto: nisi quis velit* μεταλήξαντ☉, *id est, desinente, docere. Sed prior lectio probatur.*
138. ὁ ὃ ἀναστήσαι ἑαυτὸν, *scribo* ἀνασήσας.
139. ἤδη συνεβόμαζον, *lego* ζωεπεβόαζον.
140. οἱ ὃ φιλοσοφίας ἕνεκεν. *ita suspicio est scribendum esse,* ἢ ὅ, *vt ad vxorem Maximi referatur, vti superius eadem phrasi dixit de Sosipatra,* ἢ τὸν ἄνδρα τὸν ἑαυτῆς διὰ ὑπεροχὴν Σοφίας, εὐτελῆ τινα ἢ μικρὸν ἀπεδείξε.
141. ἀμφῆς γε ἦσαν, *scribe* ἀμφὶς, *nisi mauis* ἄμφω.
142. Τὸν ἄνδρα πείθειν, *plenius fuerit* ὡς τὸν.
143. εἶτα ἐκβαλὼν, *malo scribere* ἐμβαλὼν, *quod postulat loci sententia.*
144. οὐδὲ ταύτας ἐαλωκότας, *restituo* ἐαλωκὼς ταῖς ἄρκυσι.
145. ἐσκωμιάζον τῷ. *scribo coniunctim* ἐσκωμιαζόντων.
146. ὅ, τε ἰουλιανὸς. *lego* ἰωβιναὶ ὁς, *vt Latini scribunt historici, aut vt Hermias,* Ἰωβιανὸς.
147. ῥὸς τιμὴν περὶ τῷ. *forte* ῥεπὴν.
148. ἢ τὸ μωλὸς, *lego vna dictione* Ἰμῶλ☉.
149. ἐπονήσατο. *potest & ἐποιήσατο scribi.*
150. ἐξόνιον ἐπενόησε. *fortè* ἐπέσησε, *aut scribendum* ἐξώνιον, *vt locus ita vertatur, quare abrogato Salutio suo officio, inter cetera excogitauit modum redimendi captiuos.*
151. ὄπιπλέον ἐδόξαζεν, *lego* ὀπιπλέον.
152. μᾶντείων ἀληθέστερον, *scribo* μαντείων.
153. μόνον προσέθηκεν. *adiungo* οὐ, *vt sit* οὐ μόνον.
154. φθόνον, *malim* φόνον, *aut* φθόρον.
155. ἀειθμήσαντες, *scribo rectiùs* ἀριθμήσαντες.

156. φοινικὴν, *fortè* φονικὴν.
157. ἀυτῷ ζωοξέπεμψαν, *lego* ἀυτῷ.
158. πάντες ἀυτῷ, *scribendum* ἀυτὸν, *si referas ad* πεσόντες. *vel* ἀυτῷ, *si ad* ἐπέχοντο.
159. τῷ νεμεσέων. *Cur in versione mea pro Nemesi Eumenides substituerim, haec ratio est, quòd Nemesin singulari numero scriptores tantum agnoscant; hic verò &* τῷ νεμεσέων, *& paulò pòst* τοῖν θεοῖν *duali numero insigniat: utriusque verò numinis par ratio est & potestas, siue Vltrices deas, vel Furias Eumenidas, quæ nomines, Orci ministras: siue Nemesin, quæ cum Iustitia eadem est, & sontes punit. Itaque multitudinis numerum cum auctore sequens, Eumenides dedita opera inserui.*
160. ἀπεψέχεν, *scribo* ἀπέψυχον.
161. ἐξίονπ ὃ ἀυτῷ, *scribo* ἀυτῷ.
162. διὰ τὸ μόνης, *fortè* μόλις.
163. μισολόγον τε ἅμα ἢ φιλόσοφον. *quid si* μισοφιλόσοφον.
164. ὅτι πολὺ τὸ καπηλεῖον. *fortè locum sanaueris, si scribas,* ὅπ ἐμπολὴ τὸ καπηλεῖον ἐργάζεθ.
165. κουρυβαντίων τῷ, *scribo* κορυβαντιώντων.
166. διὰ λύπον, *scribo* λύπλω.
167. ἢ ἐπιχαθῶ, *nullo sensu. ego in nominandi casu lego* ἐπάχαθο, *vt nomen sit proprium, vt quod sequitur,* ἢ τοιαύτη τις, *non* τινὸς.
168. διαπαρέντες, *scribo* διαπαρέντες.
169. τὸ σκιανοῦ, *lege iunctim* τουσκιάνου. *fuit enim, Suida teste,* Τουσκιανὸς ῥήτωρ δεινότατο, *de quo infrà.*
170. τοσαύτη γὸ ἦν ἀθήνησι. *expungenda sunt.*
171. τρέπει οἰκίᾳ, *scribo* τρέπῃ.
172. ἀδικηθέντας κατηγόρεν. *lego* ἀδικηθέντες *in primo casu.*

Τεθραυ-

173. Τεθραυμένω, *scribo* Τεθραμμένων.
174. παυριδὸν, *scribo* Ταυριδὸν.
175. ἑαυτὲ Τέκνοις, *scribo* ἐμαυτὲ.
176. χειρὶ τῷ ἐσκεμένων. *legendum existimo,* χειρίσει τῷ ἐσκεμένων, *vt verbum sit, sicut* κροτήσει, *quod sequitur.*
177. ἀλλ' εἴσεθέ γε αὐτίκα, *pro* εἴσεθε *repone.*
178. ἀπολογεῖθε δὲ, *scribo* ἀπολογεῖθ.
179. τοδαγόραν, *scribe* πυδαγόραν ἀφίνλω βεβδέως π Σιωπᾶν, *pro* Τὸ σιωπᾶν, *vel expunge* τὸ.
180. ὁ δὲ πάλαι, *scribo* τό δὲ πάλαι.
181. ἀπιμάζειν ἢ πυθαγ. *lego* ἀπικίζειν.
182. ἐντείνω τὸν. *scribo* ἐντείνει.
183. ἢ νῦν δὲ ἐπελθεῖν, *scribo* δεῖ.
184. εἰς πάνυ μεγάλα, *lego* εἰσὶ.
185. ἀρέξας, *scribo* ἀράξας.
186. ὅλοις Σοφισπῆς, *scribo* ὅλης.
187. ἧσαν ἀκρότεροι, *fortè* ἀβρότδοι.
188. ἢ εὐκλυδίας. *scribo* ἢ οἱ ἐκ λυδίας, *vel saltem* ἢ ἐκ.
189. Ϝ ἡλικίαν ἀποῦσιν, *fortè* ὀπούσιν.
190. ὅτι μὲν ἐνέχαυεν, *fortè* ὅτε μὲν ἐνέχευεν.
191. οὕτω τεθεάμᾗ, *scribo* οὔπω. *& in sequente linea* βούλεθε *reponendum, pro* βούλεθς.
192. παῖδα Ϝέροντες, *scribendum iudico* φέροντες.
193. τι γάρας, *scrib.* γέρας.
194. παρέπεμπον, *scrib.* ἔξαπέμπων.
195. πεθήσονθ, *à* πεύθομαι. *potest etiam legi* πεδήσονθ *à* πέζομαι, *vt dicat quòd torti in equuleo fatebuntur sua flagitia.*
196. ἀυτῷ δίκαια, *fortè leg.* αἰτῶ.
197. οἱ γὸ οἱ νῦν, *scribo* ἢ γὸ.
198. καί τοι γε ἡ κοινὴ κοίνησις. *fortè* κίνησις, *vt dicat, quòd*

 publicus

publicus actus aut iter publicum ad alia rerum momenta tendebat.

199. Τὴν δόξαν ἔκας Θ, lego vt suprà τὴν ἰδίαν δόξαν.

200. ἢ περὶ τὴν ἀκριβείαν, repono πρεπῶν.

201. ὅπῃ ἐψαυ καλεῖθ. scribo ὅπῃ ἐψας.

202. ὅπως νεμεσῶν. scribo νεμεσᾷν.

203. ἐκάλεσε μόνοις. locus exigit vt legatur, οὐ μόνοις τοὺς γνωρίμοις, vèl simile quid.

204. γίνεθ καταλίσκεθ. scribo καταναλίσκεθ.

205. ἤρκεσεν ἢ μελισίου, lego μιλησίου, supra fecit Milesii mentionem.

206. διὰ ταὺς ἄλλας, vel legendum puto αἰτίας, vel adijcienda ea vox, aut saltem subintelligenda.

207. Τε προαιρεσίῳ ἢ εἰς πολὺ δόξης ἐχάειεν. fortè τῷ προαιρ. & ἐχώειεν.

208. τῦ βασιλέως ἀσμένως ὀφθήσομαι. absurdè: legendum arbitror, ὡσὸ τῦ βασιλέως ἀσμένως ὤφθη. τῦ δὲ ἰουλιανῦ.

209. ἄλλο πρὸς ἄλλον. lego iunctim vna voce, Homero familiari, ἀλλοπρόσαλλον.

210. καθαίρω εἰς μέσον τε εἶγε, scribo καθαίρων & ἦγε.

211. ἢ ὁ νοῦς, scribo νοῦν.

212. ἢ ὧν σύνα ων τῷ, fortè ζωάγων.

213. ἢ τὸν παῖδα, scribo τὸν πόδα.

214. ἐκληρονόμησεν, scribo plurali numero ἐκληρονόμησαν.

215. χανδὸν, scrib. χανδὸν.

216. Σοφίας τυχούσης, lacuna hiatus ostendit supplendum esse οὐ τῆς τυχούσης.

217. Ζωεχῆ χρήσει. lege Ζωεχεῖ. & paulò pòst, εἶπου βαδεῖν, fortè scribendum βαδύνῃ.

218. εἶ τα τυχὸν, scrib. τυχὼν.

219. ἁπλοῦν ἢ ἀφὲς, legendum puto ἀφυὲς.

220. χεύσεως, scribo χρήσεως.

221. ἐκ ἔλαττον ἠγάπα, videtur deesse istud aut simile quid, ἢ παῖδα γνήσιον, vti suprà.

222. ὥσπερ παιδείᾳ, concinnior sensus mihi videtur fore, si legas παιδία, vt verti; nolo tamen alteri scripturæ fidem derogare.

223. ἐπερίσως, scribo ἐπερείσας.

224. Ζωὼ ἰδία, scribo Ζωὼν ἰδία.

225. ἐπεὶ εἰς τὸν Ζωὴν τησων. videtur deesse λόγον.

226. χρυσων συμβὰν, plenum est χρυσανθίῳ.

227. ὁ ταῦτα cum lacuna, addendum reor συγχέας.

228. ἢ πότνυ. scribendum auguror ποτνιώμεν Θ.

229. μετήλλαξε, hiatum suppleueris, si addas τὸν βίον, quæ recepta loquendi formula est.

230. ἑτέρων, scrib. ἑταίρων.

231. ἄρξν τῦ ἔτους. haud dubiè scribendum ὥραν.

232. προς τΘ, scribo προσεσῶτΘ.

233. ὑπέχε τὴν χεῖρα. infarcio τῷ χλιαίῳ, dum emaculatior pleniorq; codex aliud docuerit. Omnes autem huius loci lacunas periculo meo replere, vt peniculis ac turundis plagas chirurgi solent, non ausim; nonnullas tamen tentabo, vt sequente linea lego, παρέσεις τέ συχναὶ, ἢ, ἀρθραι ἠκολούθησαν, ἢ τὰ ἄρθρα ζωέκαμνε. & proxima fortassis, διὰ ἐκείνου καλούμενΘ, aut κλιδεῖς. deinde paulò pòst, τ φύσιν καταντλήμασι θερμοτέροις, ἢ μαλάττουσι τὰ κατεψυγμένα μόρια ἐπὶ τὸ νεάζειν.

234. ἐδιπλασιάθη cum lacuna, quam impleo, scribendo, οἱ μὲν οὖν νοσηλαθεὶς.

PRIVILEGII CÆSAREI SVMMA.

MAXIMILIANI II. Romanorum Imperatoris semp. Augusti, publico edicto cautum & sancitum est, ne quis cuiuscunque status, gradus, ordinis, aut cõditionis fuerit, quacunque sacri Romani imperij, & ditionis eius fines patent, quæcunque probatorum auctorum opera, quotquot vel hactenus nondum impressa, vel ab alijs quidẽ impressa, nouis autem deinceps scholijs, annotationibus aut cõmentarijs aucta & illustrata, Christophorus Plantinus ciuis & typographus Antuerpiensis primus typis procuderit, intra proximum sexennium à prima cuiusque operis aut voluminis editione, vllo pacto eiusdem vel diuersi characteris forma excudat, aut excusa ab alijs, intra eiusdem Maximiliani & Imperij fines vendenda importet, seu quouis modo distrahat manifestè vel occultè, sub pœna decem Marcharum auri puri, quarum dimidia fisco Imperiali fraudis vindici, residua verò pars prænominato Plantino cedat, præter librorum ad imitationem impressorum amissionẽ, quos idem Plantinus vbicunque locorum nactus fuerit per se, vel suos, adiumento Magistratus loci, vel citra, propria auctoritate sibi vendicare, inq; suam potestatem redigere poterit. In cuius rei fidem ipsi Edicto manu subscripsit, & sigillum apponi iussit Cæsarea Maiestas. Datum in ciuitate Viennæ Austriæ, die vigesima prima mensis Februarij, Anno Domini cIↃ. IↃ. LXV.

Subsign.

Maximilianus.

Ad mandatum sacrę
Cæs. M. proprium
Haller.

EXCVDEBAT ANTVERPIÆ CHRISTOPHORVS PLANTINVS, XII. KALEND. MARTIAS, ANNO cIↃ. IↃ. LXVIII.

2570.